

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
2007**

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2008

ISSN 1450 040 X

Γενική εποπτεία:	Ολυμπία Στυλιανού Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
Εποπτεία:	Χρίστος Παρπούνας Συντονιστής ΥΑΠ
Επιμέλεια Έκδοσης:	Γιάννης Οικονομίδης Λειτουργός Τύπου και Δημοσιότητας – Γραφείο Υπουργού
Γλωσσική επιμέλεια:	Ιωάννης Βαρέλλας Πρώτος Λειτουργός Εκπαίδευσης Γιώργος Μύαρης Φιλολόγος, Λειτουργός ΥΑΠ
	Στέλλα Κόντη-Θεοχάρους Επιθεωρήτρια Αγγλικών
Συντονισμός έκδοσης και ηλεκτρονική επεξεργασία κειμένου:	Μαρίνα Άστρα Ιωάννου Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων
Επιμέλεια και ηλεκτρονική επεξεργασία εξωφύλλου:	Χρύσης Σιαμμάς Γραφίστας, Λειτουργός ΥΑΠ

Η εκτύπωση της Ετήσιας Έκθεσης έγινε στο Τυπογραφείο «Βιβλιοδεσία ΑΡΛΟ Λτδ» σε 1000 αντίτυπα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2007

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	13
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ – Συνολικές δαπάνες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού 2007	14
ΜΕΡΟΣ Α: ΠΑΙΔΕΙΑ	
1. Δομή και Οργάνωση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	
1.1 Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης	17
1.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	24
1.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	27
1.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	32
1.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	33
1.6 Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	33
1.7 Πολιτιστικές Υπηρεσίες	34
1.8 Τεχνικές Υπηρεσίες	34
2. Σχολεία κατά βαθμίδα Εκπαίδευσης	
2.1 Δημοτική Εκπαίδευση	37
2.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	37
2.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	38
2.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	38
3. Διδακτικό Προσωπικό	
3.1 Δημοτική Εκπαίδευση	48
3.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	48
3.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	49
3.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	50
4. Μαθητικός Πληθυσμός	
4.1 Δημοτική Εκπαίδευση	51
4.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	51
4.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	52
4.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	53
5. Δαπάνες	
5.1 Δημοτική Εκπαίδευση	55
5.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	57
5.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	59
5.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	60
6. Κτιριακά	
6.1 Δημοτική Εκπαίδευση	63
6.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	66
6.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	66
6.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	67
7. Καινοτομίες – Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές	
7.1 Δημοτική Εκπαίδευση	69
7.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	85
7.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	105
7.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	108
7.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	111
8. Συμμετοχή σε Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	
Το δίκτυο Ευρυδίκη	117
9. Άλλες δραστηριότητες	
9.1 Μέση Γενική Εκπαίδευση	120
9.2 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	135

9.3	Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	136
9.4	Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση 2007	137
9.5	Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας	138
10.	Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	
10.1	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	143
11.	Έργο της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων	148
12.	Άλλες Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	
12.1	Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	151
12.2	Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας	151
12.3	Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής	167
12.4	Τεχνικές Υπηρεσίες	173
12.5	Υπηρεσία Διοίκησης Επιμελητών	182
12.6	Αποθήκη Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	183

ΜΕΡΟΣ Β: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

1. Πολιτιστικές Υπηρεσίες

1.1	Γράμματα	187
1.2	Μουσική	193
1.3	Εικαστικές Τέχνες	195
1.4	Θέατρο	197
1.5	Χορός	198
1.6	Κινηματογράφος	201
1.7	Διεθνές Φεστιβάλ «Τα Κύπρια 2007»	204
1.8	Λαϊκός Πολιτισμός	206
1.9	Περιφερειακή Πολιτιστική Ανάπτυξη	206
1.10	Λειτουργία Πολιτιστικών Ιδρυμάτων	207
1.11	Λειτουργία Πολιτιστικών Κέντρων / Μορφωτικών γραφείων στο εξωτερικό	208
1.12	Διμερείς και πολυμερείς σχέσεις	210
1.13	Ευρωπαϊκή Ένωση	211
1.14	Άλλες Δραστηριότητες	212
1.15	Άλλοι θεσμοί και προγράμματα για πολιτιστική ανάπτυξη	213
1.16	Κυπριακή Εθνική Επιτροπή για την ΟΥΝΕΣΚΟ (Unesco)	214

2. Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

2.1	Αποστολή και Στελέχωση	217
2.2	Βιβλιοθήκη, Αρχεία και Ειδήσεις	217
2.3	Εκδόσεις του ΚΕΕ	218

3. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου

3.1	Λειτουργία Κρατικών Σκηνών κατά τη θεατρική περίοδο 2006-2007	221
3.2	Τομέας Θεατρικής Ανάπτυξης	222
3.3	Κοινωνική προσφορά του ΘΟΚ	226
3.4	Σκηνική δραστηριότητα του ΘΟΚ κατά το έτος 2007	227
3.5	Επιχορηγήσεις και άλλες δραστηριότητες	230

4. Κυπριακή Βιβλιοθήκη

ΜΕΡΟΣ Γ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

1. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού

1.1	Δομή – Λειτουργία	239
1.1.1	Τομέας Αθλητισμού	239
1.1.2	Τομέας Αθλητικών Χώρων και Τεχνικών Υπηρεσιών	244
1.1.3	Κλάδος Οικονομικής Διαχείρισης	246
1.1.4	Κλάδος Ανθρώπινου Δυναμικού και Κέντρου Αθλητικών Ερευνών Κύπρου (ΚΑΕΚ)	246
1.1.5	Πρωτόκολλα	247
1.1.6	Υπηρεσιακές επισκέψεις στο εξωτερικό	247
1.1.7	Ακαδημία Αθλητισμού	248

ANNUAL REPORT 2007

PART A: EDUCATION

---

1. Structure of the Ministry of Education and Culture	
1.1 Primary Education	.251
1.2 Secondary General Education	.257
1.3 Secondary Technical and Vocational Education	.262
1.4 Higher and Tertiary Education	.264
1.5 The Cyprus Pedagogical Institute	.269
1.6 General Achievements of the Technical Services during the year 2007	.269
2. Innovations, Reforms and Structural changes in Education	
2.1 Primary Education	.271
2.2 Secondary General Education	.282
2.3 Secondary Technical and Vocational Education	.289
2.4 The Cyprus Pedagogical Institute	.290
3. Participation in European Programmes	
3.1 Eurydice Network	.296
3.2 Europe at School (E.A.S)	.296
3.3 School Links Exchanges - International Pupils Conference	.297
4. Other Activities	
4.1 The Youth Parliament Programme – 12th Session 2006-2007	.299
4.2 State Institutes for Further Education	.299
4.3 Unesco Associated Schools	.300
4.4 Language Policy in Cyprus	.300
4.5 Education for democratic citizenship and the human rights	.301
4.6 Physical Education	.301
4.7 Participation in Programmes - Activities of the European Union	.301
4.8 Pancyprian and International Contests	.301
4.9 The introduction of Euro	.302
4.10 Other Activities of Secondary Technical and Vocational Education	.302
5. Other Services	
5.1 The Educational Psychology Service	.303
5.2 Counselling and Career Education Service	.304
5.3 School Clerks Unit	.304
5.4 Store	.305
5.5 Office of Civil Defence, Health and Safety	.305

PART B: CULTURE

---

1. Cultural Services	
1.1 Letters	.308
1.2 Music	.311
1.3 Visual Arts	.312
1.4 Theatre	.313
1.5 Dance	.313
1.6 Cinema	.314
1.7 The International Festival «Kypria 2007»	.318
1.8 Folk Culture	.319
1.9 Regional Cultural Development	.320
1.10 Operation of Cultural Foundations	.320
1.11 Operation of Cultural Centers / Cultural Offices abroad	.321
1.12 Bilateral and Multilateral Relations	.322
1.13 European Union	.324
1.14 Other Activities	.325
1.15 Other Institutions and Programmes for Cultural Development	.325
1.16 Cyprus National Commission for Unesco	.326
2. Cyprus Research Centre	.329

3. Cyprus Theatre Organisation	
3.1 Operation of State Stages during the period 2006-2007	.332
3.2 Department of Theatre Development	.333
3.3 The Social Role of CTO	.336
4. Cyprus Library	.338

PART C: SPORTS

---

1. Cyprus Sport Organisation

1.1 Sports Sector	.341
1.2 Sport Facilities and Technical Services Sector	.345
1.3 Financial Management Sector	.348
1.4 Human Resources Sector and Cyprus Sport Research Centre (CSRS)	.349
1.5 Protocols	.350
1.6 Service Visits Abroad	.350
1.7 Sport Academy	.350

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Δημοτική Εκπαίδευση	.355
Μέση Γενική Εκπαίδευση	.370
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	.376

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2007 σηματοδεύτηκε από τον αδόκητο θάνατο του αείμνηστου Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού Πεύκιου Γεωργιάδη, ο οποίος έφυγε ξαφνικά από τη ζωή στις 17 Ιανουαρίου 2007, χωρίς να προλάβει να ολοκληρώσει το όραμά του για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, που είχε αρχίσει σταδιακά να υλοποιείται. Για διάστημα ενός μηνός μετά το θάνατο του Πεύκιου Γεωργιάδη εκτελούσε χρέη Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Νεοκλής Συλικιώτης, ενώ στη συνέχεια, από τις 20 Φεβρουαρίου 2007 διορίστηκε και ανέλαβε καθήκοντα ως Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού ο κ. Άκης Κλεάνθους.

Το έτος 2007 υπήρξε καθοριστικός χρόνος όσον αφορά την πορεία της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, την οποία ο νέος Υπουργός δεσμεύτηκε να συνεχίσει και να ολοκληρώσει. Ο στόχος για μια συνολική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, η οποία να συνάδει με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των παιδιών και των νέων μας, τέθηκε σε πορεία υλοποίησης και ολοκλήρωσης μέσα από το στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ο οποίος δόθηκε σε όλους τους ενδιαφερόμενους το Σεπτέμβριο του 2007, αποτέλεσε αντικείμενο ενός ευρύτατου κοινωνικού διαλόγου και πήρε την τελική του μορφή πριν από τη λήξη της υπό επισκόπηση χρονιάς.

Η Μεταρρύθμιση αυτή, η οποία σχεδιάστηκε με βάση τις εξαγγελίες και το πρόγραμμα της Κυβέρνησης του Τάσσου Παπαδόπουλου, αγκαλιάζει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Μέσα από ένα δημοκρατικό διάλογο, ο οποίος συνεχίστηκε και κατά το 2007 στα τρία Συμβούλια που έχουν συσταθεί (Παιδείας, Δημοτικής - Μέσης Εκπαίδευσης και Ανώτατης Εκπαίδευσης) αλλά και κατ'ιδίαν με τις εκπαιδευτικές και άλλες εμπλεκόμενες οργανώσεις, συζητήθηκαν όλα τα μεγάλα ζητήματα της παιδείας και ειδικότερα όσα αφορούν την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, με στόχο τη λήψη αποφάσεων, με τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση.

Παράλληλα, μέσα στο 2007 ετοιμάστηκε και δημοσιοποιήθηκε ο νέος τριετής στρατηγικός σχεδιασμός για τον πολιτισμό, ο οποίος επίσης αποτέλεσε αντικείμενο ενός ευρύτατου κοινωνικού διαλόγου, με στόχο τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των πολιτιστικών μας προγραμμάτων, με βάση τις σύγχρονες ανάγκες και τα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα της πατρίδας μας.

Όσον αφορά την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, η οποία άρχισε ουσιαστικά να υλοποιείται από το 2004, με την εισαγωγή της δωρεάν και υποχρεωτικής μονοετούς προδημοτικής εκπαίδευσης, μέσα στο 2007 έγιναν ικανοποιητικά βήματα πρόοδου, με την προώθηση σημαντικών μέτρων και αποφάσεων, που παρατίθενται στη συνέχεια:

ΙΔΡΥΣΗ ΤΕΠΑΚ - ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Σημαντική εξέλιξη θεωρείται, στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, η λειτουργία του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στη Λεμεσό, από το Σεπτέμβριο του 2007. Το ΤΕΠΑΚ, που αποτελεί το τρίτο δημόσιο Πανεπιστήμιο της Κύπρου-μετά και από τη λειτουργία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου από το Σεπτέμβριο του 2006, άρχισε τη λειτουργία του με 450 φοιτητές. Ιστορικό σταθμό για τα δεδομένα της κυπριακής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί επίσης η

λειτουργία των τριών πρώτων ιδιωτικών Πανεπιστημίων της Κυπριακής Δημοκρατίας, από τον Οκτώβριο του 2007. Συνεχίστηκε παράλληλα και η επέκταση του Πανεπιστημίου Κύπρου με τη λειτουργία Τμήματος Ευρωπαϊκών Σπουδών, την ίδρυση Νομικής Σχολής, την ολοκλήρωση της Πολυτεχνικής Σχολής με την έναρξη λειτουργίας της Αρχιτεκτονικής, του Τμήματος Βιολογίας και την εισαγωγή νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Στις αρχές του 2007 εγκρίθηκε από τη Βουλή η ανάληψη της Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης των Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και ολοκληρώθηκαν οι σχετικές διεργασίες για την εφαρμογή της απόφασης, η οποία άρχισε να υλοποιείται από το Σεπτέμβριο του 2007.

ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ ΥΠΠ

Ολοκληρώθηκαν οι συζητήσεις αναφορικά με το θέμα της Αναδόμησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η σχετική πρόταση έχει ήδη εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και περιλαμβάνει τη δημιουργία 45 νέων οργανικών θέσεων (43 Λειτουργοί Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού, Δ/ντής Παιδείας και Δ/ντής Κέντρου Έρευνας και Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης).

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΙΔΡΥΣΗ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει, επίσης, μαζί με την πρόταση για αναδόμηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, τη σχετική πρόταση για την αναβάθμιση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και την ίδρυση Κέντρου Έρευνας και Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης, η υλοποίηση των οποίων έχει αρχίσει να δρομολογείται.

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Έχει εγκριθεί μέσα στο 2007 σχετική πρόταση από το Υπουργικό Συμβούλιο για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και έχει ήδη εκπονηθεί σχέδιο συστηματικής ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης των νεοεισερχόμενων και των εν υπηρεσία εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (προδημοτικής, δημοτικής, μέσης και τεχνικής), το οποίο έχει περιληφθεί στο Στρατηγικό Σχεδιασμό για την Παιδεία, και αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή από τον Ιανουάριο του 2008.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Όσον αφορά το θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, συνεχίστηκαν μέσα στο 2007 οι σχετικές συζητήσεις και συστάθηκε Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν όλες οι εκπαιδευτικές οργανώσεις. Λήφθηκε, επίσης, απόφαση ώστε τη βάση για το νέο σχέδιο αξιολόγησης να αποτελέσουν το σχέδιο που ετοίμασε η Κοινοπραξία «Αθηνά», όπως επίσης και άλλα σχέδια που κατέθεσαν κατά καιρούς οι εκπαιδευτικές οργανώσεις. Μέσα στα πλαίσια του νέου Στρατηγικού Σχεδιασμού, που έχει ήδη ανακοινωθεί πριν από το τέλος του 2007, περιλαμβάνεται ολοκληρωμένη πρόταση για ένα νέο σύστημα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, το οποίο αναμένεται να συζητηθεί στις αρχές του 2008 για τη λήψη τελικών αποφάσεων.

ΑΥΞΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Θεωρείται πολύ σημαντική, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, η αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών για την παιδεία, γεγονός που καταδεικνύει έμπρακτα ότι για την Κυβέρνηση η παιδεία είναι η καλύτερη επένδυση. Το μεγαλύτερο μέρος του αναπτυξιακού προϋπολογισμού και των δανείων δαπανήθηκε και κατά το 2007 για έργα σχολικής υποδομής (υλικοτεχνικό και τεχνολογικό εξοπλισμό), έτσι ώστε στα επόμενα λίγα χρόνια να έχουμε μια εντελώς καινούρια, πολύ καλύτερη πραγματικότητα στα θέματα υλικοτεχνικής υποδομής. Τα αναπτυξιακά έργα χρηματοδοτούνται κυρίως από το δάνειο που έχει συνάψει η κυβέρνηση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και με την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, ύψους 440 εκατομμυρίων Ευρώ. Υπολογίζεται ότι μόνο για σκοπούς υλικοτεχνικής υποδομής (ανέγερση νέων σχολείων, αντισεισμική αναβάθμιση και επεκτάσεις) δαπανήθηκαν κατά την πενταετία 2003-2007 γύρω στα διακόσια εκατομμύρια λίρες.

ΕΝΙΑΙΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Από τη σχολική χρονιά 2006-2007 άρχισε η πιλοτική εφαρμογή του Ενιαίου Ολοήμερου υποχρεωτικού Δημοτικού Σχολείου, σε εννιά δημοτικά σχολεία, η οποία επεκτάθηκε από το Σεπτέμβριο του 2007 σε άλλα έξι. Με την ολοκλήρωση του τριετούς κύκλου αξιολόγησής του στο τέλος της σχολικής χρονιάς 2008-2009, αναμένεται ότι το Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο θα επεκταθεί σταδιακά με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που θα εκπονηθεί. Λειτουργήσαν παράλληλα, κατά την υπό επισκόπηση χρονιά, γύρω στα 150 ολοήμερα προαιρετικά σχολεία σε διάφορες πόλεις και κοινότητες.

ΖΩΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Το Πιλοτικό Πρόγραμμα Εφαρμογής Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) συνέχισε να εφαρμόζεται σε τρεις επιλεγμένες περιοχές, στη Λευκωσία, τη Λεμεσό και την Πάφο. Μέσα στο 2007 ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση του προγράμματος και οι Ζ.Ε.Π. έχουν ήδη θεσμοθετηθεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ενώ παράλληλα μελετάται η σταδιακή επέκτασή τους και σε άλλες περιοχές.

ΜΕΙΩΣΗ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ

Η μείωση του αριθμού των μαθητών στους 25 σε κάθε τμήμα επεκτάθηκε μέσα στο 2007, καλύπτοντας εκτός από την Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου, την Α΄ Γυμνασίου και τη Γ΄ Λυκείου, τη Β΄ Γυμνασίου, την Α΄ και Β΄ Λυκείου, τη Β΄ και Γ΄ τάξη Δημοτικού και όλα τα συμπλέγματα των τάξεων του Δημοτικού. Με βάση τη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η μείωση του αριθμού των μαθητών στους 25 θα επεκταθεί σε όλες τις τάξεις των δημόσιων σχολείων υποχρεωτικής και μεταύποχρεωτικής εκπαίδευσης μέχρι τη σχολική χρονιά 2010-2011.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 συνεχίστηκε η εφαρμογή του Πιλοτικού Προγράμματος για την Αντιμετώπιση της Μαθητικής Παραβατικότητας σε 11 σχολεία, Μέσης Εκπαίδευσης, σε όλη την Κύπρο. Το πρόγραμμα αυτό έτυχε στη συνέχεια σχετικής αξιολόγησης από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

Συνεχίστηκε με επιτυχία η λειτουργία δύο Αθλητικών Λυκείων και δύο Μουσικών Σχολείων στη Λευκωσία και τη Λεμεσό. Με το τέλος της σχολικής χρονιάς 2006-2007 οι δύο νέοι θεσμοί αξιολογήθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και κρίθηκαν ως πολύ επιτυχημένοι, γεγονός που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη σταδιακή επέκτασή τους και σε άλλες πόλεις.

ΑΝΟΙΚΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Άρχισε η πιλοτική εφαρμογή προγράμματος του Ανοικτού Σχολείου, σε συνεργασία με τρεις δήμους της Λεμεσού, μέσα στα πλαίσια της προσπάθειας για το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και της πιο ορθολογιστικής αξιοποίησης των σχολικών εγκαταστάσεων πέραν του σχολικού ωραρίου, για εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς λόγους. Αναμένεται επίσης η έναρξη λειτουργίας Ανοικτού Σχολείου στο Δήμο Στροβόλου και η σταδιακή επέκτασή του και σε άλλους δήμους.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Μέσα στο 2007 επήλθαν κάποιες βελτιώσεις στο Σύστημα των ενοποιημένων Παγκύπριων Εξετάσεων για τη Γ΄ Λυκείου, ιδιαίτερα όσον αφορά θέματα που σχετίζονται με την έγκαιρη ανακοίνωση των αποτελεσμάτων για την εισδοχή των Κυπρίων φοιτητών στα ελλαδικά πανεπιστήμια.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Με το Στρατηγικό Σχεδιασμό που κατατέθηκε στο τέλος του 2007 προτείνεται ολική αναθεώρηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ανάμεσα στις προτάσεις που περιλαμβάνονται είναι: η δημιουργία του Διαδικτυακού Σχολείου, η σταδιακή εγκατάσταση διαδραστικών πινάκων σε όλες τις τάξεις, η αναβάθμιση των μαθημάτων αλφαριθμητικού στο Δημοτικό Σχολείο, η δημιουργία Διεύθυνσης Υπηρεσιών Εκπαιδευτικής Υποστήριξης, η αναβάθμιση των προγραμμάτων ειδικής εκπαίδευσης, ώστε όλα τα παιδιά να τυγχάνουν της μεγαλύτερης δυνατής στήριξης χωρίς καμιά διάκριση, η κατάργηση του θεσμού του ακροατή, η δημιουργία τάξεων υποδοχής για τα αλλόγλωσσα παιδιά και η αναβάθμιση των προγραμμάτων διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, η δημιουργία Πολυθεματικών Κέντρων για παιδιά με σοβαρά συναισθηματικά προβλήματα, η εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων για τα προικισμένα παιδιά, η σταδιακή επέκταση του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, η εισαγωγή νέου τύπου λυκείου και η ενοποίηση μέσης και τεχνικής εκπαίδευσης, η δημιουργία Δικτύου Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, η επέκταση του Ανοικτού Σχολείου, η βελτίωση του συστήματος διορισμού, η συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης, η διαφοροποίηση των Κανονισμών Μεταθέσεων και η αναδιάρθρωση της σχολικής μονάδας (με την αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, την αυτονόμηση, την αυτοαξιολόγηση, την ενίσχυση των Επαρχιακών Γραφείων Παιδείας και την εισαγωγή μηχανογραφικού συστήματος διαχείρισης), η διαμόρφωση νέων αναλυτικών προγραμμάτων κτλ.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για τον Πολιτισμό, που έχει επίσης κατατεθεί και δημοσιοποιηθεί μέσα στο 2007, προβλέπει καινοτόμες ρυθμίσεις για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της δράσης και της προσφοράς των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Συγκεκριμένα προτείνονται ανάμεσα σε άλλα η μετεξέλιξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών σε Τμήμα Πολιτισμού με τρεις τομείς για τη διαχείριση αντίστοιχα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και των Αρχαιοτήτων, του Σύγχρονου Πολιτισμού και των Διεθνών Πολιτιστικών Δράσεων, η σύσταση Πολιτιστικού Συμβουλίου από εργάτες του πνεύματος και των τεχνών, εμπειρογνώμονες και διακεκριμένες προσωπικότητες από το χώρο του Πολιτισμού, με συμβουλευτικό χαρακτήρα για θέματα χάραξης πολιτικής, όπως επίσης και η σύσταση Φορέα Πολιτιστικής Ανάπτυξης, ο οποίος θα λειτουργεί σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση.

Υπάρχουν επίσης προτάσεις για τη δημιουργία Εθνικής και Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης, Ιστορικού Μουσείου, Μουσείου Λογοτεχνίας και Λογοτεχνικού Αρχείου, Μουσείου Νεότερης και Σύγχρονης Τέχνης, Σχολής Καλών Τεχνών, Κέντρου Κινηματογράφου και Εθνικού Κέντρου για το Βιβλίο, όπως επίσης και για την καθιέρωση δράσεων που θα προωθούν την εξειδικευμένη εκπαίδευση των νέων ταλέντων στα σχολεία και θεσμών που θα συμβάλλουν στη περαιτέρω ενίσχυση και ανάπτυξή τους (Διεθνής Διαγωνισμός Εγχόρδων, Διεθνής Μπιενάλε Τέχνης, Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Χορού κτλ.).

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για τον Πολιτισμό περιλαμβάνει επίσης προτάσεις για την προστασία, προβολή και ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού, για την ανάπτυξη των σχέσεων του πολιτισμού με την εκπαίδευση, για τη στήριξη και την προώθηση της σύγχρονης κυπριακής καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και για την προβολή και διάδοση της σύγχρονης κυπριακής καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας στο εξωτερικό.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέσα στο 2007 έχει δημοσιοποιηθεί από το ΥΠΠ ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με επίκεντρο την αειφόρο ανάπτυξη. Ο Σχεδιασμός περιλαμβάνει λεπτομερείς αναφορές στους στόχους, το πρόγραμμα δράσης, τη δημιουργία Δικτύου Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, τις Κοινότητες όπου θα δημιουργηθούν τα Κέντρα, τα σχετικά χρονοδιαγράμματα κ.ά.

Μέσα στα πιο πάνω πλαίσια αναπτύσσονται και οριοθετούνται οι βασικοί τομείς δραστηριότητας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού: η εκπαίδευση, ο πολιτισμός και ο αθλητισμός. Η εκπαίδευση επιδιώκει τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων, υπεύθυνων και δημοκρατικών πολιτών, οι οποίοι να έχουν τις δυνατότητες και τις δεξιότητες, ως Κύπριοι και ως Ευρωπαίοι πολίτες, να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις απαιτήσεις ενός σύγχρονου και διαρκώς μεταβαλλόμενου κόσμου. Παράλληλα θα πρέπει να είναι έτοιμοι και ικανοί να συμβάλουν με την προσφορά και τη δράση τους στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική πρόοδο της πατρίδας μας αλλά και της ευρύτερης ευρωπαϊκής οικογένειας.

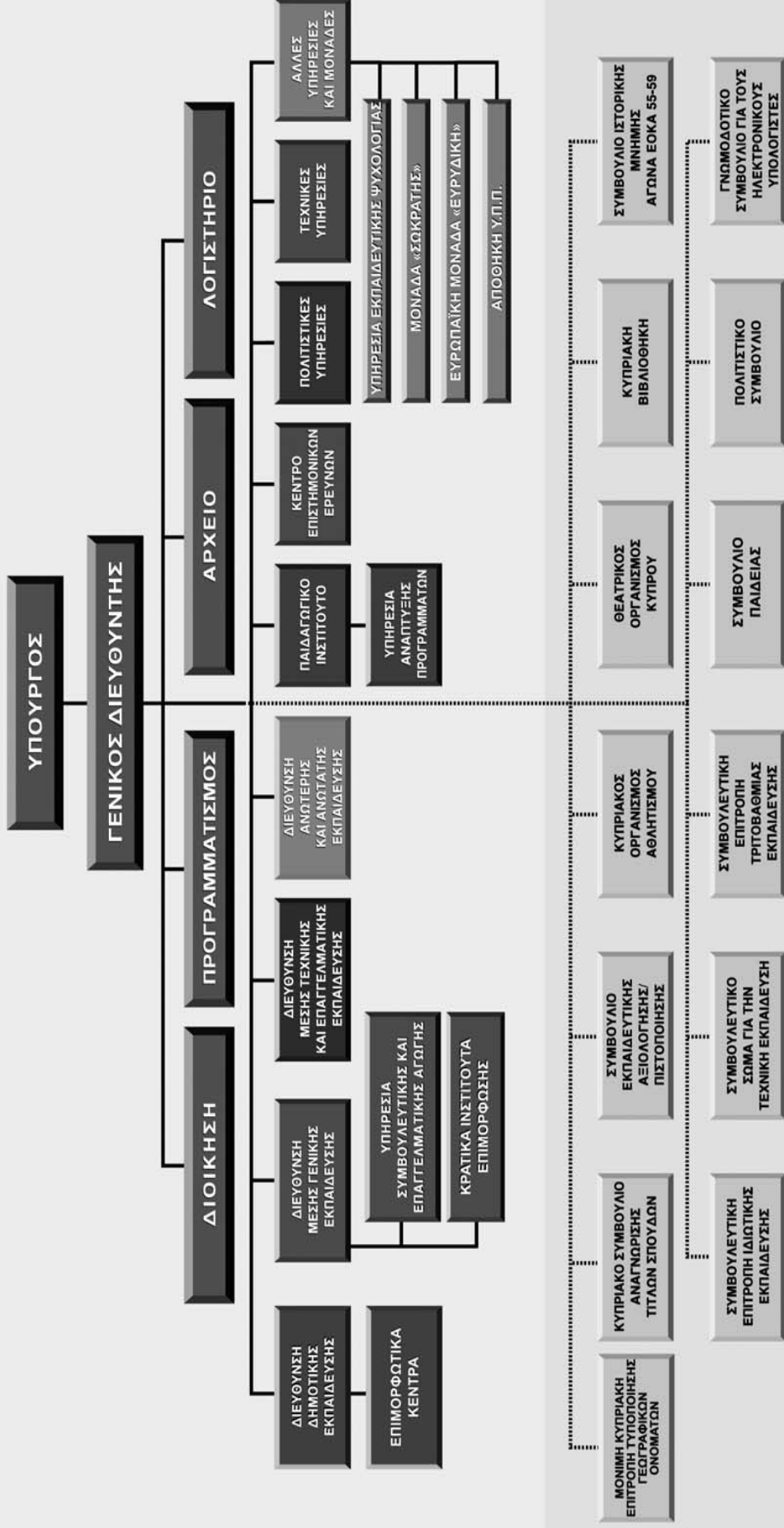
Ο πολιτισμός επιδιώκει βασικά να διατηρήσει, να ανανεώσει δημιουργικά και να προβάλει την πολιτιστική μας παράδοση και κληρονομιά και να αναδείξει ταυτόχρονα τους πνευματικούς μας δημιουργούς, σε κάθε τομέα πολιτιστικής δράσης και δημιουργίας. Παράλληλα, επιδιώκεται, μέσα από τη διοργάνωση ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, η ανάπτυξη της πολιτιστικής ζωής του τόπου, η οποία μπορεί να προσδώσει νόημα και ποιότητα στη ζωή μας. Ο αθλητισμός, τέλος, ως μέσο για σωστή σωματική άθληση και διάπλαση, συμβάλ-

λει καθοριστικά στην υγιή απασχόληση των νέων και στην καλλιέργεια αρχών και αξιών που πηγάζουν από την ολυμπιακή ιδέα και το αρχαιοελληνικό ιδεώδες του «ευ αγωνίζεσθαι» και «νους υγιής εν σώματι υγείη».

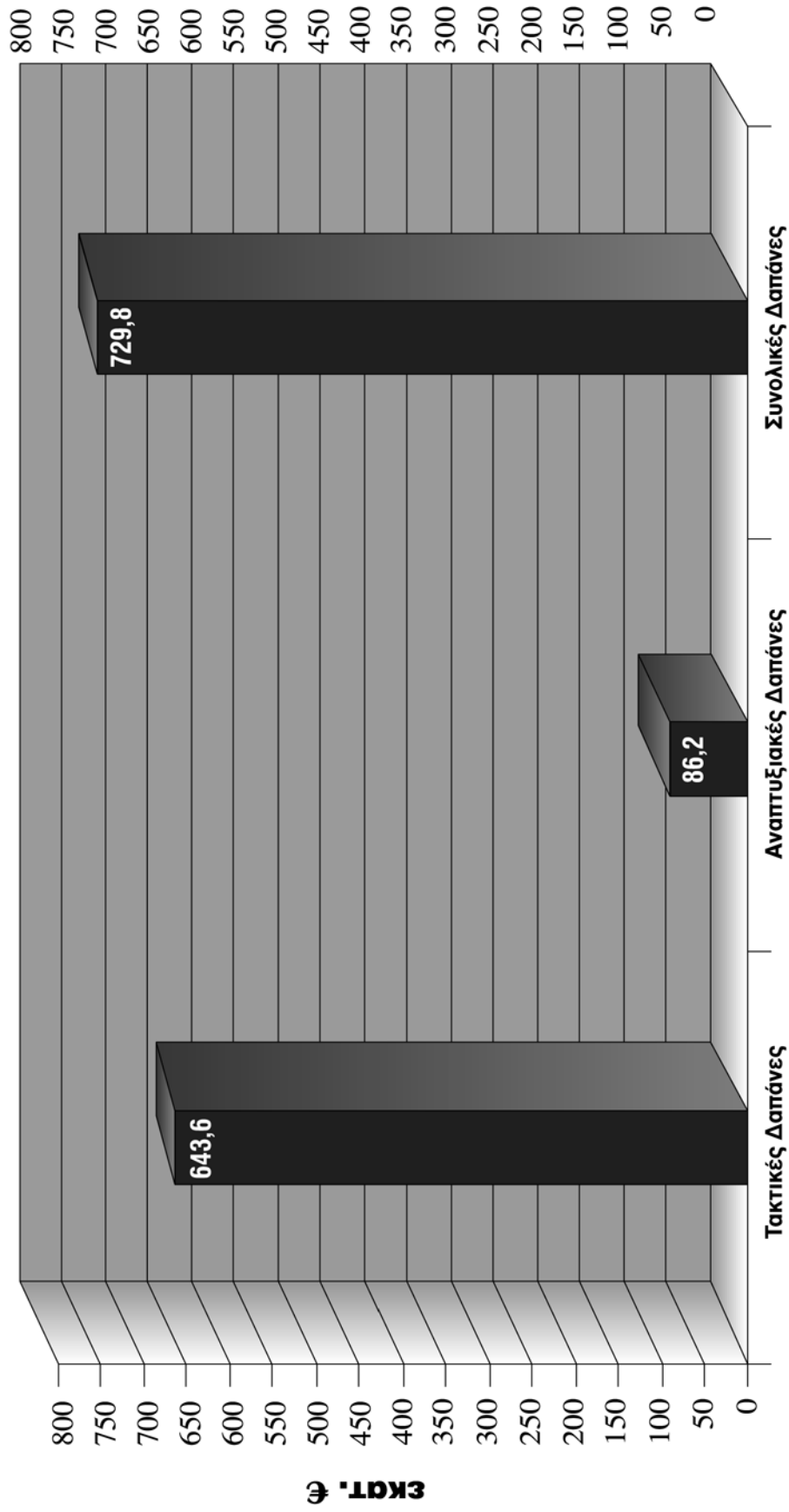
Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κατά το 2007 επιτέλεσε σημαντικό έργο, το οποίο διαφαίνεται μέσα από τη λεπτομερή παράθεση της δράσης των διαφόρων τμημάτων που περιλαμβάνει η παρούσα Έκθεση. Γίνεται λεπτομερής και αναλυτική αναφορά στο έργο που έχει επιτελεστεί από τις Διευθύνσεις Δημοτικής, Μέσης, Τεχνικής, Ανωτέρας και Ανωτάτης Εκπαίδευσης, από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, τις Τεχνικές Υπηρεσίες και τις άλλες Υπηρεσίες του Υπουργείου, που είναι η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, η Υπηρεσία Διοίκησης Επιμελητών, η Αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν φαίνεται το οργανόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, όπως επίσης και στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις δαπάνες για την παιδεία, τον πολιτισμό και το σύνολο των δραστηριοτήτων του ΥΠΠ.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - 2007

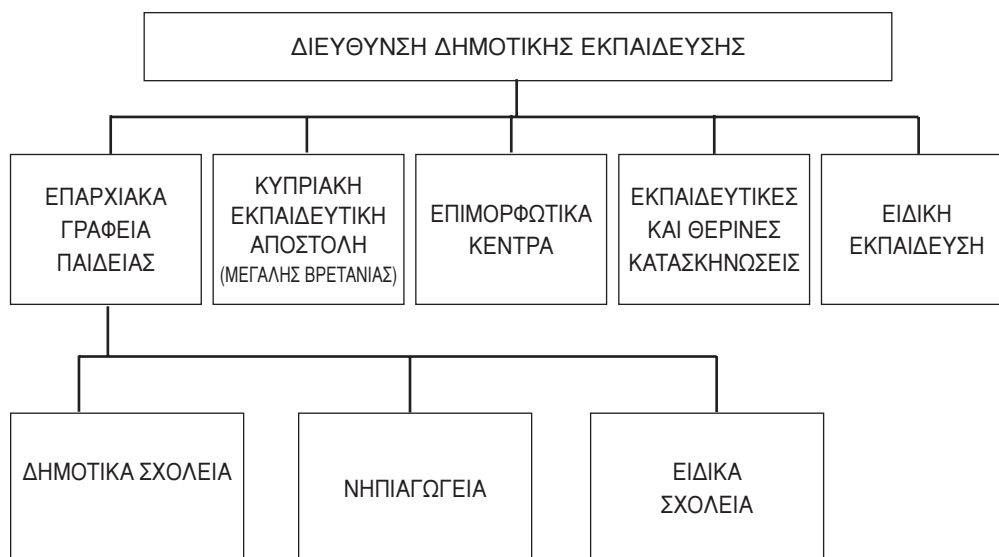

ΜΕΡΟΣ Α ΠΑΙΔΕΙΑ

1. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΠ

1.1 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η Δημοτική Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της εκπαίδευσης, η οποία θέτει τις βάσεις ώστε τα παιδιά να αναπτυχθούν ισόρροπα στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα. Γι' αυτό η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης καταβάλλει, διαρκώς, κάθε προσπάθεια για συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Επιδιώκει τη συνεχή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού, την αναθεώρηση και συγγραφή νέων διδακτικών βιβλίων, τα οποία να είναι συνυφασμένα με τις ανάγκες του Αναλυτικού Προγράμματος και της κοινωνίας γενικότερα. Παράλληλα, στοχεύει στον εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων, στο σχεδιασμό και εφαρμογή σύγχρονων αναπτυξιακών προγραμμάτων, στην αύξηση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και Ειδικής Εκπαίδευσης, στην επέκταση και ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και, γενικά, στη δημιουργία της υποδομής εκείνης που απαιτείται για ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης.

Οι διάφοροι τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνουν την Προδημοτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία: Δημόσια, Κοινοτικά, Ιδιωτικά), τη Δημοτική Εκπαίδευση (Δημοτικά Σχολεία: Δημόσια και Ιδιωτικά), την Ειδική Εκπαίδευση (Ειδικά Σχολεία και παροχή εξατομικευμένης βοήθειας σε παιδιά με ειδικές ανάγκες ενταγμένα σε δημοτικά σχολεία), την Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Παροικιακά Σχολεία στη Μεγάλη Βρετανία), τα Επιμορφωτικά Κέντρα, τις Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις και την Εκπαίδευση των Ελλήνων της Διασποράς.

1.1.1 ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Προδημοτική Εκπαίδευση επιτελεί έργο αποφασιστικής σημασίας για την ποιοτική αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η αντίληψη αυτή είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα και τα πορίσματα επιστημονικών εκπαιδευτικών ερευνών. Η Κύπρος, ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και

ως πλήρες κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετεί προγράμματα που εναρμονίζονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Το Υ.Π.Π. της Κύπρου είναι αρμόδιο για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας τριών χρονών και άνω, που φοιτούν σε δημόσια, κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για τη συμπλήρωση του έργου της οικογένειας, την υποστήριξη, με κάθε τρόπο, της πληρέστερης δυνατής ανάπτυξης του παιδιού, την ικανοποίηση των βασικών αναγκών της προσωπικότητάς του και την έκθεσή του σε υποστηρικτικές και εποικοδομητικές εμπειρίες, με σκοπό να συνειδητοποιήσει τις ικανότητες και δυνατότητές του και να αναπτύξει θετική αυτοϊδέα.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου αποσκοπεί σε έναν τρόπο ζωής που να διατηρεί, όσο το δυνατόν, περισσότερα στοιχεία από το φυσικό τρόπο ζωής της οικογένειας, με έμφαση στην ελεύθερη και δημιουργική δραστηριοποίηση του παιδιού, μέσα από εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, σε ένα περιβάλλον που ενισχύει τη συνεργατική μάθηση, τον πειραματισμό και την ομαδική εργασία. Έμφαση δίνεται στην απόδοση προσωπικής σημασίας στο κάθε παιδί ξεχωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, τα χαρίσματα και τις ανάγκες του, στην αγάπη, στην υποστήριξη, στην εμπιστοσύνη, στην αποδοχή, στην ασφάλεια και στο σεβασμό της ατομικής διαφορετικότητας, ιδιαιτερότητας και ετερότητας.

1.1.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ακρογωνιαίος λίθος των επιδιώξεων της Δημοτικής Εκπαίδευσης ήταν και είναι η ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, με τη δημιουργία καταστάσεων οι οποίες θα βοηθήσουν στην κατάκτηση της γνώσης, στην ανάπτυξη ορθών στάσεων και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, καθιστώντας τα έτσι ικανά για μελλοντική ανάληψη ευθυνών και δράση στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο μας.

Βασικός στόχος της Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι να οργανώνει, να εξασφαλίζει και να προσφέρει σε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, οικογενειακό και κοινωνικό υπόβαθρο και πνευματικές δυνατότητες, τέτοιες ευκαιρίες μάθησης ώστε:

- Να αναπτύσσονται ισόρροπα στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα, αξιοποιώντας, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τα μέσα που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία.
- Να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα ποικίλα προβλήματα που είναι δυνατόν να συναντήσουν και τις τυχόν δυσκολίες προσαρμογής στο σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον.
- Να προωθούν την κοινωνικοποίηση και την εδραίωση της εθνικής και πολιτιστικής τους ταυτότητας και του συναισθήματος του «ανήκειν», τόσο στο κράτος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όσο και στη γλωσσική και εθνική κοινότητα των Ελλήνων της Κύπρου, οι οποίοι αγωνίζονται για εθνική δικαίωση μέσα από νόμιμες δημοκρατικές διαδικασίες.
- Να αποκτούν θετικές στάσεις προς τη μάθηση.
- Να αναπτύσσουν κοινωνική συναντίληψη, αγωνιστικότητα, προσήλωση στις ανθρωπιστικές αξίες και σεβασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Να εκτιμούν το ωραίο και να αναπτύσσουν διάθεση για δημιουργικότητα και αγάπη για τη ζωή και τη φύση, ώστε να ευαισθητοποιούνται αποτελεσματικά σε θέματα διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

1.1.3 ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Το 2007 στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου διαβιούσαν 371 Ελληνοκύπριοι και 127 Μαρωνίτες.

Αρχικά, παρά τα εμπόδια και τη λογοκρισία που επέβαλαν οι κατοχικές αρχές, λειτούργησαν στις κατεχόμενες περιοχές τρία δημοτικά σχολεία: ένα στο Ριζοκάρπασο, ένα στην Αγία Τριάδα και ένα στον Κορμακίτη. Κατά τη σχολική χρονιά 1996-1997, το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Τριάδας έκλεισε, παρά τις έντονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, εξαιτίας της άρνησης του κατοχικού καθεστώτος να επιτρέψει στη δασκάλα κυρία Ελένη Φωκά να επιστρέψει στο χωριό της. Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000 το Δημοτικό Σχολείο Κορμακίτη, που λειτούργουσε μέχρι την προηγούμενη σχολική χρονιά με ένα μαθητή, έκλεισε λόγω αποφοίτησης του μοναδικού αυτού μαθητή.

Κατά τη σχολική χρονιά 2004-2005, έπειτα από συνεχείς, επίμονες και επίπονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, επαναλειτούργησε για πρώτη φορά μετά την τουρκική εισβολή, το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου. Κατά την ίδια σχολική χρονιά αλλά σχεδόν στο τέλος της χρονιάς, στις 11 Απριλίου 2005, έγινε κατορθωτή η λειτουργία και του Νηπιαγωγείου Ριζοκαρπάσου.

Στο Δημοτικό Σχολείο Ριζοκαρπάσου, το μοναδικό ελληνικό σχολείο που λειτουργεί στα κατεχόμενα καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής, φοίτησαν κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 δεκαπέντε συνολικά μαθητές (δύο στην Α' τάξη, δύο στη Β' τάξη, δύο στην Γ' τάξη, τρεις στην Δ' τάξη, τέσσερις στην Ε' τάξη και δύο στην Στ' τάξη) και δίδαξαν τρεις δάσκαλοι. Στο νηπιαγωγείο του Ριζοκαρπάσου κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 φοίτησαν δεκατρία παιδιά και δίδαξε μία νηπιαγωγός.

Προβλήματα, όπως λογοκρισία των βιβλίων, άρνηση αποδοχής κάποιων εκπαιδευτικών και προσπάθεια περιορισμού ή ελέγχου της δράσης των σχολείων υπήρξαν και κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, ήταν όμως σε μικρότερο βαθμό από ό,τι τα προηγούμενα χρόνια.

Παρά τα προβλήματα αυτά, η εκπαίδευση που δόθηκε σε όλους τους μαθητές, προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, κρίνεται ικανοποιητική. Το Υ.Π.Π. φρόντισε να αποσταλούν στα σχολεία όλα τα απαραίτητα υλικά και μέσα, βιβλία και γραφική ύλη και η Ε.Ε.Υ. ανταποκρίθηκε άμεσα στις ανάγκες των τριών σχολείων για διδακτικό προσωπικό.

1.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το Υ.Π.Π. από το Σεπτέμβριο του 2001 εφαρμόζει τον Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο του 1999 [113(Ι)/1999] και τους Περί Μηχανισμού Έγκαιρης Εντόπισης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 [185(Ι)2001] και Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 [186(Ι)2001], οι οποίοι διέπουν την εφαρμογή του Νόμου.

Παιδιά με ειδικές ανάγκες για τα οποία προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο για την παροχή της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε τάξη συνηθισμένου σχολείου εφοδιασμένου με

τις κατάλληλες υποδομές, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου, προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής τους. Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, φοιτούσαν 2724 μαθητές με ειδικές ανάγκες σε τάξεις συνηθισμένων δημοτικών σχολείων και 224 μαθητές σε νηπιαγωγεία.

Η φοίτηση παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο προσδιορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση, μπορεί να γίνει και σε ειδική μονάδα που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο. Οι ειδικές μονάδες είναι ενταγμένες και ενσωματωμένες σε συνηθισμένα σχολεία και λειτουργούν σε χώρους άνετους και προσπελάσιμους από τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, λειτούργησαν 59 ειδικές μονάδες παγκύπρια, στις οποίες φοιτούσαν 268 παιδιά με ειδικές ανάγκες. Καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να δημιουργηθούν μονάδες για εξειδικευμένες ανάγκες (αυτισμό, σύνδρομα κτλ.), με στόχο την ομαδοποίηση των αναγκών και την παροχή αποτελεσματικότερης βοήθειας και στήριξης.

Ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται και σε ειδικά σχολεία, για περιπτώσεις παιδιών με σοβαρές ανάγκες. Σήμερα λειτουργούν εννέα ειδικά σχολεία παγκύπρια: το Ειδικό Σχολείο Λευκωσίας, το Ειδικό Σχολείο «Ευαγγελισμός», η Σχολή Κωφών, η Σχολή Τυφλών, το Ειδικό Σχολείο Παιδικού Αναρρωτηρίου Ερυθρού Σταυρού, το Ειδικό Σχολείο «Απόστολος Λουκάς», το Ειδικό Σχολείο «Άγιος Σπυρίδωνας», το Ειδικό Σχολείο «Απόστολος Βαρνάβας» και το Ειδικό Σχολείο «Θεοσκέπαστη». Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, στα Ειδικά Σχολεία φοιτούσαν 279 παιδιά.

Για την παροχή της αναγκαίας στήριξης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες σε νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία και ειδικές μονάδες που λειτουργούν στα δημοτικά σχολεία, απασχολούνται 340 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων (νοητικών, συναισθηματικών και άλλων προβλημάτων, κωφών, τυφλών, λογοθεραπείας), οι οποίοι διορίζονται με ειδικά σχέδια υπηρεσίας. Στα ειδικά σχολεία απασχολούνται 109 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων (νοητικών, συναισθηματικών και άλλων προβλημάτων, κωφών, τυφλών, ειδικής γυμναστικής, μουσικοθεραπείας, εργοθεραπείας, λογοθεραπείας, ακουολογίας, εκπαιδευτικής ψυχολογίας και φυσιοθεραπείας).

Στους Προϋπολογισμούς της Ειδικής Εκπαίδευσης για το 2007 περιλήφθηκαν κονδύλια για:

- τον εξοπλισμό των ειδικών σχολείων, των ειδικών μονάδων και των αιθουσών αναφοράς με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα
- την παροχή ατομικού εξοπλισμού σε παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδικών καθισμάτων/τροχοκαθισμάτων, ειδικών ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων επικοινωνίας)
- τις αναπροσαρμογές των σχολικών κτιρίων με την κατασκευή ειδικών αποχωρητηρίων, ραμπών και ειδικών αιθουσών
- τις προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού (σχολικών βοηθών/συνοδών για παιδιά με ειδικές ανάγκες)
- τη δωρεάν μεταφορά των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα ειδικά σχολεία
- την επιχορήγηση των οικογενειών των παιδιών με ειδικές ανάγκες για μεταφορά του παιδιού τους, όπου το παιδί αναγκάζεται με βάση απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής, να φοιτήσει σε σχολείο το οποίο δε βρίσκεται στην εκπαιδευτική του περιφέρεια

- την επιχορήγηση των Συνδέσμων Γονέων των Ειδικών Σχολείων για εφαρμογή προγραμμάτων απασχόλησης των παιδιών κατά το μη εργάσιμο χρόνο των σχολείων
- την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού
- τη λειτουργία των εννέα ειδικών σχολείων (τηλέφωνα, εργατικό προσωπικό, εξοπλισμό κτλ.)
- την εργοδότηση εκπαιδευτικού, διοικητικού και γραμματειακού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. έχει ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει τις διάφορες υπηρεσίες της Ειδικής Εκπαίδευσης, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιθεωρητών, των διευθυντών των σχολείων, των εκπαιδευτικών των τάξεων και των εκπαιδευτικών ειδικής εκπαίδευσης στις βασικές πρόνοιες του Νόμου και στις υποχρεώσεις του κάθε μέλους της σχολικής μονάδας έναντι των παιδιών με ειδικές ανάγκες, που φοιτούν στο σχολείο τους. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- ενδοϋπηρεσιακά συνέδρια και συναντήσεις
- προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνονται από ειδικούς εμπειρογνώμονες που μετακαλούνται από το εξωτερικό (Fulbright, British Council, Ελλάδα)
- υποτροφίες στο εξωτερικό μικρής ή μεγάλης διάρκειας (Fulbright, British Council, Υ.Π.Π., Γραφείο Προγραμματισμού).

1.1.5 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Κ.Ε.Α.) Μεγάλης Βρετανίας αποτελεί τον κύριο φορέα μέσω του οποίου, από το 1969, το Υ.Π.Π. ενισχύει τις προσπάθειες της κυπριακής παροικίας στη Μεγάλη Βρετανία για συντήρηση και καλλιέργεια της εθνικής, θρησκευτικής, πολιτιστικής και γλωσσικής ταυτότητας των παιδιών και του συνόλου των μελών της.

Η Κ.Ε.Α. αποτελείται από έναν Επιθεωρητή-Προϊστάμενο και από αποσπασμένους δασκάλους, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και τις τρέχουσες εξελίξεις. Με βάση την τελευταία απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο αριθμός των αποσπασμένων δασκάλων ανέρχεται στους 36. Η Κ.Ε.Α. συμπληρώνεται και από αριθμό ωρομίσθιων δασκάλων, οι οποίοι είτε βρίσκονται στη Μεγάλη Βρετανία με εκπαιδευτική άδεια είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας. Ο αριθμός του ωρομίσθιου επιτόπιου προσωπικού καθορίζεται με βάση τις ανάγκες και το εγκεκριμένο, από το Υπουργικό Συμβούλιο, κονδύλι. Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, εργοδοτήθηκαν 106 ωρομίσθιοι δάσκαλοι.

Το συντονισμό των ενεργειών όλων των εκπαιδευτικών φορέων της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία έχει ο Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.), που είναι ο κεντρικός φορέας. Πρόεδρος του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ.κ. Γρηγόριος και αντιπρόεδροι οι εκάστοτε Προϊστάμενοι των Εκπαιδευτικών Αποστολών Κύπρου και Ελλάδας. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο, τόσο στην ίδρυση και λειτουργία σχολείων και την αντιμετώπιση διάφορων προβλημάτων, όσο και στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των αποδήμων.

Το Υ.Π.Π. καταβάλλει συντονισμένες προσπάθειες (αποστολή εκπαιδευτικών, εκπόνηση αναλυτικού προγράμματος, επιμόρφωση προσωπικού, ετοιμασία σχεδίου κανονισμών, έκδοση και αποστολή βιβλίων κ.ά.) για την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του ρόλου της Κ.Ε.Α. και των παροικιακών σχολείων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 συνεχίστηκε η λειτουργία του Επιμορφωτικού Ινστιτούτου Παροικιακής Εκπαίδευσης, που έχει ως στόχο την επιμόρφωση του ωρομίσθιου προσωπικού.

1.1.6 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Ο γενικός σκοπός των Επιμορφωτικών Κέντρων είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και η κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πρόοδος των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα. Οι στόχοι των Επιμορφωτικών Κέντρων συμβαδίζουν με την αναπτυξιακή πολιτική του κράτους και τους ευρύτερους στόχους του Υ.Π.Π. για παροχή ευκαιριών «Διά Βίου Μάθησης» σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και την καταπολέμηση των μορφωτικών ανισοτήτων για την αποτελεσματική ένταξη και δράση τους στην Ενωμένη Ευρώπη.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα άρχισαν τη λειτουργία τους το 1960, με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, κυρίως στην ύπαιθρο. Το 1974 επεκτάθηκαν και στις πόλεις και σήμερα καλύπτουν κάθε γωνιά των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου, προσφέροντας ευκαιρίες επιμόρφωσης σε χιλιάδες άτομα 15 χρονών και άνω.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν κάθε χρόνο, δωρεάν, ειδικές ομάδες στις οποίες φοιτούν αναλφάβητοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ανάπηροι, εγκλωβισμένοι, κατάδικοι, ψυχικά ασθενείς, άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω σε Στέγες Ενηλίκων, Κέντρα Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.ά. Προσφέρουν, επίσης, δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων, παλιννοστούντων και αιτητών ασύλου, σε αλλόγλωσσους που ζουν και εργάζονται στην Κύπρο, σε παλιννοστούντες, σε αιτητές ασύλου και σε Τουρκοκύπριους, καθώς και δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της τουρκικής γλώσσας σε Ελληνοκύπριους.

Παράλληλα, μέσα από τα 70 περίπου διαφορετικά θέματα που προσφέρονται, καλύπτονται τομείς σχετικοί με τη διδασκαλία και την εκμάθηση ξένων γλωσσών, με πολιτιστικά προγράμματα, με την υγεία, με πρακτικές εφαρμογές, με την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και με άλλα θέματα γενικής φύσεως. Τα Επιμορφωτικά Κέντρα έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση των πολιτών ως ένα αξιόλογο πρόγραμμα επιμόρφωσης ενηλίκων. Γι' αυτό και μεγάλος αριθμός, πέραν των 20.000 ετησίως, συμμετέχει μαζικά σε αυτό.

1.1.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Σκοπός του προγράμματος Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων είναι να δώσει την ευκαιρία στα παιδιά δημοτικών σχολείων, από την Κύπρο και άλλες χώρες, να γνωρίσουν και να αγαπήσουν το φυσικό περιβάλλον, να αποκτήσουν ορθές στάσεις συμπεριφοράς, να αναπτύξουν σχέσεις και φιλίες με τα συνομήλικά τους παιδιά, να γνωρίσουν την ελληνική γλώσσα και την κυπριακή ιστορία, να γνωρίσουν την Κύπρο και την κουλτούρα της.

Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ζήσουν μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε μια οργανωμένη κοινω-

νία, γεγονός που βοηθά, μεταξύ άλλων, στην κοινωνικοποίηση, στην αυτοεκτίμηση και αυτογνωσία, στην αυτοοργάνωση και αυτοσυντήρηση, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και στη δημιουργία του συναισθήματος της ευθύνης. Επίσης, συμβάλλουν στη βελτίωση της υγείας του παιδιού και του προσφέρουν οργανωμένη ψυχαγωγία. Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις υπηρετούν τις σύγχρονες τάσεις της αγωγής, μέσα από τη βιωματική περιβαλλοντική αγωγή και την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην οργάνωση κοινωνικής ζωής στην κατασκήνωση.

Οι Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν σε δύο περιόδους: πέντε πενήνήμερες σειρές τον Οκτώβριο του 2006 και επτά πενήνήμερες σειρές το Μάιο – Ιούνιο του 2007. Σε αυτές συμμετείχαν συνολικά 1060 παιδιά από 40 δημοτικά σχολεία της Κύπρου και ένα σχολείο της Κυπριακής Παροικίας του Λονδίνου. Οι Θερινές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν το καλοκαίρι του 2007 σε οκτώ επταήμερες σειρές και μία σειρά για παιδιά της Μαρωνιτικής Κοινότητας. Συνολικά συμμετείχαν 900 παιδιά, από 200 δημοτικά σχολεία της Κύπρου.

Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης αυξάνει συνεχώς τα προγράμματα φιλοξενίας στην Κύπρο και τον αριθμό των παιδιών που φιλοξενεί από το εξωτερικό. Το καλοκαίρι του 2007 φιλοξενήθηκαν συνολικά 140 παιδιά από το εξωτερικό (100 παιδιά από την Ελλάδα, 20 παιδιά από την Κυπριακή Παροικία της Μεγάλης Βρετανίας και 20 παιδιά ομογενών από το Ουζμπεκιστάν). Η φιλοξενία των αποστολών αυτών έγινε σε παραλιακό ξενοδοχείο της Λάρνακας.

Ακόμη, τη σχολική χρονιά 2006-2007, στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ανταλλαγών με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, οργανώθηκαν αποστολές παιδιών των Δημοτικών Σχολείων της Κύπρου στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το καλοκαίρι του 2007, φιλοξενήθηκαν στην Ελλάδα 270 παιδιά, σε πέντε αποστολές (τρεις στην Κατασκήνωση Μεταμόρφωσης Χαλκιδικής και δύο στην Κατασκήνωση του Δήμου Αθηναίων).

1.1.8 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Στα πλαίσια των προσπαθειών για παροχή εκπαιδευτικής βοήθειας στους Έλληνες της Διασποράς, το Υ.Π.Π. προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- Αποστέλλει βιβλία και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε όλα τα ελληνικά σχολεία και φορείς των απανταχού ομογενών μετά από την εκ μέρους τους υποβολή σχετικού αιτήματος.
- Φιλοξενεί ομάδες παιδιών από τις διάφορες παροικίες στις κατασκηνώσεις του. Κατά τη διάρκεια της παραμονής των παιδιών προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.
- Προσφέρει εκπαιδευτικές διευκολύνσεις σε επαναπατριζόμενους ομογενείς στην Κύπρο μέσω ειδικών προγραμμάτων, τόσο μέσα στα σχολεία, όσο και στα πλαίσια λειτουργίας των Επιμορφωτικών Κέντρων, όπως δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και ενήλικες.
- Από τη σχολική χρονιά 2003-2004, έπειτα από έγκριση σχετικής Πρότασης του Υ.Π.Π., αποφασίστηκε η ενδυνάμωση της εκπαιδευτικής αποστολής στα Ιεροσόλυμα με έναν ακόμη εκπαιδευτικό. Έτσι, αποσπώνται δύο εκπαιδευτικοί με στόχο τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, τόσο στα παιδιά όσο και στους εκπαιδευτικούς των σχολείων του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

1.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Μέση Γενική Εκπαίδευση, Δημόσια και Ιδιωτική, καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Με βάση τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και εθνικές ανάγκες της Κύπρου, η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης και στοχεύει στη διάδοση της γνώσης με έμφαση στη γενική παιδεία και τη βαθμιαία εξειδίκευση, με σκοπό να προετοιμάσει τους μαθητές στον ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό τους προσανατολισμό. Στοχεύει επίσης στην προαγωγή και ανάπτυξη μιας υγιούς, πνευματικής και ηθικής προσωπικότητας, στη δημιουργία ικανών, δημοκρατικών και νομοταγών πολιτών, στην εμπέδωση της εθνικής ταυτότητας, των πολιτιστικών αξιών, των παγκόσμιων ιδανικών για ελευθερία, δικαιοσύνη, ειρήνη και στην καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού των ανθρώπων, με σκοπό την προώθηση της αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας ανθρώπων και λαών.

Η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση παρέχεται για μαθητές ηλικίας 12 μέχρι 18 ετών, μέσα από δύο τριετείς κύκλους σπουδών - το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Στους δύο κύκλους περιλαμβάνονται προγράμματα σπουδών που προσφέρονται σε διακριτά μαθήματα (Ελληνικά, Μαθηματικά κτλ.), προγράμματα που προσφέρονται διαθεματικά (Αγωγή Υγείας, Περιβαλλοντική Αγωγή κ.ά.), καθώς και ποικίλες εξωδιδασκτικές δραστηριότητες (όμιλοι, εκδρομές, επισκέψεις κτλ.), έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σφαιρική και ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν για όλες τις τάξεις και υποχρεωτική μέχρι την ηλικία των 15 ετών.

Τα τελευταία χρόνια, στο Λύκειο, το εκπαιδευτικό σύστημα είναι πιο ευέλικτο και με διάφορες κατευθύνσεις ανάλογα με τις κλίσεις, δεξιότητες και ενδιαφέροντα του μαθητή. Ιδιαίτερα με την εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2000-2001 του θεσμού του ενιαίου λυκείου σε παγκύπρια κλίμακα η ευελιξία και οι προοπτικές που ανοίγονται στο μαθητή αυξάνονται ακόμη περισσότερο. Ο νέος θεσμός του ενιαίου λυκείου αποτελεί απάντηση στις ποικίλες προκλήσεις, εθνικές και παγκόσμιες, ενώ ενισχύει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας μας.

Η Μέση Εκπαίδευση έχει ένα ευρύ πεδίο ευθυνών. Οι κυριότεροι τομείς αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης είναι: η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εργασίας των δημόσιων σχολείων, η παρακολούθηση της εργασίας των ιδιωτικών σχολείων και των φροντιστηρίων, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η παρακολούθηση της εφαρμογής των κανονισμών λειτουργίας των σχολείων, η επιθεώρηση του διδακτικού προσωπικού, ο εκπαιδευτικός προγραμματισμός και η στελέχωση των σχολείων, η παροχή επιμόρφωσης σε μαθητές και ενήλικες, η παροχή πληροφοριών για την εκπαίδευση κτλ.

1.2.1 ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Το Γυμνάσιο αποτελεί έναν αυτοτελή κύκλο σπουδών γενικής εκπαίδευσης με επίκεντρο την ανθρωπιστική παιδεία. Συμπληρώνει τη γενική παιδεία που παρέχει το Δημοτικό Σχολείο και προετοιμάζει τους μαθητές για το Λύκειο ή την Τεχνική/Επαγγελματική εκπαίδευση. Τα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους μαθητές. Στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης εισήχθησαν και προωθούνται νέοι θεσμοί στο Γυμνάσιο, όπως η διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής σε όλες τις τάξεις, η αξιοποίηση της βιβλιοθήκης, η εισαγωγή του θεσμού των ειδικών αιθουσών, όπως είναι οι αίθουσες γλωσσών και ο αίθουσες Ιστορίας, καθώς και η αναβάθμιση του θεσμού του καθηγητή υπεύθυνου τμήματος.

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαβητισμού λειτουργεί στα Γυμνάσια ο θεσμός των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ). Κύριες αρχές του θεσμού είναι η διασφάλιση της συνέχειας μεταξύ Νηπιαγωγείου – Δημοτικού - Γυμνασίου, η συνεταιρικότητα με τους τοπικούς φορείς και η μείωση του αριθμού κατά τμήμα και η διασφάλιση της κατοχής του προφορικού λόγου.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαβητισμού και την πρόληψη του συνεπαγόμενου σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού, λειτουργεί από το 1989-90 στα γυμνάσια της Κύπρου το Πρόγραμμα Αλφαβητισμού. Το περιεχόμενο του προγράμματος εστιάζεται στις τρεις βασικές δεξιότητες – ανάγνωση, γραφή, αριθμητική – σε επίπεδο των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα βιώματα του μαθητή του Γυμνασίου.

Λαμβάνονται, επίσης, μέτρα για την αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Στους μαθητές οι οποίοι έχουν σοβαρή μαθησιακή ή ειδική μαθησιακή, λειτουργική ή προσαρμοστική δυσκολία, παρέχεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γενικά η αναγκαία βοήθεια για τη σχολική ανάπτυξή τους σε όλους τους τομείς, και ιδιαίτερα στον ψυχολογικό, τον κοινωνικό και τον εκπαιδευτικό τομέα.

1.2.2 ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

Τη σχολική χρονιά 2000-2001 εισήχθη σε παγκύπρια βάση ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου σε αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος του Λυκείου Επιλογής Μαθημάτων (ΛΕΜ). Ο νέος θεσμός προωθείται και βελτιώνεται συνεχώς ως ανταπόκριση της κυπριακής εκπαίδευσης, και ειδικότερα της Μέσης Εκπαίδευσης, στις προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης, στις νέες πραγματικότητες που δημιουργεί η ένταξη της Κύπρου στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό χώρο και στις ιδιαίτερες-πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές-της κυπριακής πολιτείας.

Όλα αυτά οδήγησαν στον προσδιορισμό των ιδιοτήτων του εφήβου-πολίτη του 21ου αιώνα. Ο έφηβος αυτός πρέπει να κατακτήσει και να πραγματώσει ένα συνδυασμό γενικής γνώσης και μερικής εξειδίκευσης, με έμφαση στους μηχανισμούς μάθησης, έρευνας και αυτενέργειας, γνώση ξένων γλωσσών, ικανότητες για αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για διά βίου μάθηση και για αυτομόρφωση. Ο πολίτης του 21ου αιώνα πρέπει να είναι ικανός να συμβιώνει σε μια παγκόσμια πολυπολιτισμική κοινωνία, να κατακτά και να αξιοποιεί τη συνεχώς αυξανόμενη γνώση, να γνωρίζει πώς να δρα κατάλληλα σε κάθε περίπτωση και να επιβιώνει ως ένας χρήσιμος πολίτης στο κράτος του και στην παγκόσμια κοινωνία.

Στο Ενιαίο Λύκειο προσφέρονται μαθήματα κοινού κορμού, μαθήματα κατεύθυνσης και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού. Τα μαθήματα κοινού κορμού είναι υποχρεωτικά για όλους τους μαθητές. Με αυτά επιδιώκεται η παροχή γενικής μόρφωσης, η ολόπλευρη ανάπτυξη και η απόκτηση γενικής φύσης δεξιοτήτων που απαιτούνται από τη σύγχρονη πραγματικότητα. Όλα τα μαθήματα της Α΄ τάξης είναι κοινού κορμού. Στις τάξεις Β΄ και Γ΄ ο μαθητής παρακολουθεί μαθήματα κοινού κορμού. Ταυτόχρονα όμως επιλέγει και μαθήματα κατεύθυνσης για συστηματική και σε βάθος μελέτη των θεμάτων που τον ενδιαφέρουν, καθώς και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού για περαιτέρω εμπλουτισμό και ικανοποίηση των ειδικών κλίσεων και ενδιαφερόντων του.

1.2.3 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης λειτουργούν τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης σε όλη την Κύπρο, που στόχο έχουν την παροχή ίσων ευκαιριών μόρφωσης σε χιλιάδες μαθητές και ενήλικες και συμβάλλουν στη διά βίου εκπαίδευση.

1.2.4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Στο πλαίσιο της Μέσης Εκπαίδευσης λειτουργεί, επίσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.) με στόχο την παροχή στήριξης και πληροφοριών στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους, να προσαρμοστούν καλύτερα στο σχολικό περιβάλλον και να κάνουν όσο το δυνατό πιο ορθές προσωπικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

1.2.5 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βασικό στόχο της Κυπριακής Εκπαίδευσης αποτελεί από χρόνια η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην Εκπαίδευση, η οποία προωθείται διαθεματικά μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα διαφόρων μαθημάτων, καθώς και μέσα από ποικίλες άλλες σχολικές δραστηριότητες, που αποσκοπούν τόσο στην παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης όσο και στην καλλιέργεια 'ευρωπαϊκής συνείδησης' και θετικών στάσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή κοινότητα. Τα Γυμνάσια και τα Λύκεια της Κύπρου, ανταποκρινόμενα στο στόχο της Ευρωπαϊκής Διάστασης, έχουν αναπτύξει μια πλούσια δραστηριότητα, όπως εορτασμό της Μέρας της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Μέρας Γλωσσών, συμμετοχή στο πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Διάκρισης για τη διδασκαλία και εκμάθηση γλωσσών (European Language Label), λειτουργία Ευρωπαϊκών Ομίλων στα σχολεία, ανάληψη μελετών-εργασιών (project), διασύνδεση των Λυκείων της Κύπρου με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών μέσω του συστήματος του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή του διαδικτύου κ.ά.

1.2.6 Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργεί αριθμός ιδιωτικών σχολείων, τα οποία παρέχουν στους μαθητές την εκπαίδευση που αποσκοπεί:

- α. στην προετοιμασία τους για σπουδές σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού ή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου και της Ελλάδας.
- β. στην ομαλή μετάβασή τους στον επαγγελματικό τομέα και στον κόσμο των επιχειρήσεων.

Τα Ιδιωτικά Σχολεία είναι εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και λειτουργούν με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.

Τα Ιδιωτικά σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα που εφαρμόζουν.

1. **Ιδιωτικά Σχολεία του αυτού τύπου:** Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται τα σχολεία που ακολουθούν χωρίς καμιά παρέκκλιση τα ισχύοντα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα των υφιστάμενων τύπων δημόσιων σχολείων.

2. **Ιδιωτικά Σχολεία παρόμοιου τύπου:** Σ' αυτή την κατηγορία κατατάσσονται τα σχολεία στα οποία, εκτός των άλλων μαθημάτων, διδάσκονται απαραίτητα τα κύρια μαθήματα υφιστάμενου τύπου δημόσιων σχολείων, τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα όσον αφορά το χρόνο και την ύλη που προνοούνται για τα δημόσια σχολεία.
3. **Ιδιωτικά Σχολεία διαφορετικού τύπου:** Κατατάσσονται σ' αυτή την κατηγορία τα σχολεία που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες.

1.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) στοχεύει, με την προσφορά ενός ισορροπημένου προγράμματος γενικής μόρφωσης, τεχνολογικής εξειδίκευσης και εργαστηριακής κατάρτισης, στην προετοιμασία μαθητών που να είναι ικανοί μετά την αποφοίτησή τους:

- Να εργοδοτηθούν στη βιομηχανία με πολύ καλούς όρους εργοδότησης
- Να συνεχίσουν την ακαδημαϊκή τους ανέλιξη σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Από το Σεπτέμβριο του 2001, έχουν τεθεί σε εφαρμογή τα Νέα Προγράμματα Σπουδών της ΜΤΕΕ, με κοινό πρώτο έτος κατά κατεύθυνση και κατά κλάδο, σε δύο κατευθύνσεις, τη «Θεωρητική» και την «Πρακτική». Τα Προγράμματα Σπουδών αξιολογούνται και αναθεωρούνται κατάλληλα πάνω σε τακτική βάση, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των διδασκόντων εκπαιδευτικών.

Τα Προγράμματα ΜΤΕΕ προσφέρονται στις 12 Τεχνικές Σχολές που λειτουργούν στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Παραλίμνι, Αυγόρου, Πάφο και Πόλη Χρυσόχους. Επίσης, στο Γυμνάσιο Αγρού λειτουργεί τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών μπορούν να διεκδικήσουν θέση σε οποιοδήποτε Ανώτερο και Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Κύπρου και της Ελλάδας, συμμετέχοντας στις Παγκύπριες Εξετάσεις μαζί με τους αποφοίτους των Λυκείων. Μπορούν επίσης να φοιτήσουν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, νοουμένου ότι θα ικανοποιήσουν τις προϋποθέσεις εισαγωγής.

ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΧΟΛΕΣ												
	Α' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ «ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ'» ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Α' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΔΙΑΝΕΛΛΕΙΟΣ ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΑΓ. ΛΑΖΑΡΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΠΕΡΙΦ. ΤΕΧΝ. ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧ. ΑΜΜΟΧ. ΑΥΓΟΡΟΥ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ	ΑΠΕΤΕΙΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΥ
1. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ													
1.1 Γενικής Μηχανολογίας	●		●	●				●			●		
1.2 Μηχανικής Παραγωγής - Εργαλειομηχανών	○		○	○				○			○		
1.3 Υδραυλικών, Θερμικών και Ψυκτικών Συστημάτων	●○			●○				●○		●○	●○		
1.4 Συγκολλήσεων και Μεταλλικών Κατασκευών	○			○				○		○	○		
1.5 Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού Ξενοδοχείων				○					○	○	○		

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΧΟΛΕΣ												
	Α' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ «ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ.» ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Α' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΔΙΑΝΕΛΛΕΙΟΣ ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΑΓ. ΛΑΖΑΡΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΠΕΡΙΦ. ΤΕΧΝ. ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧ. ΑΙΜΜΟΧ.ΛΥΓΟΡΟΥ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝ. ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΣΟΥΣ	ΑΠΕΙΡΤΕΙΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΥ
1.6 Μηχανικής Αυτοκινήτων	●○		●○	●○				●○		●○	●○		
1.7 Ηλεκτρολογίας-Ηλεκτρονικών των Αυτοκινήτων	●○			●○				●○		●○	●○		
1.8 Δικύκλων και Μηχανών Σκαφών	○		○	○				○		○	○		
2. ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ													
2.1 Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων	●○				●○		●○			●○	●○		
2.2 Ηλεκτρονικών		●	●	●			●				●		
2.3 Μηχανικής Ηλεκτρονικών Υπολογιστών		●	●		●	●	●			●	●		
2.4 Ηλεκτρικών Μηχανών, Αυτοματιών και Συστημάτων Ελέγχου	●○			●○			●○				●○		
2.5 Οικιακών Συσκευών, Ψύξης και Κλιματισμού		○	○	○		○	○			○	○		
2.6 Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών		●○	●○	●○			●○				●○		
3. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ													
3.1 Πολιτικής Μηχανικής	●		●		●			●			●	●	
3.2 Αρχιτεκτονικής	●		●		●			●			●		
3.3 Τοπογραφίας	●				●						●		
3.4 Οικοδομικής	○				○			○			○	○	
3.5 Βοηθών Εργαστηρίου			○		○						○		
4. ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ													
4.1 Σχεδιαστών	○		○		○			○			○		
5. ΧΗΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ													
5.1 Τεχνικών Χημικής Παραγωγής - Χημείου		●	●		●			●			●		
6. ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ-ΕΠΙΠΛΟΠΙΑΣ													
6.1 Σχεδίασης και Κατασκευής Επιπλων	●			●	●		●						
6.2 Ευλουργικής-Επιπλοπίας	○			○	○		○				○		
7. ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ													
7.1 Γραφικών Τεχνών			●○	●○		●○		●○			●○		
7.2 Διακοσμητικής			●○	●○		●○		●○			●○		
7.3 Κεραμικής - Αγγειοπλαστικής			○										
7.4 Αργυροχοίας - Χρυσοχοίας	○		○			○		○					
8. ΕΝΔΥΣΗΣ													
8.1 Σχεδιαστών μόδας		●	●		●		●				●	●	
8.2 Παραγωγής Ειδών Ενδυσης		○	○		○		○				○	○	
9. ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ													
9.1 Υποδηματοποιίας και Δερμάτινων Κατασκευών			○										
10. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ - ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ													
10.1 Κομμωτικής													
11. ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ													
11.1 Φυτικής Παραγωγής										○			
12. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ													
12.1 Υπαλλήλων Τουριστικών Γραφείων και Ξενοδοχείων		●○	●○	●○		●○		●○	●○		●○	●○	
12.2 Στελεχών Πωλήσεων		○	○	○		○		○			○		
12.3 Υπαλλήλων Λογιστηρίων και Τραπεζών		●	●	●		●		●	●		●		
12.4 Ιδιαιτέρων Γραμματέων		○	○	○		○		○	○		○	○	
13. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ													
13.1 Μαγειρικής - Τραπεζοκομίας			○			○	○		○		○	○	○

● Θεωρητική Κατεύθυνση

○ Πρακτική Κατεύθυνση

Σημ. Κατά τη σχολική χρονιά 2006 - 2007 λειτουργήσε, πάνω σε δοκιμαστική βάση, ο κλάδος της Κομμωτικής στη Β' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας.

1.3.1 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Παράλληλα με τα πιο πάνω Προγράμματα της ΜΤΕΕ, στις Τεχνικές Σχολές λειτουργεί από το 1963 το Σύστημα Μαθητείας.

Το Σύστημα Μαθητείας διαρκεί δύο χρόνια και προσφέρει συνδυασμό εκπαίδευσης και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης σε ενδιαφερόμενους μαθητές που έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους και δεν επιθυμούν να συνεχίσουν την τακτική εκπαίδευση, νοουμένου ότι έχουν φοιτήσει στη Β΄ τάξη του Γυμνασίου.

Το Σύστημα Μαθητείας στοχεύει στην τροφοδότηση των διαφόρων τομέων οικονομικής δραστηριότητας με κατάλληλα εκπαιδευμένους τεχνίτες, που να μπορούν να καλύπτουν ποσοτικά και ποιοτικά τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες. Οι βασικές ειδικότητες που λειτουργούν στο Σύστημα Μαθητείας είναι:

Οικοδόμοι
Επιπλοποιοί/Ξυλουργοί
Μηχανικοί αυτοκινήτων
Ηλεκτρολόγοι αυτοκινήτων
Ηλεκτροτεχνίτες
Ελασματοουργοί/Συγκολλητές
Υδραυλικοί
Αργυροχόοι/Χρυσοχόοι
Μηχανουργοί/Εφαρμοστές

Οργανωτικά, η λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας αποτελεί ευθύνη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το ΥΕΚΑ έχει τη διοικητική ευθύνη (επιλογή και πληρωμή επιθεωρητών, εξεύρεση και ενημέρωση ενδιαφερομένων κτλ), ενώ το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει την ευθύνη της επιλογής των καθηγητών, της ανάπτυξης της υποδομής, της ετοιμασίας των αναλυτικών προγραμμάτων και γενικότερα της λειτουργίας του Συστήματος Μαθητείας μέσα στις Τεχνικές Σχολές.

1.3.2 ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΑ-ΒΡΑΔΙΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Η ανάγκη για συνεχή ανανέωση των γνώσεων και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλουν να είναι η μόρφωση του πληθυσμού μια ισόβια λειτουργία που χρονικά δε θα περιορίζεται στη σχολική περίοδο ή τοπικά στο σχολείο και τις παραδοσιακές σχολικές μεθόδους, αλλά θα διαρκεί σε ολόκληρη τη ζωή του ατόμου, με σκοπό να το κρατεί συνεχώς ενήμερο για ό,τι συμβαίνει γύρω του και να το βοηθά να αναπτύσσει τις δυνατότητές του, ώστε να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις απαιτήσεις μιας συνεχώς αναπτυσσόμενης κοινωνίας και να συμβάλλει δημιουργικά στην πρόοδό της.

Για την ικανοποίηση της πιο πάνω ανάγκης, η ΜΤΕΕ προσφέρει στις Τεχνικές Σχολές τα ακόλουθα Απογευματινά – Βραδινά Προγράμματα:

- **Προγράμματα ΜΤΕΕ σε Εσπερινές Τεχνικές Σχολές**

Τα Προγράμματα αυτά είναι ισότιμα με τα Προγράμματα της τακτικής ΜΤΕΕ της ημερήσιας φοίτησης και έχουν ως σκοπό να επιμορφώνουν και να καταρτίζουν, στους κλάδους/ειδικότητες που προσφέρονται στην πρωινή φοίτηση, άτομα μετασχολικής ηλικίας.

- **Προγράμματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**

Σκοπός των Προγραμμάτων αυτών είναι η εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να καταστεί ικανό να ανταποκριθεί με επιτυχία στον ανταγωνισμό της αγοράς εργασίας.

- **Προγράμματα Προετοιμασίας για Εξετάσεις**

Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν ποικιλία θεμάτων και έχουν σκοπό:

1. Την προετοιμασία μαθητών ή αποφοίτων Τεχνικών Σχολών για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς επίσης και άλλων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Κύπρου και του εξωτερικού.
2. Την προετοιμασία για εξετάσεις διαφόρων επαγγελματικών σωμάτων, καθώς επίσης και για εξετάσεις που απαιτούνται από κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς, για σκοπούς επαγγελματικής αναγνώρισης ή έκδοσης άδειας εξάσκησης επαγγέλματος.

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΒΡΑΔΙΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ**

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΠΑΦΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΡΙΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ					
A. ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΕΧΝΙΚΟΥ					
1. Μηχανουργείο/Εφαρμοστήριο	X	X	X	X	
2. Υδραυλικές, θερμικές και Ψυκτικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	
3. Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X	
4. Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	
5. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές		X			
6. Πολιτική Μηχανική	X	X	X	X	
7. Τοπογραφία	X	X	X	X	
B. ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΕΧΝΙΤΗ					
1. Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X		X	
2. Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού Ξενοδοχείων		X		X	X
3. Οικιακές Συσκευές και Ψύξη	X	X	X	X	X
4. Οικοδομική	X	X	X	X	
5. Σχεδιαστές	X	X		X	
6. Ξυλουργική - Επιπλοποιία	X	X		X	
7. Μαγειρική - Τραπεζοκομία	X	X	X	X	X
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ					
1. Κεντρικές θερμάνσεις	X	X	X	X	
2. Συγκολλήσεις και Μεταλλικές Κατασκευές	X	X		X	
3. Ηλεκτρολογία/Ηλεκτρονικά των Αυτοκινήτων	X	X		X	
4. Τραπεζοκομία	X	X		X	X
5. Μαγειρική/Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία	X	X		X	X
6. Φωτογραφία	X	X	X	X	X

	ΛΕΥΚΟΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΠΑΦΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΟΝΟΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ					
1. Τεχνικό Σχέδιο	X	X		X	
2. Μηχανολογικό Σχέδιο	X	X	X	X	X
3. Σχέδιο και Κοστολόγηση Μεταλλικών Κατασκευών	X	X	X	X	X
4. Κοπή Οδοντωτών Τροχών στη Φρέζα	X	X	X	X	
5. Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X	X
6. Σύστημα Ηλεκτρονικής Ανάφλεξης και Ηλεκτρονικό Σύστημα Τροφοδοσίας Καυσίμων, Μηχανοκινήτων Οχημάτων	X	X	X	X	
7. Υδραυλικά - Συντήρηση Υδραυλικών Εγκαταστάσεων	X	X	X	X	X
8. Ηλεκτροπνευματικά Συστήματα	X	X		X	
9. Εργαλειομηχανές με Ηλεκτρονικό (αριθμικό) Προγραμματισμό Εργασίας - Τόρνος CNC, Βασικό Επίπεδο	X	X			
10. Εργαλειομηχανές με Ηλεκτρονικό (αριθμικό) Προγραμματισμό Εργασίας - Φρέζα CNC Βασικό Επίπεδο	X	X	X		
11. Συστήματα για Μελέτη-Σχεδιασμό με την Υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και Συστήματα Αυτοματοποιημένων Παραγωγικών Διαδικασιών με την Υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή Συστήματα CAT/CAM (Computer Aided Design/Computer Aided Manufacturing)	X	X			
12. Εφαρμογή των Κανονισμών της 14ης και 16ης έκδοσης του Ινστιτούτου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (ΙΕΕ) για Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X	X
13. Τηλεπικοινωνιακά Δίκτυα Κτιρίων	X	X	X	X	
14. Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Windows, MS Word, MS Excel, MS Power Point, Internet)	X	X	X	X	X
15. Σχεδιαστικό Πρόγραμμα AUTOCAD	X	X	X	X	
16. Προγράμματα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Freehand, Photoshop, QuarkXPress)	X	X		X	
17. Αρχιτεκτονικό Σχέδιο	X	X	X	X	X
18. Στατικό Σχέδιο	X	X	X	X	
19. Επιμετρήσεις Ποσοτήτων	X	X	X	X	X
20. Τεχνολογία Σκυροδέματος	X	X	X		
21. Τοπογραφία - Χρήση Οργάνων	X	X	X	X	X
22. Σχέδιο Επίπλων και Ξυλουργικών Κατασκευών	X	X	X	X	
23. Ίδιοσσκευές και Ασφάλεια στα Εργαστήρια Ξυλουργικής	X	X	X		
24. Ξυλογλυπτική	X	X	X		
25. Μαγειρική	X	X		X	X
26. Κυπριακή Κουζίνα	X	X	X	X	X
27. Οινολογία - Ποτοποιία	X	X	X	X	X
28. Ζαχαροπλαστική	X	X	X	X	X
29. Οροφοκομία	X	X		X	X
30. Αργυροχοΐα - Χρυσοχοΐα	X				
31. Σχεδιασμός και Κατασκευή Παιδικής, Εφηβικής και Γυναικείας Φούστας και Παντελονιού			X	X	X

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΑΕΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ/ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΠΑΦΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ
ΤΜΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ					
1. Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα {Πολυτεχνικός Κύκλος, Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ), Ανώτερα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ)} (Ελληνικά, Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Αγγλικά, Τεχνολογία Ειδικότητας)	X	X	X	X	
2. GCE Pure Mathematics OL/AL	X	X		X	
3. GCE Physics OL/AL	X	X			
4. GCE Chemistry OL/AL	X	X			
5. GCE Computing Studies OL/AL	X	X			
6. City and Guilds	X	X			
7. Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ)	X	X	X	X	X
8. Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και άλλες Κρατικές Υπηρεσίες	X	X	X	X	X

1.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι ραγδαίες κοινωνικοοικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής μας, καθώς και οι προκλήσεις για μια ενιαία Ευρωπαϊκή κοινωνία των πολιτών, καθιστούν την ανώτερη εκπαίδευση απαραίτητο εφόδιο για τον κάθε πολίτη ξεχωριστά και για την κοινωνία γενικότερα.

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΔΑΑΕ) έχει ως στόχο την προώθηση θεμάτων που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Κύπρο και τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών, έτσι ώστε να παρέχονται ευκαιρίες πρόσβασης για εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλους τους πολίτες.

Ο ρόλος της ΔΑΑΕ έχει διευρυνθεί ως αποτέλεσμα της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, η οποία υιοθετήθηκε από Ευρωπαίους αρχηγούς κρατών το Μάρτιο του 2000 και έχει ως στόχο, μέχρι το 2010, να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση την πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασισμένη στη γνώση, ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Η Διαδικασία της Μπολόνια, η οποία υπογράφηκε το 1999 από 29 Ευρωπαίους Υπουργούς αρμόδιους για την Ανώτερη Εκπαίδευση με σκοπό να δημιουργηθεί, μέχρι το 2010, ένας Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, έχει επίσης συμβάλει στη διεύρυνση των δραστηριοτήτων της ΔΑΑΕ. Κυριότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια είναι, αφ' ενός, η επίτευξη της διαφάνειας στο εκπαιδευτικό σύστημα ανώτερης εκπαίδευσης, με την εισαγωγή των Ευρωπαϊκών Μεταφερόμενων Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και, αφ' ετέρου, η κινητικότητα φοιτητών, ακαδημαϊκών και ερευνητών.

Σημαντικός τομέας δραστηριοποίησης της ΔΑΑΕ είναι τα δημόσια πανεπιστήμια: το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τα θέματα τα οποία εμπίπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της ΔΑΑΕ σε σχέση με τα ιδρύματα αυτά είναι οι προϋπολογισμοί, τα νομικά θέματα, οι διεθνείς συνεργασίες, τα θέματα φοιτητών, όπως η φοιτητική χορηγία, η φοιτητική ταυτότητα, η κάρτα νέων, καθώς και άλλα θέματα.

Η Κύπρος, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως προσχωρήσασα στη Σύμβαση της Λισσαβόνας, κλήθηκε να συστήσει το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ), το οποίο έχει ως έργο την αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από Ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο της πιστοποίησης ποιότητας λειτουργεί και το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης –Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ), το οποίο είναι υπεύθυνο για την Αξιολόγηση –Πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΙΣΤΕ). Η ΔΑΑΕ παρέχει διοικητική υποστήριξη τόσο στο ΚΥΣΑΤΣ όσο και στο ΣΕΚΑΠ.

Η αναβάθμιση των ΙΣΤΕ σε Ιδιωτικά Πανεπιστήμια διευρύνει σημαντικά το φάσμα δραστηριοτήτων της ΔΑΑΕ, και γενικότερα αποτελεί σημαντική εξέλιξη για την ανώτερη εκπαίδευση της Κύπρου. Η ΔΑΑΕ συντόνισε την προώθηση των αιτήσεων για ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων, τη διαδικασία αξιολόγησης και την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Όσον αφορά στις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αυτές υπόκεινται στην εποπτεία της ΔΑΑΕ για θέματα εγγραφής τους στο Μητρώο του ΥΠΠ, θέματα επιθεώρησης, εγγραφής κλάδων σπουδών (μέσω της Συμβουλευτικής Επιτροπής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης), εκπαιδευτικής αξιολόγησης και πιστοποίησης.

Οι εξετάσεις για Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας, καθώς επίσης και εξετάσεις για προσλήψεις στο δημόσιο και ημικρατικό τομέα, γίνονται μέσω της Υπηρεσίας Εξετάσεων, η οποία υπάγεται στη ΔΑΑΕ.

Σημαντική θεωρείται η συνεισφορά της ΔΑΑΕ στην υποστήριξη του έργου της Υπουργικής Επιτροπής για την επιχορήγηση εδρών Ελληνικών και Βυζαντινών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού.

Παράλληλα η ΔΑΑΕ παρακολουθεί τις εξελίξεις στην ανώτερη εκπαίδευση, τόσο στον Ευρωπαϊκό χώρο, όσο και παγκόσμια, και παρέχει υποστήριξη ή συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα, όπως στη Διαδικασία της Μπολόνια, στη Διά Βίου Μάθηση (Lifelong Learning), τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Μονάδες (Socrates, Erasmus, Tempus, Erasmus Mundus, NARIC, Eurydice, κ.ο.κ.).

1.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Το έργο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου είναι αναπτυξιακό και καλύπτει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Οι κύριες δραστηριότητές του είναι η προϋπηρεσιακή παιδαγωγική κατάρτιση (μέχρι τον Ιούνιο 2007), η ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η εκπαιδευτική έρευνα και αξιολόγηση, η εκπαιδευτική τεκμηρίωση, και η εκπαιδευτική τεχνολογία. Οι δραστηριότητες αυτές αναπτύσσονται από τους αντίστοιχους τομείς του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

1.6 ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Το Κ.Ε.Ε. ιδρύθηκε το 1962 με σκοπό τη διεξαγωγή και διάδοση της Κυπριολογικής έρευνας στην Κύπρο και στο διεθνή χώρο, καθώς και την έκδοση των σχετικών πορισμάτων από Κύπριους και ξένους επιστήμονες σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. σχεδιάζονται και εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που αφορούν στους βασικότερους τομείς της Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Γλωσσολο-

γία, Λαογραφία/Εθνογραφία, Λογοτεχνία και τις κοινωνικές επιστήμες σε σχέση με την Κύπρο, όπως και σε άλλα θέματα και το ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

Προωθεί την επιστημονική συνεργασία με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλους επιστημονικούς φορείς εντός και εκτός Κύπρου, ενώ οι ερευνητές του λαμβάνουν μέρος σε επιστημονικά συνέδρια που έχουν σχέση με την ειδικότητά τους, καθώς και σε ερευνητικές αποστολές στο εξωτερικό. Το Κ.Ε.Ε. διοργανώνει επίσης, σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς, σεμινάρια και συμπόσια στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Για την εκπόνηση των διαφόρων ερευνητικών προγραμμάτων το Κ.Ε.Ε. διαθέτει εξειδικευμένη βιβλιοθήκη που περιλαμβάνει εγκυκλοπαίδειες, επιστημονικές σειρές, δημοσιευμένες αρχαιακές πηγές και άλλα έργα αναφοράς, που καλύπτουν την ιστορία και τον πολιτισμό όχι μόνο της Κύπρου αλλά και της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής γενικότερα. Η βιβλιοθήκη έχει εμπλουτιστεί με νέα βιβλία, περιοδικά και επιστημονικές σειρές.

Στο Κ.Ε.Ε. υπάρχουν και διάφορες συλλογές πρωτογενούς αρχαιακού υλικού, αποτελούμενες από χειρόγραφα, φωτοτυπίες και φωτογραφικά ανάτυπα ιστορικών πηγών και εγγράφων, μικροταινίες, ηχοκασέτες και ψηφιακούς δίσκους. Αυτό το υλικό έχει ταξινομηθεί πάνω σε θεματική βάση σε διάφορα αρχεία, δηλαδή το Ιστορικό Αρχείο, το Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών, το Λαογραφικό Αρχείο και το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης.

1.7 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πρώτη υπηρεσία στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με αποκλειστική αρμοδιότητα τον πολιτισμό δημιουργήθηκε το 1965 με την ονομασία Μορφωτική Υπηρεσία, η οποία το 1992, μετά την αναβάθμισή της σε Τμήμα, μετονομάστηκε σε Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες είναι ο κύριος εκφραστής της πολιτιστικής πολιτικής του κράτους όσον αφορά το σύγχρονο πολιτισμό. Έχοντας ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Κύπρο, την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και την προβολή των επιτευγμάτων της πολιτιστικής μας δραστηριότητας στο εξωτερικό, διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου.

1.8 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Αποστολή της υπηρεσίας είναι η εξασφάλιση στην Δημόσια Εκπαίδευση όλης της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής.

Στη Δημόσια Εκπαίδευση εντάσσονται όλες οι σχολικές μονάδες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Προδημοτικής, της Δημοτικής, της Γυμνασιακής, της Λυκειακής και της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Στην υλικοτεχνική υποδομή περιλαμβάνονται τα κτίρια και λοιπά τεχνικά έργα, η επίπλωση και ο λοιπός εξοπλισμός. Δεν περιλαμβάνονται τα αναλώσιμα είδη και τα διδακτικά μέσα.

Η διαδικασία παραγωγής και διαχείρισης της Υλικοτεχνικής Υποδομής περιλαμβάνει έργα και εργασίες για κάλυψη νέων αναγκών που προέρχονται από αύξηση του μαθητικού πληθυσμού ή από αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία και εργασίες συντήρησης, επισκευής και βελτίωση της υφιστάμενης υποδομής.

Τα βασικά καθήκοντα της Υπηρεσίας είναι:

- α. Η εποπτεία της υφιστάμενης υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης.
- β. Η υλοποίηση των έργων που περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου που αφορούν:
  - Νέες σχολικές μονάδες
  - Υφιστάμενες σχολικές μονάδες – διαχείριση.
    - Επεκτάσεις (χώροι διδασκαλίας)
    - Βελτιώσεις (επισκευές, αντισεισμική αναβάθμιση, προσθήκη βοηθητικών χώρων).
    - Αθλητική Υποδομή. Τοπιοτέχνηση αυλών, περίφραξη.
    - Υπηρεσίες (Ηλεκτρολογικές, Μηχανολογικές εγκαταστάσεις).
    - Συντηρήσεις.
  - Έπιπλα (κινητά) σχολείων.
  - Κτίρια Υπουργείου Παιδείας.
- γ. Επιπρόσθετα, στα καθήκοντα των Τεχνικών Υπηρεσιών περιλαμβάνονται:
  - Η προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών στις αρμόδιες αρχές άσκησης ελέγχου ανάπτυξης σχετικά με ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια.
  - Τεχνική Υποστήριξη στις Σχολικές Εφορείες.

Για την εκτέλεση των καθηκόντων τους οι Λειτουργοί των Τεχνικών Υπηρεσιών ασκούν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Προγραμματισμός – Προϋπολογισμοί
- Μελέτες έργων – Συντονισμοί
- Διαδικασία προσφορών
- Επίβλεψη εκτέλεσης έργων
- Διαχείριση συμβολαίων
- Στελέχωση θεματικών Επιτροπών
- Έπιπλα σχολείων
- Ειδικά θέματα (ασφάλειες κτιρίων κτλ.).

2. ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΤΑ ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ		
	2004-2005	2005-2006	2006--2007
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	344	341	345
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	244	244	249
Κοινοτικά	69	66	66
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	9	9	9
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	113	125	84
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	263	280	305

Όσον αφορά τη σχολική χρονιά 2006-2007, τα σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, αναγράφονται στα Παραρτήματα Α΄ (Δημοτικά Σχολεία), Β΄ (Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία) και Γ΄ (Ειδικά Σχολεία).

2.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Για τη στέγαση του μαθητικού πληθυσμού των γυμνασίων και λυκείων λειτουργήσαν κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 οι ακόλουθες σχολικές μονάδες:

Γυμνάσια (με γυμνασιακό κύκλο μόνο)	64
Λύκεια (με λυκειακό κύκλο μόνο)	35
Σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο μαζί*	7
Εσπερινά Γυμνάσια	5
Σύνολο	111

* Τα σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο είναι:

Γυμνάσιο Αγρού, Γυμνάσιο Ομόδους, Γυμνάσιο Πολεμίου, Γυμνάσιο Λευκάρων, Γυμνάσιο Κάτω Πύργου, Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου και Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμούθου.

Τα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2006-2007, αναγράφονται στο Παράρτημα Δ΄.

2.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, λειτούργησαν 13 σχολικές μονάδες Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ένα τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Συγκεκριμένα λειτούργησαν:

Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές	12
Εσπερινές Τεχνικές Σχολές	1
Τμήματα Τεχνικών κλάδων σε σχολικές μονάδες Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης	1

Οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2006-2007, αναγράφονται στο Παράρτημα Ε΄.

2.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τα οποία αφορούν το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006, ο αριθμός των σπουδαστών που φοιτούσαν στα ιδιωτικά και δημόσια ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου ανήλθε στις 20,584 εκ των οποίων οι 5,630 προέρχονται τόσο από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από τρίτες χώρες. Κατά το ίδιο ακαδημαϊκό έτος 20,969 Κύπριοι φοιτητές παρακολούθησαν προγράμματα σπουδών σε χώρες του εξωτερικού, όπως την Ελλάδα (13,470), το Ηνωμένο Βασίλειο (4,952) και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (762).

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνεται αναλυτικότερα ο αριθμός των φοιτητών στα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει συλλέξει και επεξεργαστεί η Στατιστική Υπηρεσία. Τα στοιχεία αυτά αφορούν το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006.

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα		Φοιτητές
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)		4,861
Πανεπιστήμιο Κύπρου	4,861	
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	-----	
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)		2,011
Αστυνομική Ακαδημία	392	
Νοσηλευτική Σχολή	1,056	
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	277	
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	172	
Δασικό Κολέγιο	20	
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	94	
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΗ)		13,712
ΣΥΝΟΛΟ		20,584

2.4.1 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 1989 για να ικανοποιήσει τις αυξανόμενες μορφωτικές ανάγκες του κυπριακού λαού και για να εκπληρώσει τους κοινωνικούς, οικονομικούς και άλλους στόχους της Δημοκρατίας. Η επιστημονική έρευνα προωθείται και χρηματοδοτείται σε όλες τις σχολές με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη και στην αντιμετώπιση τόσο των τοπικών όσο και των διεθνών αναγκών και απαιτήσεων. Ο εμπλουτισμός των ακαδημαϊκών προγραμμάτων και η εναρμόνιση με τα σύγχρονα Ευρωπαϊκά δεδομένα στην εκπαίδευση είναι μείζονος σημασίας για το Πανεπιστήμιο και τη κυπριακή κοινωνία γενικότερα. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, αρωγός σε αυτή τη προσπάθεια, προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την προώθηση της νομοθεσίας, του προϋπολογισμού και άλλων θεμάτων που αφορούν το Πανεπιστήμιο Κύπρου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία και ανάπτυξή του.

Η δημιουργία ενός Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης μέχρι το 2010, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Διαδικασίας της Μπολόνια, αποτελεί για το Πανεπιστήμιο Κύπρου ένα στόχο ύψιστης σημασίας και το ίδρυμα είναι ήδη ευθυγραμμισμένο, σε σημαντικό βαθμό, με τις πρόνοιες της Μπολόνια. Έχει διακριτούς κύκλους σπουδών (Προπτυχιακό, Μάστερ, Διδακτορικό και όλα τα προγράμματα εφαρμόζουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), ενώ εκδίδεται για τους απόφοιτους το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement). Τα προαναφερόμενα μέτρα, καθώς και άλλα, τα οποία έχουν προγραμματιστεί, συνεισφέρουν στη δημιουργία ενός πανεπιστημιακού περιβάλλοντος στο οποίο επιτυγχάνεται η διαφάνεια, διευκολύνεται η κινητικότητα και ενθαρρύνεται η διά βίου μάθηση, η έρευνα και οι διαπανεπιστημιακές συνεργασίες, ενώ διασφαλίζεται η ποιότητα και η κοινωνική συνοχή.

Μέσω των έξι σχολών του, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, προσφέρει προγράμματα τόσο σε πτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο και απονέμεται ο πρώτος καταληκτικός τίτλος «Πτυχίο» και οι μεταπτυχιακοί τίτλοι «Μάστερ» και «Διδακτορικό». Οι όροι εισδοχής είναι συναγωνιστικοί και οι φοιτητές του προπτυχιακού επιπέδου γίνονται δεκτοί μετά από επιτυχία στις Παγκύπριες Εξετάσεις που διοργανώνει η ΔΑΑΕ. Πιο κάτω αναγράφονται οι σχολές και τα τμήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου.

- α. Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
  - Τμήμα Αγγλικών Σπουδών
  - Τμήμα Γαλλικών Σπουδών και Σύγχρονων Γλωσσών
  - Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Μεσανατολικών Σπουδών
- β. Σχολή Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών
  - Τμήμα Πληροφορικής
  - Τμήμα Μαθηματικών και Στατιστικής
  - Τμήμα Φυσικής
  - Τμήμα Χημείας
  - Τμήμα Βιολογικών Επιστημών (θα προσφέρεται από το Σεπτέμβριο 2008)
- γ. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής
  - Τμήμα Επιστημών της Αγωγής
  - Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
  - Τμήμα Ψυχολογίας
  - Τμήμα Νομικής (θα προσφέρεται από το Σεπτέμβριο 2008)
- δ. Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
  - Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
  - Τμήμα Οικονομικών

- ε. Πολυτεχνική Σχολή
  - Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
  - Τμήμα Μηχανικών Μηχανολογίας και Κατασκευαστικής
  - Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος
  - Τμήμα Αρχιτεκτονικής
- στ. Φιλοσοφική Σχολή
  - Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών
  - Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
  - Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας

2.4.2 ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Ο γοργός ρυθμός με τον οποίο επιτελούνται οι εξελίξεις στον κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό τομέα καθιστούν τη συνεχή επιμόρφωση του πολίτη, μια αναγκαιότητα. Η ικανοποίηση της απαίτησης αυτής, επιτελείται από το θεσμό της «Διά Βίου Μάθησης». Για να καταστεί εφικτός ο θεσμός της «Διά Βίου Μάθησης» αλλά και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Κύπρο, ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 2002 το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου παρέχει τη δυνατότητα σε πολίτες, που δεν είχαν τη δυνατότητα να σπουδάσουν ή να ολοκληρώσουν τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, να το πράξουν. Επιπρόσθετα, οι κάτοχοι πανεπιστημιακού πτυχίου έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο ή ακόμη σε ένα άλλο αντικείμενο το οποίο τους ενδιαφέρει. Το Α.Π.Κυ. δέχτηκε τους πρώτους του φοιτητές το Σεπτέμβριο του 2006 στα ακόλουθα Τμήματα:

- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας
- Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στην Εκπαίδευση

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 προσφέρονται επιπρόσθετα τα ακόλουθα προγράμματα:

- Ειδίκευση στα Πληροφορικά Συστήματα (Μεταπτυχιακό)
- Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό (Πτυχιακό).

2.4.3 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε με την έγκριση του σχετικού νομοσχεδίου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 18 Δεκεμβρίου του 2003 («Ο περί Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμος του 2003») έχοντας ως έδρα του τη Λεμεσό.

Περιλαμβάνει σε αναβαθμισμένη μορφή, τα γνωστικά αντικείμενα των δημόσιων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ΑΤΙ, Νοσηλευτικής Σχολής και ένα πρόγραμμα του ΑΞΙΚ, με δυνατότητα μελλοντικής ανάπτυξης και με άλλες σχολές και τμήματα που πιθανόν να ιδρυθούν.

Οι πρώτοι φοιτητές έγιναν δεκτοί στο ΤΕΠΑΚ το Σεπτέμβριο του 2007, στις ακόλουθες Σχολές:

ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

- Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων
- Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

- Τμήμα Διοίκησης Ξενοδοχείων και Τουρισμού
- Τμήμα Εμπορίου, Χρηματοοικονομικών και Ναυτιλίας

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου
- Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών

ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

- Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογιών Πληροφορικής
- Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών
- Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

- Τμήμα Νοσηλευτικής

Το ΤΕΠΑΚ φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο πρωτοποριακό Πανεπιστήμιο ικανό να προσφέρει εκπαίδευση και έρευνα υψηλού επιπέδου σε κλάδους αιχμής που σήμερα έχουν μεγάλη οικονομική, τεχνική και επιστημονική απόδοση.

Ο σχεδιασμός όλων των τμημάτων κατευθύνεται από τρεις βασικούς στόχους:

- α. Υψηλή επιστημονική, τεχνική και επαγγελματική επάρκεια στην εκπαίδευση των φοιτητών του.
- β. Υψηλής ποιότητας έρευνα που θα είναι ικανή να υπερβαίνει γόνιμα τα παραδοσιακά σύνορα ανάμεσα στη βασική και στην εφαρμοσμένη εκπαίδευση.
- γ. Διεπιστημονικό προσανατολισμό τόσο στη συγκρότηση των προγραμμάτων σπουδών όσο και στη στελέχωση των Τμημάτων.

Όσον αφορά την ομαλή εγκατάσταση και στέγαση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στη Λεμεσό, προωθούνται απαλλοτριώσεις που κρίθηκαν αναγκαίες για τη διαμόρφωση της πανεπιστημιούπολης και αναπαλαιώνονται κτίρια τα οποία παραχωρήθηκαν από την κυβέρνηση, όπως το Παλαιό Κτηματολόγιο, το Παλαιό Δικαστήριο και το Παλαιό Ταχυδρομείο. Κατά τη Β΄ φάση της ανάπτυξής του, το ΤΕΠΑΚ θα επεκταθεί στα κυβερνητικά κτίρια της Τεχνικής Σχολής, του Παλαιού Νοσοκομείου και της Αστυνομικής Διεύθυνσης Λεμεσού, καθώς και σε άλλα κτίρια και τεμάχια στη γύρω περιοχή που θα απαλλοτριωθούν για το σκοπό αυτό.

2.4.4 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων, μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης των τριών από τις πέντε αιτήσεις που εξετάζει με βάση το Νόμο 109(1)/2005, παρέδωσε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στις 10 Σεπτεμβρίου 2007 τις εισηγήσεις της για εγγραφή ιδιωτικών πανεπιστημίων στο Μητρώο Πανεπιστημίων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το έργο της Επιτροπής συνεχίζεται με στόχο την ολοκλήρωση της εξέτασης και των άλλων δύο αιτήσεων.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του που λήφθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 2007 προχώρησε, στο παρόν στάδιο, στην έγκριση των πιο κάτω ιδιωτικών πανεπιστημίων που άρχισαν τη λειτουργία τους από το ακαδημαϊκό έτος 2007 – 2008 με τις αντίστοιχες Σχολές και προγράμματα σπουδών που θα προσφέρουν.

- α. "ΜΕΣΟΚΕΛΕΑΣ ΛΤΔ", με την επωνυμία "FREDERICK UNIVERSITY" με έναρξη λειτουργίας από το ακαδημαϊκό έτος 2007 / 2008
- β. "A.S. CYPRUS COLLEGE LTD" με την επωνυμία " E.U.C. EUROPEAN UNIVERSITY - CYPRUS" με έναρξη λειτουργίας από το ακαδημαϊκό έτος 2007/2008
- γ. "EDEX - EDUCATIONAL EXCELLENCE CORPORATION LTD" με την επωνυμία "Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ" με έναρξη λειτουργίας από το ακαδημαϊκό έτος 2007/2008
- δ. "Neapolis Academic Enterprises Ltd" με την επωνυμία "NEAPOLIS UNIVERSITY - CYPRUS" με έναρξη λειτουργίας το ακαδημαϊκό έτος 2010/2011

Από τα πιο πάνω ιδρύματα, τα τρία πρώτα εξασφάλισαν αρχική άδεια Λειτουργίας με σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 3 Οκτωβρίου 2007.

Το Υπουργικό Συμβούλιο καθόρισε επίσης τις Σχολές και τα Προγράμματα Σπουδών με τα οποία θα αρχίσει τη λειτουργία του κάθε Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο, και της εξασφάλισης της Αρχικής Άδειας λειτουργίας, με βάση το άρθρο 15 του περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμου. Οι Σχολές και τα Προγράμματα Σπουδών έχουν ως εξής:

" FREDERICK UNIVERSITY" (Με έδρα τη Λευκωσία)

Σχολή	Προγράμματα
Σχολή Αρχιτεκτονικής, Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	<ul style="list-style-type: none"> • Graphic and Advertising Design (Πτυχίο) • Interior Design (Πτυχίο) • Social Work (Πτυχίο) • Journalism (Πτυχίο)
Σχολή Οικονομικών και Διοίκησης	<ul style="list-style-type: none"> • Business Administration (Πτυχίο) • Maritime Studies (Πτυχίο) • (*) Accounting and Finance (Πτυχίο)
Σχολή Επιστημών Υγείας	<ul style="list-style-type: none"> • (*) Nursing (Πτυχίο)
Σχολή Μηχανικής και Εφαρμοσμένων Επιστημών	<ul style="list-style-type: none"> • Electrical Engineering (Πτυχίο) • Mechanical Engineering (Πτυχίο) • Civil Engineering (Πτυχίο) • Computer Engineering (Πτυχίο) • Computer Science (Πτυχίο) • (*) Automotive Engineering (Πτυχίο) • (*) Electrical Engineering (Master)
Σχολή Επιστημών Αγωγής	<ul style="list-style-type: none"> • Προδημοτική και Κατώτερη Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο) • (*) Προδημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο) • (*) Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)

(*) σημαίνει ότι το πρόγραμμα εγκρίνεται υπό όρους που φαίνονται στις εκθέσεις της ΕΑΙΠ

«E.U.C. EUROPEAN UNIVERSITY - CYPRUS» (Με έδρα τη Λευκωσία)

Σχολή	Προγράμματα
Σχολή Τεχνών και Εκπαίδευσης	<ul style="list-style-type: none"> • Graphic Design and Advertising (Πτυχίο) • Early Childhood Education (Πτυχίο) • (*) Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο) • (*) Music (Πτυχίο) • (*) Εκπαιδευτική Ηγεσία (Master) • (*) Ειδική Εκπαίδευση (Master)
Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	<ul style="list-style-type: none"> • English Language and Literature (Πτυχίο) • European Studies (Πτυχίο) • Social and Behavioral Sciences (Πτυχίο)
Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> • General Business (Πτυχίο) • Hospitality Management (Πτυχίο) • Management (Πτυχίο) • Management Information Systems (Πτυχίο) • Marketing (Πτυχίο) • Sports Management (Πτυχίο) • Public Relations and Advertising (Πτυχίο) • Accounting (Πτυχίο) • Banking and Finance (Πτυχίο) • Economics (Πτυχίο) • Business Administration (Master)
Σχολή Θετικών Επιστημών	<ul style="list-style-type: none"> • Computer Science (Πτυχίο) • Computer Engineering (Πτυχίο) • (*) Nursing (Πτυχίο)

(*) σημαίνει ότι το πρόγραμμα εγκρίνεται υπό όρους που φαίνονται στις εκθέσεις της ΕΑΙΠ

Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (Με έδρα τη Λευκωσία)

Σχολή	Προγράμματα
Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, και Νομικής	<ul style="list-style-type: none"> • Graphic Communication (Πτυχίο) • Interior Design (Πτυχίο) • English Language and Literature (Πτυχίο) • Law (Πτυχίο) • International Relations and European Studies (Πτυχίο) • Psychology (Πτυχίο) • Communications (Πτυχίο) • (*1) Public Relations, Advertising and Marketing (Πτυχίο) • International Relations (Master) • (*2) Media and Communication (Master)
Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Marketing (Πτυχίο) • Hotel and Tourism Management (Πτυχίο) • Hospitality Management (Πτυχίο) • Sports Management (Πτυχίο) • Business Administration (Πτυχίο) • Business Administration (Master)

Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (Με έδρα τη Λευκωσία)

Σχολή	Προγράμματα
Σχολή Θετικών Επιστημών	<ul style="list-style-type: none"> • Computer Science (Πτυχίο) • Computer Engineering (Πτυχίο) • Electronics Engineering (Πτυχίο) • (*3) Nursing (Πτυχίο)
Σχολή Επιστημών Αγωγής	<ul style="list-style-type: none"> • Προδημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο) • (*) Music (Πτυχίο) • (*) Dance (Πτυχίο)

(*) σημαίνει ότι το πρόγραμμα εγκρίνεται υπό όρους που φαίνονται στις εκθέσεις της ΕΑΙΠ

2.4.5 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Οι δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν κάτω από τα διάφορα υπουργεία στα οποία υπάγονται διοικητικά. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, οι ακόλουθες δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δέχτηκαν φοιτητές, κυρίως από την Κύπρο, αλλά και το εξωτερικό. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Δασικό Κολέγιο Κύπρου - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
- Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης (MIM) - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Αστυνομική Ακαδημία - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

2.4.6 ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Στη Κύπρο λειτουργούν 24 εγγεγραμμένες ΙΣΤΕ και 7 παραρτήματα (μερικών από τις σχολές αυτές), που προσφέρουν προγράμματα σπουδών προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, καθώς και μικρότερης διάρκειας επαγγελματικά προγράμματα. Τα προγράμματα σπουδών υποβάλλονται για εκπαιδευτική αξιολόγηση-πιστοποίηση στο Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης-Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ) με σχετική αίτηση από τις σχολές. Το σύνολο των πιστοποιημένων-αξιολογημένων προγραμμάτων που προσφέρονται από τις ΙΣΤΕ στην Κύπρο, μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2007 ανέρχεται σε 181. Από αυτά, 6 προσφέρονται σε επίπεδο Πιστοποιητικού, 107 σε επίπεδο Διπλώματος, 7 σε επίπεδο Ανώτερου Διπλώματος, 56 σε επίπεδο Πτυχίου και 5 σε μεταπτυχιακό επίπεδο (Μάστερ). Τα αξιολογημένα προγράμματα σπουδών βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΣΕΚΑΠ.

1. ALEXANDER COLLEGE*
2. AMERICANOS COLLEGE
3. CASA COLLEGE*
4. C.D.A COLLEGE
5. COLLEGE OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT
6. CYPRUS COLLEGE

7. CYPRUS COLLEGE OF ART*
8. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT
9. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE FOR THE ENVIRONMENT AND PUBLIC HEALTH IN ASSOCIATION WITH HARVARD SCHOOL OF PUBLIC HEALTH
10. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY
11. GLOBAL COLLEGE
12. INTERCOLLEGE
13. KES COLLEGE
14. M.K.C. CITY COLLEGE LARNACA*
15. LENIA COLLEGE
16. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ "ARTE"
17. P.A COLLEGE
18. REA COLLEGE
19. SUSINI COLLEGE
20. TAKKAS EDUCATIONAL COLLEGE
21. THE C.T.L. EUROCOLLEGE*
22. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING*
23. THE PHILIPS COLLEGE
24. «VLADIMIROΣ ΚΑΦΚΑΡΙΔΙΣ» SCHOOL OF DRAMA

(*) Ο αστερίσκος υποδηλώνει σχολές που δεν έχουν υποβάλει αίτηση για αξιολόγηση και πιστοποίηση των προγραμμάτων τους.

2.4.7 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ (Σ.ΕΚ.Α.Π.)

Μέχρι το Δεκέμβριο 2007 το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης πραγματοποίησε δύο συνόδους. Το Συμβούλιο κατά τις συνόδους αυτές ασχολήθηκε με πλήθος θεμάτων που αφορούν τις αρμοδιότητές του και εξέτασε μεταβολές στοιχείων σε δύο προγράμματα και αξιολόγησε είκοσι πέντε προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Το σύνολο των πιστοποιημένων–αξιολογημένων προγραμμάτων που προσφέρονται από τις είκοσι-μία Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο, μέχρι και το τέλος Σεπτεμβρίου 2007, ανέρχεται σε εκατόν ογδόντα τέσσερα. Από αυτά, έξι προσφέρονται σε επίπεδο πιστοποιητικού, εκατόν οκτώ σε επίπεδο διπλώματος, επτά σε επίπεδο ανώτερου διπλώματος, πενήντα οκτώ σε επίπεδο πτυχίου και πέντε σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Το Συμβούλιο πραγματοποίησε, και συνεχίζει να πραγματοποιεί επί του παρόντος, κατ' ιδίαν συναντήσεις με διευθυντές των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με σκοπό το διάλογο πάνω στα θέματα που αφορούν τους υπό αξιολόγηση – πιστοποίηση κλάδους σπουδών των κολεγίων τους.

2.4.8 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ (ΕΑΙΠ)

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων ΕΑΙΠ είναι η αρμόδια αρχή που έχει την ευθύνη εξέτασης των αιτήσεων που υποβάλλονται για ίδρυση και λειτουργία και έλεγχο των ιδιωτικών πανεπιστημίων και την ευθύνη παρακολούθησης και διασφάλισης της ποιότητας των σπουδών που προσφέρονται από αυτά. Η ΕΑΙΠ διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, είναι επταμελής και έχει πενταετή θητεία.

Στην Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων συμμετέχουν:

- α. Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Συμβουλίου Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης - Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ), ο οποίος ενεργεί ως Πρόεδρος
- β. Δύο μέλη του Συμβουλίου Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης και
- γ. Τέσσερα πρόσωπα τα οποία κατέχουν θέση μόνιμου καθηγητή ή αντίστοιχη θέση, με έδρα σε τρεις τουλάχιστο διαφορετικές χώρες, και τα οποία διαθέτουν εκτεταμένη πείρα σε θέματα διοίκησης και αξιολόγησης πανεπιστημίων.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης καθορίζει :

- τον τρόπο σύγκλησης των συνεδριάσεών της
- τις διαδικασίες που ακολουθεί κατά τις συνεδριάσεις
- τις διαδικασίες που ακολουθεί κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει την παρακολούθηση των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων με ετήσιες επιθεωρήσεις κατά τα τέσσερα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους και θα εξετάζει νέα προγράμματα που θα της αποστέλλονται από τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια προς έγκριση προτού τα προσφέρουν.

Στο έργο της αξιολόγησης συνέβαλαν δέκα Ομάδες Ειδικών που τις αποτελούσαν 45 διακεκριμένοι ακαδημαϊκοί και τεχνοκράτες από την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ευρώπη και την Αμερική.

2.4.9 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.)

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λισσαβόνας του 1997, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν συστήσει Εθνικά Συμβούλια έργο των οποίων είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη σύστασης αυτών των Εθνικών Συμβουλίων υπαγορεύθηκε από το πνεύμα μίας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου των κριτηρίων ποιότητας και της διάρκειας της εκπαίδευσης για λόγους επαγγελματικών και επιστημονικούς. Βάσει αυτού του πλαισίου ιδρύθηκε στην Κύπρο το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.

Από την αρχή του έτους 2007 μέχρι σήμερα υποβλήθηκαν στο ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. πέραν των 1240 αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών και 600 αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση. Ο αριθμός των αιτήσεων για αναγνώριση για ολόκληρο το έτος αναμένεται να ξεπεράσει τις 1400 και των αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση τις 800.

Κατά την ίδια περίοδο (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2007) το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. πραγματοποίησε επτά Συνόδους. Στη Σύνοδο του Φεβρουαρίου, το Συμβούλιο έλαβε σημαντικές αποφάσεις πολιτικής αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών

και επαναβεβαίωσε αποφάσεις που έλαβε στο παρελθόν, οι οποίες συνοψίζονται στα ενημερωτικά έντυπα: «Αποφάσεις Πολιτικής Κυπριακού Συμβουλίου Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών» και «Τίτλοι Σπουδών και Ειδικότητες σε σχέση με τα επίπεδα ακαδημαϊκής αναγνώρισης», τα οποία είναι διαθέσιμα και στο κοινό μέσω της ιστοσελίδας του Συμβουλίου (www.kysats.ac.cy). Στις 13 Μαρτίου 2007 διοργανώθηκε δημοσιογραφική διάσκεψη κατά την οποία το Συμβούλιο ενημέρωσε για τις νέες αποφάσεις που έλαβε, καθώς και για διάφορες εξελίξεις που εμπύπτουν στις αρμοδιότητές του.

Στις 10 Νοεμβρίου 2007 το Συμβούλιο διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: «Διασφάλιση Ποιότητας και Αναγνώριση στην Ανώτατη Εκπαίδευση: Προκλήσεις και Προοπτικές». Η ημερίδα εντάσσεται στο εθνικό σχέδιο δράσης σε θέματα αναγνώρισης προσόντων, το οποίο υποβλήθηκε στην έκθεση ανασκόπησης της Κύπρου του 2007 σε σχέση με τη συμμετοχή της στη Διαδικασία της Μπολόνια. Στόχος της ημερίδας, στην οποία συμμετείχαν ως προσκεκλημένοι ομιλητές εκπρόσωποι της UNESCO-CEPES και του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι η ενημέρωση αναφορικά με τις νέες εξελίξεις στη διασφάλιση ποιότητας και την αναγνώριση.

3.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2004-2005	2005-2006	2006-2007
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	3835	3882	3986
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	590	606	619
Κοινοτικά	90	89	87
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	109	109	109
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	(μόνιμοι) 36 (ωρομίσθιοι) 85	(μόνιμοι) 36 (ωρομίσθιοι) 90	(μόνιμοι) 36 (ωρομίσθιοι) 106
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	477	550	585

3.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάζονταν στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης τη σχολική χρονιά 2006-07 ήταν 6105 σε σύγκριση με 5971 το 2005-2006.

Κατά ειδικότητα το διδακτικό προσωπικό ήταν:

**ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2006-2007**

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ								
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΔΙΕΥΘ.	Β.Δ.Α'	Β.Δ.	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΗΓ.	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔ.	ΠΛΕ ΕΠΙΘΕΩΡ.
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	5	9	32	179	39	218	264	2
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	31	74	276	1054	227	1281	1662	15
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	19	24	103	407	123	530	676	6
ΦΥΣΙΚΟΙ	6	11	43	194	67	261	321	2
ΦΥΣΙΟΓΝ/ΒΙΟΛ	3	11	34	151	39	190	238	2
ΧΗΜΙΚΟΙ	5	4	21	107	44	151	181	1
ΓΕΩΓΡΑΦΟΙ	0	1	3	10	3	13	17	
ΑΓΓΛΙΚΩΝ	27	25	90	307	62	369	511	3
ΓΑΛΛΙΚΩΝ	5	9	32	133	27	160	206	2
ΙΤΑΛΙΚΩΝ	0	0	0	3	38	41	41	
ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ	0	0	0	1	12	13	13	
ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ	0	0	4	3	4	7	11	
ΡΩΣΣΙΚΩΝ	0	0	0	0	3	3	3	
ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ	0	0	0	0	8	8	8	
ΕΜΠΟΡΙΟΛΟΓΟΙ	6	11	37	132	51	183	237	2
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓ.	6	13	58	291	66	357	434	2
ΜΟΥΣΙΚΗΣ	2	3	17	130	26	156	178	2
ΤΕΧΝΗΣ	1	5	19	115	42	157	182	1
ΦΩΤ. ΤΕΧΝΗΣ	0	0	0	0	6	6	6	
ΟΙΚ. ΟΙΚΟΝΟΜ.	0	1	20	130	31	161	182	0
ΗΛ.ΥΠΟΛΟΓ.	0	2	16	205	169	374	392	1
ΣΧΕΔ. ΤΕΧΝΟΛ.	1	5	21	161	30	191	217	2
ΕΠΑΓΓ. ΠΡΟΣ.	1	1	8	90	10	100	110	1
ΘΕΑΤΡΟ	0	0	0	0	15	15	15	
ΣΥΝΟΛΟ	118	209	834	3803	1142	4945	6105	44

3.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Μ.Τ.Ε.Ε.)

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάζονταν στις Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές τη σχολική χρονιά 2006-2007 ήταν:

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Β.Δ. Α΄	Β.Δ	ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	2	24	250	276
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	7	24	100	131
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	8	25	89	122
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	4	16	49	69
ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ	0	0	0	0
ΧΗΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	0	0	0	0
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗ/ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑ	2	6	24	32
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	1	6	24	31
ΕΝΔΥΣΗΣ	0	1	18	19
ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ	0	0	1	1
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	0	0	2	2
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	0	0	1	1
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	0	0	11	11
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	2	9	68	79
ΣΥΝΟΛΟ	26	111	637	774

Στα απογευματινά – βραδινά μαθήματα των Τεχνικών Σχολών δίδαξαν 109 εκπαιδευτές (διορισμένοι και εξωυπηρεσιακοί). Από αυτούς ο ένας ήταν με πλήρη απασχόληση και οι υπόλοιποι με μερική απασχόληση.

3.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.4.1 ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο αριθμός των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού κατά εκπαιδευτικό ίδρυμα και η αναλογία φοιτητών ανά καθηγητή φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Αριθμός Φοιτητών	Αριθμός Καθηγητών	Σπουδαστές ανά Καθηγητή
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	4.861	278	17,5
Πανεπιστήμιο Κύπρου	4.861	278	17,5
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	2.014	192	10,5
Αστυνομική Ακαδημία	392	31	12,6
Νοσηλευτική Σχολή	1056	41	25,8
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	277	74	3,7
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	172	29	5,9
Δασικό Κολέγιο	23	7	3,3
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	94	10	9,4
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΗ)	13.712	933	14,7
ΣΥΝΟΛΟ	22.601	1.595	14,17

4. ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

4.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2004-2005	2005-2006	2006--2007
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	57575	55868	53949
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	9924	10035	9904
Κοινοτικά	1935	1840	1712
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	295	317	279
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	6200	6500	6700
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	19176	21550	22500

4.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.2.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2006-07 ο αριθμός των μαθητών που φοιτούσαν στα Γυμνάσια ανερχόταν στους 27697, στα Ενιαία Λύκεια στους 23696 και στα Εσπερινά Γυμνάσια στους 771. Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2005-2006 παρατηρήθηκε στο γυμνασιακό κύκλο μείωση των μαθητών κατά 268 ή ποσοστό 0,96%, ενώ στο λυκειακό κύκλο αύξηση κατά 170 μαθητών ή ποσοστό 0,72%.

4.2.2 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Αναλυτικά η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών κατά τα τελευταία έξι χρόνια ήταν η ακόλουθη:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος	Λυκειακός Κύκλος	Σύνολο Γυμνάσια/Λύκεια	Εσπερινά Γυμνάσια
2001-02	29005	22840	51845	620
2002-03	28874	23230	52104	800
2003-04	28854	23367	52221	840
2004-05	28050	23303	51353	809
2005-06	27965	23526	51491	809
2006-07	27697	23696	51393	771

Οι μαθητές των Γυμνασίων τη σχολική χρονιά 2006-07 ήταν κατανομημένοι σε 1206 τμήματα με μέσο όρο 22,97 μαθητές σε κάθε τμήμα, ενώ των Λυκείων ήταν κατανομημένοι σε 1062 τμήματα με μέσο όρο 22,3 μαθητές κατά τμήμα. Στα Λύκεια ο αριθμός των τμημάτων υπολογίστηκε με βάση τα μαθήματα κοινού κορμού. Παγκύπρια, ο αριθμός των τμημάτων και οι μέσοι όροι μαθητών κατά τμήμα είναι οι ακόλουθοι τα τελευταία πέντε χρόνια.

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος		Λυκειακός Κύκλος	
	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών
2002-03	1139	25,3	973	23,0
2003-04	1154	25,0	986	23,7
2004-05	1157	24,24	1002	23,25
2005-06	1180	23,7	1045	22,5
2006-07	1206	22,97	1062	22,3

4.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 οι μαθητές που φοίτησαν στα διάφορα προγράμματα της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ήταν:

Πρόγραμμα	Αριθμός Μαθητών
Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	4258
Σύστημα Μαθητείας	373
Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα	1360
Σύνολο	5991

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ο μαθητικός πληθυσμός που φοίτησε τόσο στα τακτικά προγράμματα Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινής και εσπερινής φοίτησης), όσο και στο Σύστημα Μαθητείας κρατήθηκε στα ίδια επίπεδα σε σύγκριση με την προηγούμενη σχολική χρονιά. Σταθερός παρέμεινε και ο αριθμός των σπουδαστών στα Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.

4.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

4.4.1 ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Ο αριθμός των Κύπριων φοιτητών που φοίτησαν στην Κύπρο και το εξωτερικό δίνεται στον πιο κάτω πίνακα, παράλληλα με τους αριθμούς των αλλοδαπών φοιτητών στην Κύπρο, οι οποίοι αναγράφονται στην παρένθεση:

ΕΤΟΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
1996-97	8.307 (1.675)	9.813	18.120
1997-98	8.786 (1.741)	10.815	19.601
1998-99	8.982 (1.860)	12.488	21.470
1999-00	8.389 (2.025)	12.147	20.536
2000-01	9.462 (2.472)	13.650	23.112
2001-02	10.836 (3.058)	14.882	25.718
2002-03	12.990 (5.282)	16.374	29.364
2003-04	14.170 (6.679)	17.631	31.801
2004-05	15.177 (4.901)	19.400	34.577
2005-06	14.957 (5.630)	20,969	35.929

Η πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το αποτέλεσμα σοβαρού στρατηγικού προγραμματισμού που εφαρμόζεται πάντα με στόχο την προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες, ανάγκες και επιδιώξεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο και ειδικότερα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Κατά τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μία σημαντική αύξηση των δαπανών για την ανάπτυξη της Κύπρου σε περιφερειακό εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο. Τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας αντικατοπτρίζονται στον πιο πάνω πίνακα ειδικότερα όσον αφορά την αύξηση του αριθμού των φοιτητών στην Κύπρο, ο οποίος από το ακαδημαϊκό έτος 1996 – 1997 μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006 έχει σχεδόν διπλασιαστεί.

Παρατίθεται ο πίνακας με τα ποσοστά των Κύπριων φοιτητών στην Κύπρο και το εξωτερικό κατά τα τελευταία έτη.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ %	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ %
1993-1994	36	26
1994-1995	34	26
1995-1996	34	23
1996-1997	36	27
1997-1998	35	29
1998-1999	33	29
1999-2000	28	41
2000-2001	30	33
2001-2002	24	39
2002-2003	23	41
2003-2004	44,6	55,4
2004-2005	43,8	56,2
2005-2006	41,63	58,38

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006 οι Κύπριοι φοιτητές του εξωτερικού αριθμούσαν 20,969. Οι κυριότερες χώρες προτίμησής τους παραμένουν ως είχαν και στο παρελθόν. Η Ελλάδα παραμένει ο κύριος πόλος έλξης των φοιτητών και ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η κατανομή των Κύπριων φοιτητών του εξωτερικού στις κυριότερες χώρες προτίμησής τους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006 φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:

Χώρα Σπουδών	Αριθμός Φοιτητών
1. Ελλάδα	13.470
2. Ηνωμένο Βασίλειο	4.952
3. Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	762
4. Βουλγαρία	525
5. Ουγγαρία	253
6. Ομοσπονδία της Ρωσίας	148
7. Γερμανία	165
8. Γαλλία	156
9. Ιταλία	106
10. Τσεχία	129
11. Καναδάς	49
12. Αυστραλία	26
13. Ρουμανία	18
14. Αυστρία	12
15. Άλλες Χώρες	198
ΣΥΝΟΛΟ	20.969

5. ΔΑΠΑΝΕΣ

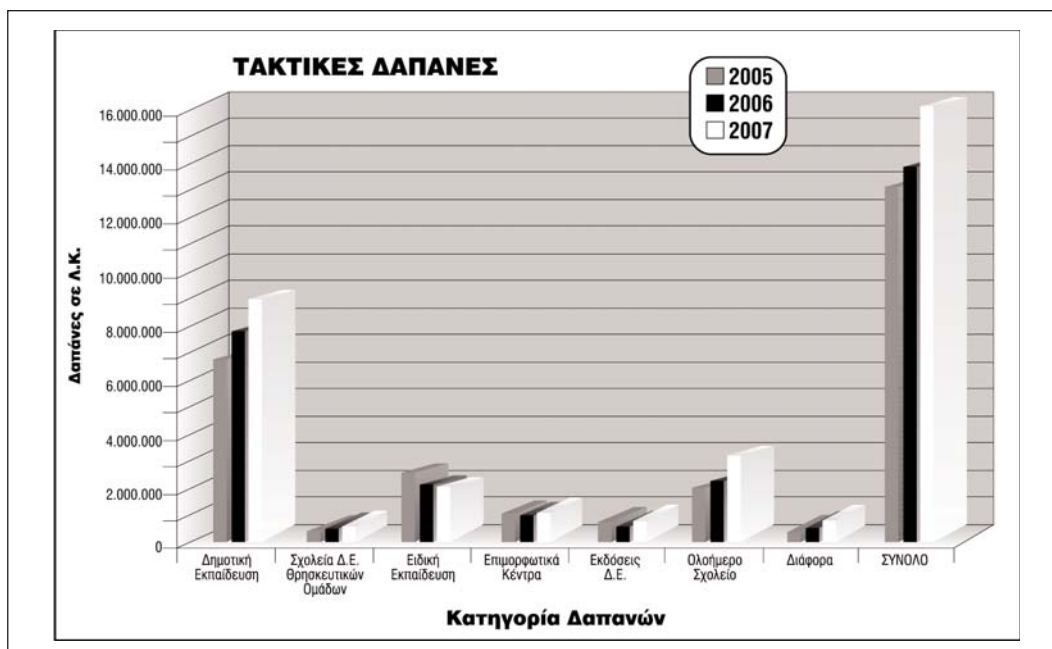
5.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το οικονομικό έτος 2007, σε σχέση με τη Δημοτική Εκπαίδευση, αφορούσαν:

- την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων (Δημοτικών και Νηπιαγωγείων)
- τις επεκτάσεις/βελτιώσεις/επιδιορθώσεις σχολικών κτιρίων
- τα έργα υποδομής για το σχολικό αθλητισμό
- την αγορά βιβλίων για σχολικές βιβλιοθήκες
- την αγορά εξοπλισμού για τις μαθητικές λέσχες
- την αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για ειδικά σχολεία
- τον εξοπλισμό εργαστηρίων Σχεδιασμού και Τεχνολογίας
- τον εξοπλισμό εργαστηρίων Οικιακής Οικονομίας
- την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών, υπηρεσιών, λογισμικών προγραμμάτων, εργαστηριακού εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών για προώθηση της Πληροφορικής στα δημοτικά σχολεία
- την επιχορήγηση της Προδημοτικής Εκπαίδευσης
- την αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού στα πλαίσια της εφαρμογής του ολοήμερου σχολείου.

Η κατάσταση των αναπτυξιακών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2005, 2006 και 2007 έχει ως εξής:

Αναπτυξιακές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2005 Πραγματική δαπάνη σε Λ.Κ.	2006 Πραγματική δαπάνη σε Λ.Κ.	2007 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός σε Λ.Κ.
Ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων	8.334.992	9.353.664	10.376.000
Επεκτάσεις / Βελτιώσεις/ Επιδιορθώσεις σχολικών κτιρίων	9.524.642	13.206.059	11.316.000
Εξοπλισμός σχολείων (Αγορά βιβλίων για σχολικές βιβλιοθήκες, Χορηγία Μαθητικών Λεσχών, Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για την Ειδική Εκπαίδευση/Σχεδιασμό και Τεχνολογία/ Οικιακή Οικονομία/ Πληροφορική)	2.083.075	656.575	3.851.000
Επέκταση Προδημοτικής Εκπαιδ.	3.702.780	4.151.880	5.220.000
Ολοήμερο Σχολείο (Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού)	254.141	255.000	320.000
ΣΥΝΟΛΟ	23.899.630	27.623.178	31.083.000

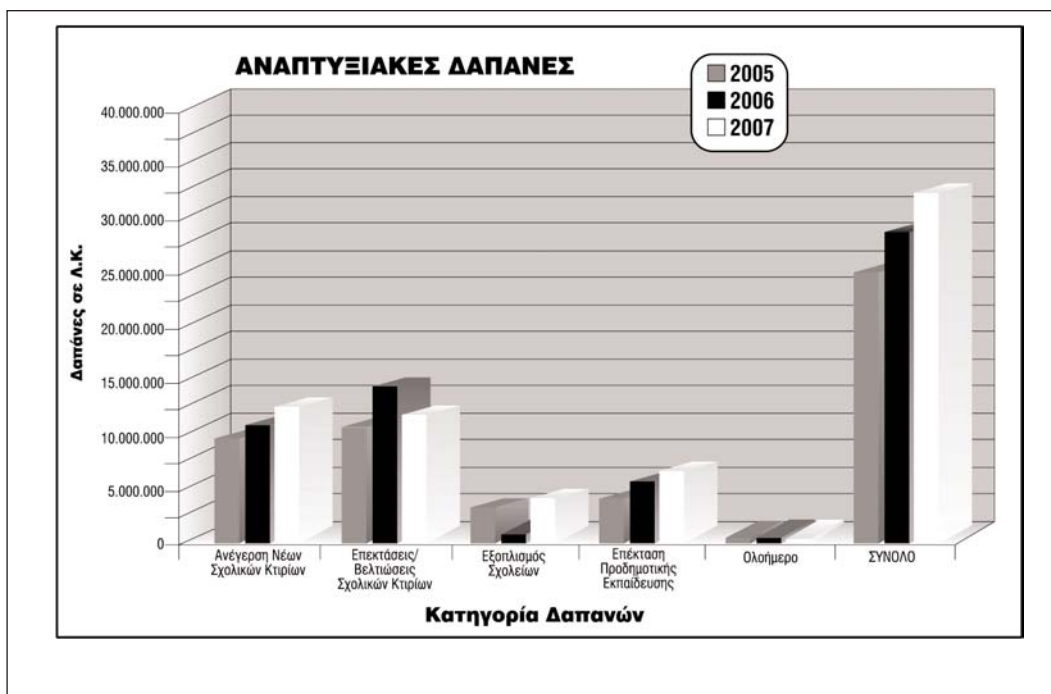

Οι τακτικές δαπάνες, σε σχέση με τη Δημοτική Εκπαίδευση για το οικονομικό έτος 2007, αποσκοπούσαν:

- στην κάλυψη λειτουργικών εξόδων και συντηρήσεων και στην αγορά διάφορων αναλώσιμων υλικών για την εκπαίδευση των παιδιών (τα οποία φοιτούν σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων, Ειδικά Σχολεία)
- στην έκδοση διδακτικών βιβλίων και εποπτικών μέσων
- στη λειτουργία Ολοήμερων Σχολείων, Θερινών και Εκπαιδευτικών Κατασκηνώσεων και Επιμορφωτικών Κέντρων
- στην εκπαίδευση ενηλίκων
- στην παροχή εκπαιδευτικών διευκολύνσεων σε παροικιακά σχολεία του εξωτερικού και στον απανταχού ελληνισμό.

Η κατάσταση των τακτικών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2005, 2006 και 2007 είναι η ακόλουθη:

Τακτικές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2005 Πραγματική δαπάνη σε Λ.Κ.	2006 Πραγματική δαπάνη σε Λ.Κ.	2007 Εγκεκριμένος Προϋπολ. σε Λ.Κ.
Χορηγία Δημοτικής Εκπαίδευσης	6.500.000	7.300.000	8.700.000
Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων	390.000	420.000	486.325
Ειδική Εκπαίδευση	2.343.558	1.680.127	1.661.929
Νυκτερινά Επιμορφωτικά Κέντρα	828.902	779.930	908.477
Εκδόσεις Δημοτικής Εκπαίδευσης	520.960	482.507	640.000
Ολοήμερο Σχολείο	1.895.531	2.247.944	2.955.680
Διάφορα (Διευκολύνσεις Κυπριακών Παροικιών, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Φιλοξενία Μαθητών Εξωτερικού, Θερινές και Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις, Αποστολή βιβλίων στον απανταχού ελληνισμό)	305.446	371.840	519.000
ΣΥΝΟΛΟ	12.784.397	13.282.348	15.871.411

5.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι δαπάνες για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και αποβλέπουν στην προώθηση δραστηριοτήτων, μέτρων και έργων που ενισχύουν την προσπάθεια για ποιοτική αναβάθμιση της Μέσης Εκπαίδευσης.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες της Μέσης Εκπαίδευσης για το έτος 2007 είχαν σκοπό:

- Την κατασκευή εργαστηρίων Πληροφορικής στα Ε.Λ. και Γυμνάσια
- Την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων
- Τις επεκτάσεις, βελτιώσεις και συντηρήσεις σχολικών κτιρίων
- Την προώθηση της Πληροφορικής στα Γυμνάσια και τη σύνδεση Γυμνασίων και Λυκείων με το Διαδίκτυο
- Την ενίσχυση των τεχνολογικών μαθημάτων
- Τον εξοπλισμό εργαστηρίων
- Αντιναρκωτική Αγωγή και Αγωγή Υγείας
- Σχολικές Διασυνδέσεις και Ανταλλαγές

Πιο συγκεκριμένα οι αναπτυξιακές δαπάνες κατά τα έτη 2004, 2005, 2006 και 2007 έχουν ως ακολούθως:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορίες Δαπανών	2004 £	2005 £	2006 £	2007 £
Ενιαίο Λύκειο	1.000.000	500.000	300.000	0
Πληροφορική στη Μέση Εκπαίδευση	4.100.000	7.100.000	7.100.000	7.100.000
Ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων	5.360.000	10.000.000	14.200.000	17.307.500
Επεκτάσεις/Βελτιώσεις σχολικών κτιρίων	6.000.000	3.860.000	5.885.000	8.071.850
Ενίσχυση τεχνολογικών μαθημάτων	220.000	190.000	195.000	196.000
Εξοπλισμός εργαστηρίων	300.000	200.000	397.000	921.500
Αγωγή Υγείας-Αντιναρκωτική εκστρατεία	35.000	190.000	300.000	300.000
Σχολικές Διασυνδέσεις και ανταλλαγές	70.000	85.000	60.000	99.000
ΣΥΝΟΛΟ	17.085.000	22.125.000	28.437.000	33.995.850

Οι τακτικές δαπάνες για το έτος 2007 για τη Μέση Εκπαίδευση, εκτός από τους μισθούς των εκπαιδευτικών, είχαν σκοπό την κάλυψη λειτουργικών εξόδων στα πιο κάτω:

- Σχολικό αθλητισμό
- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης
- Μεταφορικά μαθητών
- Αναλώσιμα υλικά για τη λειτουργία του Ενιαίου Λυκείου
- Συντήρηση μικροϋπολογιστών Λυκείων
- Εκδόσεις
- Εκδόσεις και Αγορά διδακτικών Βιβλίων
- Διεθνείς μαθητικούς διαγωνισμούς
- Διαγωνισμό για την Ημέρα της Ευρώπης
- Φρούρηση Σχολικών Χώρων
- Την ανάπτυξη των σχολικών βιβλιοθηκών
- Την αντικατάσταση επίπλων.

Πιο συγκεκριμένα οι τακτικές δαπάνες κατά τα έτη 2004, 2005, 2006 και 2007 έχουν ως ακολούθως:

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορίες Δαπανών	2004 £	2005 £	2006 £	2007 £
Σχολικός αθλητισμός	2.000.000	517.442	1.539.000	988.000
Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	2.622.020	2.957.190	2.566.600	4.319.020
Μεταφορικά μαθητών	3.750.000	50.000	1.250.000	50.000
Έξοδα λειτουργίας Ενιαίου Λυκείου	345.000	234.000	258.000	260.000
Συντήρηση λειτουργίας Μικροϋπολογιστών Λυκείων	100.000	106.500	129.500	129.500
Εκδόσεις Μέσης Εκπαίδευσης	590.000	600.000	600.000	638.300
Εκδόσεις και Αγορά Διδακτικών Βιβλίων	1.620.000	1.750.000	1.750.000	1.800.000
Διεθνείς Μαθητικοί Διαγωνισμοί	42.900	60.000	133.850	104.550
Διαγωνισμός για την Ημέρα της Ευρώπης	20.000	20.800	22.300	30.850
Φρούρηση Σχολικών Χώρων	50.000	80.000	100.000	100.000
Αντικατάσταση Επίπλων	70.000	70.000	70.000	70.000
Ανάπτυξη Σχολικών Βιβλιοθηκών	200.000	200.000	200.000	150.000
ΣΥΝΟΛΟ	11.409.920	6.645.932	8.619.250	8.640.220

5.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά το οικονομικό έτος 2007, το σύνολο των τακτικών δαπανών για τη ΜΤΕΕ ανήλθε σε £918.290, ενώ το σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών για τη ΜΤΕΕ ανήλθε σε £3.130.000.

Οι τακτικές δαπάνες σκοπό είχαν να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα των Τεχνικών Σχολών, την επίπλωση των διάφορων αιθουσών και εργαστηρίων, την αγορά αναλώσιμων υλικών για την εξάσκηση των μαθητών στα εργαστήρια και τις εκδόσεις διδακτικών βιβλίων. Στις τακτικές δαπάνες δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί του διοικητικού, εκπαιδευτικού και άλλου προσωπικού.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για τις Τεχνικές Σχολές σκοπό είχαν να καλύψουν την αντικατάσταση φθαρμένου εξοπλισμού, τη συμπλήρωση ελλείψεων βασικού εξοπλισμού στα εργαστήρια τεχνολογικών μαθημάτων και Φυσικής-Χημείας, στις ειδικές αίθουσες τεχνολογίας και θεωρητικών μαθημάτων και στα σχεδιαστήρια, την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας, την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων, τις επεκτάσεις/βελτιώσεις σχολικών κτιρίων και τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής εργασίας των μαθητών των Τεχνικών Σχολών.

Η ανάλυση των τακτικών και των αναπτυξιακών δαπανών φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2005	2006	2007
Αγορά Επίπλων	15.000	70.000	15.000
Τακτικές Δαπάνες Τεχνικών Σχολών	1.673.000	781.500	754.290
Σχέδιο Έκδοσης Τεχνικών και Διδακτικών Βιβλίων	170.000	173.000	149.000
Σύνολο Τακτικών Δαπανών	1.858.000	1.024.500	918.290
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	2005	2006	2007
Σχολικός Αθλητισμός	300.000	-	150.000
Ανέγερση Νέων Σχολικών Κτιρίων	2.300.000	2.200.000	450.000
Επεκτάσεις, Βελτιώσεις Σχολικών Κτιρίων	1.580.000	1.845.000	1.530.000
Εγκατάσταση Συστημάτων Κεντρικής Θέρμανσης	0	12.000	0
Εξοπλισμός Σχολείων	1.500.000	1.500.000	1.000.000
Σύνολο Αναπτυξιακών Δαπανών	5.680.000	5.557.000	3.130.000
Γενικό Σύνολο Δαπανών	7.538.000	6.581.500	4.048.290

5.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στον πιο κάτω πίνακα φαίνονται οι τρέχουσες και οι κεφαλαιουχικές δημόσιες δαπάνες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για το έτος 2007:

ΔΑΠΑΝΕΣ	Μη Πανεπιστημιακή £	Πανεπιστημιακή £
Τρέχουσες	30,036,000	83,790,000
Κεφαλαιουχικές	347,000	10,504,000
ΣΥΝΟΛΟ	30,383,000	94,294,000
Δημόσιες Δαπάνες στα Δημόσια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Κυβερνητική Βοήθεια για Φοιτητές στα Δημόσια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα		
Τρέχουσες	12.771.000	38.861.000
Κεφαλαιουχικές	347.000	10.504.000
ΣΥΝΟΛΟ	13.118.000	49.365.000

Δημόσιες Δαπάνες στα Ιδιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Κυβερνητική Βοήθεια για Φοιτητές στα Ιδιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Τρέχουσες	13.293.000	—
Κεφαλαιουχικές	—	—
ΣΥΝΟΛΟ	13.293.000	—

Κυβερνητική Βοήθεια για Κύπριους Φοιτητές του Εξωτερικού και Κυπριακές Παροικίες του Εξωτερικού

Τρέχουσες	14.962.000	—
Κεφαλαιουχικές	—	—
ΣΥΝΟΛΟ	14.962.000	—

Από τον πίνακα διαπιστώνεται ότι στο σύνολό τους οι τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για την Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση υπερβαίνουν κατά πολύ τις τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για τις μη πανεπιστημιακές δημόσιες σχολές, γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στις αυξημένες ανάγκες για την ανέγερση της Πανεπιστημιούπολης (όσον αφορά τις κεφαλαιουχικές δαπάνες), την επέκταση του πανεπιστημίου με την προσθήκη νέων σχολών και τμημάτων (όσον αφορά τις τρέχουσες δαπάνες) αλλά επίσης και τις δαπάνες που καταβάλλονται από το κράτος για το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Στον πιο κάτω πίνακα αναλύεται λεπτομερώς η προσφορά του κράτους προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση για το έτος 2007.

ΔΑΠΑΝΕΣ	Μη Πανεπιστημιακή £	Πανεπιστημιακή £
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		
Αμοιβή Διδακτικού και Διευθυντικού Προσωπικού	5.859.000	16.564.000
Αμοιβή Διοικητικού Προσωπικού	2.290.000	5.963.000
Λειτουργικά Εξοδα	758.000	8.694.000
Χορηγίες	18.771.000	41.931.000
Φοιτητικά Δάνεια	2.076.000	9.070.000
Βοηθητικές Υπηρεσίες	155.000	929.000
Άλλες Δαπάνες	127.000	639.000
Σύνολο Τρεχουσών Δαπανών	30.036.000	83.790.000
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		
Γη και Οικόπεδα	—	—
Κτίρια	97.000	7.307.000
Επιπλα, Μηχανήματα και άλλες Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	250.000	3.197.000
Σύνολο Κεφαλαιουχικών Δαπανών	347.000	10.504.000
ΣΥΝΟΛΟ	30.383.000	94.294.000

6. ΚΤΙΡΙΑΚΑ

6.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

6.1.1 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2006-2007 προωθήθηκε η ανέγερση δεκαπέντε νέων δημοτικών σχολείων ως ακολούθως:

- Επαρχία Λευκωσίας: Καλό Χωριό Ορεινής, Λακατάμεια Η΄, Μακεδονίτισσα Γ΄, Περιστερώνα (αντικατάσταση), Περιφερειακό Δημοτικό Ασίνου ,
- Επαρχία Λεμεσού: Γερμασόγεια (περιοχή Πανιώτη), Λεμεσός Γ΄ (περιοχή Ομόνοιας), Πισσούρι, Ύψωνας Γ΄ ,
- Επαρχία Λάρνακας: Αραδίππου Ε΄, Περιφερειακό Ορεινής, Τρούλλοι,
- Επαρχία Αμμοχώστου: Παραλίμνι Ε΄ ,
- Επαρχία Πάφου: Γεροσκήπου Γ΄, Πάφος ΙΓ΄

Με την ολοκλήρωση του πιο πάνω προγράμματος, αναμένεται να αντιμετωπιστούν τα πιο σοβαρά στεγαστικά προβλήματα, σε παγκύπρια κλίμακα, και να επιτευχθεί η αποσυμφόρηση πολύ μεγάλων σε αριθμό παιδιών σχολείων.

6.1.2 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2006-2007 προωθήθηκε η ανέγερση 27 νέων νηπιαγωγείων ως ακολούθως:

- Επαρχία Λευκωσίας: Αγία Βαρβάρα, Άγιος Δομέτιος, Αγλαντζιά Α΄, Αλάμπρα, Γέρι Α΄, Ευρύχου, Ορούντα,
- Επαρχία Λεμεσού: Ασγάτα, Λεμεσός Η΄, Λεμεσός ΙΘ΄, Λεμεσός ΚΑ΄, Λεμεσός ΚΒ΄, Πάνω Κυβίδες, Σπιτάλι-Παραμύθα,
- Επαρχία Λάρνακας: Αλεθρικό, Άγιος Λάζαρος Β΄, Μοσφιλωτή, Σωτήρος,
- Επαρχία Αμμοχώστου: Δασάκι Άχνας, Παραλίμνι Β΄, Παραλίμνι Γ΄ ,
- Επαρχία Πάφου: Αργάκα, Γιόλου, Κονιά, Πάφος Γ΄ (αντικατάσταση), Πόλη Χρυσοχούς, Τσάδα

Το Σεπτέμβριο του 2006 ολοκληρώθηκε η ανέγερση και λειτούργησαν κανονικά πέντε νέα νηπιαγωγεία: Δάλι Γ΄, ΚΗ΄ Λεμεσού, Καθαρής-Δημήτρη Λιπέρτη, Αραδίππου Δ΄ και Γεροσκήπου Α΄.

6.1.3 ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2007 συμπεριλήφθηκαν οι πιο κάτω επεκτάσεις και βελτιώσεις δημοτικών σχολείων, για την αντιμετώπιση των κτιριακών προβλημάτων σε αρκετές σχολικές μονάδες.

Επεκτάσεις δημοτικών σχολείων	Δαπάνη σε Λ.Κ.
Επαρχία Λευκωσίας	
Ανέγερση 3 αιθουσών διδασκαλίας	75.000
Ανέγερση 7 ειδικών αιθουσών	245.000
Ανέγερση 4 αιθουσών πολλαπλής χρήσης	1.000.000
Μελέτη για ανέγερση αιθουσών πολλαπλής χρήσης	60.000
Ανέγερση αποθηκευτικών χώρων	30.000
Διαμόρφωση εργαστηρίων	10.000
Μελέτη για ανέγερση γραφείου δασκάλων	50.000
Μελέτη για ανέγερση 8 αιθουσών διδασκαλίας	80.000
Μελέτη για ανέγερση 5 ειδικών αιθουσών	50.000
Μελέτη για ανέγερση στεγάστρου	20.000
Διαμόρφωση αυλής	49.000
Διαμόρφωση χώρου	20.000
Ανέγερση αποχωρητηρίων	100.000
Σύνολο	1.789.000
Επαρχία Λεμεσού	
Μελέτη για ανέγερση 1 αίθουσας πολλαπλής χρήσης	15.000
Ανέγερση 2 αιθουσών πολλαπλής χρήσης	450.000
Μελέτη για ανέγερση 3 αιθουσών διδασκαλίας	4.000
Αντικατάσταση πτέρυγας 1 σχολικού κτιρίου	200.000
Κάλυψη βεραντών	20.000
Σύνολο	689.000
Επαρχία Λάρνακας	
Αντικατάσταση πτέρυγας 2 σχολικών κτιρίων	227.000
Μελέτη για ανέγερση 4 ειδικών αιθουσών	10.000
Μελέτη για ανέγερση 2 αιθουσών πολλαπλής χρήσης	20.000
Μελέτη για ανέγερση 1 αίθουσας διδασκαλίας	5.000
Διαμόρφωση 1 εργαστηρίου	10.000
Ανέγερση 1 αίθουσας πολλαπλής χρήσης	230.000
Σύνολο	502.000
Επαρχία Αμμοχώστου	
Μελέτη για ανέγερση 2 αιθουσών διδασκαλίας	3.000
Μελέτη για ανέγερση 3 ειδικών αιθουσών	10.000
Ανέγερση 1 αίθουσας πολλαπλής χρήσης	250.000
Σύνολο	263.000
Επαρχία Πάφου	
Μελέτη για ανέγερση 2 αιθουσών πολλαπλής χρήσης	63.000
Μελέτη για ανέγερση 2 ειδικών αιθουσών	2.000
Μελέτη για ανέγερση 2 αιθουσών διδασκαλίας	2.000
Σύνολο	67.000
Διάφορα	600.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3.910.000

Βελτιώσεις δημοτικών σχολείων	Δαπάνη σε Λ.Κ.
Επαρχία Λευκωσίας Βελτιώσεις σε 17 δημοτικά σχολεία	1.181.000
Επαρχία Λεμεσού Βελτιώσεις σε 12 δημοτικά σχολεία	1.050.000
Επαρχία Λάρνακας Βελτιώσεις σε 14 δημοτικά σχολεία	1.308.000
Επαρχία Αμμοχώστου Βελτιώσεις σε 4 δημοτικά σχολεία	171.000
Επαρχία Πάφου Βελτιώσεις σε 10 δημοτικά σχολεία	561.000
Διάφορα:	
• Μικρής κλίμακας έργα	300.000
• Αποκαταστάσεις ζημιών	50.000
• Αποχετευτικά	50.000
• Έργα Τέχνης	50.000
• Αποτυπώσεις	20.000
• Διαμορφώσεις αιθουσών διδασκαλίας	100.000
• Εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων	300.000
Σύνολο	870.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	5.141.000

6.1.4 ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2007 συμπεριλήφθηκαν τα πιο κάτω έργα υποδομής σχολικού αθλητισμού:

Έργα υποδομής σχολικού αθλητισμού δημοτικής εκπαίδευσης	Δαπάνη σε Λ.Κ.
Επαρχία Λευκωσίας Έργα αθλητικής υποδομής σε 9 δημοτικά σχολεία	395.000
Επαρχία Λεμεσού Έργα αθλητικής υποδομής σε 10 δημοτικά σχολεία	670.000
Επαρχία Λάρνακας Έργα αθλητικής υποδομής σε 6 δημοτικά σχολεία	410.000
Επαρχία Αμμοχώστου Έργα αθλητικής υποδομής σε 1 δημοτικό σχολείο	680.000
Επαρχία Πάφου Έργα αθλητικής υποδομής σε 2 δημοτικά σχολεία	110.000
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	2.265.000

6.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

6.2.1 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποδίδει μεγάλη σημασία στην ποιοτική αναβάθμιση της κτιριακής υποδομής των Γυμνασίων/Λυκείων και τη μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα.

Για τα αμέσως επόμενα χρόνια έχει προωθηθεί η διαδικασία εξεύρεσης χώρου, σχεδιασμού και ανέγερσης, κατά επαρχία, των πιο κάτω Γυμνασίων/Λυκείων:

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

- Γυμνάσιο Δασούπολης
- Β' Γυμνάσιο Αρχαγγέλου (Λακατάμειας)
- Λύκειο Ακρόπολης (αντικατάσταση μέρους υφιστάμενου)
- Λύκειο Δευτεράς

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ

- Λύκειο Δυτικά Λεμεσού

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ/ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

- Λύκειο Αραδίππου
- Γυμνάσιο Λάρνακας (για αντικατάσταση Διανελλείου)
- Γυμνάσιο Μενεού/Δρομολαξιάς
- Β' Γυμνάσιο Αραδίππου
- Γυμνάσιο Αθηνίου (αντικατάσταση υφιστάμενου)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ

- Νέο Λύκειο Πάφου (Γεροσκήπου)
- Νέο Λύκειο Δυτικά της Πάφου (Έμπα)

Από τα πιο πάνω σχολικά κτίρια το Λύκειο Αραδίππου και το Λύκειο Έμπας βρίσκονται στο τελικό στάδιο της ανέγερσής τους.

Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Γυμνασίων – Λυκείων

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2007 συμπεριλήφθηκαν επεκτάσεις και βελτιώσεις σχολικών κτιρίων για την αντιμετώπιση των κτιριακών προβλημάτων σε αρκετές σχολικές μονάδες. Το ύψος της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ανέρχεται σε £8,07 εκατ.

6.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

6.3.1 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Αποπερατώθηκε η ανέγερση της νέας Τεχνικής Σχολής Λάρνακας, η οποία λειτούργησε τον Ιανουάριο του 2007.

6.3.2 ΑΝΕΓΕΡΣΕΙΣ, ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ, ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΕΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Για ανεγέρσεις, βελτιώσεις, επεκτάσεις και αντισεισμικές αναβαθμίσεις Τεχνικών Σχολών, καθώς και για το σχολικό αθλητισμό, δαπανήθηκε το ποσό των £2.130.000 όπως φαίνεται πιο κάτω:

Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας £992.000

- Παιδαγωγικός επανασχεδιασμός χώρων και αιθουσών και μετατροπή αιθουσών σε ειδικές
- Αντισεισμική αναβάθμιση και γενική συντήρηση της Σχολής
- Διαμόρφωση Ξενοδοχειακής σε εκθεσιακό χώρο
- Εκσυγχρονισμός και επέκταση ηλεκτρικής εγκατάστασης

Β΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας £65.000

- Βελτιωτικές εργασίες
- Αμοιβή Συμβούλου για την αντισεισμική αναβάθμιση της Σχολής

Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ΄ Λευκωσίας £55.000

- Αντισεισμική αναβάθμιση και γενική συντήρηση της Σχολής

Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού £4.000

- Βελτιωτικές εργασίες

Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού £124.000

- Αμοιβή Συμβούλου και αντισεισμική αναβάθμιση της Σχολής

Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού £150.000

- Ανέγερση Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης
- Βελτιωτικές εργασίες

Τεχνική Σχολή Λάρνακας £450.000

(από συμβόλαιο ανέγερσης)

Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας £41.000

- Βελτιωτικές εργασίες
- Προμήθεια δύο προκατασκευασμένων αιθουσών

Τεχνική Σχολή Πάφου £213.100

- Βελτιωτικές εργασίες

Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου £7.000

- Βελτιωτικές εργασίες

Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αυγόρου £28.900

- Βελτιωτικές εργασίες

6.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

6.4.1 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου, στην παρούσα φάση, χρησιμοποιεί για τις στεγαστικές του ανάγκες το κτίριο στο οποίο βρισκόταν παλαιότερα η Παιδαγωγική Ακαδημία, μέρος κτιριακού συγκροτήματος στα Λατσία και τις καινούριες εγκαταστάσεις που έχουν λειτουργήσει στην Πανεπιστημιούπολη. Το ιστορικό κτίριο της Παιδα-

γωγικής Ακαδημίας, όπως έχει ανακαινισθεί, διατηρεί την αρχιτεκτονική του, ενώ πολλοί εσωτερικοί χώροι είναι διαμορφωμένοι έτσι ώστε η νέα χρήση τους να καλύπτει τις ανάγκες που απαιτεί η λειτουργία ενός σύγχρονου Πανεπιστημίου. Εκτός από το κεντρικό κτίριο, στην ίδια περιοχή, το Πανεπιστήμιο χρησιμοποιεί και άλλα κτίρια (ιδιόκτητα και ενοικιαζόμενα) για κάλυψη των στεγαστικών του αναγκών μέχρι την πλήρη και μόνιμη στέγασή του στην Πανεπιστημιούπολη.

Η κτιριολογική ανάπτυξη της Πανεπιστημιούπολης θα ολοκληρωθεί σε δύο βασικές φάσεις, κυρίως μέσω αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, οι οποίοι αποτελούν την κύρια διαδικασία ανάθεσης της εκπόνησης των μελετών, σχεδιασμού και διαχείρισης της κατασκευής των κτιριακών εγκαταστάσεων. Με τη συμπλήρωσή της, η Πανεπιστημιούπολη θα εξυπηρετεί συνολικά 9.000 φοιτητές.

Έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα έργα υποδομής της Πανεπιστημιούπολης, τα Κτίρια Λειτουργικής Υποστήριξης και το Κτίριο της Κεντρικής Αποθήκης, καθώς και το Κτίριο Συμβουλίου - Συγκλήτου Αναστάσιος Γ. Λεβέντης. Παράλληλα, έχουν παραδοθεί προς χρήση η Φοιτητική Εστία (Φάση 1η), οι εγκαταστάσεις της Σχολής Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών και το κτίριο που περιλαμβάνει τους Χώρους Κοινόχρηστης Διδασκαλίας. Οι εργασίες για την κατασκευή των Αθλητικών Εγκαταστάσεων έχουν ξεκινήσει, ενώ αναμένεται να αρχίσουν οι εργασίες για την κατασκευή του Κτιρίου της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης, καθώς και των κτιριακών εγκαταστάσεων των Κοινωνικών Δραστηριοτήτων. Παράλληλα, προωθείται ο τελικός σχεδιασμός του κτιρίου "Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη Στέλιου Ιωάννου" (Learning Resource Centre).

6.4.2 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Όσον αφορά τη στέγαση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, έχει εξετασθεί από τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες και έχουν προωθηθεί οι πρώτες απαλλοτριώσεις που είναι αναγκαίες για τη διαμόρφωση της πανεπιστημιούπολης. Οι Διοικητικές Υπηρεσίες του ΤΕΠΑΚ στεγάζονται σήμερα στη Λεμεσό σε ενοικιαζόμενα γραφεία μέχρι την αναπαλαίωση των κτιρίων που παραχωρήθηκαν από την κυβέρνηση. Έχουν παραχωρηθεί από το κράτος τρία δημόσια κτίρια, το Παλαιό Κτηματολόγιο, το Παλαιό Δικαστήριο και το Παλαιό Ταχυδρομείο, τα οποία αναπαλαιώνονται για τις ανάγκες στέγασης του ΤΕΠΑΚ.

6.4.3 ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στεγάζεται, στο παρόν στάδιο, στη Λευκωσία σε ενοικιαζόμενα γραφεία και για τις περαιτέρω κτιριακές εγκαταστάσεις εκπονούνται μελέτες καταλληλότητας διαφόρων χώρων και κτιρίων.

7. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ – ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ – ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

7.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1.1 ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑ

Η μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου αποτελεί στόχο του Υ.Π.Π. και αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Μετά από σχετική εισήγηση του Υ.Π.Π., το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, στις 30.7.2003 (αρ. Απόφ. 58.344), τον καθορισμό του ανώτατου αριθμού μαθητών στις τάξεις Α΄ - Γ΄ του δημοτικού σχολείου στο 30, από τη σχολική χρονιά 2003-2004.

Επιπλέον, στις 4.6.2004, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε (αρ. Απόφ. 60.362), η εφαρμογή του μέτρου μείωσης των μαθητών κατά τμήμα στις τάξεις Δ΄ - Στ΄ να υλοποιηθεί σταδιακά, σε ετήσιες φάσεις, αρχής γενομένης από τη σχολική χρονιά 2004-2005, με τη μείωση του αριθμού των παιδιών ανά τμήμα, από 32 σε 30, στη Δ΄ τάξη. Με νέα απόφασή του (αρ. Απόφ. 61.603/16.2.2005) το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την ταυτόχρονη μείωση, από τη σχολική χρονιά 2005-2006, του ανώτατου αριθμού των παιδιών ανά τμήμα, από 32 σε 30, για τις τάξεις Ε΄ και Στ΄ της Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Παράλληλα, μέσα στο πλαίσιο της προώθησης μέτρων για Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, προωθήθηκε νέα Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε η περαιτέρω μείωση του αριθμού των μαθητών στην Α΄ τάξη (αρ. Απόφ. 62.664/28.9.2005) από 30 σε 25 παιδιά ανά τμήμα. Η καινοτομία αυτή εφαρμόστηκε στο 1/3 των δημοτικών σχολείων τη σχολική χρονιά 2005-2006 και θα ολοκληρωθεί τη σχολική χρονιά 2007-2008.

Τέλος, το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του (αρ. Απόφ. 65.536) ημερομηνίας 16 Μαΐου 2007, ενέκρινε την περαιτέρω μείωση του ανώτατου αριθμού μαθητών κατά τμήμα σε 25 και στα συμπλέγματα τάξεων σε 20, σε τέσσερις φάσεις ως εξής:

- Σχολική χρονιά 2007-2008: Β΄ και Γ΄ τάξεις Δημοτικού και Συμπλέγματα τάξεων Δημοτικού
- Σχολική χρονιά 2008-2009: Δ΄ τάξη Δημοτικού και Νηπιαγωγεία
- Σχολική χρονιά 2009-2010: Ε΄ τάξη Δημοτικού
- Σχολική χρονιά 2010-2011: Στ΄ τάξη Δημοτικού.

Έτσι, από τη σχολική χρονιά 2010-11 ο ανώτατος αριθμός κατά τμήμα σε όλες τις τάξεις δημοτικού σχολείου και νηπιαγωγείου θα είναι 25 ενώ ο ανώτατος αριθμός μαθητών στα συμπλέγματα τάξεων θα είναι 20.

7.1.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

7.1.2.1 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, έγινε παγκύπρια πειραματική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου σε εννέα δημοτικά σχολεία (τέσσερα αστικά και πέντε υπαίθρου). Δύο από τα σχολεία λειτούργησαν με απογευματινό πρόγραμμα μέχρι τις 4:00 μ.μ., δύο σχολεία με απογευματινό πρόγραμμα μέχρι τις 2:45 μ.μ. και στα υπόλοιπα πέντε έγινε επέκταση του χρόνου παραμονής των παιδιών των μικρότερων τάξεων (Α΄-Γ΄) μέχρι τις 1:05 μ.μ.

Η δοκιμαστική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου αξιολογήθηκε από Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, της Οργάνωσης Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης, της Π.Ο.Ε.Δ. και της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Αφού η πρώτη φάση της αξιολόγησης της δοκιμαστικής εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου ολοκληρώθηκε το Μάιο του 2000, ετοιμάστηκε σχετική έκθεση η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Με βάση την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου κρίθηκε ως επιτυχής και επωφελής, από κοινωνική και εκπαιδευτική άποψη.

Με τη σύμφωνη γνώμη του Υ.Π.Π. και της Π.Ο.Ε.Δ. για επέκταση του θεσμού, κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001, εφαρμόστηκε ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου μέχρι τις 4:00 μ.μ., σε 25 σχολεία παγκύπρια.

Η επέκταση του θεσμού συνεχίστηκε και τις επόμενες σχολικές χρονιές:

Σχολική χρονιά	Αρ. Ολοήμερων Σχολείων
2001-2002	70
2002-2003	84
2003-2004	107
2004-2005	130
2005-2006	150
2006-2007	150

Τα σχολεία αυτά λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι το Μάιο, με τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους για τα παιδιά των τάξεων Δ΄, Ε΄ και Στ΄ σε 126 σχολεία και για τα παιδιά όλων των τάξεων σε 24 σχολεία, τέσσερις φορές την εβδομάδα μέχρι τις 4:00 μ.μ.

Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημοτικών σχολείων.

Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται τέσσερις περίοδοι διδασκαλίας για διεκπεραίωση της κατ' οίκον εργασίας, τέσσερις περίοδοι για ενισχυτική διδασκαλία και οκτώ περίοδοι για διδασκαλία επιλεγόμενων μαθημάτων ενδιαφέροντος (Αγγλικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Μουσική, Γυμναστική, Τέχνη, Σχεδιασμός και Τεχνολογία).

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα κυμαίνεται από 8-25 παιδιά, ανάλογα με το θέμα και τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Η συγκρότηση των τμημάτων και των ομάδων εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την αξιοποίηση του διδακτικού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως Ολοήμερα. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/ παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο σιτηρέσιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τη σίτιση άπορων μαθητών.

7.1.2.2 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημόσιο Νηπιαγωγείο

Κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006 εφαρμόστηκε, σε πειραματική βάση, ο θεσμός του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σε δέκα τμήματα προδημοτικής σε εννέα δημόσια νηπιαγωγεία της υπαίθρου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ο θεσμός επεκτάθηκε με αποτέλεσμα να καλύψει συνολικά δεκαέξι τμήματα προδημοτικής σε δεκατέσσερα δημόσια νηπιαγωγεία παγκύπρια. Στόχος του Υ.Π.Π. είναι μετά την πειραματική εφαρμογή του, ο θεσμός να επεκταθεί σε όσο το δυνατό περισσότερα δημόσια νηπιαγωγεία.

Τα νηπιαγωγεία αυτά λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι το Μάιο, με τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, τέσσερις φορές την εβδομάδα μέχρι τις 4:00 μ.μ.

Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημόσιων νηπιαγωγείων.

Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται τέσσερις περίοδοι για ύπνο (για όσα παιδιά το ζητούν), ξεκούραση ή σιωπηρές δραστηριότητες, τέσσερις περίοδοι για παιγνιώδεις, γλωσσικές, μαθηματικές δραστηριότητες και εξοικείωση με την τεχνολογία, τέσσερις περίοδοι για δημιουργικές δραστηριότητες και ψυχαγωγία (θεατρική και μουσική αγωγή, κίνηση, χορό και εικαστική έκφραση) και τέσσερις περίοδοι για καλλιέργεια δεξιοτήτων ή ομαδικά παιχνίδια.

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα δεν υπερβαίνει τα 25. Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως Ολοήμερα.

Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/ παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν, όπως και στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο, οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο σιτηρέσιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τη σίτιση άπορων μαθητών.

7.1.2.3 Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Μπροστά στις ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας, που καθιστούν αναγκαία την αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε να περιλαμβάνει νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίες μάθησης, νέα γνωστικά αντικείμενα, αναβαθμισμένες υποδομές και αναπροσαρμοσμένο Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα το Υ.Π.Π., τη σχολική χρονιά 2006-2007, προχώρησε στην αναδόμηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου εφαρμόζοντας, σε πιλοτική βάση, το θεσμό του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου σε εννιά Δημοτικά Σχολεία σε όλες τις επαρχίες.

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και οι λειτουργικές ρυθμίσεις του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στα υφιστάμενα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία. Το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο λειτουργεί με ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα, με ενιαία διεύθυνση και προσωπικό αλλά και με αναβαθμισμένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Τα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία λειτουργούν τέσσερις μέρες την εβδομάδα (Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τις 4:00 μ.μ., και μία μέρα (Τετάρτη) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τις 1:05 μ.μ. Οι διδακτικές περιόδους είναι συνολικά 47, δηλαδή προστίθενται δώδεκα διδακτικές περιόδους στις υφιστάμενες.

Οι δώδεκα πρόσθετες διδακτικές περιόδους αξιοποιούνται για την αναδόμηση του μαθήματος των Αγγλικών, την εισαγωγή του μαθήματος των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, την εισαγωγή της καινοτομίας των δραστηριοτήτων «Αγωγή Ζωής», την εισαγωγή της διδασκαλίας θεμάτων ενδιαφέροντος και την εισαγωγή του μαθήματος του Σχεδιασμού και Τεχνολογίας και στις τάξεις Γ΄ - Δ΄.

Άλλες ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν τη λειτουργία των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων είναι η κατάργηση τής κατ' οίκον εργασίας, η πρόσληψη εξειδικευμένου διδακτικού προσωπικού για τη διδασκαλία των Αγγλικών, των Η/Υ και των θεμάτων ενδιαφέροντος και η λειτουργία Συμβουλευτικών Επιτροπών σε κάθε σχολείο που εντάχθηκε στο θεσμό με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών, γονέων και εκπροσώπων της Σχολικής Εφορείας.

Στις τέσσερις μέρες που υπάρχει και απογευματινή φοίτηση προσφέρεται στους μαθητές γεύμα. Το μενού ετοιμάστηκε από ειδικούς διατροφολόγους και το φαγητό παρασκευάζεται εκτός σχολείου, εκτός των περιπτώσεων που η σχολική μονάδα έχει αποφασίσει διαφορετικά. Το φαγητό προσφέρεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο που λειτουργεί ως τραπεζαρία. Πρόσθετο βοηθητικό προσωπικό εξυπηρετεί στο σερβίρισμα και στην καθαριότητα, ενώ οι μαθητές γευματίζουν υπό την επίβλεψη καθορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών. Το κόστος του φαγητού καλύπτεται από τους γονείς. Υπάρχουν πρόνοιες για κάλυψη μέρους ή του συνόλου του κόστους σίτισης για ορισμένα παιδιά, εκ μέρους του Υ.Π.Π., στη βάση κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων.

Το πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής του θεσμού θα έχει διάρκεια τριών χρόνων και θα αξιολογείται από ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης. Στόχος του Υ.Π.Π. είναι, με το τέλος του πιλοτικού προγράμματος, να αρχίσει η σταδιακή επέκταση του θεσμού και σε άλλα Δημοτικά Σχολεία.

7.1.3 Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το πρόγραμμα χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλων σύγχρονων τεχνολογιών, για αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, εφαρμόζεται σήμερα σε όλα τα σχολεία της Κύπρου (Δημοτικά και Νηπιαγωγεία), καθώς, επίσης, και στα κατεχόμενα σχολεία του Ριζοκαρπάσου (Δημοτικό και Νηπιαγωγείο).

Η ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στοχεύει όχι μόνο στην τεχνολογική αναβάθμιση του μαθησιακού περιβάλλοντος, αλλά και στην ουσιαστική διαφοροποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Γι' αυτό οι Τ.Π.Ε. δεν αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστό μάθημα, αλλά ως δυναμικά εργαλεία μάθησης και διδασκαλίας για την ενίσχυση του Αναλυτικού Προγράμματος και την ανάπτυξη από τα παιδιά δεξιοτήτων, όπως η ικανότητα επίλυσης αυθεντικών προβλημάτων και η λήψη αποφάσεων μέσα από τη διερεύνηση, τον πειραματισμό, την επικοινωνία και τη διαχείριση πληροφοριών.

Από το 2002 έχει υιοθετηθεί από τη Δημοτική Εκπαίδευση και από τις άλλες βαθμίδες εκπαίδευσης το πρόγραμμα «Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας», η υλοποίηση του οποίου στηρίζεται σε δανειοδότηση από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα

Αναπτύξεως. Το σχέδιο δράσης που καταρτίστηκε από το Υ.Π.Π. έχει ως άξονες αναφοράς τους ακόλουθους τομείς:

- **Υλικοτεχνική υποδομή**

Η υλικοτεχνική υποδομή συμπεριλαμβάνει τις συσκευές, τις καλωδιώσεις, τις αίθουσες/εργαστήρια Πληροφορικής και τον εξοπλισμό των ειδικών αιθουσών μαθημάτων. Στα πλαίσια δράσης του άξονα αυτού, έχουν σταλεί μέχρι στιγμής 4100 ηλεκτρονικοί υπολογιστές στα δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία και έχουν γίνει δικτυώσεις σε όλα τα δημοτικά σχολεία, παρέχοντας τη δυνατότητα στους υπολογιστές να ενώνονται στο διαδίκτυο.

- **Αναλυτικά προγράμματα**

Η αναδόμηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στοχεύει στην ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. σε επίπεδο στόχων και δραστηριοτήτων και στην εξασφάλιση του απαραίτητου υλικού (λογισμικού και άλλου), ώστε να υποβοηθηθεί η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τη σχολική χρονιά 2005-2006, η Ομάδα των Αναλυτικών Προγραμμάτων προχώρησε στην κατάθεση ολοκληρωμένης πρότασης για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα. Η πρόταση αυτή περιελάμβανε το θεωρητικό πλαίσιο και το μηχανισμό υλοποίησης της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. Παράλληλα, την ίδια χρονιά, ετοιμάστηκε Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Πληροφορικής ως μάθημα στα πλαίσια του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου. Τη σχολική χρονιά 2006-2007 εφαρμόστηκε το Αναλυτικό Πρόγραμμα για διδασκαλία των Τ.Π.Ε. ως μάθημα στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία.

- **Επιμόρφωση εκπαιδευτικών**

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στοχεύει στην απόκτηση δεξιοτήτων χρήσης των Τ.Π.Ε. και της ικανότητας αξιοποίησής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Την ευθύνη για την επιμόρφωση έχει αναλάβει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, το οποίο μέχρι στιγμής έχει προσφέρει προγράμματα επιμόρφωσης σε 2000 εκπαιδευτικούς.

Για τη στήριξη των εκπαιδευτικών στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, λειτούργησε και κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ο ρόλος του Συμβούλου Πληροφορικής. Η εκπαιδευτική στήριξη εφαρμογών Τ.Π.Ε. δόθηκε κυρίως στην ενημέρωση, επιμόρφωση και ένταξη επτά νέων λογισμικών που στάληκαν κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006 και αφορούσαν στη διδασκαλία της Γλώσσας και των Μαθηματικών.

Έμφαση δόθηκε, επίσης, στην εμβάθυνση εφαρμογών λογισμικών που στάληκαν τις προηγούμενες χρονιές. Σε σημαντικό βαθμό έχει εφαρμοστεί και το Αναλυτικό Πρόγραμμα, που ετοιμάστηκε για το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο, στα πλαίσια του πρωινού προγράμματος των σχολείων, εφόσον η φιλοσοφία του στηρίζεται στη διαθεματική προσέγγιση με τη μέθοδο μικρών ομαδικών εργασιών (projects).

7.1.4 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, όπως αυτή διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε μέσα από πλήθος διασκέψεων, αποτελεί το επίκεντρο αναδόμησης των εκπαιδευτικών συστημάτων σε διεθνές επίπεδο. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποτελεί τη μόνη, ίσως, λύση για τη διαμόρφωση πολιτών με οικολογική και περιβαλλοντική παιδεία. Πολιτών, οι οποίοι με αίσθημα προσωπικής ευθύνης και κοινωνικής υπευθυνότητας, θα συμμετέχουν σε δράσεις και ενέργειες με στόχο τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Το Υ.Π.Π. έχει θέσει ψηλά στις προτεραιότητές του την περιβαλλοντική αγωγή. Στη Δημοτική Εκπαίδευση η περιβαλλοντική αγωγή προσεγγίζεται διαθεματικά, μέσα από τα διάφορα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος.

Πέρα όμως από το Αναλυτικό Πρόγραμμα, έχουν τεθεί σε ενέργεια διάφορα εξειδικευμένα Περιβαλλοντικά Προγράμματα στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός σχολείων. Τέτοια προγράμματα είναι:

- Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Οικολογικά Σχολεία»
- Η ελλαδοκυπριακή συνεργασία «Χρυσοπράσινο Φύλλο»
- Το πρόγραμμα «Το Σποράκι-Πηγή ζωής».

Τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα που απευθύνεται στα δημοτικά σχολεία και τα γυμνάσια. Έχει στόχο, μέσα από τη μελέτη θεμάτων, όπως η ενέργεια, το νερό, τα απορρίμματα, η βιοποικιλότητα και η θάλασσα, να αποκτήσουν οι μαθητές μας και αυριανοί πολίτες μια στάση πιο υπεύθυνη και ενεργητική απέναντι στο περιβάλλον. Στο Πρόγραμμα εμπλέκονται, εκτός από τους μαθητές και το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, το βοηθητικό προσωπικό, η τοπική αυτοδιοίκηση, οι γονείς, περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.ά.

Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Χρυσοπράσινο Φύλλο» είναι μια ελλαδοκυπριακή συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος, όπου σχολεία από την Κύπρο και την Ελλάδα εργάζονται ανά δύο, μελετώντας ένα κοινό θέμα με απώτερο στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος και την καλλιέργεια στα παιδιά της περιβαλλοντικής συνείδησης. Το πρόγραμμα γίνεται σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης που ανήκει στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας.

Το πρόγραμμα «Το Σποράκι-Πηγή ζωής» είναι ένα δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο οποίο εμπλέκονται σχολεία από όλη την Ελλάδα και την Κύπρο. Οργανώνεται από την Ελληνική Εταιρεία για την προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς με τη συνεργασία των Υπουργείων Παιδείας Κύπρου και Ελλάδας. Μέσα από ένα διαβαθμισμένο και δομημένο πρόγραμμα, επιχειρείται η γνωριμία με τους σπόρους και τα φυτά, η καλλιέργεια περιβαλλοντικής ευαισθησίας και η οργάνωση σχολικών κήπων, με τελικό στόχο την ανάληψη δράσης για θέματα που σχετίζονται με τα φυτά και το τοπικό περιβάλλον των παιδιών.

Επιπλέον, αξιοποιείται πλήρως το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στον Πεδουλά (που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου) και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Κρήτου Τέρρα (που ανήκει στο Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικών Μελετών), τα οποία, μέσα από τα διάφορα προγράμματά τους, δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά για ουσιαστική περιβαλλοντική αγωγή και ευαισθησία.

Περιβαλλοντική αγωγή προσφέρεται και κατά τη διάρκεια των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων του Υ.Π.Π. Οι κατασκηνώσεις προσφέρουν μια θαυμάσια ευκαιρία να ζήσουν τα παιδιά για λίγες μέρες στο φυσικό περιβάλλον και να αναπτύξουν ορθές στάσεις προς το περιβάλλον.

Η καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης προωθείται και μέσα από το σχολικό κήπο.

Μέσα από την πληθώρα αυτή των δραστηριοτήτων και των θεμάτων του Αναλυτικού, πιστεύουμε πως έχουν τεθεί οι σωστές βάσεις για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης στους μαθητές μας. Σκοπός είναι τα προγράμματα να επεκταθούν και οι δραστηριότητες περιβαλλοντικού περιεχομένου να εμπλουτι-

στούν, έτσι ώστε να είμαστε σίγουροι πως η μελλοντική γενιά των πολιτών θα έχει την απαιτούμενη ευαισθησία για να διαφυλάξει το περιβάλλον.

7.1.5 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Κύπρος, πέρα από το σοβαρό πολιτικό της πρόβλημα, βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο διάφορων κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων. Η κυπριακή κοινωνία που μέχρι πρόσφατα ήταν μία σχετικά ομοιογενής κοινωνία με τον ελληνορθόδοξο πληθυσμό της, βιώνει τα τελευταία χρόνια τις συνέπειες της μαζικής έλευσης αλλοδαπών εργατών και ομογενών Ελληνοποντίων από τις χώρες της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης, κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ο αριθμός των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούσαν στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου ανερχόταν σε 3951 σε σύνολο 53949 μαθητών, αριθμός που αντιπροσωπεύει ένα ποσοστό της τάξης του 7,3% του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού της δημοτικής εκπαίδευσης.

Το Υ.Π.Π. της Κύπρου με τη σαφή πολιτική του, όσον αφορά την εκπαίδευση των αλλόγλωσσων παιδιών, επιδιώκει την ομαλή ενσωμάτωσή τους στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα και όχι την αφομοίωσή τους. Στόχος της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και αλλοδαπών, για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Μόνιμη επιδίωξη του Υ.Π.Π. είναι η προστασία των ελευθεριών και δικαιωμάτων όλων των μελών της κυπριακής κοινωνίας, από τις οποιεσδήποτε ρατσιστικές διακρίσεις και τάσεις κοινωνικού αποκλεισμού. Στο μέτρο που αυτό είναι δυνατόν, γίνεται προσπάθεια ομοιόμορφης και ισόρροπης κατανομής των αλλόγλωσσων μαθητών σε διάφορα δημοτικά σχολεία, χωρίς να επιδιώκεται η συγκεντρωσή τους σε ορισμένα μόνο σχολεία.

Το Υ.Π.Π. στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες των αλλόγλωσσων παιδιών, έχει διαμορφώσει επίσημη πολιτική για θέματα Διαπολιτισμικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, στα πλαίσια της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- α. Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης υπέβαλε στην Αρμόδια Αρχή Επίσημη Έκθεση για τη Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση. Στα πλαίσια της Έκθεσης αυτής αναπτύχθηκε ένα σχέδιο δράσης το οποίο πρότεινε την προώθηση διάφορων μέτρων, με αποτέλεσμα τα ακόλουθα:
  - Τη σχολική χρονιά 2006-2007, δόθηκε χρόνος 1355 διδακτικών περιόδων, σε όλες τις τάξεις των δημοτικών σχολείων, στις οποίες φοιτούσαν αλλόγλωσσα παιδιά τα οποία είχαν ανάγκη ενισχυτικής διδασκαλίας για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Ο χρόνος αυτός ισοδυναμεί με την εργοδότηση 47 επιπλέον εκπαιδευτικών.
  - Εξασφαλίστηκαν από τον Οργανισμό Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδας, και διατέθηκαν σε όλα τα δημοτικά σχολεία, αντίτυπα διάφορων σειρών βιβλίων για να βοηθηθούν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.
  - Στους προϋπολογισμούς των Επιμορφωτικών Κέντρων περιλήφθηκε κονδύλι για επιμόρφωση Ποντίων και αλλόγλωσσων, ενώ οργανώθηκαν κατά καιρούς ομάδες για εκμάθηση της κοινής νεοελληνικής σε ενήλικες Ποντίους, κυρίως στη Λευκωσία και την Πάφο, ομάδες για τη συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των Ποντίων (χοροί, μουσική),

καθώς και απογευματινές ομάδες εκμάθησης της κοινής νεοελληνικής σε παιδιά των Ποντίων που φοιτούν στη δημοτική εκπαίδευση.

- Τη σχολική χρονιά 2006-2007, διοργανώθηκαν διάφορες σειρές σεμιναρίων προς τους εκπαιδευτικούς με στόχο την επιμόρφωσή τους σε θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλόγλωσσους μαθητές.
- β. Όσον αφορά τη φοίτηση των αλλόγλωσσων μαθητών στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου ζητήθηκε γνωμάτευση από τη Γενική Εισαγγελία της Δημοκρατίας. Η Γενική Εισαγγελία με γνωμάτευσή της, θεωρεί ότι το Άρθρο 20 του Συντάγματος διασφαλίζει το δικαίωμα εκπαίδευσης όχι μόνο των πολιτών της Δημοκρατίας, αλλά και των αλλοδαπών. Επιπρόσθετα, η διεξαγωγή έρευνας από την Υπηρεσία Αλλοδαπών, στα πλαίσια και για σκοπούς εφαρμογής των περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμων, δεν μπορεί να αποτελεί βάσιμο ή νομικά επιτρεπτό λόγο για άρνηση της εγγραφής αλλοδαπού μαθητή σε σχολείο μέχρις ότου αυτή συμπληρωθεί. Ως εκ τούτου, έχουν δοθεί οδηγίες στους διευθυντές/διευθύντριες των σχολείων όπως εγγράφουν όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. Ταυτόχρονα, όμως, σύμφωνα με νεότερη γνωμάτευση της Γενικής Εισαγγελίας «οι μαθητές, τόσο Τουρκοκύπριοι όσο και αλλοδαποί, υπόκεινται στους νόμους και κανονισμούς των σχολείων της Κυπριακής Δημοκρατίας».
- γ. Το Υ.Π.Π., σεβόμενο την κουλτούρα, τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό των αλλόγλωσσων παιδιών, αναπτύσσει κάθε χρόνο διάφορες δραστηριότητες που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση στοιχείων του πολιτισμού, τον οποίο φέρνουν τα παιδιά από τη χώρα προέλευσής τους, με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού.

7.1.6 ΖΩΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) χαρακτηρίζονται περιοχές οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες. Στις ζώνες αυτές εντάσσονται το/τα νηπιαγωγείο/α, το/τα δημοτικό/ά και το/τα γυμνάσιο/α της περιοχής, οι φορείς των οποίων συνεργάζονται στενά και εκπονούν κοινά προγράμματα προς την κατεύθυνση της ομαλής κοινωνικοποίησης των μαθητών. Στα σχολεία που είναι ενταγμένα στις Ζ.Ε.Π. προσφέρονται μια σειρά από επιπρόσθετα μέτρα, που ανάμεσα σε άλλα περιλαμβάνουν τη μείωση του αριθμού των παιδιών ανά τμήμα, την παροχή ενισχυτικού χρόνου διδασκαλίας, τη δωρεάν παροχή προγεύματος σε όλους τους μαθητές, καθώς και διάφορα άλλα μέτρα που αναπτύσσονται με πρωτοβουλία της σχολικής μονάδας. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2006-2007, συμμετείχαν στο θεσμό αυτό έξι νηπιαγωγεία και επτά δημοτικά σχολεία, τα οποία υπάγονται στις Ζ.Ε.Π. Φανερωμένης, Αγίου Αντωνίου και Θεοσκέπαστης των επαρχιών Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, αντίστοιχα.

Η αποτελεσματικότητα των μέτρων που έχουν ληφθεί μέσα στα πλαίσια του προγράμματος για τη Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση, όπου εντάσσονται και οι Ζ.Ε.Π., αποδεικνύεται και από τη βράβευση του Δημοτικού Σχολείου Λεμεσού ΙΗ΄ - Αγίου Αντωνίου στο διαγωνισμό "Commonwealth Education Good Practice Awards 2006" με το δεύτερο βραβείο. Η βράβευση του σχολείου έγινε μέσα στα πλαίσια του Συνεδρίου των Υπουργών Παιδείας της Κοινοπολιτείας που έγινε το Δεκέμβριο του 2006 στο Κέιπ Τάουν της Νότιας Αφρικής. Το γεγονός αυτό τιμά ιδιαίτερα την Κύπρο, πράγμα που δείχνει ότι οι προσπάθειες που καταβάλλονται από όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία φορείς, αναγνωρίζονται πλέον σε κοινοπολιτειακό επίπεδο.

7.1.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ – «ΜΕΝΤΩΡ»

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, η Δημοτική Εκπαίδευση σε συνεργασία με τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής Κύπρου, συνέχισε την εφαρμογή του Προγράμματος Αγωγής Υγείας «Μέντωρ» με τέσσερις κινητές μονάδες – μία σε κάθε ελεύθερη επαρχία – και έξι συνολικά προγράμματα (ένα για κάθε τάξη του δημοτικού σχολείου). Συγκεκριμένα, δόθηκε η ευκαιρία σε 20717 μαθητές δημοτικών σχολείων να το παρακολουθήσουν και σε 786 γονείς να ενημερωθούν λεπτομερώς γι' αυτό, στα πλαίσια παρουσιάσεων προς τους γονείς των παιδιών του κάθε σχολείου. Επιπλέον, στα σχολεία της επαρχίας Λευκωσίας όπου υπήρχε ειδική μονάδα, προσφέρθηκαν απλοποιημένες δραστηριότητες του προγράμματος, οι οποίες απευθύνονταν αποκλειστικά σε παιδιά ειδικής εκπαίδευσης. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε η Εβδομάδα «Μέντωρ» στα πλαίσια της οποίας έγιναν διάφορες εκδηλώσεις: δημοσιογραφική διάσκεψη, τελετή έναρξης, διάλεξη προς γονείς με θέμα «Αναπτύσσοντας τη μοναδικότητα των παιδιών», συνέδριο προς εκπαιδευτικούς δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης με θέμα «Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην πρόληψη χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών», παρουσίαση του Προγράμματος «Μέντωρ» και των κινητών μονάδων στο κοινό, σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας της Κινητής Μονάδας «Μέντωρ» είναι πρόγραμμα πρόληψης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης, το οποίο επιδιώκει την παροχή πληροφοριών, την απόκτηση δεξιοτήτων συμπεριφοράς και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Με βάση το μοντέλο πρόληψης, οι δραστηριότητες χωρίζονται στις ακόλουθες τρεις βασικές κατηγορίες:

- δραστηριότητες που προσφέρουν γνώση για τη βιολογική λειτουργία
- δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- δραστηριότητες που βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν δεξιότητες αντίστασης στις κοινωνικές πιέσεις και αναπτύσσουν τις ικανότητες λήψης αποφάσεων, στοχεύοντας, παράλληλα, στην καλλιέργεια στάσεων έναντι των ουσιών εξάρτησης.

Τα ειδικά προγράμματα του «Μέντωρ» εμπνέουν τα παιδιά, διδάσκοντάς τους τις θετικές πτυχές της ζωής, τις εκπληκτικές λειτουργίες του μυαλού και του σώματός τους. Μέσα από τα προγράμματα αυτά, στα οποία είναι έντονο το στοιχείο της ενδυνάμωσης του ατόμου μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, μίμηση ρόλων, παιχνίδια, διαγωνισμούς, τα παιδιά γνωρίζουν και ταυτόχρονα μαθαίνουν να σέβονται τον εαυτό τους. Παράλληλα, εξετάζουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος και πώς αυτά επηρεάζουν την υγεία. Το μάθημα γίνεται σε κινητή αίθουσα (τροχόσπιτο) χωρίς καθίσματα, όπου όλοι κάθονται στο χαλί, ίσοι μεταξύ τους, στην οροφή υπάρχουν φωτεινά άστρα, η αίθουσα είναι εξοπλισμένη με οπτικοακουστικά μέσα, ηλεκτρικά διαμορφώματα για τα διάφορα συστήματα και τις λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος, με παιχνίδια (τον Harold την καμηλοπάρδαλη) και άλλα, που οδηγούν στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στο πρόγραμμα και αποτελούν μια θετική και αξέχαστη γι' αυτά εμπειρία.

Τα προγράμματα έχουν μια διαβαθμισμένη σειρά που ακολουθεί χρονικά τη νοητική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και καταπιάνονται με θέματα που έχουν σχέση με την ηλικία στην οποία απευθύνονται:

- «Φροντίζοντας το σώμα μου»: Εισαγωγική παρουσίαση του ανθρώπινου σώματος και της ιδέας τού να είναι κάποιος υγιής. Τονίζεται η σημασία της φροντίδας του σώματος, ώστε να είναι καθαρό και υγιές.

- «Το θαυμαστό μου σώμα»: Στο πρόγραμμα αυτό αναπτύσσεται ο θαυμασμός για το ανθρώπινο σώμα με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων και του τρισδιάστατου ανθρώπινου ανατομικού μοντέλου. Τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία της υγιεινής και ισορροπημένης διατροφής.
- «Έλεγχος συναισθημάτων»: Με τη βοήθεια του ανατομικού μοντέλου, το πρόγραμμα στοχεύει στην εκμάθηση των κυριότερων οργάνων του σώματος και της λειτουργίας τους. Μέσα από διάφορες δραστηριότητες, τα παιδιά μαθαίνουν να χειρίζονται τα συναισθήματά τους, ιδιαίτερα τα αρνητικά.
- «Προσωπικότητα»: Κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου προγράμματος δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη ζωτική σημασία του ανθρώπινου εγκεφάλου και του τρόπου με τον οποίο ο εγκέφαλος ελέγχει το σώμα, τις κινήσεις και την προσωπικότητα. Με τη βοήθεια του ανατομικού μοντέλου επιδεικνύεται ο έλεγχος όλων των μελών του σώματος και των πέντε αισθήσεων από τον εγκέφαλο, που στη συνέχεια «μιλά» στα παιδιά για το πόσο ξεχωριστή και μοναδική είναι η κάθε προσωπικότητα.
- «Αποφάσεις-υγεία»: Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα γίνεται αναφορά στον τρόπο λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο λειτουργίας του πεπτικού συστήματος. Μετά από την παρουσίαση της πεπτικής λειτουργίας, τα παιδιά συνειδητοποιούν τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα φάρμακα διαφοροποιούν τη λειτουργία του οργανισμού. Τονίζεται, επίσης, η σημασία του να ενεργεί και να σκέφτεται ο καθένας ως ξεχωριστό άτομο και να παίρνει τις δικές του αποφάσεις.
- «Φίλοι»: Αυτό είναι το τελευταίο πρόγραμμα της σειράς για το δημοτικό σχολείο και επικεντρώνεται κυρίως στη συνειδητοποίηση, από τους μαθητές, των πιέσεων που μπορούν να εξασκήσουν οι φίλοι στη λήψη διάφορων αποφάσεων και ειδικότερα σε σχέση με τη χρήση φαρμάκων. Με τη χρήση εποπτικών μέσων, τα παιδιά αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο οι τροφές, το νερό και το οξυγόνο μεταφέρονται σε όλα τα κύτταρα και πώς ένα φάρμακο μετά τη δίοδό του, μέσω του πεπτικού συστήματος, διαφοροποιεί τον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού. Γίνεται, επίσης, αναφορά σε ουσίες εξάρτησης, όπως το αλκοόλ, η νικοτίνη και τα ναρκωτικά.

7.1.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΞΥΠΝΟΥΝ....»

Το πρόγραμμα «Οι Ιστορίες Ξυπνούν....: Η παραδοσιακή τέχνη της αφήγησης και η αναβίωσή της στις μέρες μας», εφαρμόζεται από το Υ.Π.Π. και την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών της Αστυνομίας Κύπρου. Στόχος του προγράμματος είναι η καταπολέμηση της εξάρτησης μέσω του πολιτισμού, της τέχνης και της αφήγησης. Πρόκειται για πρόγραμμα προφορικού λόγου και αφήγησης υπό μορφή εργαστηρίων προς τους μαθητές. Σε αυτό έλαβαν μέρος 160 παιδιά και 40 εκπαιδευτικοί από 25 σχολεία παγκύπρια που ενεργούσαν ως πολλαπλασιαστές μάθησης, μεταφέροντας τις εμπειρίες και γνώσεις που τους πρόσφερε το πρόγραμμα στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου.

7.1.9 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Το ενδιαφέρον για την προαγωγή της υγείας ήταν πάντα πολύ υψηλό, αφού η υγεία είναι συνυφασμένη με την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Ο τομέας της προαγωγής υγείας στοχεύει στην ενδυνάμωση των ανθρώπων και στη δημιουρ-

γία τέτοιων συνθηκών, ώστε το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού να είναι σε θέση να ελέγχει και να βελτιώνει την υγεία του, επιλέγοντας υγιεινούς τρόπους ζωής.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας, στο οποίο η Κύπρος έχει ενταχθεί από το 1995, στοχεύει στην ανάπτυξη υγιεινού τρόπου ζωής για όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας. Προσφέρει ευκαιρίες, αλλά και αναλαμβάνει να παρέχει ένα υγιεινό και ασφαλές υποστηρικτικό περιβάλλον. Το σχολείο αποτελεί έναν ιδανικό φορέα προαγωγής της υγείας, γιατί σε αυτό υπάρχει η δυνατότητα προσέγγισης μεγάλου αριθμού ατόμων, που βρίσκονται μάλιστα σε ένα ζωτικό στάδιο της ζωής τους σε ό,τι αφορά την απόκτηση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών.

Το «Σχολείο Προαγωγής Υγείας» αφορά το σχολικό περιβάλλον, το επίσημο και ανεπίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, την οικογένεια, το μαθητή και την κοινότητα. Βασικό κομμάτι της φιλοσοφίας του είναι η προσπάθεια ενσωμάτωσης της προαγωγής υγείας σε όλους τους σχολικούς τομείς. Με άλλα λόγια, ο υγιεινός τρόπος ζωής να αποτελεί μέρος της καθημερινής ζωής του σχολείου και να υιοθετείται από όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, το Δίκτυο λειτούργησε με συμμετοχή 111 δημοτικών σχολείων. Τα προγράμματα που αναπτύχθηκαν στα σχολεία επιλέγηκαν από τα μέλη της σχολικής κοινότητας (δάσκαλοι, γονείς, μαθητές). Μερικά από τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν: υγιεινή διατροφή, ατομική και περιβαλλοντική υγιεινή, ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης του μαθητή, αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, επίλυση συγκρούσεων, ανάπτυξη ενεργητικού μοντέλου ζωής και βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων των παιδιών. Με βάση το επιλεγόμενο θέμα, αναπτύχθηκαν δραστηριότητες που προάγουν την υγεία του πληθυσμού του σχολείου, υιοθετώντας πνεύμα συλλογικής ευθύνης για την υγεία του ατόμου αλλά και της κοινωνίας. Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού δικτύου έγιναν δραστηριότητες (σεμινάρια, εργαστήρια κτλ.) που στόχο είχαν την επιμόρφωση των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών.

Βασικός συντελεστής στην ανάπτυξη και επιτυχία των προγραμμάτων υγείας είναι ο ενθουσιασμός, η εργατικότητα και η προσήλωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών των σχολείων/μελών του Δικτύου. Τα προγράμματα αυτά σε καμιά περίπτωση δε στηρίζονται στον εκφοβισμό μέσω βιολογικού ή ιατρικού τύπου γνώσεων. Αντιθέτως, τα προγράμματα στηρίζονται σε σύγχρονες μορφές προαγωγής υγείας, όπου η έμφαση δίνεται στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος και στην ενδυνάμωση του ατόμου μέσα από την πληροφόρηση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Τα προγράμματα αναπτύσσουν δεξιότητες σχετικές με τις κοινωνικές καταστάσεις και συνθήκες, τις κοινωνικοπολιτιστικές αντιλήψεις και την κουλτούρα της Κύπρου.

7.1.10 ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η κυκλοφορία στους δρόμους είναι η πιο επικίνδυνη καθημερινή δραστηριότητα του σύγχρονου ανθρώπου. Ανά το παγκόσμιο 1,2 εκατομμύρια άνθρωποι, περίπου, χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο σε τροχαία δυστυχήματα, ενώ άλλα 20 με 50 εκατομμύρια τραυματίζονται. Υπολογίζεται ότι τα τροχαία δυστυχήματα θα είναι η τρίτη αιτία θανάτου μέχρι το 2020.

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή μαζί με την αστυνόμευση/νομοθεσία και τη μηχανική των δρόμων αποτελούν τους τρεις βασικούς πυλώνες οδικής ασφάλειας. Όπως καταδεικνύει η διεθνής έρευνα και εμπειρία, η Κυκλοφοριακή Αγωγή, συγκρινόμενη με τους άλλους δυο τομείς δράσης, είναι πιο αποτελεσματική όσον αφορά τη δια-

μόρφωση ή και την αλλαγή στάσεων που σχετίζονται με την ορθή συμπεριφορά στο δρόμο.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, το Υ.Π.Π. συνεργάζεται με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και την Αστυνομία για τον καταρτισμό και την υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την Οδική Ασφάλεια (2005-2010) και συμμετέχει με αρμόδιους λειτουργούς στο Συμβούλιο Οδικής Ασφάλειας, το οποίο διαχειρίζεται το Στρατηγικό Σχέδιο. Στόχοι του προγράμματος είναι οι ακόλουθοι:

- Παράλληλη και ισόρροπη ανάπτυξη όλων των τομέων της αγωγής: Γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων
- Πρακτική εξάσκηση των παιδιών σε βασικές δεξιότητες διακίνησης κυρίως ως πεζών και ως επιβατών
- Ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν στα παιδιά να προβλέπουν και να αντιμετωπίζουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τους κινδύνους
- Ενεργός εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης.

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή έχει ενταχθεί διαθεματικά στο αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα των νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων. Τις σχολικές χρονιές 2005-2006 και 2006-2007 η καλλιέργεια οδικής συνείδησης τέθηκε ως υπό έμφαση στόχος, ενώ από τη σχολική χρονιά 2006-2007 η Κυκλοφοριακή Αγωγή έχει ενταχθεί στο αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα του ενιαίου ολοήμερου σχολείου μέσα στα πλαίσια του μαθήματος «Αγωγή Ζωής» για το οποίο διατίθενται 4 ώρες την εβδομάδα. Όλες οι σχολικές μονάδες κλήθηκαν να αφιερώσουν μία, τουλάχιστον, συνεδρία προσωπικού για συζήτηση του θέματος, να ορίσουν ένα συντονιστή και να οργανώσουν ένα δεκαπενθήμερο δραστηριοτήτων σχετικών με την οδική ασφάλεια.

Η διαθεματική προσέγγιση επιτρέπει τον εμπλουτισμό του θέματος με γνώσεις και εμπειρίες των παιδιών και από άλλα μαθήματα του αναλυτικού (π.χ. Γλώσσα, Μαθηματικά, Γεωγραφία κ.ά.) και βοηθά τα παιδιά να συνδέσουν τα όσα μαθαίνουν στην τάξη με τη ζωή τους και έξω από αυτή. Παρέχει, επίσης, στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να διαφοροποιήσει την εργασία του, να δημιουργήσει ένα ευχάριστο και παρωθητικό κλίμα, νοουμένου ότι αξιοποιεί τα μέσα που έχει στη διάθεσή του και τις σύγχρονες τεχνολογίες, εφαρμόζει ενεργητικές μεθόδους μάθησης (π.χ. συνεργατική μάθηση, διερεύνηση, θεατρικό παιχνίδι κτλ.) και αξιοποιεί αποδοτικά το χρόνο, το σχολικό και εξωσχολικό περιβάλλον.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, το πρόγραμμα περιλάμβανε μεταξύ άλλων:

- Έκδοση και αποστολή σε όλα τα νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία των βοηθημάτων «Κυκλοφορώ με ασφάλεια» για το δάσκαλο και το μαθητή (τάξεις Α΄ - Δ΄). Αναμένεται ότι τη σχολική χρονιά 2007-2008, θα αποσταλεί και το τρίτο βιβλίο για το μαθητή που απευθύνεται σε παιδιά των τάξεων Ε΄ και Στ΄.
- Διοργάνωση δύο περιφερειακών εκπαιδευτικών συνεδρίων, τα οποία περιλάμβαναν παρουσιάσεις εκπαιδευτικών για το πρόγραμμα, όπως εφαρμόστηκε στα σχολεία τους, διάλεξη από τη σύμβουλο Κυκλοφοριακής Αγωγής για τους τρόπους ένταξης του θέματος στο αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα και παρουσίαση του τροχαίου προβλήματος από την Αστυνομία. Τα συνέδρια παρακολούθησαν δάσκαλοι και νηπιαγωγοί από την επαρχία Λευκωσίας.
- Αποστολή στα σχολεία διαφωτιστικών αφισών και τριπτύχων που εκδίδει η Αστυνομία, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και άλλοι φορείς.

- Αποστολή σε όλα τα σχολεία του εκπαιδευτικού κουτιού «Ο δρόμος και εγώ».
- Εμπλοκή των παιδιών στο σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση ερευνητικών και παρεμβατικών προγραμμάτων με θέμα την οδική ασφάλεια.
- Προκήρυξη προαιρετικού διαγωνισμού αφίσας από ιδιωτική εταιρεία αυτοκινήτων με πρώτο βραβείο ένα ταξίδι των παιδιών και των δασκάλων της νικήτριας τάξης στο Eurodisney. Το ταξίδι πραγματοποιήθηκε με επιτυχία τον Ιούλιο του 2007.
- Επισκέψεις στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής της Αστυνομίας στη Λευκωσία, όπου παρέχεται στους μαθητές πρακτική εξάσκηση σε βασικές δεξιότητες διακίνησης κάτω από ρεαλιστικές αλλά ελεγχόμενες συνθήκες. Τη σχολική χρονιά 2006-2007, επισκέφθηκαν το πάρκο 13954 μαθητές ηλικίας 4 μέχρι 17 χρονών.
- Παρακολούθηση διαλέξεων. Κλιμάκια της Αστυνομίας έδωσαν διαλέξεις σε 75664 μαθητές δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης.
- Δημοσίευση υλικού σχετικού με την οδική ασφάλεια (π.χ. παρουσιάσεις, στατιστικά στοιχεία, φύλλα εργασίας, σχέδια μαθημάτων, παιχνίδια κτλ.) στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα www.schools.ac.cy/klimakio/programs/roadsafety
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των γονιών για το θέμα της οδικής ασφαλείας, μέσω εκδόσεων, ημερολογίων, εκθέσεων ζωγραφικής, διαλέξεων, εργαστηρίων, θεατρικών παραστάσεων, ημερίδων κτλ.
- Συντονισμό και ενημέρωση άλλων αρμόδιων φορέων, όπως η Αστυνομία και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, για το έργο που επιτελείται.

7.1.11 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Το Υ.Π.Π. υποστηρίζει και επιδιώκει τη λειτουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων τα οποία έχουν ως στόχο την εξοικείωση των παιδιών με το μουσειακό χώρο, την απόκτηση θετικών στάσεων απέναντι στην πολιτιστική μας κληρονομιά και, γενικά, την προώθηση της Μουσειακής Αγωγής. Τη σχολική χρονιά 2006-2007, οργανώθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα Μουσειακής Αγωγής σε όλες τις ελεύθερες πόλεις. Τα προγράμματα στηρίζονται στη βιωματική μάθηση και τη διαθεματική προσέγγιση, οι οποίες επιτυγχάνονται μέσα από την παρατήρηση, την εξερεύνηση, την ανακάλυψη, την κριτική σκέψη και τη χαρά της μάθησης. Τα προγράμματα που εφαρμόζονται στα μουσεία στηρίζονται:

- στις ανάγκες και δυνατότητες των παιδιών
- στους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος
- στους περιορισμούς και τις δυνατότητες του χώρου και του χρόνου.

Για τη Μουσειακή Αγωγή αποσπάστηκε αριθμός εκπαιδευτικών, οι οποίοι οργάνωσαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα και ετοίμασαν δραστηριότητες και εκπαιδευτικό υλικό για τα παιδιά και τους εκπαιδευτικούς. Επιπρόσθετα, εφαρμόζαν τα προγράμματα, συντονίζοντας και βοηθώντας τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με το μουσειακό χώρο και τα εκθέματα, να συλλέξουν στοιχεία, να ερευνήσουν, να συνεργαστούν και να αποκτήσουν χρήσιμες εμπειρίες και θετικές στάσεις απέναντι στην τέχνη και στον πολιτισμό.

7.1.12 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τη σχολική χρονιά 2006-2007, συνέχισε τη λειτουργία του το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Το πρόγραμμα ευνοεί το άνοιγμα του σχολείου προς την τέχνη και τον πολιτισμό, και στοχεύει στην πολιτισμική κατάρτιση και αισθητική καλλιέργεια των παιδιών μέσα από μια βιωματική προσέγγιση. Η θεματική ενότητα του προγράμματος «Μητρότητα» δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να προσεγγίσουν διαθεματικά την έννοια, κυρίως μέσα από το μάθημα της εικαστικής αγωγής και της γλώσσας, αποκτώντας έτσι μια πιο ολοκληρωμένη πολιτισμική και αισθητική παιδεία.

7.1.13 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΥΠΡΟΣ-ΑΙΓΑΙΟ, ΜΥΘΟΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ-ΤΕΧΝΗ»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Κύπρος-Αιγαίο, Μύθος-Ιστορία-Τέχνη» έχει ως στόχο του να δώσει ευκαιρίες στα παιδιά να ανακαλύψουν μέσα από ένα ταξίδι γνώσης, παιχνιδιού, αναζήτησης, ονειροπόλησης, συναισθηματικών συγκινήσεων και εκπλήξεων, τον πλούτο της ιστορίας, της τέχνης, του πολιτισμού της Κύπρου και του αιγαιοπελαγίτικου χώρου και να αναπτύξουν πολιτιστική συνείδηση. Πρόκειται για πολιτιστικό πρόγραμμα το οποίο οργανώνεται από τον Οργανισμό Νεολογίας Κύπρου, σε συνεργασία με το Υ.Π.Π. και τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς της Ελλάδας.

Το πρόγραμμα πρωτολειτούργησε το Μάρτη του 2001 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Τα πρώτα δύο χρόνια λειτουργούσε δύο μέρες την εβδομάδα, τη σχολική χρονιά 2002-2003 λειτουργούσε τέσσερις μέρες την εβδομάδα, ενώ από τη σχολική χρονιά 2003-2004 λειτουργεί πέντε μέρες την εβδομάδα. Το πρόγραμμα απευθύνεται στα παιδιά των τάξεων Γ΄-Στ΄, όλων των δημοτικών σχολείων της Κύπρου, και κάθε φορά μπορούν να λάβουν μέρος 55-60, περίπου, παιδιά.

Εμπυχωτές του προγράμματος είναι αποσπασμένοι δάσκαλοι και νηπιαγωγοί, οι οποίοι ετοίμασαν και επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό για το μαθητή, με ποικιλία δραστηριοτήτων, ώστε η εμπειρία που αποκτούν τα παιδιά να μεταφέρεται και στην τάξη. Ο χώρος όπου γίνεται το πρόγραμμα είναι μόνιμος. Πρόκειται για ένα μεγάλο εργοστασιακό χώρο, ο οποίος έχει διαμορφωθεί κατάλληλα.

7.1.14 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΙΚΑΔΕ»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ΟΙΚΑΔΕ» λειτουργεί με τη στήριξη του Υ.Π.Π. και την αποκλειστική χορηγία της Τράπεζας Κύπρου. Έχει ως στόχο την καλλιέργεια πνευματικών και πολιτιστικών δεσμών μεταξύ παιδιών από σχολεία της Ελλάδας, της Κύπρου και του απανταχού απόδημου ελληνισμού. Πρόκειται για ένα όραμα που επικεντρώνεται στη στήριξη του απόδημου ελληνισμού στις χώρες όπου ζει και αναπτύσσεται, συμβάλλοντας ενεργά στη διατήρηση της γέφυρας επικοινωνίας των αποδήμων με την Κύπρο και την Ελλάδα. Το «ΟΙΚΑΔΕ» λειτουργεί σε δύο επίπεδα:

- α. στο επίπεδο της δημιουργίας ενός ελληνικού πλανήτη στο διαδίκτυο, τον οποίο μπορεί να επισκεφθεί ο καθένας μας, όπου και αν βρίσκεται
- β. στο επίπεδο των τηλεδιασκέψεων που πραγματοποιούνται μεταξύ Ελληνόπουλων ελληνόφωνων παροικιακών σχολείων και παιδιών από την Ελλάδα και την Κύπρο.

Μέσα από το διαδίκτυο, και ειδικότερα μέσα από ένα ελκυστικό ελληνικό ιστοχώρο, οι μικροί ταξιδιώτες έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την ελληνική τους ταυτότητα, να παίξουν παιχνίδια γνώσεων, να εμπλακούν σε δημιουργικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την ιστορία και τη μυθολογία, να εξερευνήσουν, να ακούσουν παραδοσιακή μουσική, να διασκεδάσουν και να αντιληφθούν την παγκόσμια παρουσία του ελληνισμού, μέσα από ένα ταξίδι προς την πατρίδα. Όλα αυτά πραγματοποιούνται αφού τα παιδιά είναι μαθητές μιας «ηλεκτρονικής τάξης», όπου μελετώνται με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο διάφορες γνωστικές περιοχές, όπως είναι η Γεωγραφία, η Μουσική, η Μυθολογία, η Επιστήμη, ο Πολιτισμός, τα Θρησκευτικά. Οι θεματικές ενότητες, οι οποίες οργανώνονται από προγραμματιστές της Τράπεζας Κύπρου-Ελλάδας, εμπλουτίζονται συνεχώς και είναι πιθανόν νέες ενότητες να προστεθούν στο μέλλον.

Ιδιαίτερα, όμως, ενδιαφέρουσα για τα σχολεία μας είναι η δεύτερη πτυχή του προγράμματος, που είναι κλειστή και αφορά μόνο τα επιλεγμένα σχολεία. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα αδελφοποίησης σχολικών τάξεων της Ελλάδας, της Κύπρου και του απόδημου ελληνισμού, που ενώνει τα σχολεία μεταξύ τους. Τη σχολική χρονιά 2006-2007 συμμετείχαν στο πρόγραμμα δεκαεπτά δημοτικά σχολεία της Κύπρου. Και στα δεκαεπτά σχολεία εγκαταστάθηκε ο νέος εξοπλισμός, απεστάλη ενημερωτικό υλικό και έγινε ενημέρωση από το συντονιστή του προγράμματος για τη φιλοσοφία και τους στόχους του «ΟΙΚΑΔΕ» και τον τρόπο λειτουργίας του με τη νέα του μορφή. Ιδιωτική εταιρεία, που συνεργάζεται με την Τράπεζα Κύπρου και στηρίζει το πρόγραμμα, προχώρησε σε συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού των δεκαεπτά σχολείων, που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Τα σχολεία αυτά ξεκίνησαν την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος με τη νέα του μορφή με θετικά αποτελέσματα.

7.1.15 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Μέσα στο πλαίσιο των προσπαθειών του Υ.Π.Π. για αναβάθμιση του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής στη Δημοτική Εκπαίδευση, κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007, εφαρμόστηκαν τα πιο κάτω προγράμματα:

- **Πρόγραμμα Συνεργατικών Κοινοτήτων Μάθησης**

Οι Συνεργατικές Κοινότητες Μάθησης (Σ.Κ.Μ.) είναι ομάδες 3-4 δασκάλων γειτονικών σχολείων, οι οποίοι συνεργάζονται σε θέματα προγραμματισμού, εφαρμογής και αξιολόγησης σχολικών προγραμμάτων. Η όλη προσπάθειά τους ενισχύθηκε από τους συμβούλους και τους Επιθεωρητές Φυσικής Αγωγής. Η δημιουργία και λειτουργία των Σ.Κ.Μ. βασίστηκε στην ανάγκη συνέχισης της ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης των δασκάλων Φυσικής Αγωγής και εφαρμογής στην πράξη των βασικών της αρχών. Στηρίζεται στις σύγχρονες διεθνείς αντιλήψεις που αναφέρουν ότι η επιμόρφωση γίνεται αποτελεσματικότερη όταν εφαρμόζεται στο σχολικό περιβάλλον με έμφαση στη συνεργασία εκπαιδευτικών του ίδιου σχολείου ή περιορισμένου αριθμού σχολείων της ίδιας περιφέρειας. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί και αξιολογηθεί και τις επόμενες δύο σχολικές χρονιές.

- **Προγράμματα σε συνεργασία με τις Αθλητικές Ομοσπονδίες**

Έχουν εφαρμοστεί διάφορα προγράμματα που είχαν σκοπό την ώθηση των παιδιών για συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες πέρα από το σχολικό χρόνο. Ιδιαίτερη επιτυχία είχαν τα προγράμματα αντισφαίρισης, επιτραπέζιας αντισφαίρισης, μπάτμιντον, κολύμβησης, ιστιοπλοΐας, κωπηλασίας, κανό και χιονοδρομίων.

- **Προγράμματα Ολυμπιακής Παιδείας**

Συνεχίστηκε η εφαρμογή διάφορων προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας στις σχολικές μονάδες όλων των επαρχιών με κυριότερους στόχους:

- την καθολική συμμετοχή σε κινητικές δραστηριότητες
- τη συναισθηματική αγωγή
- την αποδοχή της διαφορετικότητας
- την εφαρμογή του τίμιου παιχνιδιού και γενικότερα του Ολυμπιακού Πνεύματος
- τη γνωριμία με μη διαδεδομένα ολυμπιακά αθλήματα
- την απόκτηση στάσεων ζωής.

7.1.16 ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Προδημοτική Εκπαίδευση στην Κύπρο έχει γίνει υποχρεωτική από την 1η Σεπτεμβρίου 2004. Συγκεκριμένα, το Υπουργικό Συμβούλιο (αρ. Απόφ. 59.824/14.4.2004) αποφάσισε, μεταξύ άλλων: «να εγκρίνει τη δωρεάν υποχρεωτική προδημοτική εκπαίδευση για τα παιδιά ηλικίας τεσσάρων χρονών και οκτώ μηνών μέχρι πέντε χρονών και οκτώ μηνών, για ένα χρόνο, πριν την είσοδο τους στο δημοτικό σχολείο, από το Σεπτέμβρη του 2004 και παράλληλα να εγκρίνει μεταβατική περίοδο διάρκειας ενός έτους για προσαρμογή στη νέα πολιτική όλων των εμπλεκόμενων φορέων».

Σύμφωνα με την πιο πάνω απόφαση, παιδιά ηλικίας 4 8/12 - 5 8/12 χρονών, επιβάλλεται να φοιτήσουν είτε σε δημόσιο νηπιαγωγείο, είτε σε εγκεκριμένο ιδιωτικό ή κοινοτικό νηπιαγωγείο που προσφέρει προδημοτική εκπαίδευση. Η φοίτηση των παιδιών προδημοτικής ηλικίας είναι δωρεάν, ενώ τα παιδιά ηλικίας 3 - 4 8/12 χρονών, που θα καταλαμβάνουν κενές θέσεις σε δημόσια τμήματα, θα πληρώνουν δίδακτρα που θα καθορίζει το Υπουργείο Οικονομικών. Με σχετική απόφασή του, το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφ. 63.682/20.4.2006) παραχώρησε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού την εξουσία για απαλλαγή από την καταβολή διδασκτρών απόρων οικογενειών. Το Κράτος καλύπτει όλα τα έξοδα λειτουργίας των δημόσιων τμημάτων, ενώ παράλληλα συνεχίζει την επιχορήγηση της λειτουργίας των κοινοτικών νηπιαγωγείων.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για την εξασφάλιση όλων των αναγκαίων προϋποθέσεων και για την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη εφαρμογή ποιοτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα δημόσια και κοινοτικά νηπιαγωγεία, παρέχοντας οικονομική στήριξη, καθοδήγηση και ασκώντας έλεγχο. Μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που αναπτύσσονται και που εναρμονίζονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά, διασφαλίζονται:

- η ομαλή και εξελικτική ανάπτυξη των παιδιών σε όλους τους τομείς (γνωστικό, συναισθηματικό, ψυχοκινητικό)
- η απόκτηση δεξιοτήτων, ορθών στάσεων, αξιών και αρχών
- η προετοιμασία τους για το δημοτικό σχολείο και η μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων τους για σχολική επιτυχία.

Τη σχολική χρονιά 2006-2007, συνεχίστηκε η υλοποίηση του Κτιριολογικού Προγράμματος Νηπιαγωγείων (Αρ. Απόφ. 52.138/19.7.2000) η οποία άρχισε το 2001, καθώς, επίσης, και η υλοποίηση του προγράμματος αντισεισμικής αναβάθμισης και βελτίωσης νηπιαγωγείων.

7.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Μετά την καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου σ' όλα τα Λύκεια της Κύπρου, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποφάσισε την εισαγωγή καινοτομιών και στο Γυμνασιακό Κύκλο, για εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών του Γυμνασίου και την αναβάθμιση και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Η κοινωνία απαιτεί από τον Κύπριο νέο:

- α. να έχει ένα πλατύ γνωσιολογικό υπόβαθρο
- β. να έχει βρει μηχανισμούς μάθησης και έρευνας με όσο το δυνατό περισσότερη αυτενέργεια
- γ. να έχει αποκτήσει δεξιότητες σε πολλούς τομείς, όπως χειρισμό Η.Υ., χρήση του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεξιότητες επικοινωνίας καθώς και διανοητικές δεξιότητες
- δ. να διακινείται εύκολα στο γεωγραφικό χώρο και στον κυβερνοχώρο
- ε. να αυτομορφώνεται σ' όλη τη ζωή του
- στ. να αναπτύξει τη δημιουργικότητά του, τη φαντασία του, την αναλυτική και συνθετική του σκέψη, την εν γένει κριτική σκέψη του και να ασκηθεί στη λήψη αποφάσεων και
- ζ. να αποκτήσει νέες στάσεις ως προς το χώρο εργασίας και ως προς άλλα γενικότερα θέματα, όπως η ανοχή και ο σεβασμός άλλων ανθρώπων και πολιτισμών. Οι εκπαιδευτικές και κοινωνικές αυτές αλλαγές επέβαλαν την εισαγωγή αλλαγών στην εκπαίδευση, τόσο στο Λύκειο όσο και στο Γυμνάσιο.

Οι καινοτομίες στο Γυμνάσιο έχουν τους πιο κάτω σκοπούς:

- να εξυπηρετούν την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης
- να αντιμετωπίζουν προβλήματα που ενυπάρχουν στο Γυμνάσιο
- να ικανοποιούν ανάγκες που προκύπτουν από τα δεδομένα ερευνών
- να εκσυγχρονίζουν και να αναβαθμίζουν την εν γένει σχολική ζωή
- να στοχεύουν στην εναρμόνιση της φιλοσοφίας του Γυμνασίου με εκείνη του Λυκείου
- να διασφαλίζουν τη συνέχεια της εκπαίδευσης μεταξύ Δημοτικού και Γυμνασίου και μεταξύ Γυμνασίου και Λυκείου.

Από τη σχολική χρονιά 2005-2006 προστέθηκαν στις πιο πάνω και οι εξής καινοτομίες:

- ο περιορισμός του μεγίστου αριθμού μαθητών ανά τμήμα, στην Α΄ Γυμνασίου, στους 25
- η λειτουργία ολοήμερου Γυμνασίου στα σχολεία Ζ.Ε.Π.
- η λειτουργία μουσικού και αθλητικού σχολείου κατά τα απογεύματα.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, από ειδικές επιτροπές, που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναμένεται να υιοθετηθούν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

7.2.2 ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

Η Κυπριακή Εκπαίδευση, και ειδικά η Μέση Εκπαίδευση, δε θα μπορούσε να παραμείνει αδρανής στις προκλήσεις του διεθνούς χώρου, στη γενικότερη πολιτική και στους Ευρωπαϊκούς προσανατολισμούς της Κυβέρνησης, στις κοινωνικές προσδοκίες του κυπριακού λαού και στις νέες παιδαγωγικές θεωρίες.

Το πλαίσιο αυτό θέτει ακριβώς και τις βάσεις της διαμόρφωσης του Ενιαίου Λυκείου που περιστρέφεται γύρω από δυο πόλους, το μαθητή και το σχολείο. Πιο συγκεκριμένα, το Ενιαίο Λύκειο αντικρίζει το μαθητή ως το βασικότερο στοιχείο της όλης εκπαιδευτικής προσπάθειας επιδιώκοντας να τον διαπλάσει σε μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα μέσα στο σύστημα αξιών και επιδιώξεων της κυπριακής κοινωνίας. Ταυτόχρονα, θεωρεί την εκπαιδευτική μονάδα ως αυτοτελή οντότητα που θα προσφέρει στο παιδί τόσο το υπόβαθρο και τα εφόδια για την προοπτική συνέχισης των σπουδών του όσο και τη δυνατότητα για προ-επαγγελματική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες που να αποβλέπουν σε πρόσβαση στην ελεύθερη αγορά εργασίας.

Ο νέος θεσμός χαρακτηρίζεται από επικέντρωση στη γενική παιδεία (που συμπεριλαμβάνει τόσο την τεχνολογική όσο και την οικονομική παιδεία) και στην ανάπτυξη ολόπλευρης προσωπικότητας με:

- α. τη διδακτική πράξη και τις ποικίλες παιδαγωγικές δραστηριότητες που καλλιεργούν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και ειδών σκέψης:
  - η κριτική σκέψη
  - η δημιουργικότητα και η πρωτοτυπία
  - η φαντασία
  - η παρατηρητικότητα
  - η συνεργασία
  - η επίλυση προβλημάτων και η αντιμετώπιση διαφόρων καταστάσεων
  - η δεξιότητα ανάλυσης
  - η συνθετική ικανότητα
  - η δυνατότητα να αξιολογεί και να αξιολογείται.
- β. την καλλιέργεια αξιών και στάσεων, για να ανταποκριθεί ο έφηβος, και αργότερα ως πολίτης, στις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου.

Η Α΄ τάξη είναι για το μαθητή τάξη παρατήρησης, καθοδήγησης και προσανατολισμού. Επίσης, σ' αυτή την τάξη ο έφηβος έχει την ευκαιρία να πάρει μελετημένες αποφάσεις για το τι θα κάνει στις επόμενες τάξεις και για το πώς θα διαμορφώσει το μέλλον του προετοιμαζόμενος για περαιτέρω σπουδές ή για τον κόσμο της εργασίας.

Στις τάξεις Β΄ και Γ΄ παρακολουθεί μαθήματα (κοινού κορμού) που θεωρούνται ότι είναι απαραίτητα για όλους τους μαθητές. Ταυτόχρονα όμως έχει και τη δυνατότητα να επιλέξει και εκείνα τα μαθήματα (μαθήματα κατεύθυνσης) που θα τον βοηθήσουν στην προετοιμασία του για τη μετέπειτα σταδιοδρομία του, καθώς επίσης και εκείνα τα θέματα (μαθήματα ενδιαφέροντος ή/ και εμπλουτισμού) που θα ικανοποιούν ή εμπλουτίζουν ειδικά ενδιαφέροντα ή κλίσεις του.

Ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου συνδέεται και με μια σειρά από εσωτερικές μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για να υλοποιηθούν οι βασικές του επιδιώξεις και οι όποιες αλλαγές αποτελούν την ποιοτική διαφορά που χαρακτηρίζει το θεσμό.

Οι βασικότερες από αυτές τις καινοτομίες είναι:

- Η αναβάθμιση και ενίσχυση του Καθηγητή Υπεύθυνου Τμήματος.
- Το πρόγραμμα Δημιουργικότητα – Δράση - Κοινωνική Προσφορά (ΔΔΚ).
- Το πρόγραμμα αξιοποίησης της Σχολικής Βιβλιοθήκης.
- Η ενίσχυση της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Οι θεσμοί της ενισχυτικής διδασκαλίας και των τάξεων υποδοχής.
- Η επέκταση, ενίσχυση και αναβάθμιση του θεσμού των ειδικών αιθουσών.
- Η επέκταση των εργαστηριακών μαθημάτων στην Α΄ τάξη του Ενιαίου Λυκείου.
- Ο περιορισμός του μεγίστου αριθμού μαθητών στους 25 ανά τμήμα σε όλες τις τάξεις του Λύκειου.
- Η ενίσχυση και αναβάθμιση της Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής.
- Η εισαγωγή Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων με τα οποία εγκαταλείπεται η υλοκεντρική προσέγγιση και καθορίζονται πυρηνικές γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες, καθώς και δραστηριότητες που πρέπει να εφαρμοστούν για επίτευξη των στόχων του Ενιαίου Λυκείου.
- Ο εμπλουτισμός και η ενίσχυση του διδακτικού υλικού τόσο με ανανεωμένα και πολλαπλά διδακτικά βιβλία όσο και με οπτικοακουστικό, λογισμικό και άλλο υποστηρικτικό υλικό.
- Η νέα διδακτική μεθοδολογία που επιδιώκει τον περιορισμό της μετωπικής διδασκαλίας και προωθεί την ενεργητική εμπλοκή του μαθητή στη διδασκαλία-μάθηση.
- Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών.
- Η διαμόρφωση εσωτερικών κανονισμών από κάθε σχολική μονάδα.
- Η δημιουργία φορέων και διαδικασιών των αλλαγών.
- Η αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου.
- Προγράμματα πρόληψης βίας και παραβατικότητας.
- Η λειτουργία μουσικού και αθλητικού σχολείου.

7.2.3 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ - ΠΑΙΔΟΚΟΜΙΑΣ

Για εκσυγχρονισμό του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στο Γυμνάσιο, της Οικογενειακής Αγωγής και της Βρεφοκομίας - Παιδοκομίας στο Ενιαίο Λύκειο και εφαρμογή των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων, σύμφωνα με τις νέες προσεγγίσεις και τεχνικές, τα εργαστήρια των Γυμνασίων και των Λυκείων στη Μέση Εκπαίδευση εμπλουτίστηκαν με σύγχρονο ηλεκτρονικό και ηλεκτρικό εξοπλισμό, όπως φαίνεται πιο κάτω. Εγκαταστάθηκε παράλληλα το Ms Office σε όλα τα Γυμνάσια και εξασφαλίστηκαν λογισμικά εκπαιδευτικά προγράμματα διατροφής για τα Ενιαία Λύκεια. Τα προγράμματα έχουν εγκατασταθεί και χρησιμοποιούνται στο μάθημα κατεύθυνσης, την Οικογενειακή Αγωγή, και στο μάθημα ενδιαφέροντος, τη Βρεφοκομία – Παιδοκομία.

Σύγχρονα μέσα διδασκαλίας για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στα Γυμνάσια

1. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
2. Λογισμικά προγράμματα διατροφής
3. Βιντεοταινίες και ψηφιακοί δίσκοι με προγράμματα σχετικά με τα θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος
4. Τηλεοράσεις
5. Βίντεο και DVD players
6. Επιδιασκόπια
7. Ηλεκτρονικές ζυγαριές τροφίμων
8. Φωτοσκόπια υφασμάτων
9. Πυραμίδες Υγιεινής Διατροφής και Ομοιώματα Τροφών
10. Εποπτικό υλικό για τον καθηγητή (καρτέλες)
11. Καρτέλες Πειραματικών εργασιών
12. Ανάγλυφοι εποπτικοί πίνακες
13. Πλήρης εξοπλισμός με ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές για τα εργαστήρια Διατροφής και Υφασματολογίας, Οικιακής Οικονομίας στα νέα Γυμνάσια

Εποπτικά και άλλα μέσα διδασκαλίας για το μάθημα της Οικογενειακής Αγωγής και της Βρεφοκομίας-Παιδοκομίας στα Λύκεια

1. Τηλεοράσεις
2. Βίντεο και DVD players
3. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
4. Βιντεοκασέτες και ψηφιακοί δίσκοι με προγράμματα σχετικά με τα θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος
5. Ομοιώματα βρέφους
6. Επιδιασκόπια
7. Πυραμίδες υγιεινής διατροφής και ομοιώματα τροφών
8. Αποστειρωτήρες
9. Διαφάνειες (slides) (72 για κάθε Λύκειο)
10. Ανάγλυφοι χάρτες (5 για κάθε Λύκειο)
  - Γυναικείο γεννητικό σύστημα
  - Ανδρικό γεννητικό σύστημα
  - Αναπαραγωγή-γονιμοποίηση
  - Ανάπτυξη εμβρύου στη μήτρα
  - Κύηση 7ου μήνα
11. Πλήρης εξοπλισμός των Λυκείων, που διαθέτουν ειδική αίθουσα διδασκαλίας για την Οικογενειακή Αγωγή και τη Βρεφοκομία-Παιδοκομία και συμπληρωματικός εξοπλισμός στα άλλα Λύκεια.

7.2.4 ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

Το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας, που εφαρμόζεται από το 1992, συνεχίστηκε και κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007. Το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας βασίζεται στο αναλυτικό πρόγραμμα που έχει ως στόχο την πνευματική, ηθική και φυσική ανάπτυξη των μαθητών, ώστε να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και να παίρνουν τις σωστές αποφάσεις.

Το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας προσφέρεται διαθεματικά μέσα από ποικιλία θεμάτων και μαθημάτων, ανάλογα με τον τομέα ή την πτυχή που εξετάζεται και σύμφωνα με την ηλικία των μαθητών.

Τη σχολική χρονιά 2006-2007 εφαρμόστηκε, πιλοτικά σε 6 γυμνάσια όλων των επαρχιών, ολοκληρωμένο πρόγραμμα Σεξουαλικής Αγωγής (Διαφυλικές Σχέσεις) στους μαθητές της Γ΄ τάξης Γυμνασίου. Το πρόγραμμα συνεχίζεται και το 2007-2008. Στόχος του προγράμματος είναι η υπεύθυνη και επιστημονική ενημέρωση των μαθητών όσον αφορά την ανατομία και φυσιολογία του γεννητικού συστήματος του ανθρώπου, τα αφροδίσια νοσήματα, την αντισύλληψη, και καλλιέργεια ορθών στάσεων και συμπεριφορών σχετικά με την σεξουαλικότητά τους. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στοχεύει στη γενίκευση του προγράμματος σ' όλα τα Γυμνάσια.

Στα πλαίσια της Αγωγής Υγείας, και πέραν των θεμάτων που εξετάζονται κατά μάθημα, εφαρμόζονται και εξειδικευμένα προγράμματα που στοχεύουν να εμπλέξουν και να ευαισθητοποιήσουν τους μαθητές σε θέματα Υγείας. Τέτοια προγράμματα είναι:

1. «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής της Υγείας».

Από το 1995 η Κύπρος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής της Υγείας. Το Δίκτυο αυτό λειτουργεί υπό την αιγίδα τριών Διεθνών Οργανισμών: της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται με τη συνεργασία των Υπουργείων Παιδείας και Υγείας.

Στόχος του είναι η βελτίωση του τρόπου ζωής και η προαγωγή της υγείας τόσο των μαθητών όσο και των δασκάλων και άλλων μελών του προσωπικού του σχολείου και κατ' επέκταση της ευρύτερης κοινότητας με ενσωμάτωση προγραμμάτων προαγωγής της υγείας σε όλες τις σχολικές μονάδες. Υπάρχει ευρεία θεματολογία προγραμμάτων και η προσέγγιση είναι ολιστική.

2. Κινητές μονάδες «Μέντωρ».

Οι μονάδες αυτές, που είναι εξοπλισμένες με σύγχρονα εποπτικά μέσα (τηλεόραση, video, ανθρώπινο σώμα κλπ) είναι ειδικά διαμορφωμένες «τάξεις» που επισκέπτονται τα γυμνάσια και δημοτικά. Εκπαιδευμένοι καθηγητές και δάσκαλοι, με βιωματικό τρόπο και με τη χρήση των εποπτικών μέσων ενημερώνουν τους μαθητές για τις ουσίες εξάρτησης και αναπτύσσουν την αυτοεκτίμηση και αυτοεικόνα τους, ώστε να είναι σε θέση να παίρνουν σωστές αποφάσεις. Παράλληλα, αναπτύσσονται «αντισώματα» αντίστασης στους πειρασμούς για χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών. Λειτουργήσαν 4 μονάδες τις οποίες επισκέφθηκαν σχεδόν όλοι οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου, ενώ στην επαρχία Πάφου την επισκέφθηκαν και οι μαθητές της Β΄ Γυμνασίου.

3. «Μαθητικά Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής».

Είναι ετήσια σεμινάρια που γίνονται στην Αγία Νάπα. Οργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, το ΚΕΝΘΕΑ και την Υπηρεσία Δίωξης Ναρκωτικών (ΥΔΙΝ) της Αστυνομίας. Σ' αυτά συμμετέχουν μαθητές της Β΄ Γυμνασίου. Γίνονται 8 σεμινάρια το χρόνο. Κάθε σεμινάριο παρακολουθούν 48 επιλεγμένοι μαθητές – ηγέτες, που θα αποτελέσουν πυρήνες αντίστασης μέσα στα σχολεία τους ενάντια στα ναρκωτικά. Από 1ης Σεπτεμβρίου τα σεμινάρια διεξάγονται σε ξενοδοχείο στην περιοχή Ορόκλινης.

4. «Στηρίζομαι στα πόδια μου».

Είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που επιδιώκει την πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, αναπτύσσοντας τις ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών. Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι να βοηθήσει τους μαθητές να αναλάβουν την ευθύνη της υγείας τους και της ζωής τους και πιο συγκεκριμένα να αναπτύξουν ικανότητες και δεξιότητες, ώστε να μπορούν να αποφασίζουν συνειδητά και υπεύθυνα για το θέμα της χρήσης ουσιών (νόμιμων και παράνομων).

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται σε 8 σχολεία από 12 εκπαιδευτικούς οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν από το «Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής» (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.). Την επιστημονική εποπτεία ασκούν Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι οι οποίοι έτυχαν εξειδικευμένης εκπαίδευσης ως επόπτες από το Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.

5. «Eu Zην».

Το πρόγραμμα είναι καρπός διακρατικής συμφωνίας της Ελλάδας με την Κύπρο. Συμμετέχουν 13 σχολεία από την Κύπρο και 13 από την Ελλάδα. Κάθε σχολείο της Κύπρου συνδέεται με ένα ελλαδικό και διερευνούν από κοινού ένα θέμα σχετικά με αγωγή υγείας (κάπνισμα, αλκοόλ, ναρκωτικά, διατροφή κτλ.).

Το πρόγραμμα διεξάγεται σε κύκλους. Ο κάθε κύκλος διαρκεί δύο χρόνια και γι' αυτό η αξιολόγησή του γίνεται ανά διετία, μετά το τέλος του κάθε κύκλου.

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η ενδυνάμωση εθνικών, κοινών ιστορικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν Ελλάδα –Κύπρο.
- Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, της υπευθυνότητας, της ικανότητας για επικοινωνία και γενικά η ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/τριών, ώστε να μπορούν να υιοθετούν θετικές στάσεις και συμπεριφορές, μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση.
- Η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων μέσα από τη συνεργασία, την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών των μελών της σχολικής κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- Η διάπλαση ατόμων με κριτική σκέψη, ικανών να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ζωής στη σύγχρονη κοινωνία.
- Η αναγνώριση της αξίας της ερευνητικής εργασίας. Η αναζήτηση, η μάθηση μέσα από έρευνα και η ανάπτυξη αισθήματος ικανοποίησης από τη δημιουργική εργασία.

6. Πιλοτικό πρόγραμμα πρωτογενούς πρόληψης.

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται πιλοτικά από την ΥΕΨ, σ' ένα γυμνάσιο με εμπλοκή μαθητών, καθηγητών και γονιών με στόχο την πρόληψη ενάντια στις εξαρτησιογόνες ουσίες.

Στα πλαίσια εφαρμογής του προγράμματος Αγωγής Υγείας έχει γίνει επιμόρφωση μεγάλου αριθμού καθηγητών και δασκάλων (πέραν των 2000) και συνεχίζεται κάθε χρόνο επιμόρφωση και νέων καθηγητών σε σεμινάρια στα οποία διδάσκουν ειδικοί από το εσωτερικό και το εξωτερικό.

7.2.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στοχεύουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων στους μαθητές για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη του, σε πλήρη εναρμόνιση με την ατζέντα 21 του Ρίο.

Έχουν εισαχθεί και εφαρμόζονται διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα με συμμετοχή των μαθητών. Πέραν τούτου, έχει γίνει αναδιάρθρωση των αναλυτικών προγραμμάτων στα σχετικά μαθήματα και εφαρμόζεται νέα μεθοδολογική προσέγγιση. Τέτοια ειδικά προγράμματα είναι:

1. «Χρυσοπράσινο φύλλο».

Διακρατικό πρόγραμμα μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας. Συμμετέχουν 24 Γυμνάσια και Λύκεια (12 από την Κύπρο και 12 από την Ελλάδα) τα οποία ανά δυάδες συμπράξεων σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και εκπονούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των αρχών της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που είναι η διεπιστημονική και βιωματική προσέγγιση, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η ευαισθητοποίηση των μαθητών. Συμβάλλει ακόμα στην ανάπτυξη της φιλίας και αλληλογνωριμίας ανάμεσα στους μαθητές των συνεργαζομένων σχολείων, ενισχύει και ενδυναμώνει τους εθνικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς ανάμεσα στην Κύπρο και την Ελλάδα.

Το κάθε πρόγραμμα και οι συμπράξεις ανάμεσα στα Ελλαδικά και Κυπριακά Σχολεία είναι διετείς. Τον πρώτο χρόνο πραγματοποιούνται ανταλλαγές επισκέψεων των εκπαιδευτικών των συνεργαζομένων σχολείων. Στις προπαρασκευαστικές αυτές συναντήσεις τίθενται οι στόχοι και επιλέγονται τα θέματα που θα μελετήσουν, καθώς και ο προγραμματισμός των εργασιών. Το δεύτερο χρόνο πραγματοποιούνται οι ανταλλαγές των μαθητών με τη μέθοδο της αμοιβαίας φιλοξενίας.

2. «Οικολογικά Σχολεία».

Ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα το οποίο απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων και Λυκείων και τους προσφέρει μια νέα εμπειρία, ένα καινούργιο τρόπο μάθησης και τη δυνατότητα επικοινωνίας με μαθητές από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Σχεδιάστηκε για να κοινοποιήσει και να ενθαρρύνει τη δράση μιας ολόκληρης σχολικής μονάδας για το περιβάλλον και επίσης να καταστήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και δράση ως ένα σημαντικό μέρος της ζωής και του ήθους των μαθητών ενός σχολείου. Στους εκπαιδευτικούς προσφέρει μια διαθεματική προσέγγιση στο περιβάλλον και την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων με συναδέλφους από τις χώρες της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Συμμετέχουν 37 Γυμνάσια και 12 Λύκεια.

3. «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον».

Απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων. Οι Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον ερευνούν ένα θέμα περιβαλλοντικού περιεχομένου στην κοινότητα τους, επικοινωνούν με τις τοπικές αρχές, χημεία, καταναλωτές κλπ. Ανακοινώνουν τα ευρήματά τους στα ΜΜΕ. Στο Ευρωπαϊκό επίπεδο οι Νέοι Δημοσιογράφοι επικοινωνούν με μαθητές σε άλλες χώρες μέσω ηλεκτρονικής ιστοσελίδας.

Συμμετέχουν 30 Γυμνάσια και 30 Λύκεια.

4. «SEMPEP» (South Eastern Mediterranean Environmental Program).

Είναι ένα πρόγραμμα ολιστικής διεπιστημονικής περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που απευθύνεται στους μαθητές και καθηγητές κι επεκτείνεται στην κοινότητα.

Στόχος του SEMEP είναι να αναπτύξει τη γνώση, ενημέρωση και κατανόηση της κοινής κληρονομιάς - ιστορικής, κοινωνικής, πολιτιστικής, οικολογικής κλπ. – της νοτιο-ανατολικής Μεσογείου και επομένως να προαγάγει την ειρήνη και ανοχή μεταξύ των χωρών.

Το SEMEP λειτουργεί μέσω ενός σχολικού δικτύου που συντονίζεται από μια ομάδα Εθνικών Συντονιστών οι οποίοι ορίζονται από το Υπουργείο Παιδείας της κάθε χώρας που συμμετέχει. Ο κάθε Εθνικός Συντονιστής είναι υπεύθυνος για την οργάνωση και συντονισμό των δραστηριοτήτων των σχολείων του SEMEP της χώρας του, καθώς επίσης για την προώθηση ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειριών και υλικού μεταξύ καθηγητών και μαθητών των σχολείων που συμμετέχουν και ηγετών της κοινότητας.

Μια ετήσια συνάντηση των Εθνικών Συντονιστών λαμβάνει χώραν κάθε χρόνο για να αξιολογήσει την εργασία που έγινε τη προηγούμενη χρονιά, να εκτιμήσει τη δουλειά που γίνεται και να σχεδιάσει δραστηριότητες για τον επόμενο χρόνο.

Σήμερα συμμετέχουν ενεργά στο SEMEP 14 χώρες : Αλβανία, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Αίγυπτος, Ελλάδα, Ισραήλ, Ιταλία, Ιορδανία, Μάλτα, Παλαιστινιακή Αρχή, Ρουμανία, Σλοβενία και Τουρκία.

Συμμετέχουν 4 Γυμνάσια και 9 Λύκεια.

5. «Globe» (Global Learning and Observations to Benefit the Environment).

Το πρόγραμμα Globe είναι ένα παγκόσμιο περιβαλλοντικό πρόγραμμα στο οποίο λαμβάνουν μέρος μαθητές, εκπαιδευτικοί και ερευνητές από 109 χώρες και 10 000 σχολεία. Οι μαθητές παίρνουν ημερήσιες και περιβαλλοντικές μετρήσεις υπό την καθοδήγηση των καθηγητών τους. Στέλνουν τα δεδομένα τους μέσω του διαδικτύου στη βάση δεδομένων του Globe στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όπου είναι διαθέσιμα σε άλλους μαθητές και επιστήμονες από την Εθνική Υπηρεσία Αεροναυτικής και Διαστήματος (NASA) και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστήμης (NSF). Τα δεδομένα, αφού τύχουν επεξεργασίας, επιστρέφουν υπό μορφή γραφικών παραστάσεων στην ιστοσελίδα των μαθητών.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

Ατμοσφαιρικές μετρήσεις: Μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία του αέρα, σχετική υγρασία, βροχόπτωση, pH του νερού της βροχής, ατμοσφαιρική πίεση, μέτρηση του όζοντος, ρύπανση του αέρα.

Υδρολογικές μετρήσεις : Θερμοκρασία νερού μιας λίμνης ή ποταμού, pH νερού, θολότητα νερού, αλατότητα, οξυγόνο διαλυμένο στο νερό, σωματίδια διαλυμένα στο νερό, νιτρικά άλατα στο νερό.

Εδαφολογικές μετρήσεις : Θερμοκρασία εδάφους, υγρασία εδάφους κτλ.

Συμμετέχουν 2 Γυμνάσια και 10 Λύκεια.

7.2.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ – ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων της Πληροφορικής έχουν αναβαθμιστεί σε Ευρωπαϊκά επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Η διδασκαλία των μαθημάτων Κατεύθυνσης και Εφαρμογών στη Β΄ και Γ΄ τάξεις των Ενιαίων Λυκείων, καθώς και του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο και στην Α΄ Λυκείου έχουν ως γενικό στόχο να προσφέρουν στους μαθητές όλα τα απαιτούμενα εφόδια ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (ΗΥ) ως εργαλεία για λύση προβλημάτων στη μαθητική και φοιτητική τους ζωή, στη μελλοντική εργασία τους, καθώς και για να έχουν το αναγκαίο υπόβαθρο για περαιτέρω μελέτη του αντικειμένου σε βάθος.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων λειτουργούν 120 εργαστήρια Πληροφορικής στα Λύκεια και 181 εργαστήρια Πληροφορικής στα Γυμνάσια (ανάλογα με τις επιλογές και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού). Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Λύκεια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 18 ΗΥ, εκτυπωτές, σαρωτές και συσκευές πολυμέσων. Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Γυμνάσια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 17 ΗΥ και ένα εκτυπωτή. Στα εργαστήρια Πληροφορικής έχει επιτευχθεί η δικτύωση όλων των ΗΥ και η ταυτόχρονη πρόσβαση στο Διαδίκτυο μεγάλου αριθμού χρηστών με γραμμές ADSL. Επίσης, όλα τα εργαστήρια Πληροφορικής είναι εξοπλισμένα με ένα βιντεοπροβολέα, ο οποίος συνδέθηκε με τον υπολογιστή του καθηγητή.

Στο Γυμνάσιο το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται για 2 περιόδους την εβδομάδα σε κάθε τάξη, με στόχο οι μαθητές να καλύψουν ύλη ευρωπαϊκού επιπέδου (ECDL). Επίσης, διδάσκονται βασικές αρχές αλγόριθμων και προγραμματισμού. Στην Α΄ Λυκείου το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται για 2 περιόδους την εβδομάδα με στόχο την εισαγωγή στην επιστήμη της Πληροφορικής. Στις Β΄ και Γ΄ Λυκείου το μάθημα κατεύθυνσης (επιστήμη) διδάσκεται για 4 περιόδους την εβδομάδα και το μάθημα ειδικού ενδιαφέροντος για 2 περιόδους την εβδομάδα ανά τάξη.

Το 2007 συνεχίστηκε η συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Ακαδημίας CISCO και το μάθημα Δικτύων CISCO διδάσκεται σε δέκα Λύκεια Παγκύπρια, αφού έγινε η επιμόρφωση ορισμένου αριθμού καθηγητών Πληροφορικής.

Στα Λύκεια γίνεται συστηματική χρήση του ΗΥ ως μέσου ή και εργαλείου σε μαθήματα, όπως η Δακτυλογραφία, η Φυσική, η Βιολογία, η Ιστορία και οι Γλώσσες. Επιπλέον παρέχεται η δυνατότητα χρήσης της Πληροφορικής και στα υπόλοιπα θέματα του αναλυτικού προγράμματος, τόσο με την υποστήριξη σε λογισμικό, όσο και με την παροχή κατάλληλου εξοπλισμού.

Στις αίθουσες Δακτυλογραφίας και στα εργαστήρια Σχεδιασμού και Τεχνολογίας όλων των Λυκείων της Κύπρου τοποθετήθηκαν, ανάλογα με την περίπτωση, 1-20 ΗΥ για να καλύψουν μέρος των αναγκών των μαθημάτων. Στα εργαστήρια Φυσικής, στις αίθουσες Μαθηματικών, Γλωσσών, Ιστορίας, Πολυμέσων, και στα γραφεία των συμβούλων της Υπηρεσίας Καθοδήγησης και Επαγγελματικής Αγωγής όλων των Λυκείων τοποθετήθηκαν 1-6 ΗΥ σε κάθε αίθουσα. Τέλος, υπάρχουν ΗΥ στη βιβλιοθήκη κάθε σχολείου με πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

7.2.7 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΡΑΣΗ ETWINNING

Το eTwinning (<http://www.etwinning.net>) είναι ένα πλαίσιο όπου τα σχολεία συνεργάζονται στο Διαδίκτυο με σχολεία-συνεργάτες από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Το eTwinning είναι η κύρια δράση του προγράμματος eLearning της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρωθεί τη συνεργασία των σχολείων στην Ευρώπη μέσω της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) παρέχοντας υποστήριξη, εργαλεία και υπηρεσίες για τη διευκόλυνση των σχολείων στη δημιουργία βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων συνεργασιών για οποιοδήποτε μάθημα.

Το eTwinning υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Υπηρεσία Υποστήριξης (CSS) και ένα δίκτυο από Εθνικές Υπηρεσίες Υποστήριξης (NSS), όπως είναι η Κυπριακή Υπηρεσία Υποστήριξης.

Το 2007 υπήρχαν περισσότεροι από 210 εκπαιδευτικοί εγγεγραμμένοι στη βάση δεδομένων και από αυτούς, περισσότεροι από 110 έχουν αναπτύξει συνεργασία με εκπαιδευτικούς από ένα Ευρωπαϊκό σχολείο.

7.2.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή αποτελεί το κύριο μέρος του Προγράμματος Αγωγής Οδικής Ασφάλειας που συνεστήθη στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1997. Αποσκοπεί στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων και την καλλιέργεια οδικής συνείδησης και επιθυμητής συμπεριφοράς από μέρους των μαθητών με στόχο τη μείωση των οδικών δυστυχημάτων.

Για το σκοπό αυτό το θέμα προσεγγίζεται διαθεματικά από εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων που έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα με ειδικά σεμινάρια. Η διδασκαλία του θέματος στη Μέση Εκπαίδευση είναι υποχρεωτική και γίνεται στις κενές περιόδους των τμημάτων, στα πλαίσια αναπληρώσεων, από εθελοντές καθηγητές.

Επιμόρφωση

Μετά από ενέργειες του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού Αρμόδιοι λειτουργοί του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, και της Αστυνομίας επισκέφθηκαν την Αγγλία και παρακολούθησαν την εφαρμογή αντίστοιχου προγράμματος Οδικής Ασφάλειας καθώς και ειδικό σεμινάριο.

Διαλέξεις-Επισκέψεις-Δραστηριότητες

Ένας από τους κύριους και υπό έμφαση στόχους και της φετινής Σχολικής Χρονιάς ήταν και η καλλιέργεια της Οδικής Συνείδησης ανάμεσα στους μαθητές. Για το σκοπό αυτό έγιναν διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες από διάφορους φορείς και από τους ίδιους τους μαθητές.

1. Κλιμάκια της Αστυνομίας επισκέφθηκαν όλες τις πόλεις και έδωσαν διαλέξεις, σε όλα τα Γυμνάσια, με θέμα την Οδική Ασφάλεια.
2. Σε συνεργασία με την Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Οδική Ασφάλεια δόθηκαν διαλέξεις και έγιναν συζητήσεις στα διάφορα Γυμνάσια και Λύκεια.
3. Βιντεοταινία με προσωπικές μαρτυρίες ατόμων δόθηκε στο πρόγραμμα Κυκλοφοριακής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού από την Ομάδα Πρωτοβουλίας για δανεισμό στα σχολεία.

4. Στο πλαίσιο της δέσμευσης της ΑΤΗΚ στον Ευρωπαϊκό Χάρτη για την Οδική Ασφάλεια να συμβάλει στον κοινό στόχο των χωρών της Ευρώπης για μείωση των θυμάτων από οδικά ατυχήματα συνεχίστηκαν για τρίτη συνεχή χρονιά διαλέξεις από ειδικό σύμβουλο Οδικής Ασφάλειας για τους τελειόφοιτους μαθητές των Λυκείων μας.
5. Σε συνεργασία με το Τμήμα Τροχαίας Αρχηγείου οργανώθηκαν επισκέψεις μαθητών στο Πάρκο Οδικής Ασφάλειας για σκοπούς πρακτικής εκπαίδευσης σε βασικές δεξιότητες διακίνησης κάτω από ρεαλιστικές αλλά ελεγχόμενες συνθήκες.
6. Προωθήθηκε η ενεργός συμμετοχή των Συνδέσμων γονέων και των τοπικών Αρχών, στην προσπάθεια καλλιέργειας Οδικής Συνείδησης.
7. Πραγματοποιήθηκαν ημερίδες και μαθητικά σεμινάρια με θέμα την Οδική Ασφάλεια.
8. Στάλθηκαν σε όλα τα σχολεία τα δύο βιβλία –Βοηθήματα Αγωγής Οδικής Ασφάλειας (Βοήθημα Καθηγητή και Βοήθημα Μαθητή).
9. Δόθηκαν δύο βιντεοταινίες σχετικές με το θέμα ως εποπτικό υλικό.
10. Προκηρύχθηκε και διεξάχθηκε ο 8ος Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός έκθεσης για την Οδική Ασφάλεια ανάμεσα στους μαθητές τις Α΄ τάξης των Γυμνασίων στα πλαίσια των εκθέσεων των Νέων Ελληνικών σε συνεργασία με την Αστυνομία.
11. Δόθηκαν και χρησιμοποιούνται σ΄ όλα τα Γυμνάσια και τα Λύκεια από 10CD rom Οδικής Ασφάλειας και αξιοποιούνται στο μάθημα της Πληροφορικής (ενότητα Πολυμέσων).
12. Αποστάληκαν στα σχολεία διαφωτιστικές αφίσες και τρίπτυχα που εκδίδει η Αστυνομία και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων καθώς και αφίσες του Ερυθρού Σταυρού σχετικές με το θέμα.
13. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μελετά προτάσεις από εταιρείες και άλλους φορείς για διοργάνωση σεμιναρίων διαλέξεων και παιχνιδιών στα Γυμνάσια και Λύκεια για την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα Οδικής Συμπεριφοράς, και στάσεων με στόχο τη μείωση των οδικών δυστυχημάτων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο για την Οδική Ασφάλεια τη μείωση των θυμάτων σε τροχαία δυστυχήματα κατά 50% μέχρι το έτος 2010. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ήδη αρχίσει την υλοποίηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου για την Οδική Ασφάλεια με στόχους που συνάδουν με αυτούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναφέρονται, ανάμεσα σε άλλα, στην ένταξη της Κυκλοφοριακής Αγωγής στα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συνεργάζεται στενά με την Αστυνομία και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων για την υλοποίηση του πιο πάνω στόχου.

7.2.9 ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.2.9.1 ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Μέσα στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προχωρήσει στη λειτουργία του Μουσικού Σχολείου, αφενός για να δώσει τη δυνατότητα στους νέους που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της Μουσικής να προετοιμαστούν κατάλληλα, χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία και αφετέρου να ενισχύσει με γνώσεις και εμπειρίες τους νέους μέσα από την καλλιέργεια της μουσικής τους παιδείας.

Το πρώτο Μουσικό Σχολείο λειτούργησε το Φεβρουάριο του 2006 στο Παγκύπριο Γυμνάσιο (Λευκωσία) και το δεύτερο το Σεπτέμβριο του 2006 στο Λανίτειο Λύκειο Α΄ (Λεμεσός). Τα συγκεκριμένα σχολεία επιλέγηκαν με βάση την υποδομή, την τοποθεσία και την ιστορική τους παράδοση, ώστε να προσφέρουν τις καλύτερες δυνατότητες επιτυχίας του θεσμού. Τα σχολεία αυτά διαθέτουν αίθουσα συναυλιών, βιβλιοθήκη και κατάλληλους χώρους για διδασκαλία μουσικών συνόλων, ατομικών και ομαδικών μαθημάτων καθώς και για την αποθήκευση των μουσικών οργάνων.

Για τη λειτουργία των Μουσικών Σχολείων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει φροντίσει ώστε να δημιουργηθεί εργαστηριακή υποδομή μουσικής τεχνολογίας και να αγοραστούν μουσικά όργανα, βιβλία και κατάλληλο οπτικοακουστικό υλικό.

Το Μουσικό Σχολείο έχει σχεδιαστεί μέσα στα πλαίσια του υφιστάμενου εκπαιδευτικού συστήματος με τη μορφή του Ολοήμερου Σχολείου. Οι μαθητές παρακολουθούν το πρόγραμμα του πρωινού Ενιαίου Λυκείου και στη συνέχεια το ειδικό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου. Το πρόγραμμα προσφέρεται σε τέσσερα απογεύματα των τριών περιόδων (σύνολο 12 περίοδοι την εβδομάδα).

Το αναλυτικό πρόγραμμα του Μουσικού Λυκείου περιλαμβάνει μαθήματα θεωρητικής και πρακτικής μουσικής παιδείας - ατομικά και ομαδικά - συγκρότηση μουσικών συνόλων, καθώς και ενισχυτική διδασκαλία (για όσους τη χρειάζονται). Ο ιδιαίτερος μουσικός – καλλιτεχνικός χαρακτήρας του προγράμματος ενισχύεται με πρόσθετα μαθήματα επιλογής και αντίστοιχη αύξηση του συνολικού αριθμού των ωρών διδασκαλίας ανά εβδομάδα. Το είδος και η ποικιλία των διδασκόμενων μαθημάτων, η καθιέρωση των μαθημάτων επιλογής, των ατομικών μαθημάτων, καθώς και της διδασκαλίας σε μικρές ομάδες, συμβάλλουν στην προσφορά μουσικής παιδείας υψηλού επιπέδου, αναβαθμίζουν τη σχολική ζωή και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του Μουσικού Σχολείου.

7.2.9.2 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΧΟΡΩΔΙΕΣ/ ΟΡΧΗΣΤΡΕΣ ΛΥΚΕΙΩΝ

Στόχος της ύπαρξης των Επαρχιακών Χορωδιών και Ορχηστρών, οι οποίες δημιουργήθηκαν με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το Νοέμβριο του 2003, είναι η παροχή ευκαιριών για περαιτέρω μουσική μόρφωση, η δημιουργία κινήτρων για μαθητές και καθηγητές για ποιοτική εργασία, η ανάπτυξη της Μουσικής Παιδείας και της αισθητικής αγωγής στα παιδιά και γενικά η αναβάθμιση του μαθήματος της Μουσικής στο Σχολείο.

Σημαντικές εκδηλώσεις της Επαρχιακής Ορχήστρας Λυκείων Λευκωσίας ήταν:

- η Μουσική Κατασκήνωση στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής στον Πεδουλά από τις 12 - 14 Ιανουαρίου 2007, με μια συναυλία στις 14 Ιανουαρίου 2007,
- μια συναυλία στις 26 Μαρτίου 2007 στην Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη,
- η συμμετοχή στο Φεστιβάλ Φιλαρμονικών του Δήμου Παραλιμνίου στις 30 Μαρτίου 2007 και
- η συμμετοχή στο Διεθνές Φεστιβάλ για νέους μουσικούς στο Harrogate από τις 6 Απριλίου 2007 μέχρι τις 13 Απριλίου 2007.

7.2.9.3 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Από το Νοέμβριο 2002 άρχισαν να πραγματοποιούνται, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, επισκέψεις καλλιτεχνών κλασικής, ελαφράς, μουσικής τζαζ,

κυπριακής δημοτικής και λαϊκής μουσικής, στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Οι μουσικοί αυτοί εκτελεστές επισκέπτονται τα παιδιά στο μάθημα της Μουσικής και παρουσιάζουν διάφορα μουσικά όργανα, εκτελούν μουσικά έργα και δημιουργούν μουσική μαζί με τα παιδιά. Με αυτό τον τρόπο, παιδιά και καλλιτέχνες, μοιράζονται έντονες, ζωντανές μουσικές εμπειρίες. Παράλληλα, παρέχεται στήριξη στο έργο του καθηγητή της Μουσικής.

7.2.9.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

Εκπαιδευτικές Συναυλίες, κατά το σχολικό έτος 2006-2007, έδωσαν:

- Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου.
- Καλλιτέχνες/εκτελεστές κυπριακής δημοτικής μουσικής και μουσικής τζαζ.
- Καθαρίου – Olivier (εκπαιδευτικές συναυλίες στη Λευκωσία, Συνεργασία με το Pharos Trust)
- Chaussian and Wass (εκπαιδευτικές συναυλίες στη Λευκωσία, Συνεργασία με το Pharos Trust)
- Το Altenberg Trio Wien (εκπαιδευτικές συναυλίες στη Λευκωσία, Συνεργασία με το Pharos Trust)
- Το Τρίο Εγχόρδων Lendvai (εκπαιδευτικές συναυλίες στη Λευκωσία, Συνεργασία με το Pharos Trust).
- Συναυλίες από ταλαντούχους βιολιστές, μαθητές του Ματθαίου Καριόλου, στο Φεστιβάλ ΒΕΡΕΓΓΑΡΙΑ στη Λεμεσό.
- Το Duende Jazz Group (εκπαιδευτικές συναυλίες στην Πάφο, Συνεργασία με το Πολιτιστικό Τμήμα της Αμερικανικής Πρεσβείας).

7.2.9.5 ΑΓΩΝΕΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στα πλαίσια των προσπαθειών του για ανάπτυξη της Μουσικής στους μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης, τη διατήρηση της παραδοσιακής μουσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την ανάπτυξη αδελφικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών της Κύπρου και της Ελλάδας διοργανώνει, ετήσια, από το 2006, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, πανελλήνιους Αγώνες Μουσικής Γυμνασίων και Λυκείων.

Οι νικήτριες ομάδες στους Τελικούς Παγκύπριους Αγώνες Μουσικής συμμετέχουν στην Εβδομάδα Καλλιτεχνικής Έκφρασης, στην Αθήνα.

7.2.9.6 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΦΑΡΟΣ

Ο Διαγωνισμός του Ιδρύματος ΦΑΡΟΣ διοργανώθηκε από τη Μέση Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, για πρώτη φορά, τον Απρίλη του 2007 και έχει καθιερωθεί ως ετήσιος. Τα χρηματικά βραβεία (του συνολικού ποσού των £1000) πρόσφερε το Ίδρυμα ΦΑΡΟΣ, το οποίο από το 2003, παρέχει στους μαθητές της Μέσης Εκπαίδευσης, δωρεάν, υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές συναυλίες, τις οποίες διοργανώνει η Μέση Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στόχοι του Διαγωνισμού ήταν να δοθούν κίνητρα στους μαθητές για την εις βάθος μελέτη της σοβαρής μουσικής, η ανάπτυξη της ακουστικής και μουσικής μνήμης, της ικανότητας για μουσική ανάλυση, καθώς και η εμβάθυνση των γνώσεων γύρω από την Ιστορία της Μουσικής και το Μουσικό Ύψος. Παράλληλα, στόχος είναι να στηριχθεί το έργο του Καθηγητή της Μουσικής.

7.2.9.7 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ (για τα 30χρόνια από το θάνατο του Αρχ. Μακαρίου Γ')

Ο Διαγωνισμός αυτός διοργανώθηκε μέσα στο πλαίσιο του στόχου του έτους για γνωριμία με το έργο του αείμνηστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', αφού έχουν περάσει 30 χρόνια από το θάνατό του. Συμμετείχαν 20 ομάδες από τη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο, συνολικά 127 παιδιά. Υπήρχαν τρία Α' Βραβεία, τρία Β' Βραβεία και Έπαινοι. Το τελικό έπαθλο ήταν η ζωντανή παρουσίαση των πρώτων και δεύτερων βραβείων στο Προεδρικό Μέγαρο, στις 8 Δεκεμβρίου 2007, μέρα Αγωνιστών της Αντίστασης.

7.2.10 ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ο θεσμός του Συμβούλου Εκπαιδευτικού ως καινοτομία στην κυπριακή εκπαίδευση, εφαρμόστηκε τη σχολική χρονιά 2004 - 2005 για πρώτη φορά στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπ.Π.Π. για την αναβάθμιση των φιλολογικών μαθημάτων. Πιο συγκεκριμένα τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά ο θεσμός λειτούργησε με την εξ ολοκλήρου απόσπαση 6 συναδέλφων με σκοπό τη στήριξη του μαθήματος Έκφραση-Έκθεση και ειδικότερα της Γ' Λυκείου. Τη δεύτερη χρονιά ο θεσμός του σχολικού συμβούλου επεκτάθηκε και για το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών και την τρίτη χρονιά και στο μάθημα της Ιστορίας.

Με την ανάθεση ειδικών καθηκόντων σε ομάδα φιλολόγων καθηγητών, τίθεται σε λειτουργία πρόγραμμα ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης των Φιλολόγων, τόσο για τα Αρχαία και τα Νέα Ελληνικά όσο και για την Ιστορία σε απόλυτη πάντα συνεργασία με τους Επιθεωρητές Φιλολογικών μαθημάτων.

Η παρουσία των Συμβούλων στα σχολεία αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη και αντιμετωπίστηκε πολύ θετικά από τους καθηγητές των σχολείων. Οι Σύμβουλοι-Φιλολόγοι πραγματοποιούν συχνές συναντήσεις με τους Φιλολόγους στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης ανά την Κύπρο, δημόσια και ιδιωτικά, κατά τις οποίες γίνονται παρουσίαση του διδακτικού υλικού, συζητήσεις και εισηγήσεις σε παραμέτρους και μεθόδους της διδασκαλίας του μαθήματος. Στο πρόγραμμα της επιμόρφωσης περιλαμβάνεται και η ανάληψη δειγματικών διδασκαλιών είτε από τους Συμβούλους είτε και από Φιλολόγους των σχολείων σε συνεργασία με τους Συμβούλους με στόχο πάντα την παροχή πρακτικής βοήθειας στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα τους νέους στο επάγγελμα.

Με γνώμονα πάντα την ενιαία εκπαιδευτική πολιτική στις νέες μεθόδους και προσεγγίσεις του μαθήματος, ετοιμάστηκαν προγραμματισμοί για τη διδασκαλία των μαθημάτων των Αρχαίων και Νέων Ελληνικών και της Ιστορίας στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Ετοιμάστηκε επίσης πλαίσιο του εξεταστικού δοκιμίου των Ενιαίων και Εισαγωγικών Εξετάσεων, δείγματα εξεταστικών δοκιμίων για τα Ενιαία Λύκεια και τις Τεχνικές Σχολές και πλούσιο υποστηρικτικό υλικό σχετικό με τις διάφορες πτυχές των προαναφερόμενων φιλολογικών μαθημάτων με βάση τα σχολικά διδακτικά εγχειρίδια κάθε φορά. Η αποστολή του υποστηρικτικού υλικού γίνεται μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Σχετικά με το μάθημα των Νέων Ελληνικών, στόχος είναι η ενίσχυση του έργου των διδασκόντων με την παραγωγή πρωτότυπου υποστηρικτικού υλικού, τη διεξαγωγή δειγματικών διδασκαλιών και την πραγματοποίηση συναντήσεων και συζητήσεων στις σχολικές μονάδες. Οι Σύμβουλοι συνεισφέρουν επίσης στην πραγματοποίηση εκπαιδευτικών διαγωνισμών τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκύπριο επίπεδο και στην πραγματοποίηση σεμιναρίων και συνεδρίων.

Πρωτεύων στόχος κατά τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών είναι η ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματος σε Γυμνάσια και Λύκεια. Για να υπηρετηθεί ο στόχος αυτός, κρίθηκε αναγκαία η παραγωγή από τους Συμβούλους υποστηρικτικού υλικού, το οποίο προτείνει σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και προσεγγίσεις. Το πλούσιο αυτό υλικό δημιουργήθηκε, για να καλύψει τις ανάγκες που προέκυψαν με την εισαγωγή των νέων διδακτικών πακέτων του Γυμνασίου, αλλά και να ενισχύσει τη διδασκαλία του μαθήματος στον Κοινό Κορμό και την Κατεύθυνση στο Λύκειο. Για την ενημέρωση και καθοδήγηση των διδασκόντων οι Σύμβουλοι επισκέπτονται τα σχολεία, όπου γίνεται ανταλλαγή απόψεων με τους διδάσκοντες, πραγματοποιούν δειγματικές διδασκαλίες και ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς να υιοθετούν πιο καινοτόμους και αποτελεσματικούς τρόπους διδασκαλίας.

Όσον αφορά το μάθημα της Ιστορίας, εκτός από τους προγραμματισμούς που γίνονται για κάθε τάξη Γυμνασίου και Λυκείου, σύμφωνα με τα διδακτικά εγχειρίδια και τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος, ετοιμάζονται δείγματα εξεταστικών δοκιμών των τριμήνων και των προαγωγικών και εισαγωγικών εξετάσεων. Γίνονται επισκέψεις σε σχολεία για ανταλλαγή απόψεων με συναδέλφους και παρακολούθηση ή παρουσίαση διδακτικών προτάσεων, παράγεται υποστηρικτικό εποπτικό υλικό και δημιουργείται corpus πηγών για αξιοποίηση στο μάθημα της Ιστορίας.

7.2.11 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός είναι ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα των σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων, διότι έχει σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία και κοινωνική προσαρμογή των ατόμων, καθώς επίσης και στην ίδια την κοινωνία όπου τα άτομα αυτά ζουν: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, χρήση και κατάχρηση ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Ο αγώνας κατά του λειτουργικού αναλφαβητισμού αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους και ασφαλώς την πρώτη εκπαιδευτική προτεραιότητα, ιδιαίτερα κατά τα χρόνια της δωρεάν και υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Το Υ.Π.Π. ξεκίνησε, κατόπιν πρωτοβουλίας της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, τη σχολική χρονιά 1989-90, το Πρόγραμμα Αλφαβητισμού σε δύο γυμνάσια της Λεμεσού, πειραματικά. Μετά τις πρώτες επιστημονικές αξιολογήσεις του προγράμματος, οι οποίες κατέδειξαν την αποτελεσματικότητά του τόσο στο γνωσιολογικό, όσο και στον τομέα της αυτοεικόνας, το πρόγραμμα Αλφαβητισμού επεκτάθηκε σταδιακά στην ολότητα σχεδόν των Γυμνασίων της Κύπρου. Σήμερα λειτουργεί σε 64 Γυμνάσια σε όλη την Κύπρο, στην Α΄, Β΄ και Γ΄ Τάξη. Έχει ετοιμαστεί διαφοροποιημένο παιδαγωγικό και διδακτικό υλικό για λειτουργικά αναλφαβητικούς μαθητές, το οποίο προωθείται στα σχολεία από τους συντονιστές των καθηγητών αλφαβητισμού.

Επίσης, με σχετικές εγκυκλίους, το Υ.Π.Π., ρυθμίζει τη λειτουργία και οργάνωση του προγράμματος.

Ο ορισμός του αναλφαβητισμού

Ο αναλφαβητισμός παρουσιάζεται με δυο μορφές: τον οργανικό και το λειτουργικό. Οργανικά αναλφάβητο είναι το άτομο που δεν έχει φοιτήσει σε σχολείο. Αντίθετα, ο λειτουργικά αναλφάβητος, ενώ έχει φοιτήσει κάποια χρόνια στο σχολείο, σύμφωνα με τον ορισμό της Ουνέσκο, "δεν είναι ικανός να ασκήσει όλες τις αναγκαίες για τον αλφαβητισμό δραστηριότητες προς το συμφέρον της καλής λειτουργίας της ομάδας και της κοινότητάς του, καθώς επίσης και για να του επιτρέψουν να συνεχίσει να διαβάζει, να γράφει και να κάνει αριθμητικές πράξεις, τόσο για τη δική του ανάπτυξη, όσο και γι' αυτή της κοινότητάς του."

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο "λειτουργικά αναλφάβητο ορίζεται ένα άτομο, όταν δεν γνωρίζει ικανοποιητικά ανάγνωση, γραφή, και αριθμητική, για να ενταχθεί στην κοινωνία, έτσι που να απολαμβάνει πλήρως τα δικαιώματά του."

Γενικοί Σκοποί του Προγράμματος Αλφαβητισμού

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα του κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, χρήση και κατάχρηση ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Παιδαγωγικοί Στόχοι

- Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής, κατανόησης κειμένου, άντλησης πληροφοριών, ως λειτουργικών κοινωνικών δραστηριοτήτων και πρακτικών
- Η διευκόλυνση και η ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία
- Η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Τρόπος λειτουργίας του προγράμματος

- Κριτήριο για ένταξη των παιδιών στο πρόγραμμα είναι η κάτω του μέσου όρου της Β΄ τάξης Δημοτικού επίδοση σε δοκιμασία αλφαβητισμού.
- Ακολουθείται η ελάχιστη διαχωριστική διαδικασία μέσα στο ίδιο τους το σχολείο, χωρίς να αποκόπτονται, κατά το μέγιστο μέρος του χρόνου, οι κανονικοί δεσμοί με το τμήμα και τους συμμαθητές τους. Το πρόγραμμα αλφαβητισμού του κάθε σχολείου λειτουργεί εννέα σχολικές περιόδους τη βδομάδα, δηλαδή το 25% του διδακτικού χρόνου των μαθημάτων του γυμνασιακού κύκλου
- Από τις εννέα διδακτικές ώρες τη βδομάδα οι έξι αφορούν τα Ελληνικά και οι τρεις τα Μαθηματικά.
- Το περιεχόμενο του προγράμματος αφορά τις τρεις δεξιότητες αλφαβητισμού (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική) σε επίπεδο των τριών πρώτων τάξεων του δημοτικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα βιώματα των εφήβων μαθητών του Γυμνασίου.
- Η παιδαγωγική στρατηγική δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παιδαγωγική σχέση και στη συνοικοδόμηση της γνώσης μέσα από τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Οι παιδαγωγικές πρακτικές υπακούουν στην αρχή της ικανοποίησης των γνωσιολογικών αλλά και των συναισθηματικών αναγκών του κάθε αναλ-

φάβητου εφήβου, κάνοντάς τον συνδημιουργό και συνοικοδόμο της γνώσης και όχι «θεατή – ακροατή». Ο ενεργητικός τρόπος οργάνωσης των «μαθημάτων», αλλά κυρίως η θετική παιδαγωγική σχέση και η απόλυτη πεποίθηση ότι τα παιδιά αυτά μπορούν να μάθουν, αποτελούν μια συνεχή πρόκληση πλούσιων διαπροσωπικών αλληλεπιδράσεων εκπαιδευτικού – ομάδας παιδιών αλλά και παιδιών μεταξύ τους και εκπαιδευτικού με το κάθε παιδί ξεχωριστά. Η συγκεκριμένη αυτή παιδαγωγική στάση και το ευνοϊκό συναισθηματικό κλίμα που έχει ως αποτέλεσμα, τροφοδοτούν τα αδρανοποιημένα από τις συσσωρευμένες αποτυχίες και απορρίψεις κίνητρα για μάθηση των παιδιών αυτών, νοηματοδοτώντας – ίσως για πρώτη φορά – τον αλφαριθμητισμό και το σχολείο.

Προληπτική αξία του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού

Η προληπτική αξία του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού αναγνωρίστηκε από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, το οποίο το περιλαμβάνει ως δράση επιλεκτικής πρόληψης στο Σχέδιο Δράσης 2004-2008.

Διεθνής επιστημονική αναγνώριση του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού

Το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού αναγνωρίστηκε από εμπειρογνώμονες διεθνών οργανισμών και καθηγητές Ελλαδικών και ξένων Πανεπιστημίων που επισκέφθηκαν την Κύπρο και παρακολούθησαν τη λειτουργία του στα σχολεία.

Σταθμό στη διεθνή αναγνώριση του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού αποτέλεσε ειδικό συμπόσιο για τις παιδαγωγικές καινοτομίες που οργανώθηκε στο Παρίσι το 1997 από το "Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ανάπτυξη των Δυνατοτήτων Όλων των Παιδιών" σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μεταξύ των πέντε παιδαγωγικών καινοτομιών που επιλέχθηκαν από τους Ευρωπαίους εμπειρογνώμονες και παρουσιάστηκαν από λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ήταν και το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού της Κύπρου.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κατάρτισε και εφαρμόζει σχέδιο συστηματικής και συνεχούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού με επιμορφωτικά Σεμινάρια που οργανώνει η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και με μετάκληση καθηγητών από το εξωτερικό. Επίσης, στα πλαίσια της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας κατάρτισε και εφαρμόζει σχέδιο εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού σε εκπαιδευτικά υλικά αγωγής υγείας. Συγκεκριμένα κατά το σχολικό έτος 2006-07 πραγματοποιήθηκαν εκπαιδεύσεις στο εκπαιδευτικό υλικό αγωγής υγείας "Στηρίζομαι στα πόδια μου". Το "Στηρίζομαι στα πόδια μου" εφαρμόστηκε από εκπαιδευθέντες εκπαιδευτικούς στα πλαίσια του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού σε 12 Ομάδες Αλφαριθμητισμού 9 Γυμνασίων της πόλης και επαρχίας Λεμεσού.

7.2.12 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ – ΖΩΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (Ζ.Ε.Π.)

Η Μόνιμη Ομάδα Εργασίας για την Προαγωγή του Αλφαριθμητισμού και της Σχολικής Επιτυχίας (Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε.) δημιουργήθηκε τον Ιούλιο του 1999 από το Γενικό Διευθυντή του Υ.Π.Π. μετά από εισήγηση της «Διατμηματικής Ομάδας Εργασίας για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Σχολικής Αποτυχίας και του Λει-

τουργικού Αναλφαβητισμού». Οι όροι εντολής της Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε. περιστρέφονται γύρω από τους πιο κάτω τρεις άξονες:

- Έρευνα γύρω από τον αναλφαβητισμό, τη σχολική αποτυχία, την ανάγνωση και το βιβλίο
- Οργάνωση, συντονισμός και αξιολόγηση προληπτικών δράσεων και προγραμμάτων στους πιο πάνω τομείς
- Αγώνας κατά του αναλφαβητισμού και της σχολικής αποτυχίας με την οργάνωση, συντονισμό, στήριξη και αξιολόγηση προγραμμάτων αντιμετώπισης των πιο πάνω προβλημάτων

Η δημιουργία της Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε. αποτελεί μια σημαντική καινοτομία στην κυπριακή εκπαίδευση, καθώς η αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας, των ανισοτήτων και του σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί τον κύριο άξονα των σύγχρονων εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων στην Ευρώπη.

Η Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε. στην οποία μετέχουν λειτουργοί από τα διάφορα τμήματα και υπηρεσίες του Υ.Π.Π., εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών οργανώσεων και των Οργανώσεων των Γονέων έχει εκπονήσει το «Σχέδιο Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης για την Επιτυχία Όλων των Παιδιών», το οποίο εγκρίθηκε από τον Υπουργό και τη Διευθυντική Ομάδα του Υ.Π.Π.

ΖΩΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (Ζ.Ε.Π.)

Το Σχέδιο Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης προτείνει θεσμικές και δομικές αλλαγές στην εκπαίδευση, που εναρμονίζουν το εκπαιδευτικό μας σύστημα με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Κύριος άξονας του Σχεδίου είναι η καινοτομία των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) που άρχισε να εφαρμόζεται αποσπασματικά κατά το 2001-2002 και ολοκληρωμένα κατά το 2003-2004.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 λειτουργούσαν τρεις Ζ.Ε.Π.

- η Ζ.Ε.Π. Φανερωμένης Λευκωσίας (Γυμνάσιο, Δημοτικό και Νηπιαγωγείο Φανερωμένης)
- η Ζ.Ε.Π. Αγίου Αντωνίου Λεμεσού (Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου, 4ο , 18ο Δημοτικά και 4ο, 18ο Νηπιαγωγεία), και
- η Ζ.Ε.Π. Θεοσκέπαστης Πάφου (Γυμνάσιο Θεοσκέπαστης, 4ο , 5ο , 6ο Δημοτικό και 2ο , 4ο , 6ο Νηπιαγωγεία).

Οι Ζ.Ε.Π. αποτελούν από την αρχή της δεκαετίας του 1980 στρατηγική επιλογή κάποιων ευρωπαϊκών κρατών στον αγώνα κατά του λειτουργικού αναλφαβητισμού και της σχολικής αποτυχίας κι εκεί που εφαρμόζονται (κυρίως στην Γαλλία και Μ. Βρετανία) έχουν επιτύχει εντυπωσιακά αποτελέσματα στους τομείς της πρόληψης της σχολικής αποτυχίας, του λειτουργικού αναλφαβητισμού, της βίας, της παραβατικότητας, του σκασιαρχείου και της χρήσης ναρκωτικών.

Η καινοτομία των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) εκπορεύεται από την αρχή της θετικής διάκρισης η οποία συνίσταται στην άνιση μεταχείριση των ανισοτήτων με βάση τις ανάγκες προτεραιότητας των παιδιών. Είναι πλέον γενικά αποδεκτό πως το σχολείο δεν πρέπει να λειτουργεί κατά τον ίδιο τρόπο, αν θέλει να προσφέρει ίσες ευκαιρίες σε όλους (Ευρωπαϊκή Ένωση, 1985)

Ο ποιοτικός εκδημοκρατισμός των εκπαιδευτικών ευκαιριών και των παιδαγωγικών προϋποθέσεων για την επιτυχία όλων των παιδιών επιτυγχάνεται, όταν η δημόσια εκπαίδευση αναλάβει την ευθύνη να ενισχύσει του μαθητικούς πληθυσμούς που προέρχονται από τα πιο αδικημένα κοινωνικό-μορφωτικά στρώματα,

παραχωρώντας περισσότερα μέσα και πόρους εκεί όπου υπάρχουν οι μεγαλύτερες ανάγκες.

Βασικές αρχές λειτουργίας των Ζ.Ε.Π. είναι:

- η λειτουργία καθοδηγητικών οργάνων: Ομάδα Καθοδήγησης και Συμβούλιο του Δικτύου.
- η διασφάλιση της εκπαιδευτικής συνέχειας μεταξύ των τριών βαθμίδων (Νηπιαγωγείο-Δημοτικό-Γυμνάσιο).
- η μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα. (μέχρι 24 στο Γυμνάσιο και Δημοτικό εκτός της Α΄ και Β΄ Δημοτικού μέχρι 20)
- η διασφάλιση της κατοχής του λόγου (προφορικού και γραπτού) αποτελεί πρώτη και κυρίαρχη εκπαιδευτική προτεραιότητα. (εμπλοκή ΟΛΩΝ των εκπαιδευτικών στην καλλιέργεια του Λόγου ανεξάρτητα από τη βαθμίδα και το μάθημα που διδάσκουν).
- η υλοποίηση των σύγχρονων αντιλήψεων για τη συνεταιρικότητα. (άνοιγμα στην κοινωνία με τη θεσμοθέτηση διαδικασιών συνεταιρικότητας με τους τοπικούς φορείς)
- Η υλοποίηση στενής και συστηματικής επικοινωνίας και συνεταιρικότητας με τους γονείς.
- Η ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και δράσεων που να προάγουν τη σωματική έκφραση και την εκπαίδευση στην εικόνα.
- Οι παιδαγωγικές πρακτικές στηρίζονται στη σύγχρονη παιδαγωγική έρευνα (παιδοκεντρικές, συνεργατική μάθηση, νοηματοδότηση της γνώσης για τους μαθητές κτλ).
- Η μεθοδολογία εργασίας βασίζεται στα σχέδια δράσης (projects).
- Η δημιουργία Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας.
- Η ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη Βιβλιοθήκης-Κέντρου Πληροφόρησης, Τεκμηρίωσης μέσα από ένα συνδιαχειριστικό πρότυπο.
- Η ενίσχυση των σχολείων σε Υπηρεσίες Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.
- Η κατάρτιση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών.
- Η λειτουργία "Κέντρου Πληροφόρησης – Αξιολόγησης" (Μόνιμη Ομάδα Εργασίας για την Προαγωγή του Αλφαριθμητισμού και της Σχολικής Επιτυχίας Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε).

Καθοδηγητικά Όργανα των Ζ.Ε.Π.

- Η Ομάδα Καθοδήγησης έχει ουσιαστικό και καθοριστικό ρόλο για τη λειτουργία των Ζ.Ε.Π.. Είναι το όργανο που συμβουλεύει και παρέχει παιδαγωγική πληροφόρηση και στήριξη των παιδαγωγικών ομάδων των σχολείων. Η Ομάδα Καθοδήγησης έχει, επίσης, ρόλο συντονιστικό σε ό,τι αφορά τη σύνδεση των σχολείων των τριών εκπαιδευτικών βαθμίδων (Νηπιαγωγείο-Δημοτικό-Γυμνάσιο) αλλά και τη σύνδεση των σχολείων Δ.Ε.Π. με την κοινότητα (τον Οργανισμό Νεολαίας, τις Δημοτικές Αρχές, τις Κοινωνικές Υπηρεσίες, τους Αθλητικούς και Πολιτιστικούς συνεταιίρους και άλλους φορείς, άτομα ή Υπηρεσίες).

Την Ομάδα Καθοδήγησης αποτελούν:

- α. Δύο συνυπεύθυνοι (Διευθυντής Γυμνασίου και Διευθυντής Δημοτικού)

β. Δύο Συντονιστές (εκπαιδευτικοί, Μέσης και Δημοτικής)

γ. Οι οικείοι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι

Πιο συγκεκριμένα η Ομάδα Καθοδήγησης προωθεί ένα συνεκτικό και ενοποιητικό τριετές σχέδιο εργασίας της Ζώνης, καθώς επίσης και τα διάφορα παιδαγωγικά projects και επί μέρους δράσεις.

Το Συμβούλιο του Δικτύου στοχεύει στην εμπλοκή και την υποστήριξη των τοπικών φορέων και των συνεταίρων. Σ' αυτό συμμετέχουν: Η Ομάδα Καθοδήγησης, εκπρόσωποι του Δήμου, των τοπικών φορέων, εκπρόσωποι των Οργανώσεων των Γονέων, εκπρόσωπος του Οργανισμού Νεολαίας, εκπρόσωπος του Γραφείου Ευημερίας, καθώς και άλλοι φορείς, άτομα, Υπηρεσίες ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών των Ζ.Ε.Π.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κατάρτισε και εφαρμόζει σχέδιο συστηματικής και συνεχούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών των Ζ.Ε.Π. με επιμορφωτικά Σεμινάρια που οργανώνει η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και με μετάκληση καθηγητών από το εξωτερικό. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε επιμορφωτικά προγράμματα που στοχεύουν στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών των Ζ.Ε.Π. σε θέματα αγωγής υγείας και εφαρμογής προληπτικών προγραμμάτων. Την εκπαίδευση σε θέματα πρόληψης και αγωγής υγείας οργανώνει η Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας σε συνεργασία με το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής των Αθηνών (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.).

Θεσμοθέτηση των Ζ.Ε.Π. από το Υπουργικό Συμβούλιο

Ιστορικό σταθμό στην εξέλιξη της καινοτομίας των Ζ.Ε.Π. αποτελεί η θεσμοθέτησή τους από το κράτος, αφού το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του Αρ. 64.749 της 12.12.2006 ενέκρινε σχετική πρόταση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Προληπτική αξία των Ζ.Ε.Π.

Η καθοριστικής σημασίας προληπτική αξία των Ζ.Ε.Π. τόσο όσον αφορά στη νεανική παραβατικότητα όσο και στη χρήση νόμιμων και παράνομων εξαρτησιογόνων ουσιών αναγνωρίστηκε από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου και το Συμβούλιο Εγκληματικότητας. Η ενίσχυση των Ζ.Ε.Π. περιλαμβάνεται ως δράση στο Σχέδιο Δράσης 2004-2008 του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου, καθώς και στο Σχέδιο Δράσης 2005-2010 του Συμβουλίου Εγκληματικότητας.

Οι Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες σε θέματα νεανικής παραβατικότητας και χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών εισηγούνται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επιλεκτική πρόληψη η οποία αφορά προγράμματα που απευθύνονται σε ευπαθείς ομάδες. Ομάδες που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να αναπτύξουν προβλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά σε σύγκριση με άλλες (Ετήσια έκθεση για την κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Νορβηγία, Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, 2004). Η καινοτομία των Ζ.Ε.Π. αποτελεί ένα πρόγραμμα επιλεκτικής πρόληψης, αφού απευθύνεται σε μαθητικούς πληθυσμούς από τα μη-προνομιούχα κοινωνικό-οικονομικά στρώματα.

Στα πλαίσια της προληπτικής στρατηγικής τους οι Ζ.Ε.Π. κατά το σχολικό έτος 2006-2007 εφάρμοσαν 23 δράσεις οι οποίες επιχορηγήθηκαν από το ειδικό κονδύλι της Συντονιστικής Επιτροπής Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας με £70.000. (Λειτουργία απογευματινών μαθητικών λεσχών, κινηματογραφικό και δημοσιο-

γραφικό εργαστήρι, αίθουσα δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας, θερινό σχολείο, θεατρικό εργαστήρι, κατασκευή ψηφιδωτού.)

Αναγνώριση των Ζ.Ε.Π. από το Συμβούλιο της Ευρώπης

Η Διεθνής Ομάδα Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης στα πλαίσια καταρτισμού πολιτικής για τη νεολαία της Κύπρου στην Έκθεσή της που παρουσιάστηκε στο Στρασβούργο στις 11.10.2005 έκανε εκτενή και θετική αναφορά στην καινοτομία των Ζ.Ε.Π.

Σε ειδική εισήγηση της (Recommendation 10) επισημαίνει: "Παρόλο που η Διεθνής Ομάδα Εμπειρογνομόνων δεν γνωρίζει άμεσα την Έκθεση για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση θεωρεί ότι τα επιχειρήματα που προβάλλονται τόσο στο κεφάλαιο "Εκπαίδευση" της "Έκθεσης για την Πολιτική Νεολαία της Κύπρου" όσο και το πρακτικό μοντέλο των σχολείων Ζ.Ε.Π. παρουσιάζουν μια ώθηση προς τη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος που είναι τόσο αναγκαία. Αυτή η καινοτομία των Ζ.Ε.Π. είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαπολιτισμική μάθηση και κατανόηση, παρόλο που μπορεί να ενταχθεί στο γενικότερο πλαίσιο των στόχων για μάθηση και ανάπτυξη".

7.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.3.1 ΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Με βάση τα συμπεράσματα της ανεξάρτητης επιτροπής αξιολόγησης του Ενιαίου Λυκείου, η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας κατέληξε στην απόφαση να διατηρήσει τους δύο τύπους σχολείων στη Λυκειακή βαθμίδα: των Ενιαίων Λυκείων με νέα αναδιαρθρωμένη δομή και των Τεχνικών Σχολών με αναδομημένο και εκσυγχρονισμένο πρόγραμμα.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με βάση την πιο πάνω απόφαση της Κυπριακής Κυβέρνησης και αφού έλαβε υπόψη τις προκλήσεις των καιρών, τις σύγχρονες τάσεις στην εκπαίδευση, την κυπριακή εμπειρία και πραγματικότητα, καθώς επίσης και τις απόψεις του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου, του Συμβουλευτικού Σώματος Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, του διδακτικού προσωπικού των Τεχνικών Σχολών, καθώς και άλλων επαγγελματικών συνδέσμων, κατέληξε στη διαμόρφωση πρότασης για τον Ανασχεδιασμό, Αναδόμηση και Εκσυγχρονισμό (ΑΑΕ) της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Οι βασικότερες καινοτομίες που προτείνονται στην πρόταση για Ανασχεδιασμό, Αναδόμηση και Εκσυγχρονισμό της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθες:

- Αναθεώρηση των ειδικών στόχων της Δημόσιας ΜΤΕΕ
- Αναθεώρηση, εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη νέων προγραμμάτων ΜΤΕΕ
- Εισαγωγή προγραμμάτων διά βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Αναδόμηση και εκσυγχρονισμός του Συστήματος Μαθητείας
- Εισαγωγή νέων μαθημάτων και μεθόδων διδασκαλίας στα προγράμματα της ΜΤΕΕ
- Εισαγωγή Μαθημάτων Ειδικού Ενδιαφέροντος

- Εισαγωγή νέων κλάδων και ειδικοτήτων στη ΜΤΕΕ
- Βελτίωση της συνεργασίας της ΜΤΕΕ με άλλους φορείς
- Συστηματική επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού των Τεχνικών Σχολών
- Διοικητική αναδιάρθρωση της Διεύθυνσης ΜΤΕΕ.

Η υλοποίηση της πρότασης άρχισε από τη σχολική χρονιά 2001-2002 και η εφαρμογή της ολοκληρώθηκε το 2004.

7.3.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΜΤΕΕ

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Μέτρο 2.2.2 «Βελτίωση και Ενίσχυση της ΜΤΕΕ»), η Διεύθυνση ΜΤΕΕ έχει ολοκληρώσει τη μελέτη για σφαιρική, επιστημονική και ολοκληρωμένη αξιολόγηση των Προγραμμάτων Σπουδών που προσφέρει από τη σχολική χρονιά 2001-2002. Το Έργο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ με το ποσό των £348.000.

Οι γενικός σκοπός και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του Έργου είναι η ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, που αποτελεί και κεντρικό στόχο της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας.

Οι Ειδικοί Στόχοι Έργου περιλαμβάνουν:

- Επιστημονικά τεκμηριωμένη διατύπωση προτάσεων για ανασχεδιασμό και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης από το Κυπριακό Σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ).
- Υποστήριξη και ενίσχυση της Διεύθυνσης ΜΤΕΕ με σκοπό να διαμορφώσει το κατάλληλο πλαίσιο πολιτικής, προτεραιοτήτων και δράσεων στην κατεύθυνση της αναμόρφωσης του συστήματος μέσα από την παροχή του απαραίτητου πληροφοριακού υλικού και την εκπόνηση ανεξάρτητης ανάλυσης συναφών δεδομένων και τάσεων.

Αναλυτικά, η μελέτη:

1. Έχει αξιολογήσει την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της ΜΤΕΕ μέσα από τις απόψεις των άμεσα ενδιαφερομένων (σπουδαστές, γονείς, επιχειρήσεις, κοινωνικοί εταίροι). Παράλληλα, έχει γίνει αξιοποίηση δευτερογενών πηγών με σκοπό την ολοκληρωμένη ανάλυση βασικών παραμέτρων του υπάρχοντος συστήματος ΤΕΕ της Κύπρου, όπως:
  - Θεσμικό πλαίσιο
  - Διοικητική οργάνωση και αρμοδιότητες
  - Δείκτες και τάσεις συμμετοχής/φοίτησης
  - Εκπαιδευτική διαδικασία, προγράμματα σπουδών, εκπαιδευτικό προσωπικό, εξοπλισμός και υποδομές, αξιολόγηση και πιστοποίηση.
  - Σύνδεση με την αγορά εργασίας και την κοινωνία – επαγγελματική και κοινωνική ένταξη αποφοίτων.
2. Έχει αξιολογήσει τις δυνατότητες οριζόντιας και κάθετης κινητικότητας σε άλλες κατηγορίες και βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης (αρχικής και συνεχιζόμενης).
3. Έχει εντοπίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της ΜΤΕΕ στην Κύπρο.

Επιπρόσθετα, μέσα από τη μελέτη έχει γίνει εξαγωγή και συστηματική διατύπωση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την παραπάνω ανάλυση χρησιμοποιώντας τη μέθοδο SWOT (ισχυρά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές για την ανάπτυξη του συστήματος ΤΕΕ).

Μέσα από τα αποτελέσματα της μελέτης θα γίνει επεξεργασία και διατύπωση Σχεδίου Δράσης για τον ανασχεδιασμό της ΜΤΕΕ, που θα περιλαμβάνει προτάσεις για την εσωτερική οργάνωση, καθώς και σχέδιο ανάπτυξης και εφαρμογής αναμορφωμένων προγραμμάτων σπουδών.

7.3.3 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Η αξιολόγηση του Συστήματος Μαθητείας άρχισε το 2006 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2008. Για το σκοπό αυτό θα διατεθεί το ποσό των £980 000, με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Μέτρο 2.2.3 «Αναβάθμιση του Συστήματος Μαθητείας).

7.3.4 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Η ανάγκη για παρακολούθηση της τεράστιας επιστημονικής/τεχνολογικής πρόοδου που συντελείται και βρίσκεται σε εξέλιξη στις μέρες μας και χαρακτηρίζει έντονα την εποχή μας επιβάλλει να εξασκηθούν οι μαθητές των Τεχνικών Σχολών στο χειρισμό και την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

Οι προσανατολισμοί της βιομηχανίας μας επιβάλλουν την επιμόρφωση και εξάσκηση των μαθητών των Τεχνικών Σχολών στα πιο κάτω εκπαιδευτικά μοντέλα σύγχρονης τεχνολογίας:

- Συστήματα πιεσμένου αέρα (Pneumatics)
- Συστήματα ηλεκτρο-πνευματικά (Electro-Pneumatics)
- Προγραμματιζόμενοι "Λογικοί Ελεγκτές" (Programmable Logic Controllers PLCs)
- Εργαλειομηχανές με ηλεκτρονικό (αριθμητικό) προγραμματισμό εργασίας (Computer Numerically)
- Controlled Machine Tools - CNC Machine Tools
- Συστήματα παραγωγικών διαδικασιών με την υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Computer Aided)
- Manufacturing-CAM
- Συστήματα με ρομποτικό έλεγχο (Robotics).

7.3.5 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ-ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.2, όπως έχει περιληφθεί στο Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού για το Στόχο 3 και οριστικοποιηθεί στο αντίστοιχο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού για την προγραμματική περίοδο 2004 – 2006, η ΜΤΕΕ έχει προχωρήσει στην αγορά προγραμμάτων eLearning, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία.

Σε αυτό το Μέτρο εντάσσεται, μεταξύ άλλων, η εισαγωγή Σύγχρονης Τεχνολογίας στην εκπαίδευση, όπου περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δύο διακριτές δράσεις:

- Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (eLearning) σε μαθήματα Γενικής Μόρφωσης, στις Τεχνικές Σχολές και στα Λύκεια
- Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (eLearning και eTraining) στα Προγράμματα Σπουδών της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

7.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.4.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Μέσα στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης και της ετοιμασίας Στρατηγικού Σχεδίου για την υλοποίησή της, η ΔΑΑΕ διαμόρφωσε το σχεδιασμό της για την ανάπτυξη της ανώτερης εκπαίδευσης της Κύπρου.

Όραμα για την ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου είναι η προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό Κύπριων και αλλοδαπών φοιτητών, με παράλληλη πρόωθηση και συνέργεια με τη Διά Βίου Μάθηση, την κατάρτιση, την έρευνα και την αποδοτική χρήση των οικονομικών πόρων, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα.

Ο στόχος επικεντρώνεται στην αύξηση του αριθμού των προσφερόμενων θέσεων μέχρι το 2013 στα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για πλήρη ικανοποίηση των αναγκών της Κύπρου. Μέρος της υποδομής αυτής που αντιστοιχεί με τους κύριους φοιτητές που σπουδάζουν στο εξωτερικό να χρησιμοποιείται για εκπαίδευση αλλοδαπών φοιτητών. Οι εκτιμημένοι αριθμοί Κύπριων φοιτητών για το 2013 αναμένεται να είναι γύρω στις 46,000 με γενικό στόχο το 1/3 των φοιτητών να φοιτά στα δημόσια πανεπιστήμια και ιδρύματα, το 1/3 των φοιτητών στα ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδρύματα και το 1/3 των φοιτητών στο εξωτερικό και αντικατάστασή τους από αλλοδαπούς φοιτητές. Ενδιάμεσος διακηρυγμένος στόχος για το Πανεπιστήμιο Κύπρου η αύξηση των φοιτητών του μέχρι το 2010 κατά 2000 φοιτητές και απώτερος στόχος 10.000 συνολικός αριθμός φοιτητών. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου αναπτύσσεται με την ενδυνάμωση και επέκταση των προγραμμάτων του καθώς και την εισαγωγή προγραμμάτων σπουδών στην Αγγλική γλώσσα με απώτερο συνολικό αριθμό φοιτητών 8.000, ενώ το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου αναπτύσσεται σταδιακά με την εισαγωγή ετήσια δύο νέων προγραμμάτων σπουδών. Τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια με τη λειτουργία τους το ακαδημαϊκό έτος 2007/2008 αναπτύσσονται ανάλογα.

Υποβοηθητική για την πιο πάνω ανάπτυξη είναι η δημιουργία κατάλληλου και ευέλικτου νομικού πλαισίου λειτουργίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και βελτίωση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης με τη θεσμοθέτηση Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας για διασφάλιση της ποιότητας των δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ενίσχυση των διαδικασιών εσωτερικής αξιολόγησης της ποιότητας της εκπαίδευσης και εφαρμογή των «European Standards and Guidelines (ESG)» στην όλη διαδικασία. Ταυτόχρονα είναι αναγκαία η εισαγωγή βελτιωμένων διαδικασιών λογοδοσιμότητας.

τητας με την αξιοποίηση Δεικτών Απόδοσης και Κατάταξης (Ranking) των ιδρυμάτων και συσχέτιση με την παροχή οικονομικών πόρων.

Η ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμβάλλει ταυτόχρονα στη συγκέντρωση επιστημονικού ερευνητικού προσωπικού με συνεπακόλουθο την αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας για ικανοποίηση των στόχων του Σχεδίου Δράσης της Κύπρου για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας για αύξηση των δαπανών για την έρευνα στο 1% ΑΕΠ μέχρι το 2010 και με περαιτέρω ενδυνάμωση της έρευνας και εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα μέσω συνεργασιών με στόχο την ικανοποίηση των στόχων της ΕΕ για 3% ΑΕΠ για την έρευνα, σε μεταγενέστερο στάδιο. Η προσπάθεια αυτή συνεπικουρείται, επίσης, με την ανάπτυξη των ερευνητικών κέντρων (Χάρβαρντ, Ινστιτούτο Κύπρου κ.ά.), των ερευνητικών μονάδων των πανεπιστημίων και των άλλων ιδρυμάτων, του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου καθώς και της προώθησης των δημόσιων-ιδιωτικών ερευνητικών δραστηριοτήτων.

7.4.2 ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης προσφέρει συμβουλευτικές υπηρεσίες σε άλλα Υπουργεία και ιδιαίτερα στο Υπουργείο Οικονομικών σχετικά με φοιτητικά και άλλα θέματα της αρμοδιότητάς της. Η Διεύθυνση μεριμνά για την οικονομική ενίσχυση των Κυπριακών Φοιτητικών Οργανώσεων του Εξωτερικού και εξετάζει αιτήματα για οικονομική στήριξη Εδρών Ελληνικών ή Κυπριακών Σπουδών σε ξένα πανεπιστήμια.

Επιχορήγηση Φοιτητικών Ενώσεων

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης μεριμνά για την επιχορήγηση των Κυπριακών Φοιτητικών Ενώσεων στην Κύπρο και στο Εξωτερικό, με βάση τις δραστηριότητες που παρουσιάζουν και τον αριθμό των μελών τους. Κατά τη διάρκεια του 2007, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε με το ποσό των £50,000 τις 17 κυπριακές φοιτητικές ενώσεις που υπέβαλαν αίτηση.

Φοιτητική Ταυτότητα-Κάρτα Νέων/Euro 26 (Euro26 Student Card)

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεννόηση με τον Οργανισμό Νεολαίας επιχορηγεί την έκδοση της Φοιτητικής Ταυτότητας-Κάρτας Νέων/Euro 26, η οποία καλύπτει όλους τους φοιτητές, εσωτερικού και εξωτερικού. Οι κάτοχοι της φοιτητικής ταυτότητας δικαιούνται, ανάμεσα σε άλλα ωφελήματα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και 50% έκπτωση σε θεάματα που προσφέρουν όλοι οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, όπως ο ΚΟΑ, ο ΘΟΚ, κτλ.

7.4.3 ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΔΑΑΕ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ (www.eurydice.org)

Το δίκτυο «Ευρυδική» είναι μια Ευρωπαϊκή Μονάδα υπεύθυνη για τη συλλογή, επεξεργασία, και δημοσίευση δεδομένων που αφορούν την εκπαίδευση, τα εκπαιδευτικά συστήματα και τους κανονισμούς που τα διέπουν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Οι εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Μονάδας «Ευρυδική» κυκλοφορούν τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο και αφορούν στη δομή και στην οργάνωση της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης. Τα τελευταία χρόνια, η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι βασικός παροχέας πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Μονάδα «Ευρυδική» και, σε συνεργασία με την Εθνική Μονάδα «Ευρυδική» Κύπρου, συμμε-

τέχει ενεργά στη συλλογή υλικού και στη σύνταξη κειμένων τα οποία περιλαμβάνονται σε εκδόσεις, όπως:

- Key Data on Education in Europe
- Focus on the Structures of Higher Education
- National Summary Sheets
- Structures of Education, Vocational Training and Adult Education Systems in Europe
- European Glossary on Education

7.4.4 ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ (ΕΠΙ) ΣΤΗ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο ιδρύθηκε από τα κράτη – μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και λειτούργησε για πρώτη φορά το 1976 και στα προγράμματα σπουδών του δικαιούνται να συμμετάσχουν μόνο πολίτες των κρατών μελών του. Με την κατάθεση του Οργάνου Προσχώρησης από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 5 Οκτωβρίου 2004 και με την ομόφωνη επικύρωση της ένταξης της Κυπριακής Δημοκρατίας από το Ανώτατο Συμβούλιο του ΕΠΙ στις 9 Ιουνίου 2005, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης της Κύπρου και το Ινστιτούτο άρχισε να δέχεται αιτήσεις από Κύπριους φοιτητές με την έναρξη του νέου ακαδημαϊκού έτους 2006 – 2007.

Η επιλογή των υποτρόφων, ανάμεσα στους υποψηφίους κάθε κράτους – μέλους, γίνεται από το ίδιο το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για σπουδές σε διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο, για το ακαδημαϊκό έτος 2008 – 2009 μπορούν να το πράξουν μέσω της ιστοσελίδας του ιδρύματος (www.iue.it) μέχρι την 31η Ιανουαρίου 2008.

7.4.5 ERASMUS MUNDUS

Η ΔΑΑΕ ενθαρρύνει τη συμμετοχή των ιδρυμάτων ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης της Κύπρου, στο πρόγραμμα Erasmus Mundus.

Το Erasmus Mundus είναι ένα πρόγραμμα το οποίο δημιουργήθηκε μετά από απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρώπης και στοχεύει στην ενίσχυση της ποιότητας της Ευρωπαϊκής ανώτερης εκπαίδευσης και στην προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω συνεργασίας με τρίτες χώρες. Το πρόγραμμα άρχισε τη λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2004 και έχει σκοπό την ενδυνάμωση της συνεργασίας των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης μεταξύ τους και μεταξύ αντίστοιχων ιδρυμάτων τρίτων χωρών, υποστηρίζοντας υψηλής ποιότητας προγράμματα επιπέδου Μάστερ, μέσω της κινητικότητας μεταπτυχιακών φοιτητών και ακαδημαϊκών προς τα ευρωπαϊκά ιδρύματα αλλά και στα ιδρύματα τρίτων χωρών.

Μετά από ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος για την πρώτη περίοδο λειτουργίας του (2004-2008) διαπιστώθηκε η μεγάλη σημασία των στόχων και δράσεων του προγράμματος και κρίθηκε αναγκαία η συνέχισή του για την περίοδο 2009-2013, με κάποιες τροποποιήσεις. Σημαντικότερες τροποποιήσεις αποτελούν: η επέκταση του προγράμματος σε επίπεδο διδακτορικού, η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων συνεργασίας των πανεπιστημίων στην Ευρώπη και στις

τρίτες χώρες, και η παροχή ελκυστικότερων υποτροφιών σε Ευρωπαίους φοιτητές.

Στις 8 Νοεμβρίου 2007 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη με τη συμμετοχή εκπροσώπων των δημοσίων και ιδιωτικών ιδρυμάτων κατά την οποία έγινε παρουσίαση του ERASMUS MUNDUS και συγκεκριμένα του σκοπού, των δυνατοτήτων και των τρόπων αξιοποίησής του. Έγινε επίσης εκτενής περιγραφή της πρότασης που υπέβαλε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συνέχιση του εν λόγω προγράμματος ως ERASMUS MUNDUS II, για την περίοδο 2009-2013. Αναφέρθηκαν οι βασικές επιδιώξεις του νέου προγράμματος και αναλύθηκαν οι βασικές καινοτομίες της πρότασης.

Μέσα στα πλαίσια του σκοπού του Erasmus Mundus για ανάπτυξη της συνεργασίας με τρίτες χώρες έχει προγραμματιστεί μια σειρά από εκπαιδευτικές εκθέσεις (European Higher Education Fairs) για την περίοδο 2006-2008, σε οκτώ Ασιατικές χώρες: την Ταϊλάνδη, την Ινδία, τη Μαλαισία, την Κίνα, το Βιετνάμ, τις Φιλιππίνες, και την Ινδονησία. Σκοπός των εκθέσεων αυτών είναι να αυξήσει την ελκυστικότητα των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ευρώπης για σπουδές και για έρευνα. Να ενισχύσει τους οικονομικούς και πολιτισμικούς δεσμούς μεταξύ Ευρώπης και Ασίας και να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας των δύο ηπείρων στον τομέα της ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης.

7.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

7.5.1 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου εξέδωσε το 2006 τα ακόλουθα βιβλία :

- α. Η Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού: Πρακτικά 1^ο Διεθνούς Συνεδρίου του Συμβουλίου της Ευρώπης.
- β. Ενσωμάτωση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα.
- γ. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση.
- δ. Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Προδημοτική και τη Δημοτική Εκπαίδευση.
- ε. Δάσος: Δραστηριότητες Διαθεματικής Εφαρμογής

Κυκλοφόρησε, επίσης, το τεύχος 9 του περιοδικού εντύπου με τίτλο «Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου». Η νέα αυτή έκδοση περιλαμβάνει εργασίες του προσωπικού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου όπως και άλλων εκπαιδευτικών, που αφορούν θέματα Γενικής και Ειδικής Διδακτικής, θέματα σχετικά με τα προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και θέματα που προωθούν τους στόχους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για εισαγωγή της διαθεματικής προσέγγισης της διδασκαλίας, την αυτονόμηση της σχολικής μονάδας, τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας κ.ά.. Το Δελτίο έχει αποσταλεί δωρεάν σε όλα τα σχολεία.

Ετοιμάστηκε και απεστάλη σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Κύπρου το βιβλιάριο «Προαιρετικά Σεμινάρια Επιμόρφωσης 2007-2008», το οποίο ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς για το πρόγραμμα των προαιρετικών σεμιναρίων.

Επιπρόσθετα, εκτυπώθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο βιβλιάρια-οδηγοί για όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα, όπως, επίσης, και συμπληρωματικό υλικό και σημειώσεις για τις ανάγκες που προκύπτουν από τη διεξαγωγή των υποχρεωτικών και προαιρετικών σεμιναρίων.

7.5.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Η διεξαγωγή των Προγραμμάτων Ενδοϋπηρεσιακής Επιμόρφωσης Διευθυντών Δημοτικής Εκπαίδευσης και Διευθυντών και Βοηθών Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, καθώς και των άλλων προγραμμάτων επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και οι ανάγκες που δημιουργεί η υποχρέωση των συνέδρων για υποβολή εργασιών στα πλαίσια της επιμόρφωσης, αλλά και το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για ουσιαστική αυτομόρφωση έχουν αναβαθμίσει το ρόλο της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Ως εκ τούτου, έγινε προσπάθεια εμπλουτισμού της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με νέους τόμους βιβλίων, βιντεοταινίες και ψηφιακούς δίσκους. Συνολικά, η Βιβλιοθήκη διαθέτει 45853 τίτλους βιβλίων και 85 τίτλους περιοδικών εκδόσεων. Κατά το 2007 η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με 479 νέα βιβλία, ενώ αναμένεται η παραλαβή άλλων 100 περίπου βιβλίων. Στη θεματολογία των βιβλίων περιλαμβάνονται κυρίως τίτλοι που αφορούν στη μεθοδολογία της διδασκαλίας, στις εκπαιδευτικές καινοτομίες και πρακτικές, στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στην εκπαιδευτική διοίκηση. Η συνολική δαπάνη για το 2007 ανήλθε στις 25.000Λ.Κ.

Στα πλαίσια της προσπάθειας για αναβάθμιση της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, συνεχίζεται η μηχανογράφηση του υλικού που περιλαμβάνει με νέο βιβλιοθηκονομικό ηλεκτρονικό πρόγραμμα. Ήδη η Βιβλιοθήκη παρέχει ηλεκτρονική πρόσβαση σε πάνω από 1000 εκπαιδευτικά περιοδικά. Η προσπάθεια αυτή αναμένεται να καταστήσει δυνατή τη σύνδεση της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με άλλες σημαντικές βιβλιοθήκες της Κύπρου και του εξωτερικού και κυρίως τη σύνδεσή της με τα σχολεία.

7.5.3 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Συνεχίστηκε και κατά το έτος 2007 η συγγραφή σεναρίων και η παραγωγή βιντεοταινιών, που εξυπηρετούν σκοπούς των διάφορων θεμάτων του αναλυτικού προγράμματος. Συγκεκριμένα, ολοκληρώθηκε το μοντάζ των ταινιών:

- «Το φως στην ποίηση του Διονύσιου Σολωμού».
- «Ελένη».

Για τις πιο πάνω παραγωγές ακολουθεί η εκτύπωση των εξωφύλλων και η αποστολή τους σε όλα τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

7.5.4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Βρίσκεται σε εξέλιξη η συνεργασία με την Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδος στο επίπεδο της συμπαραγωγής εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Στα πλαίσια της συνεργασίας αυτής έχουν προχωρήσει οι διαδικασίες για την παραγωγή της ταινίας «Θεόφιλος- Κάσιαλος».

7.5.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ

Κατά το 2007 ο Τομέας Έρευνας και Αξιολόγησης ολοκλήρωσε τις έρευνες που βρίσκονταν σε εξέλιξη και προγραμμάτισε νέες έρευνες και αξιολογήσεις με βάση τις ανάγκες και τις προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Ερευνητικά προγράμματα που συμπληρώθηκαν ή συνεχίζονται, είναι, ανάμεσα σε άλλα, και τα πιο κάτω:

- Αξιολόγηση του θεσμού της ένταξης παιδιών με ειδικές ανάγκες στα δημόσια σχολεία του τόπου (συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου)
- Πρόγραμμα αλφαριθμητισμού στην Στ' Δημοτικού (συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τη ΜΟΕΠΑΣΕ)
- Ενημερωτικές συναντήσεις με εκπαιδευτικούς και παρεμβατικά προγράμματα για το θέμα της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Αγωγής (συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών)
- Αξιολόγηση του προγράμματος επιμόρφωσης εκπαιδευτικών από τις χώρες του Ευξείνου Πόντου (απόφαση Υπ. Συμβουλίου)
- Αξιολόγηση των υποχρεωτικών και προαιρετικών σεμιναρίων του Π.Ι.
- Αξιολόγηση του προγράμματος Παραβατικής Συμπεριφοράς
- Αξιολόγηση του Μουσικού και Αθλητικού Σχολείου
- Αξιολόγηση του Αθλητικού Απογεύματος
- Αξιολόγηση του θεσμού των αιθουσών γλωσσών στο Ενιαίο Λύκειο
- Αξιολόγηση του θεσμού ΔΔΚ στο Ενιαίο Λύκειο

Παράλληλα, ο Τομέας συντόνισε και διευκόλυνε τη διεξαγωγή του προγράμματος ΜΕΡΑ στα σχολεία (Μαθητές στην Έρευνα), το οποίο διοργανώνεται σε συνεργασία με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το προσωπικό του Τομέα Έρευνας και Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ασχολήθηκε με διδακτικό έργο σε όλα τα προγράμματα επιμόρφωσης του Π.Ι., καθώς και με στήριξη πολλών σχολικών μονάδων για την ανάπτυξη και παρακολούθηση έρευνας δράσης.

7.5.6 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κατά τη διάρκεια του 2007 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου συμμετείχε σε διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα, τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά στον Πίνακα 1, καθώς επίσης και στο ευρωπαϊκό δίκτυο «ENTEPE» (European Network on Teacher Education Policy). Το εν λόγω ευρωπαϊκό δίκτυο αποσκοπεί στον καθορισμό του προφίλ του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού με έμφαση στην ενδούπηρεσιακή επιμόρφωση και στην έρευνα. Στο δίκτυο αυτό συμμετέχουν εκπρόσωποι Υπουργείων Παιδείας των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπρόσθετα, με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο οργάνωσε για τρίτη συνεχή χρονιά μια σειρά δραστηριοτήτων, στα πλαίσια του Σχεδίου «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010».

Πίνακας 1: Ευρωπαϊκά Προγράμματα στα οποία συμμετείχε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το 2007

ΔΡΑΣΗ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΘΕΜΑ
COMENIUS 2.1	ECMA European Counsellor For Multicultural Affairs Teach & Esprit On the Edge PRO-CLIL	Αναλυτικό Πρόγραμμα για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε θέματα Διαπολιτισμικής εκπαίδευσης Προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης Αντιμετώπιση διδακτικών αναγκών μέσα από ανάπτυξη διδακτικών στρατηγικών και διδακτικού υλικού. Βασικές αρχές για την εφαρμογή της μεθοδολογίας CLIL στη Δημοτική και Προδημοτική Εκπαίδευση
MINERVA	MustLearnIT Using ICT for special subject Distance Learning in multigrade schools	Ενίσχυση των μικρών σχολείων με εξειδικευμένη εξ αποστάσεως διδασκαλία ειδικών θεμάτων
GRUNDTVIG 2	Diagnosis of Teachers' needs and evaluation of Teachers	Διάγνωση αναγκών και αξιολόγηση της ανάπτυξης του εκπαιδευτικού
ERASMUS Mundus	Erasmus Intensive Programmes	ACEP (Analysis of Comparative Education Policies)
eContentPlus	CITER	Δημιουργία μιας ηλεκτρονικής βάσης ιστορικών βιβλίων στο διαδίκτυο με σκοπό την πρόσβαση και διερεύνηση ιστορικών πληροφοριών μέσα από πολλαπλές πηγές πληροφόρησης.

7.5.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά (ΚΕΠΕΠ) βρίσκεται στον τρίτο χρόνο λειτουργίας του. Ιδρύθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με την Κοινότητα Πεδουλά. Αποτελεί το πρώτο κρατικό Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και βρίσκεται υπό την εποπτεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το οποίο είναι και ο συντονιστικός φορέας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφόρου Ανάπτυξης.

Το Κέντρο στεγάζεται στο πρώην Δημοτικό Σχολείο Πεδουλά, οι χώροι του οποίου έχουν αναμορφωθεί, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται.

Τα προγράμματα του Κέντρου είναι μονοήμερα, ολοήμερα και τριήμερα, δομούνται στη βάση πέντε θεματικών αξόνων («Δάσος», «Νερό», «Μονοπάτια της Φύσης», «Περιβάλλον και Πολιτισμός», «Περιβάλλον και Τοπική Κοινότητα») και εί-

να άμεσα συνδεδεμένα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα των διαφόρων εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Στόχος του Κέντρου είναι να καταστεί χώρος ανάπτυξης και εφαρμογής πολύπλευρων περιβαλλοντικών δράσεων, μέσα από τις οποίες μαθητές και εκπαιδευτικοί, καθώς και άλλες ομάδες πληθυσμού θα έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν διάφορα περιβαλλοντικά θέματα στην ολιστική τους διάσταση, σε βιωματικά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Πέρα από την προσφορά εκπαιδευτικών προγραμμάτων στους μαθητές, το Κέντρο προσφέρει επιμορφωτικά προγράμματα εκπαίδευσης σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, με στόχο την εξοικείωσή τους με τη διδακτική και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της εμπειρικής-βιωματικής τους ενασχόλησης με διάφορα πεδία μελέτης του εξωτερικού περιβάλλοντος. Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 συμμετείχαν στα προγράμματα του Κέντρου 3850 μαθητές από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και 250 εκπαιδευτικοί σε επιμορφωτικά σεμινάρια και βιωματικά εργαστήρια που οργανώθηκαν σε διάφορα περιβαλλοντικά πεδία της περιοχής.

Το ΚΕΠΕΠ στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτικών «ΑΡΙΩΝ» οργάνωσε και φιλοξένησε την επιμορφωτική συνάντηση «Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μέσα από την Τέχνη και τον Πολιτισμό». Στα πλαίσια της συνάντησης συμμετείχαν 18 εκπαιδευτικοί και ακαδημαϊκοί από δώδεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι μέσα από διαθεματικές δραστηριότητες και βιωματικά εργαστήρια είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να συζητήσουν θέματα σχετικά με την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των ζητημάτων του περιβάλλοντος και της αειφορίας στο σχολείο, μέσα από την παράλληλη αξιοποίηση της μη τυπικής εκπαίδευσης και των εξωτερικών μαθησιακών περιβαλλόντων.

Δραστηριότητες και Δράσεις της Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ως συντονιστικός φορέας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, έχει συγκροτήσει ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης η οποία αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και εμπλέκεται σε διάφορες δράσεις σχετικές με την προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε όλες της εκπαιδευτικές βαθμίδες. Μερικές από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες της ομάδας για τη σχολική χρονιά 2006-2007 αποτέλεσαν:

- Η προσφορά επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων σε θέματα σχετικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Στα πλαίσια της δράσης αυτής οργανώθηκαν τα πιο κάτω σεμινάρια: «Η Διαθεματικότητα στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση», «Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο σχολείο: Θεωρητικές και Μεθοδολογικές Προσεγγίσεις», «Ο ρόλος και η συμβολή των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο σχολείο», «Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»
- Η συμμετοχή σε διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα και δίκτυα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στα πλαίσια της δράσης αυτής η παιδαγωγική ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης συμμετέχει ή συντονίζει τα πιο κάτω προγράμματα:
  - α. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Μαθαίνω για τα Δάση» (Leaf): Το πρόγραμμα επιδιώκει τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας ανάμεσα στα διάφορα σχολεία της Ευρώπης με στόχο τη διαμόρφωση δασικής συνείδησης και την παραγωγή σχετικού εκπαιδευτικού υλικού. Εθνικός χειριστής του

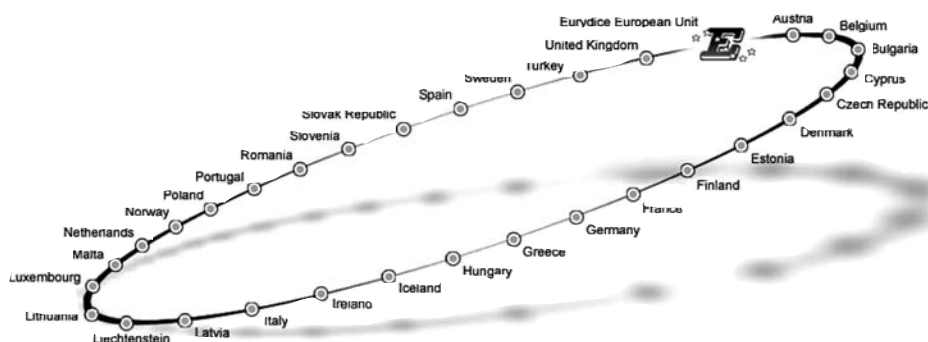
προγράμματος είναι ο μη κυβερνητικός οργανισμός «Φίλοι της Θάλασσας», (CYMEPA) και συντονιστής το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

- β. Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα «Θεματικό Δίκτυο Δάσος-Μονοπάτια της Φύσης»: Το πρόγραμμα αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο των συνεργασιών Κύπρου-Ελλάδας και αποσκοπεί στην ενασχόληση των μαθητών με ζητήματα που αφορούν στο δάσος και στα μονοπάτια της φύσης. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα στοχεύει στη γνωριμία των μαθητών με τα μονοπάτια της φύσης του τόπου μας, τη δραστηριοποίησή τους σε αυτά και στην εκτίμηση της σημασίας που έχουν για τη διατήρηση του φυσικού μας πλούτου και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.
- γ. «Carbon Trading Game»: Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και σε αυτό συμμετέχουν η Αγγλία, η Πολωνία, η Λετονία, η Ιταλία και η Κύπρος (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Σκοπός του προγράμματος είναι η δημιουργία ηλεκτρονικής ευρωπαϊκής πλατφόρμας με στόχο την αναζήτηση λύσεων στο πρόβλημα των κλιματικών αλλαγών μέσα από τη χρήση ενός ειδικά σχεδιασμένου on-line παιδαγωγικού παιχνιδιού, που βασίζεται στην αγορά εκπομπών άνθρακα με μεθόδους που χρησιμοποιούνται στις δημοπρασίες. Στο παιχνίδι αυτό ομάδες μαθητών από την Ευρώπη παίρνουν μέρος σε μια online δημοπρασία για την ανταλλαγή άνθρακα.
- Η οργάνωση ημερίδων σε συνεργασία με διάφορους φορείς από την Κύπρο και το Εξωτερικό.
  - Η συμβουλευτική στήριξη των σχολείων και η διεξαγωγή σεμιναρίων για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε σχολική βάση.
  - Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα πλαίσια των αναγκών της σχολικής μονάδας και της τοπικής κοινότητας.
  - Η συγγραφή σχετικού εκπαιδευτικού περιβαλλοντικού υλικού, άμεσα συνδεδεμένου με το Αναλυτικό Πρόγραμμα του τόπου μας.
  - Η διεξαγωγή ερευνών σχετικών με την αξιολόγηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και τη διάγνωση των αναγκών των εκπαιδευτικών σε θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η δράση αυτή πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Τομέα Έρευνας και Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

8. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

8.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Το Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση “Ευρυδική” είναι ένας θεσμικός μηχανισμός που ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Μέλη Κράτη, και από το 1980, στόχος του είναι η ενίσχυση της συνεργασίας όσον αφορά στην εκπαίδευση μέσα από την κατανόηση των συστημάτων και των πολιτικών. Από το 1995, η “Ευρυδική” αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των ευρωπαϊκών προγραμμάτων δράσης της Επιτροπής για την εκπαίδευση.

8.1.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Αποτελείται από μία Ευρωπαϊκή Μονάδα με έδρα τις Βρυξέλλες και Εθνικές Μονάδες σε κάθε μια από τις 31 χώρες που καλύπτονται από το πρόγραμμα “Διά Βίου Μάθησης” (δηλαδή τα 27 Μέλη Κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις τρεις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ και την Τουρκία), οι οποίες λειτουργούν κατά κανόνα στα υπουργεία παιδείας ή σε φορείς που συνδέονται άμεσα με αυτά.

Η Ευρωπαϊκή Μονάδα “Ευρυδική” υποστηρίζει την Επιτροπή όσον αφορά τις δράσεις στον χώρο της εκπαίδευσης που απαιτούν συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς, ιδιαίτερα το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ) και τον Εκπαιδευτικό, Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (Ουνέσκο).

Η εργασία του Δικτύου βασίζεται σε δεδομένα που συλλέγονται από κάθε Εθνική Μονάδα. Η διαδικασία για την προετοιμασία των μελετών βασίζεται σε σταθερούς και ομοιόμορφους ορισμούς και στην προετοιμασία των σχετικών ερωτηματολογίων. Η συγκριτική ανάλυση που αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Μονάδα ελέγχεται από τις Εθνικές Μονάδες με σκοπό την εξασφάλιση ότι οι πληροφορίες θα είναι ορθές και ακριβείς.

8.1.2 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες των χρηστών του, το Δίκτυο Ευρυδική προετοιμάζει και εκδίδει τα ακόλουθα:

- εύκολα συγκρίσιμες και τακτικά επικαιροποιημένες μονογραφίες σχετικά με την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων,
- συγκριτικές μελέτες για ειδικά θέματα στο πλαίσιο ενδιαφερόντων της Κοινότητας,
- δείκτες για διαφορετικά επίπεδα της εκπαίδευσης, από την προ-δημοτική έως την ανώτατη εκπαίδευση.

Μία από τις πηγές που χρησιμοποιείται από τους χρήστες του Δικτύου είναι το Eurybase, μία μοναδική και λεπτομερής βάση δεδομένων για όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα που καλύπτονται από το Δίκτυο. Σε συνεργασία με την Eurostat (το Στατιστικό Γραφείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων), η "Ευρυδική" παράγει το Key Data on Education-Αριθμοί Κλειδιά στην Εκπαίδευση, μια έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που περιλαμβάνει γενικούς και θεματικούς δείκτες οι οποίοι επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η "Ευρυδική" συνεργάζεται στενά και με το Cedefop (το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης) και το ETF (Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Κατάρτισης), κυρίως για την προετοιμασία της έκδοσης "Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Europe"-Δομές της εκπαίδευσης, της αρχικής κατάρτισης και των συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρώπη.

Εκδόσεις του Δικτύου κατά τη χρονιά 2006-2007

- School Autonomy [Σχολική Αυτονομία]
- Key Data on Higher Education in Europe 2007 [Αριθμοί Κλειδιά στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρώπη 2007]
- Focus on the structure of higher education in Europe. National trends in the Bologna Process - 2006/07 Edition, Eurydice, 2007 [Δομή της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης]
- European Glossary on Education, Vol. 5, Decision-making, advisory, operational and regulatory bodies in higher education, 2007 [Γλωσσάριο με όρους των φορέων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης]
- Non-vocational adult education in Europe. Executive summary of national information in Eurybase, 2007 [Εκπαίδευση ενηλίκων]
- Specific educational measures to promote all forms of giftedness at school in Europe, 2007 [Χαρισματικά παιδιά]

8.1.3 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

Στην Κύπρο, από τον Ιούνιο του 2002, η Μονάδα λειτουργεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με την ονομασία Κυπριακή Μονάδα Ευρυδική.

Οι δραστηριότητες της Κυπριακής Μονάδας Ευρυδική επικεντρώνονται στη συγκέντρωση πληροφοριών για όλες τις πτυχές και όλες τις βαθμίδες (Προ-Δημοτική, Δημοτική, Μέση, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική, Ανώτερη-Ανώτατη) του Κυπριακού Εκπαιδευτικού συστήματος, στην κατάταξη και τοποθέτηση αυτών

των πληροφοριών στο ανάλογο κεφάλαιο μιας έκδοσης, στη συνεχή αναπροσαρμογή των δεδομένων και τη μετάφρασή τους στην Αγγλική Γλώσσα.

Μια εξίσου σημαντική δραστηριότητα της Μονάδας, είναι η συγγραφή, μετάφραση αλλά και κατανομή Δελτίων Τύπου σε αποδέκτες προτεραιότητας (priority recipients) εντός του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, καθώς και στα ΜΜΕ, συνεπώς και στο ευρύ κοινό, κάθε φορά που ολοκληρώνεται μια καινούργια έκδοση στην οποία λαμβάνει μέρος και η Κύπρος.

Επίσης, υπάρχει συνεχής επικοινωνία με την Ευρωπαϊκή Μονάδα στις Βρυξέλλες με στόχο την άμεση τροφοδότηση σχετικών πληροφοριών πάνω σε διάφορα επιμέρους θέματα μέσω του διαδικτύου.

Κατά το 2006 η Κυπριακή Μονάδα Ευρυδίκη είχε αναλάβει την ολική επιμέλεια της έκδοσης Key Data on Education 2005 στα ελληνικά (μετάφραση, εκτύπωση, διανομή και προώθηση) γεγονός που θεωρήθηκε πάρα πολύ σημαντική συμβολή τόσο της Μονάδας όσο και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην προώθηση των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφοριών.

9.1 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.1.1 ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΟΥΝΕΣΚΟ ΚΥΠΡΟΥ

1. Δραστηριοποιήθηκαν και φέτος τα Εταιρικά Σχολεία Ουνέσκο Κύπρου, που λειτουργούν εδώ και 36 χρόνια. Τα σχολεία αυτά έχουν ως κύριο στόχο την προβολή και προώθηση των ιδανικών της Ουνέσκο (φιλία, αγάπη, ειρήνη, συνεργασία) μεταξύ των μαθητών μας.
2. Τα Εταιρικά Σχολεία Ουνέσκο Κύπρου έχουν ως βασική δραστηριότητά τους την οργάνωση του ετήσιου Παγκύπριου Συμποσίου τους.
3. Το Δεκέμβριο του 2006 οργανώθηκε στη Λεμεσό εκδήλωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.
4. Το Μάρτιο του 2007 οργανώθηκε στη Λευκωσία το Λ΄ Παγκύπριο Συμπόσιο με θέμα «Τα 60 χρόνια της Unesco».
5. Τα Εταιρικά Σχολεία Ουνέσκο Κύπρου διατηρούν σχέσεις και συνεργάζονται με σχολεία Ουνέσκο άλλων χωρών και κυρίως με τα συνεργαζόμενα σχολεία της Ελλάδας.
6. Τα Εταιρικά Σχολεία Ουνέσκο Κύπρου συμμετέχουν τα τελευταία χρόνια στο Συνέδριο Εταιρικών Σχολείων Ουνέσκο της Ελλάδας.

9.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» ΙΒ΄ ΣΥΝΟΔΟΣ, 2007

Το Πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων» είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που απευθύνεται σε όλους τους μαθητές της Β΄ τάξης των Λυκείων της Ελλάδας και του Ελληνισμού του εξωτερικού. Είναι μια προσφορά της Βουλής των Ελλήνων στη γενική εκπαίδευση και στην ευρύτερη παιδεία των Ελλήνων και των Ελληνίδων. Σκοπός του πρωτοποριακού αυτού Εκπαιδευτικού Προγράμματος είναι η συμβολική εμπειρία και συμμετοχή των νέων στα κοινά και η μύση τους στις αξίες, τους κανόνες και τις πρακτικές της δημοκρατίας. Η Κύπρος συμμετέχει ανελλιπώς, για ενδέκατη χρονιά, με είκοσι (20) Έφηβους Βουλευτές οι οποίοι φιλοξενούνται κάθε χρόνο από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Τη σχολική χρονιά 2006 - 2007 έλαβαν μέρος από την Κύπρο 1654 μαθητές/ τριες της Β΄ τάξης Λυκειακού κύκλου από 60 Σχολεία (41 Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, 9 Τεχνικής Εκπαίδευσης και 10 Ιδιωτικής Εκπαίδευσης). Οι 20 έφηβοι βουλευτές, εκπροσωπούν όλες τις επαρχίες της Κύπρου (7 για τη Λευκωσία, 4 Λεμεσό, 3 για την Αμμόχωστο, 2 για τη Λάρνακα, 2 για την Πάφο, 1 για την Κερύνεια και 1 για την Καρπασία).

Σε πρώτη φάση οι εργασίες αξιολογήθηκαν στην Κύπρο από ομάδα αξιολογητών οι οποίοι επέλεξαν, κατά επαρχία, αριθμό εργασιών σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης όπως έχουν καθοριστεί από το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Τα βασικά αυτά κριτήρια είναι:

1. Το ζήτημα που διαλέγει να θέσει και να αναπτύξει ο μαθητής δεν πρέπει να εξαντλείται σε προσωπικά βιώματα αλλά να έχει κοινωνική διάσταση και να ανάγεται σε πολιτικά ζητήματα, δηλαδή από την ανάλυση να προκύπτει η

ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή τους προς το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου.

2. Το δοκίμιο να περιέχει τεκμηριωμένες και ρεαλιστικές προτάσεις για την επίλυση των προβλημάτων που τίθενται.
3. Ο λόγος του μαθητή να είναι σαφής, ευπρεπής, ορθά δομημένος και ορθολογικά συγκροτημένος.

Από αυτό τον αριθμό υποψηφίων εφήβων βουλευτών, κατά επαρχία, προέκυψαν, με δημόσια κλήρωση στην Ελλάδα, οι είκοσι (20) έφηβοι βουλευτές που εκπροσώπησαν την Κύπρο στην ΙΒ΄ Σύνοδο, που έγινε στην Αθήνα από τις 18 ως τις 20 Ιανουαρίου 2008. Οι έφηβοί μας βουλευτές είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους σε ποικίλα θέματα που τους απασχολούν και που άπτονται της τρομοκρατίας, του ρατσισμού, των ναρκωτικών, των εθνικών προβλημάτων, της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. ά. Είχαν επίσης την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες με Ελληνόπουλα από όλο τον κόσμο.

9.1.3 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ - ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ενας σημαντικός αριθμός σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης συμμετέχει κάθε χρόνο σε διάφορα προγράμματα Σχολικών Διασυνδέσεων και Ανταλλαγών, καθώς επίσης και σε Διεθνή Μαθητικά Συνέδρια που οργανώνονται από το Συμβούλιο της Ευρώπης, από διάφορες χώρες και από μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Ο βασικός σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων από διάφορες χώρες και της αλληλοκατανόησης ανάμεσα στους νέους για έναν κόσμο ειρηνικό, χωρίς προκαταλήψεις και διακρίσεις.

Τα σημαντικότερα προγράμματα και συνέδρια στα οποία έλαβαν μέρος τα σχολεία μας κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 είναι τα πιο κάτω:

- Πρόγραμμα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του "Κέντρου Βορρά-Νότου" του Συμβουλίου της Ευρώπης, με έδρα τη Λισσαβόνα. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού όρισε, σύμφωνα με απόφαση των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων, την εβδομάδα 17-25 Νοεμβρίου 2007 ως Εβδομάδα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης με κοινό θέμα για όλες τις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης «Έξι δισεκατομμύρια άνθρωποι – μια ανθρωπότητα» και με κύριο στόχο την ενθάρρυνση της κατανόησης μεταξύ των πολιτών των χωρών Βορρά και Νότου, ιδιαίτερα μέσω της πληροφόρησης και της εκπαίδευσης της νεολαίας, καθώς και με πρωτοβουλίες που αποσκοπούν να προαγάγουν τον αμοιβαίο σεβασμό και την αλληλεγγύη μεταξύ των λαών.
- Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετείχε με εκπρόσωπό του στο ετήσιο συνέδριο στη Λισσαβόνα, 1-4 Μαρτίου 2007, με θέμα «Στρατηγικές για την Ενίσχυση και Προώθηση της Παγκόσμιας Εκπαίδευσης». Βασικός άξονας του συνεδρίου ήταν η δημιουργία του Global Education Guidelines, τη συγγραφή του οποίου ανέλαβαν έξι από τους εθνικούς συντονιστές, ανάμεσά τους και η Κύπρος.
- Παγκόσμιο Μαθητικό Συνέδριο στη Χάγη, που διοργανώνεται από το εκπαιδευτικό ίδρυμα The Hague International Model United Nations (THIMUN), το οποίο είναι συνδεδεμένο με το Τμήμα Δημοσίων Πληροφοριών των Ηνωμένων Εθνών. Στο συνέδριο αυτό, 21-27 Ιανουαρίου 2007, έλαβαν μέρος 3210 μαθητές/τριες και 377 καθηγητές/τριες από 102 χώρες. Το συνέδριο διεξάγεται στα πρότυπα λειτουργίας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Την Κύ-

προ αντιπροσώπευσε δεκαμελής ομάδα μαθητών και μαθητριών από το Παγκύπριο Γυμνάσιο και το Λύκειο Ακρόπολης με συνοδούς μια Β. Διευθύντρια και ένα Β. Διευθυντή των Αγγλικών.

- Συμμετοχή μαθητών/τριών της Κύπρου στο Μοντέλο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Model Eurorean Parliament) στη Σόφια της Βουλγαρίας από 14-22 Απριλίου 2007 και στη Ρώμη της Ιταλίας από 24 Νοεμβρίου 2007 μέχρι 01 Δεκεμβρίου 2007. Η Κύπρος έλαβε μέρος στα συνέδρια αυτά με πέντε μαθητές/τριες από τέσσερα Λύκεια και μια Τεχνική Σχολή. Η συμμετοχή έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές/τριες μας να γνωρίσουν και να συνεργαστούν με μαθητές/τριες από χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από υποψήφια για ένταξη χώρες. Έμαθαν πώς να ερευνούν, όταν προετοιμάζονταν για τα θέματα που θα συζητιόνταν στα συνέδρια, και απεκόμισαν χρήσιμες εμπειρίες και εντυπώσεις μέσα από τις συγκεκριμένες δημοκρατικές διαδικασίες των συνεδρίων.

9.1.4 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ (ΔΙ.Σ.ΕΥΡΩ)

Σκοπός και δραστηριότητες του διαγωνισμού

Ο Διαγωνισμός Σχολείων Ευρώπης (ΔΙ.Σ.ΕΥΡΩ) διεξάγεται στα πλαίσια της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για εναρμόνιση με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Σκοπός του Διαγωνισμού είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ μαθητών ευρωπαϊκών χωρών και η ενεργός ενασχόλησή τους με τις πανευρωπαϊκές ιδέες και αξίες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Οι δραστηριότητες που εντάσσονται στο Διαγωνισμό περιλαμβάνουν:

- Τη διεξαγωγή Διαγωνισμού σε μορφή Έκθεσης Ιδεών (ατομική συμμετοχή στη Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση), Τέχνης (ατομική ή ομαδική συμμετοχή στη Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση) και Μελέτης-Έρευνας / Project (ομαδική συμμετοχή στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση).
- Τη διεξαγωγή Διαγωνισμού στο Διαδίκτυο, ο οποίος προβλέπει συνεργασία μεταξύ μαθητών (Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης) από σχολεία τριών Ευρωπαϊκών χωρών για δημιουργία κοινής ιστοσελίδας (Internet Award Scheme).
- Τη διοργάνωση Συγκεντρώσεων Βραβευμένων Μαθητών της Μέσης Εκπαίδευσης σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες που παίρνουν μέρος στο Διαγωνισμό (European Youth Gatherings).

Γενικός τίτλος του Διαγωνισμού για τη σχολική χρονιά 2006 -2007 ήταν «Ίσες Ευκαιρίες για Όλους». Για δεύτερη συνεχή χρονιά, η συμμετοχή στο Διαγωνισμό της Έκθεσης Ιδεών ήταν προαιρετική.

Περαιτέρω, με την αλλαγή που προϋπήρξε στη μορφή του Διαγωνισμού των Ομαδικών Εργασιών που αφορά τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση, και την μετονομασία αυτών σε Ποικίλες Ομαδικές Εργασίες, δόθηκε περισσότερη ευχέρεια για καινοτομία και δημιουργικότητα στους μαθητές, με αποτέλεσμα να συμμετέχουν στο Διαγωνισμό με περισσότερες κατασκευές, μουσικές δημιουργίες, βίντεος κ.λ.π., αξιοποιώντας έτσι ακόμα περισσότερο τη μοντέρνα τεχνολογία.

Συνολικά, 49 Γυμνάσια και 43 Λύκεια συμμετείχαν στο Διαγωνισμό, καθώς και αρκετά ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Στο Διαγωνισμό Τέχνης στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση, οι μαθητές πέρασαν και πάλι από διαδικασία επιλογής. Οι επιλεγέντες από όλη την Κύπρο κλήθηκαν να διαγωνιστούν, υπό μορφή Ημερίδας, σε συγκεκριμένα Κέντρα - Σχολεία της επαρχίας τους σε καθορισμένες ημερομηνίες υπό την επιτήρηση καθηγητών. Πέραν τούτου, μια καινοτομία που θεσμοθετήθηκε ήταν ότι στους μαθητές που συμμετείχαν στην Ημερίδα, δόθηκαν πρώτη φορά εξειδικευμένα θέματα - διαφορετικά για κάθε κατηγορία - τα οποία απέρρεαν από το γενικό θέμα και τα οποία ήταν άγνωστα στα μαθητές μέχρι την ημέρα της Ημερίδας. Στη Δημοτική Εκπαίδευση στο Διαγωνισμό Τέχνης, τα εξειδικευμένα θέματα δόθηκαν στους μαθητές 3 εβδομάδες πριν τη διεξαγωγή του θεσμού της Ημερίδας στη Μέση Εκπαίδευση. Οι διαδικασίες του Διαγωνισμού και στις δυο βαθμίδες Εκπαίδευσης ολοκληρώθηκαν ταυτόχρονα.

Η προκήρυξη του Διαγωνισμού για το γραπτό μέρος έγινε στις 28 Σεπτεμβρίου 2006. Παρά το προαιρετικό του Διαγωνισμού, η συμμετοχή των Κυπρίων μαθητών στη Μέση και Δημοτική Εκπαίδευση ήταν και πάλι καθολική. Μεγάλη ήταν και η συμμετοχή και ιδιωτικών σχολείων Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Ο Διαγωνισμός Έκθεσης Ιδεών πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιανουαρίου 2007, ενώ ο Διαγωνισμός Τέχνης στη Μέση Εκπαίδευση έγινε από 3 -7 Απριλίου 2007.

Η τελετή βράβευσης των νικητών του Διαγωνισμού έλαβε χώραν στις 25 Απριλίου 2007 στο Παγκύπριο Γυμνάσιο με χορηγό τον Όμιλο Λαϊκής Τράπεζας. Η Έκθεση Τέχνης των βραβευμένων έργων πραγματοποιήθηκε στον ίδιο χώρο από τις 23 - 27 Απριλίου 2007. Πέρσι, ήταν η πρώτη χρονιά που έγινε η Τελετή Βράβευσης και η Έκθεση Τέχνης σε σχολείο και η όλη εκδήλωση στέφθηκε με επιτυχία.

Δεκαεννιά βραβευμένοι μαθητές επιλέγησαν, μετά από συνεντεύξεις στο Υ.Π.Π. και συνεννόηση με τα σχολεία, να λάβουν μέρος σε Συγκεντρώσεις Νικητών το καλοκαίρι του 2007, στην Κύπρο και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Η Συγκέντρωση Νικητών στην Κύπρο πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στη Λεμεσό, από 23 - 29 Ιουλίου 2007 και σ' αυτήν συμμετείχαν 19 μαθητές από 6 διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες, υπό την επιτήρηση τριών Κύπριων Ομαδαρχών.

9.1.5 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης συμμετέσχαν σε μεγάλο αριθμό διαγωνισμών ενδοσχολικών, παγκύπριων και διεθνών.

Αντιπροσωπευτικότεροι διαγωνισμοί σε παγκύπριο ή διεθνές επίπεδο ήσαν:

- Μαθητικός Διαγωνισμός Δοκιμίου της Ελληνικής Πρεσβείας, μεταξύ όλων των τελειοφοίτων των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών
- Διαγωνισμός Σχολείων Ευρώπης (ΔΙ.Σ.ΕΥΡΩ), σε έκθεση, δοκίμιο, project και στην Τέχνη
- Βουλή των Εφήβων
- Παγκύπριοι, Βαλκανικοί και Διεθνείς Διαγωνισμοί στη Φυσική
- Παγκύπριοι, Βαλκανικοί και Διεθνείς Διαγωνισμοί στα Μαθηματικά
- Διεθνείς και Βαλκανικοί Διαγωνισμοί της Ολυμπιάδας Χημείας
- Ευρωπαϊκή Ολυμπιάδα Φυσικών Επιστημών

- Παγκόσμια Ολυμπιάδα Βιολογίας
- Διαγωνισμοί Πληροφορικής: Παγκύπριος Διαγωνισμός, Βαλκανιάδα Πληροφορικής, Παγκόσμια Ολυμπιάδα Πληροφορικής
- Παγκύπριος Ενδοσχολικός Διαγωνισμός στα Γαλλικά
- Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Γαλλικής Γλώσσας
- Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Σύγχρονου Θεάτρου και Αρχαίου Δράματος
- Πανελλήνιος Διαγωνισμός Αρχαίων Ελληνικών
- Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός για τη «Γνώση και κατανόηση της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και του Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού»
- Βαλκανική Ολυμπιάδα Οικολογίας
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες Χορού
- Πανελλήνιοι Μαθητικοί Μουσικοί Αγώνες.

9.1.6 ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΕΡΓΗ

Ο θεσμός των Παγκύπριων Αγώνων Σχολικού Θεάτρου, που όπως είναι γνωστό διοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου με αθλοθέτη το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου, έχει καταξιωθεί και εμπεδωθεί, καθώς χρόνο με το χρόνο αυξάνεται ο αριθμός των σχολείων που συμμετέχουν και βελτιώνεται η ποιότητα των παραστάσεων. Από το 2002 στο Διαγωνισμό Σχολικού Θεάτρου προστέθηκε και παράσταση Αρχαίου Δράματος με αντίστοιχη συμμετοχή του καλύτερου έργου στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Αρχαίου Δράματος. Από το 2002, επίσης, οι Αγώνες είναι αφιερωμένοι στη Μνήμη του Παναγιώτη Σέργη, ο οποίος, θεωρώντας το σχολικό θέατρο ως απαραίτητο συστατικό του εκπαιδευτικού συστήματος, εργάστηκε σκληρά για την καθιέρωση του σχολικού θεάτρου ως παιδαγωγικού μέσου.

Μέσα από το θέατρο οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να σπουδάσουν τους ανθρώπινους χαρακτήρες και να γνωρίσουν καλύτερα την ανθρώπινη ζωή. Παράλληλα, μαθαίνουν να συνεργάζονται, να πειθαρχούν, να καλλιεργούν τη φαντασία τους, να αναπτύσσουν τις οργανωτικές τους ικανότητες και να χαίρονται την έκφραση, την επικοινωνία και τη δημιουργικότητα.

Μέσα στον άκρατο υλισμό, καταναλωτισμό και ευδαιμονισμό της σύγχρονης κοινωνίας, όπου οι πνευματικές αναζητήσεις ολοένα υποβαθμίζονται, ο ρόλος αυτού του υψηλού κληροδοτήματος του πανάρχαιου ελληνικού πνεύματος έχει τεράστια σημασία. Το μοναδικό αυτό δημιούργημα του ελληνικού πολιτισμού είναι γνωστό ότι έχει τεράστια παιδαγωγική αξία. Η ενασχόληση με τη θεατρική πράξη συνιστά πολύτιμη συμβολή στην αναβάθμιση της ποιότητας της σύγχρονης ζωής. Το θέατρο ως γνήσιος καρπός της γνώσης και του έντεχνου λόγου μορφώνει, προβληματίζει, καλλιεργεί συνειδήσεις έτοιμες ν' αντισταθούν στις προκλήσεις των καιρών. Η θεατρική καλλιέργεια αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διάπλασης μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.

Οι 18οι Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Σύγχρονου Θεάτρου και Αρχαίου Δράματος διεξήχθησαν μεταξύ 5 και 28 Μαρτίου 2007 και σ' αυτούς πήραν μέρος 56 συνολικά σχολεία, από τα οποία τα 52 παρουσίασαν παράσταση σύγχρονου θεάτρου και 4 αρχαίου δράματος.

Το Λύκειο Πολεμιδιών εκπροσώπησε την Κύπρο στην Πανελλήνια Εβδομάδα Καλλιτεχνικής Έκφρασης με το έργο του Γρηγόριου Ξενόπουλου «Πειρασμός». Οι παραστάσεις αρχαίου δράματος ήταν εκτός συναγωνισμού.

9.1.7 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

9.1.7.1 Η Φυσική στη ζωή και το περιβάλλον: Από τη Θεωρία στην Πράξη

1ο Παγκύπριο Συνέδριο Φυσικής Μαθητών-Καθηγητών για τον Επιστημονικό Αλφαριθμητισμό

Η διαμόρφωση «εγγράμματων» πολιτών, δηλαδή πολιτών οι οποίοι με κριτική σκέψη, υπευθυνότητα, αίσθημα ευθύνης, διάθεση συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων, ικανών να ανταποκριθούν στην κοινωνία της πληροφορίας, αλλά και του αιτήματος για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής στα πλαίσια ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου και πολλές φορές αντιφατικού κόσμου, βασισμένου στη διασφάλιση του τρίπτυχου οικονομία-ανάπτυξη-περιβάλλον, προϋποθέτουν τον επανακαθορισμό του ρόλου του σχολείου, αλλά και του τρόπου με τον οποίο μέσα από αυτό προσεγγίζεται η σχολική γνώση και τα σύγχρονα ζητήματα της εποχής, όπως είναι τα ζητήματα του περιβάλλοντος.

Η διεξαγωγή του πρώτου παγκύπριου συνεδρίου μαθητών-καθηγητών που έγινε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά στις 22 Απριλίου 2007, από την Επιθεώρηση Φυσικής Μέσης Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, εντάσσεται στο γενικότερο πνεύμα του εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης του τόπου μας. Συνδέεται, επίσης, και με τη βασική συλλογιστική για την αξιοποίηση πολλαπλών πεδίων μάθησης, όπως τα εξωτερικά περιβάλλοντα, στη βάση μιας ισότιμης, συνεργατικής και αλληλεπιδραστικής διαδικασίας, ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, όπως υπαγορεύουν και οι βασικές αρχές του «ανοικτού σχολείου».

Το Συνέδριο το οποίο αποτελεί μέρος ενός τριχρονου σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη συνεργασιών ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, σε μαθησιακά περιβάλλοντα πέρα από την σχολική αίθουσα, παρέχοντας συνάμα τη δυνατότητα για την εξέταση θεμάτων που αφορούν την καθημερινότητα του πολίτη, είχε σαν βασικό σκοπό τη συμβολή του, στην προσπάθεια που καταβάλλεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, για διαμόρφωση περιβαλλοντικής κουλτούρας στους αυριανούς πολίτες του τόπου μας. Μέσα από αυτό επιδιώχθηκε η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης μαθητών και εκπαιδευτικών για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, η συνειδητοποίηση του δικού τους ρόλου σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο για την ευθύνη που έχουν στην προστασία του περιβάλλοντος, η προσέγγιση περιβαλλοντικών θεμάτων που σχετίζονται με το μάθημα της φυσικής, όπως το αυτοκίνητο και η ρύπανση του περιβάλλοντος, το φαινόμενο του θερμοκηπίου, η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία και η τρύπα του όζοντος.

Στο συνέδριο συμμετείχαν 100 περίπου καθηγητές Φυσικής και 140 μαθητές από 38 Λύκεια της Κύπρου. Το συνέδριο είχε τη μορφή βιωματικών εργαστηρίων, όπου καθηγητές, μαθητές και επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εργάστηκαν συνεργατικά για την εξέταση και τη διατύπωση συγκεκριμένων προτάσεων με στόχο τη δική τους συνεισφορά στην προσπάθεια που καταβάλλεται για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών, αλλά και της λήψης μέτρων τα οποία μπορούν να εφαρμόσουν οι πολίτες στην καθημερινότητά τους για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η επιλογή του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά, το οποίο συνιστά το πρώτο κρατικό κέντρο, έγινε με γνώμονα τη σύνδεση του σχολείου με άλ-

λους μαθησιακούς χώρους, όπως τα περιβαλλοντικά κέντρα, τα οποία σαν χώροι πολύπλευρών περιβαλλοντικών δράσεων φιλοδοξούν να συμβάλουν στην ποιοτική αναβάθμιση του τρόπου προσέγγισης των περιβαλλοντικών θεμάτων μέσα από την τυπική εκπαίδευση.

Καταληκτικά σημειώνεται ότι βασικό ζητούμενο, αλλά και πρόκληση του συνεδρίου ήταν η διαμόρφωση μιας νέας μαθησιακής κουλτούρας, στην οποία όλοι οι εμπλεκόμενοι στη σχολική διαδικασία να έχουν τη δυνατότητα, μέσα από την προσωπική τους ενασχόληση και βιωματική διερεύνηση, τη δημιουργική αλληλεπίδραση και τη καθιέρωση δικτύων επικοινωνίας και συνεργασίας, να προσεγγίσουν ολιστικά και σφαιρικά διάφορα ζητήματα του περιβάλλοντος που άπτονται της καθημερινότητας του πολίτη και σχετίζονται με τη γενικότερη προσπάθεια που καταβάλλεται ευρύτερα στο διεθνή χώρο για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης.

9.1.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ «Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ»

Πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης «Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EDC/ HRE)

Η εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα απασχολεί άμεσα τις Εκπαιδευτικές Αρχές, τα σχολεία, τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τα ΜΜΕ, που με τη συνεχή συνεργασία προωθούν το πρόγραμμα. Ιδιαίτερο ρόλο για την επιτυχία του προγράμματος διαδραματίζει η ευρύτερη παιδεία με έμφαση στη σχολική και εξωσχολική ζωή.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, τα σχολεία της Κύπρου συμμετέχουν στο project για το 2006 – 2009, όπως και αυτά όλων των χωρών-μελών του ΣτΕ, με τίτλο «Μαθαίνοντας και ζώντας τη Δημοκρατία για όλους». Τα σχολεία της Κύπρου ενημερώνουν το Συντονιστή του Προγράμματος για όλες τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις που προγραμματίζουν σχετικά με τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η δημοκρατική πολιτότητα προσφέρεται ως ξεχωριστό μάθημα, αλλά και μέσα από το όλο πρόγραμμα και τις δραστηριότητες ή εκδηλώσεις των Σχολείων. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την εκπαίδευση για την ειρήνη, την παγκόσμια εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, αλλά και τις έννοιες της εκδημοκρατικοποίησης και της συμμετοχής στα κοινά. Επιδιώκει να καταστήσει τους νέους της Κύπρου ικανούς να αποκτήσουν πολιτική αγωγή, να αναπτύξουν στάσεις και αξίες απαραίτητες για υπεύθυνους πολίτες. Ετοιμάζει πολίτες να μπορούν να ζουν αποτελεσματικά και υπεύθυνα μέλη των τοπικών, εθνικών και παγκόσμιων κοινωνιών.

Στις προτεραιότητές της Μ.Ε. είναι η κοινωνική ένταξη και η συμμετοχή ατόμων ή ομάδων με ειδικά χαρακτηριστικά (μειονότητες, άτομα με ειδικές ικανότητες κ. ά), καθώς και η διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η προώθηση νέων μεθόδων μάθησης στα σχολεία όλων των βαθμίδων δίνει την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές να συνεργαστούν και να εμπλακούν σε διαδικασίες που προάγουν τη δημοκρατική πολιτότητα στην καθημερινή ζωή. Ενεργοποιούν όλες τις δυνατότητες μάθησης και ανοίγουν νέους ορίζοντες σκέψης και συμμετοχής σε ό, τι συμβαίνει στο χώρο του σχολείου και της κοινωνίας γενικότερα.

Τα βασικά στοιχεία που προωθούν την εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα στα σχολεία της Κύπρου είναι τα ακόλουθα:

- Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προώθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων για όλους τους εκπαιδευτικούς.
- Στα πλαίσια των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση έχουν ενταχθεί στα δημόσια σχολεία της Κύπρου και στηρίζονται με ειδικά προγράμματα τα παιδιά με ειδικές ικανότητες.
- Λειτουργούν κατά επαρχία σχολεία που ανήκουν στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) με στόχο τη σχολική επιτυχία για όλους τους μαθητές και η δημιουργία μιας αγωγής στην πολιτότητα.
- Λειτουργεί πιλοτικά, σε έντεκα σχολεία παγκύπρια, ειδικό πρόγραμμα για την πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας και της αντικοινωνικής συμπεριφοράς.
- Οργάνωση δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (διαγωνισμών, εκθέσεων, εργασιών/ μελετών, ομιλιών, σεμιναρίων – συνεδρίων) για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα με εμπλοκή των σχολείων, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Συνδέσμων Γονέων και άλλων μη Κυβερνητικών φορέων.

Τα σχολεία της Μ.Ε. της Κύπρου είναι ευαίσθητα σε θέματα δημοκρατικής πολιτότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με συγκεκριμένα πρακτικά βήματα προωθούν το στόχο αυτό.

9.1.9 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2006-2007

1ος Στόχος: Διαπολιτισμικός Διάλογος

Οι ραγδαίες κοινωνικές αλλαγές που παρατηρούνται στις μέρες μας, ο σύγχρονος τρόπος ζωής, η ανάγκη για συνεχή μετακίνηση και επικοινωνία με άλλους ανθρώπους και κυρίως το νέο ευρωπαϊκό περιβάλλον επιβάλλουν σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας την υιοθέτηση αρχών και την απόκτηση δεξιοτήτων τέτοιων, ώστε, ενώ διατηρούν και αναπτύσσουν τον εθνικό και τοπικό πολιτισμό, να μπορούν παράλληλα να συμβιώνουν και να συνεργάζονται αρμονικά με όλους τους συνανθρώπους άλλων πολιτιστικών παραδόσεων, στα πλαίσια αμοιβαίου σεβασμού και κατανόησης.

Η Κύπρος, παρόλο που πάντοτε βρέθηκε στο σταυροδρόμι ποικίλων πολιτισμών και παρά το γεγονός ότι πάντοτε είχε στοιχεία πολυπολιτισμικής κοινωνίας, βιώνει σήμερα μια πρωτοφανή παρουσία ξένων, εργαζομένων, επισκεπτών, ακόμη και μόνιμων κατοίκων. Παράλληλα πολλοί Κύπριοι ζουν στο εξωτερικό, είτε κατά τα χρόνια των σπουδών τους, είτε λόγω εργασίας ή και μόνιμης εγκατάστασης, είτε ταξιδεύουν πολύ συχνά σε ευρωπαϊκές και άλλες χώρες για διεκπεραίωση εργασιών και για άλλους λόγους. Ακόμη, είναι διάχυτη η αισιοδοξία ότι με μια βιώσιμη και λειτουργική λύση του πολιτικού μας προβλήματος, σύντομα οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας θα βρεθούν στην ευχάριστη θέση να συνεργάζονται σε προσωπικό αλλά και σε κοινοτικό επίπεδο με τους Τουρκοκύπριους συμπατριώτες μας.

Τα σχολεία της Κύπρου, ειδικότερα, φιλοξενούν σήμερα σε αυξανόμενους αριθμούς ξενόγλωσσους και αλλοδαπούς μαθητές, οι οποίοι καλούνται να ζήσουν στο κυπριακό πολιτιστικό περιβάλλον, χωρίς να απεμπολήσουν τη δική τους πολιτιστική κληρονομιά. Οι αυτόχθονες μαθητές και οι εκπαιδευτικοί έχουν ασφαλώς χρέος να αναδείξουν και να εμπλουτίσουν τον πολιτισμό της Κύπρου, να

προσφέρουν στους ξένους μαθητές τις δυνατότητες να γνωρίσουν και αυτοί τα ουσιαστικά του στοιχεία, για να κατανοούν τους πολίτες, τις συνήθειες και τους νόμους της Κύπρου και να ζουν άνετα στη χώρα μας. Ταυτόχρονα, όμως, πρέπει να έχουν και την ευαισθησία να προσφέρουν στους φιλοξενούμενους μαθητές δυνατότητες και ευκαιρίες να παρουσιάσουν και πτυχές του δικού τους πολιτισμού.

Τονίζεται ότι διαπολιτισμικός διάλογος δε σημαίνει σε καμιά περίπτωση άρνηση, απόκρυψη ή καταπίεση στοιχείων της πολιτιστικής ταυτότητας κανενός. Εξ ορισμού ο διαπολιτισμικός διάλογος προϋποθέτει την ύπαρξη των διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων ή και προσώπων που συνυπάρχουν και που διαλέγονται, για να αλληλοκατανοούνται και να εκδηλώνουν αμοιβαίο σεβασμό για τις αρχές, τα πιστεύω, τις συνήθειες, τις δοξασίες όλων. Με το διαπολιτισμικό διάλογο ούτε οι λίγοι, οι μετανάστες και τα μέλη των μειονοτήτων καταπιέζονται πολιτιστικά, ούτε ασφαλώς και η πλειονότητα καλείται να αποχρωματιστεί πολιτιστικά.

Με βάση την πραγματικότητα αυτή και με την ευκαιρία της κήρυξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση του έτους 2008 ως Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού καθόρισε ως στόχο της σχολικής χρονιάς 2007-2008 τον Διαπολιτισμικό Διάλογο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη σχετική απόφαση της Ευρωβουλής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι τα δύο σώματα κηρύσσουν το 2008 ως Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου εκτιμώντας, μεταξύ άλλων, ότι με τη Συνθήκη ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας επιβάλλεται «η συμβολή της στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών, με σεβασμό της εθνικής και περιφερειακής πολυμορφίας τους και με ταυτόχρονη προβολή της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς».

Γενικός στόχος του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου, όπως καθορίστηκε από τα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα, είναι η συμβολή στα εξής:

- προαγωγή του διαπολιτισμικού διαλόγου ως διαδικασίας με την οποία όλοι όσοι ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν να βελτιώσουν την ικανότητά τους να αντεπεξέρχονται σε ένα πιο ανοικτό αλλά και πιο πολύπλοκο πολιτιστικό περιβάλλον, όπου, στα διάφορα κράτη μέλη καθώς και εντός του εκάστοτε κράτους μέλους, συνυπάρχουν διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες και πεποιθήσεις,
- προβολή του διαπολιτισμικού διαλόγου ως ευκαιρίας για όσους ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να αποκομίζουν όφελος από μια διαφοροποιημένη και δυναμική κοινωνία και να συνεισφέρουν σε αυτήν, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο,
- ευαισθητοποίηση όλων όσων ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως των νέων, στη σημασία της ανάπτυξης ενεργού ευρωπαϊκής ιδιότητας του πολίτη που είναι ανοικτή στον κόσμο, σέβεται την πολιτιστική ποικιλομορφία και βασίζεται σε αξίες που είναι κοινές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης ΕΕ και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- προβολή της συμβολής των διαφόρων πολιτισμών και μορφών έκφρασης της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, στην κληρονομιά και στους τρόπους ζωής των κρατών μελών.

Οι ειδικοί στόχοι του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου, όπως καθορίστηκαν από τα ευρωπαϊκά όργανα, αποβλέπουν στα εξής:

- επιδίωξη της ευαισθητοποίησης όλων όσων ζουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως των νέων, στη σπουδαιότητα της συμμετοχής στο διαπολιτισμικό διάλογο στην καθημερινή ζωή τους,
- προσπάθεια ώστε να εντοπίζονται, να ανταλλάσσονται και να τυγχάνουν προβολής ευρωπαϊκής αναγνώρισης οι βέλτιστες πρακτικές για την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως μεταξύ των νέων και των παιδιών,
- ενίσχυση του ρόλου της εκπαίδευσης ως σημαντικού μέσου διδασκαλίας σχετικά με την ποικιλομορφία και τη μεγαλύτερη κατανόηση άλλων πολιτισμών, και ανάπτυξης δεξιοτήτων και βέλτιστων κοινωνικών πρακτικών, καθώς και προβολή του κεντρικού ρόλου των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην προώθηση της αρχής της ισότητας και της αμοιβαίας κατανόησης,
- αύξηση της προβολής, της συνοχής και της προώθησης όλων των κοινωνικών προγραμμάτων και δράσεων που συμβάλλουν στο διαπολιτισμικό διάλογο, και εξασφάλιση της συνέχειάς τους,
- συμβολή στη διερεύνηση νέων προσεγγίσεων του διαπολιτισμικού διαλόγου με τη συνεργασία μεταξύ ευρέως φάσματος ενδιαφερομένων παραγόντων από διάφορους τομείς.

Ενέργειες και δραστηριότητες

- Το διάστημα Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου 2007 αξιοποιήθηκε για τον προγραμματισμό και την προετοιμασία των δραστηριοτήτων και των εκδηλώσεων, ώστε αυτές να εντάσσονται στο 2008 (Ιανουάριος – Απρίλιος), που είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου.
- Κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας επισημαίνονται σημεία του αναλυτικού προγράμματος διαφόρων μαθημάτων και αξιοποιούνται από τους διδάσκοντες με τρόπο που να ανακαλύπτεται και να φωτίζεται η αξία του διαπολιτισμικού διαλόγου, καθώς και της συνύπαρξης και της αλληλοκατανόησης ανθρώπων και λαών διαφορετικών πολιτιστικών παραδόσεων.
- Για την καλλιέργεια πολυπολιτισμικής συνείδησης και πνεύματος διαπολιτισμικής κατανόησης και συνεργασίας προσφέρονται ιδιαίτερα διαθεματικές προσεγγίσεις και δημιουργικές εργασίες μαθητών.
- Για τη μελέτη μιας αξίας ή ενός θεσμού δημιουργούνται ομάδες με συμμετοχή μαθητών του σχολείου από διάφορες χώρες, ώστε να φαίνεται, να αναλύεται και να εξηγείται η διαφορά των προσεγγίσεων και των πρακτικών που ακολουθούνται.
- Τα διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα, στα οποία εμπλέκονται τα σχολεία, καθώς και οι συνεργασίες που έχουν αναπτύξει με άλλα ευρωπαϊκά σχολεία αξιοποιούνται για το διαπολιτισμικό διάλογο.
- Αναλαμβάνονται μελέτες για τη ζωή, τις συνήθειες, την προσφορά και τις ανάγκες των μεταναστών που ζουν στην περιοχή του σχολείου ή και των ομογενών που ζουν σε χώρες του εξωτερικού, και για την εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων.
- Οργανώνονται μαθητικά συνέδρια στα οποία αναπτύσσεται από ειδικούς και κυρίως από μαθητές η σημασία του διαπολιτισμικού διαλόγου για την ομαλή συμβίωση των ανθρώπων σε τοπικό επίπεδο αλλά και των λαών σε διεθνές επίπεδο.
- Στα μαθητικά συνέδρια και σε άλλες εκδηλώσεις παρουσιάζονται ήθη, έθιμα, θρησκευτικές αντιλήψεις διαφόρων κοινοτήτων και λαών (ακόμη, αν είναι δυ-

νατό, και με αυθεντικό τρόπο) από μέλη διαφόρων ομάδων σε εξασφαλισμένο κλίμα σοβαρότητας, σεβασμού και αποδοχής.

- Αναδεικνύεται η σημασία των γλωσσών, μητρικής και ξένων, για την απόκτηση δεξιοτήτων σχετικών με το διαπολιτισμικό διάλογο και την αρμονική συμβίωση σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.
- Τα μαθητικά έντυπα αποτελούν βήμα για το διαπολιτισμικό διάλογο.
- Τα σχολεία συμμετέχουν σε διοργανώσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης που θα έχουν διαπολιτισμικό χαρακτήρα.
- Ενθαρρύνονται οι μαθητές να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου 2008.
- Αξιοποιούνται οι ΤΠΕ, για να φέρουν τους μαθητές πιο κοντά στην κουλτούρα των συμμαθητών τους που ζουν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- Διοργανώνονται σεμινάρια σχολικής βάσης ή και παιδαγωγικές συνεδρίες για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη διδασκαλία σε σχολεία με πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά και ανάπτυξη δεξιοτήτων διαπολιτισμικού διαλόγου.

2ος Στόχος: Γνωριμία με τη ζωή και το έργο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄

Φέτος συμπληρώνονται 30 χρόνια από το θάνατο του αείμνηστου Εθνάρχη και πρώτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄. Το Υπουργικό Συμβούλιο, ως έκφραση ευγνωμοσύνης για την παρακαταθήκη που ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ άφησε στον κυπριακό λαό, αποφάσισε τη διοργάνωση πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις τιμής προς τον αείμνηστο Εθνάρχη, αποφάσισε να καθορίσει ως στόχο της σχολικής χρονιάς τη «γνωριμία με τη ζωή και το έργο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄».

Για την υλοποίηση αυτού του στόχου προτείνονται ενδεικτικά τα πιο κάτω:

- Τα σχολεία να διοργανώσουν ενδοσχολικούς διαγωνισμούς λογοτεχνίας, τέχνης και μουσικής (π.χ. ποίησης, διηγήματος, σύνθεσης τραγουδιού, δημιουργίας αφίσας και εικαστικών έργων).
- Να αφιερωθούν οι εφημερίδες – τα περιοδικά που εκδίδουν τα σχολεία στη μνήμη του Μακαρίου, ώστε να περιλάβουν μελέτες, έργα λόγου και τέχνης που έχουν δημιουργήσει οι μαθητές.
- Να διοργανωθεί καλλιτεχνική εκδήλωση αφιερωμένη στον Μακάριο, μέσα στα πλαίσια των σχολικών εκδηλώσεων, η οποία μπορεί να παρουσιαστεί και στο κοινό.
- Να αξιοποιηθεί το υλικό που έχει δημιουργήσει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καθώς και το υλικό που θα αποσταλεί στα σχολεία από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.
- Να γίνουν έρευνες, διαθεματικές εργασίες – projects, για τη ζωή και το έργο του Μακαρίου.
- Να διοργανωθεί σε κάθε σχολείο έκθεση με δημιουργίες μαθητών εμπνευσμένες από τη ζωή και το έργο του Μακαρίου.
- Να γίνουν έρευνες για έργα δημιουργών με πηγή έμπνευσης τον Μακάριο.
- Να αξιοποιηθούν στα πλαίσια των διάφορων μαθημάτων ποιητικά, μουσικά και άλλα καλλιτεχνικά έργα γνωστών δημιουργών, που έχουν ως πηγή έμπνευσης τον Μακάριο.

3ος Στόχος: Διαφοροποίηση της εργασίας στην τάξη με στόχο την παροχή ίσων ευκαιριών στους μαθητές

Στα πλαίσια της ανακήρυξης του έτους 2007 ως Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους, συμπεριλήφθηκε στους στόχους της σχολικής χρονιάς 2007-2008 ο στόχος «διαφοροποίηση της εργασίας στην τάξη με στόχο την παροχή ίσων ευκαιριών στους μαθητές».

Μέσα από την προσπάθεια για επίτευξη του πιο πάνω στόχου αναμένεται ότι:

- Όλοι οι μαθητές θα συμμετέχουν στη διδακτική διαδικασία
- Κάθε μαθητής θα έχει την ευκαιρία για προσωπική και εκπαιδευτική ανάπτυξη στον ανώτατο δυνατό βαθμό, ανάλογα με τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, το ταλέντο, τις ανάγκες του καθενός.
- Όλοι οι μαθητές θα πρέπει να έχουν ευκαιρίες κοινωνικοποίησης
- Όλοι θα πρέπει να γνωρίζουν την επιτυχία και κανένας μαθητής τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Εισηγήσεις που υλοποιούνται στα σχολεία:

- Διερεύνηση – επισήμανση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, δυνατοτήτων, ικανοτήτων, αναγκών του μαθητή
- Διαφοροποίηση της εργασίας, εξατομίκευση και εμπλουτισμός των δραστηριοτήτων
- Αξιοποίηση της συνεργατικής μάθησης και της διερευνητικής διδασκαλίας
- Εποπτικοποίηση της διδασκαλίας
- Ποικιλία προσεγγίσεων (διαθεματική προσέγγιση, project κλπ)
- Αξιοποίηση προγραμμάτων συναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών (γνωριμία του εαυτού, ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης κλπ)
- Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων των παιδιών με στόχο την καλλιέργεια του στόχου της διά βίου μάθησης
- Διαθεματική προσέγγιση
- Ασφάλεια και Υγεία στην Εκπαίδευση.

9.1.10 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η Φυσική Αγωγή και ο Αθλητισμός αποτελεί ένα μεγάλο και πολύτιμο κομμάτι της παιδείας που προσφέρει το σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης στους μαθητές και μαθήτριες της Κύπρου. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στο πλαίσιο των γενικότερων στόχων της παιδείας αλλά και των ειδικότερων του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής, διοργάνωσε κατά τη σχολική χρονιά 2006-07 Παγκύπριους και Πανελλήνιους Σχολικούς Αγώνες. Επίσης, έδωσε την ευκαιρία σε μαθητές και μαθήτριες που διακρίθηκαν στους Παγκύπριους Αγώνες να εκπροσωπήσουν την Κύπρο σε Πανελλήνιους και Παγκόσμιους Σχολικούς Αγώνες.

Στο πλαίσιο της καλλιέργειας του Σχολικού Αθλητισμού στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, της προώθησης του «Ευ Αγώνιζεσθαι» και του απώτερου στόχου της Φυσικής Αγωγής, που είναι η διά βίου άθληση, διοργανώθηκαν οι πιο κάτω αθλητικές εκδηλώσεις. Οι εκδηλώσεις αυτές διοργανώθηκαν υπό την καθοδήγη-

ση των ΕΜΕ Φυσικής Αγωγής και την εποπτεία του Γραφείου Φυσικής Αγωγής της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης του ΥΠΠ:

Περιφερειακές Διοργανώσεις

(Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσός, Πάφος, Ελεύθερη Αμμόχωστος, Τρόδος)

- Πρωταθλήματα
  - Καλαθοσφαίρισης Λυκείων – Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
  - Πετοσφαίρισης Λυκείων – Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
  - Χειροσφαίρισης Λυκείων , Αρρένων και Θηλέων
- Αγώνες Στίβου Γυμνασίων-Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος, Γυμνασίων-Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Αγώνες Κολύμβησης Λυκείων- Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
- Αγώνες Χιονοδρομιών, Λυκείων-Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
- Αγώνες Χορού, Λυκείων-Γυμνασίων.

Παγκύπριες Διοργανώσεις

- Παγκύπρια Πρωταθλήματα
  - Καλαθοσφαίρισης Λυκείων - Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
  - Πετοσφαίρισης Λυκείων - Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
  - Χειροσφαίρισης Λυκείων , Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Στίβου Γυμνασίων - Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος, Γυμνασίων - Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Ενόργανης Γυμναστικής, Γυμνασίων - Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Ρυθμικής Γυμναστικής Γυμνασίων-Λυκείων
- Παγκύπριοι Αγώνες Κολύμβησης Λυκείων - Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Χιονοδρομιών, Λυκείων - Γυμνασίων, Αρρένων και Θηλέων
- Παγκύπριοι Αγώνες Χορού, Λυκείων - Γυμνασίων.

Πανελλήνιες Διοργανώσεις

- Πανελλήνιοι Αγώνες Κολύμβησης Αρρένων - Θηλέων

Μαθητές και Μαθήτριες των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης εκπροσώπησαν την Κύπρο σε διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις σε Ελλάδα και Εξωτερικό, με μεγάλη επιτυχία μάλιστα. Το 2007 μπορεί να χαρακτηριστεί σαν μια από τις πιο πετυχημένες χρονιές, αφού στα Πανελλήνια Μαθητικά Πρωταθλήματα Στίβου Κύπριοι μαθητές/τριες εξασφάλισαν 15 πρώτες νίκες, 8 δεύτερες και 5 τρίτες θέσεις. Πολύ καλή παρουσία είχαν οι μαθητές μας και στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Κολύμβησης (οι οποίοι διοργανώθηκαν στην Κύπρο), όπου εξασφάλισαν 4 πρώτες νίκες, 2 δεύτερες και 3 τρίτες θέσεις, καθώς και στο Πανελλήνιο Μαθητικό Πρωτάθλημα Ενόργανης Γυμναστικής στο οποίο κατέκτησαν πρώτη θέση στο έδαφος.

Αναλυτικά οι συμμετοχές της Κύπρου σε Πανελλήνιους και Παγκόσμιους Μαθητικούς Αγώνες.

ΕΛΛΑΔΑ

- Πανελλήνια Πρωταθλήματα

- Καλαθόσφαιρας Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
  - Πετόσφαιρας Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
  - Χειροσφαίρισης Λυκείων, Αρρένων και Θηλέων
- Πανελλήνιοι Αγώνες Στίβου
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Εδαφος
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Ενόργανης Γυμναστικής
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Ρυθμικής Γυμναστικής
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Χιονοδρομιών
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Αρσης Βαρών
  - Πανελλήνιοι Αγώνες Χορού (Εβδομάδα Καλλιτεχνικής Εκφρασης Μαθητών)

ΓΑΛΛΙΑ

- Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Καλαθόσφαιρας, Αρρένων και Θηλέων

ΑΝΔΟΡΑ

- Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Χιονοδρομιών.

9.1.11 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ 2008

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την υπ' αριθμό 1983/2006 απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2006 έχουν κηρύξει το 2008 ως Ευρωπαϊκό Έτος Διαπολιτισμικού Διαλόγου για να συμβάλει στην παρουσίαση και την προβολή διαρκούς διαδικασίας διαπολιτισμικού διαλόγου, η οποία θα συνεχιστεί και πέρα από το συγκεκριμένο έτος. Γενικός στόχος του έτους είναι η προαγωγή του διαπολιτισμικού διαλόγου ως διαδικασίας με την οποία όλοι όσοι ζουν στην ΕΕ μπορούν να βελτιώσουν την ικανότητά τους να αντεπεξέρχονται σε ένα πιο ανοικτό αλλά και πιο πολύπλοκο περιβάλλον, όπου, στα διάφορα κράτη μέλη καθώς και εντός του κάθε κράτους μέλους, συνυπάρχουν διαφορετικές πολιτιστικές ταυτότητες και πεποιθήσεις.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ ΚΥΠΡΟΥ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ανέλαβε το συντονιστικό ρόλο για το έτος και έχει συστήσει το Εθνικό Συντονιστικό Σώμα Κύπρου (National Coordination Body) του οποίου προεδρεύει η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου.

Ο κύριος ρόλος του ΕΣΣΚ είναι να συντονίσει και να οργανώσει τη συμμετοχή της Κύπρου στις δραστηριότητες για το έτος, να ενημερώσει σχετικά το κυπριακό κοινό και να προκαλέσει το ενδιαφέρον του για το διαπολιτισμικό διάλογο, η παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων και η επικοινωνία με τη Γενική Διεύθυνση για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Σ.Κ.

Το Εθνικό Συντονιστικό Σώμα Κύπρου έχει ήδη συγκροτήσει το Ευρύτερο Συντονιστικό Σώμα στο οποίο συμμετέχουν κυβερνητικά τμήματα, πολιτιστικοί φορείς, εκπρόσωποι των θρησκευτικών ομάδων, ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επαγγελματικές οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Κύπρου. Παράλληλο τον Ιανουάριο του 2007, υπέβαλε στην Ε.Ε. τον αρχικό Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό για το ΕΕΔΔ 2008 και τον Μάιο του ίδιου χρόνου τον οριστικό Εθνικό Στρατηγικό Σχεδιασμό. Πραγματοποίησε, επίσης,

τέσσερις ενημερωτικές συναντήσεις με διάφορους φορείς στις οποίες παρουσιάστηκαν οι στόχοι του έτους και προτάθηκαν πτυχές και τρόποι συνεργασίας.

Επίσης, το ΕΣΣΚ ετοίμασε σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Κύπρου την πρόταση του για συγχρηματοδότηση από την Ε. Ε. στα πλαίσια της Αποκλειστικής Πρόσκλησης για Προτάσεις (Restricted Call for Proposals – DG EAC No. 08/07), την οποία υπέβαλε στη Γενική Διεύθυνση για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 14 Σεπτεμβρίου 2007.

9.1.12 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Ο κλάδος των Οικονομολόγων/Εμποριολόγων συνέβαλε πολύ στην προετοιμασία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού αναφορικά με την υιοθέτηση του ευρώ.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι:

1. Το Υ.Π.Π. εκπροσωπήθηκε, με στελέχη του κλάδου των Οικονομολόγων/Εμποριολόγων, στις συσκέψεις του Υπουργείου Οικονομικών για την ενημέρωση του κοινού.
2. Το Υ.Π.Π. με τη συνεργασία των Επιθεωρητών του κλάδου, προώθησε στα σχολεία την κυκλοφορία ενημερωτικών βιβλιαρίων και αφισών για το ευρώ, που ετοίμασε το Υπ. Οικονομικών και διάφορες τράπεζες. Κυκλοφόρησαν ακόμη ενημερωτικά βιβλιάρια από άλλους φορείς, όπως το ΚΕΒΕ.
3. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων με τη συνεργασία των Επιθεωρητών του κλάδου εξέδωσε και προώθησε την κυκλοφορία ενημερωτικών βιβλιαρίων και αφισών στα σχολεία για το ευρώ.
4. Το Υ.Π.Π. μέσω των Επιθεωρητών, κυρίως των Οικονομικών/Εμπορικών, συνεργάστηκε με το Υπουργείο Οικονομικών και την Κεντρική Τράπεζα για την ομαλή προσαρμογή του Δημόσιου Τομέα ενόψει της υιοθέτησης του Ευρώ, για την υλοποίηση του προγράμματος δράσης που υπέβαλε το Υπουργείο Οικονομικών.
5. Μέσα στα πλαίσια της εκστρατείας ενημέρωσης του κοινού αναφορικά με την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο την 1η Ιανουαρίου 2008, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, από κοινού με το Υπουργείο Οικονομικών, προκήρυξε Παγκύπριο Διαγωνισμό με θέμα το ευρώ, για όλους τους μαθητές της Μέσης Εκπαίδευσης. Στόχος του Διαγωνισμού ήταν η ανάπτυξη της γνώσης των μαθητών τόσο για την ιστορία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ), όσο και για τα οφέλη και τις αλλαγές που επιφέρει το ευρώ στη ζωή μας. Δικαίωμα συμμετοχής είχαν όλοι οι μαθητές των Δημόσιων και Ιδιωτικών Σχολείων Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης. Οι Θεματικές του διαγωνισμού ήταν η δημιουργία Ημερολογίου τσέπης, Ημερολογίου τοίχου και Ηλεκτρονικού ημερολογίου με αναφορά στο ευρώ.

Η συμμετοχή των σχολείων ήταν ικανοποιητική με ένα μεγάλο αριθμό έργων που παρουσίαζαν αξιόλογο περιεχόμενο τόσο στο γνωστικό αντικείμενο όσο και την εικαστική δημιουργία.

9.2 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.2.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΤΕΕ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Η ΜΤΕΕ, για να μπορεί να αναπροσαρμόζεται στις τρέχουσες και αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και της βιομηχανίας του τόπου και στις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, κατά το σχολικό έτος 2006-2007 ενίσχυσε και ανέπτυξε τη συνεργασία της με τους πιο κάτω φορείς:

- Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής Εκπαίδευσης
- Συμβουλευτικές επιτροπές για τους κλάδους/ειδικότητες της ΜΤΕΕ
- Οργανωμένοι εργοδότες και βιομήχανοι.

Τομείς στους οποίους αναπτύχθηκε συνεργασία είναι:

- Η εισαγωγή νέων προγραμμάτων κλάδων/ειδικοτήτων στη ΜΤΕΕ
- Τα επίπεδα και το περιεχόμενο των προγραμμάτων ΜΤΕΕ
- Η επαγγελματική αποκατάσταση και ανέλιξη των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών
- Η συστηματική ενημέρωση των Τεχνολόγων/Εκπαιδευτών πάνω στις εξελίξεις της Τεχνολογίας και η επιμόρφωσή τους πάνω σε νέες βιομηχανικές μεθόδους και διαδικασίες, που θα βοηθήσει στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης
- Η κατάρτιση και η επιμόρφωση τεχνικών και τεχνιτών από τον κόσμο της εργασίας στα πλαίσια των απογευματινών/βραδινών μαθημάτων που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές
- Η ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ του συστήματος σχολικής εκπαίδευσης και της βιομηχανίας
- Η κατάρτιση των τελειόφοιτων μαθητών στη βιομηχανία, έτσι που να γίνεται εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που τους παρέχονται στο σχολείο.

Επίσης, η ΜΤΕΕ έχει αναπτύξει πλαίσιο συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό CEDEFOP, καθώς και άλλους Οργανισμούς και δίκτυα, σε θέματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

9.2.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Για ενημέρωση και διαφώτιση όσον αφορά τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Δόθηκε στους μαθητές της Γ΄ τάξης όλων των γυμνασίων ενημερωτικό υλικό. Επίσης οι διάφορες σχολές έχουν εκδώσει τα δικά τους ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία έχουν δοθεί στους μαθητές, τους γονείς και άλλους ενδιαφερομένους.
- Λειτουργοί της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρευρέθηκαν σε συγκεντρώσεις γονιών και κηδεμόνων μαθητών της Γ΄ τάξης γυμνασίου και ενημέρωσαν για τους κλάδους και τις ειδικότητες που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές, για το έργο που επιτελείται και τις προοπτικές και διεξόδους των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών για περαιτέρω σπουδές και εργοδότηση.

9.3 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

9.3.1 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (Α.Α.Ε.Ι) ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η Υπηρεσία Εξετάσεων της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης οργανώνει και επιβλέπει τη διεξαγωγή των Παγκύπριων Εξετάσεων, με βάση τις οποίες γίνεται η κατανομή των θέσεων στα δημόσια Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας. Οι «Παγκύπριες Εξετάσεις» έχουν διεξαχθεί για πρώτη φορά το 2006 μετά τη συγχώνευση των Ενιαίων και των Εισαγωγικών Εξετάσεων. Η εισαγωγή και εφαρμογή του νέου συστήματος πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στέφθηκε με επιτυχία. Η ενοποίηση των απολυτήριων Ενιαίων και των Εισαγωγικών Εξετάσεων έγινε στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης του Υπουργείου Παιδείας Πολιτισμού και Ικανοποίησε το αίτημα των τελειόφοιτων φοιτητών, τερματίζοντας τη διπλή ταλαιπωρία των υποψηφίων και των οικογενειών τους.

Τα αποτελέσματα των «Παγκύπριων Εξετάσεων» λαμβάνονται υπόψη τόσο για σκοπούς απόλυσης των τελειοφοίτων από το Λύκειο / Τεχνικές Σχολές όσο και για σκοπούς χορήγησης του «γενικού βαθμού κατάταξης-πρόσβασης» για τα ΑΑΕΙ της Κύπρου (ο οποίος γίνεται δεκτός και από την Ελλάδα).

Κατά τις Παγκύπριες εξετάσεις του 2007, υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής με σκοπό την απόκτηση απολυτηρίου ή/και τη διεκδίκηση θέσης στα ΑΑΕΙ Κύπρου και Ελλάδας 9,585 υποψήφιοι. Με την πρώτη κατανομή διατέθηκαν 1,391 θέσεις, από τις οποίες 855 στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, 360 στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 120 στο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο, 52 στις Στρατιωτικές Σχολές Ελλάδας και 4 θέσεις στις Δραματικές Σχολές της Ελλάδας. Επιπρόσθετα έχουν δοθεί για τελειοφοίτους και αποφοίτους Τεχνικών Σχολών και Εσπερινών Γυμνασίων ως υπεράριθμες θέσεις, 26 για το Πανεπιστήμιο Κύπρου, 39 για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 12 για το ΑΞΙΚ και 3 για τις Στρατιωτικές Σχολές της Ελλάδας.

Με βάση τα αποτελέσματα των Παγκύπριων Εξετάσεων και με αποκλειστικό κριτήριο τη βαθμολογία που συγκέντρωσαν οι αιτητές στις Παγκύπριες Εξετάσεις παραχωρήθηκαν επίσης υποτροφίες από το ΙΚΥ Κύπρου στους επιτυχόντες, που εξασφάλισαν τις πρώτες θέσεις στο καθένα από τα τμήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

9.3.2 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑΣ

Κατά το 2007 διεξήχθησαν οι Εξετάσεις Δακτυλογραφίας και Ελληνικής Στενογραφίας σε τρεις εξεταστικές περιόδους. Το σύνολο των υποψηφίων για τις εξετάσεις δακτυλογραφίας ήταν 1179, ενώ το σύνολο των υποψηφίων για τις Εξετάσεις Ελληνικής Στενογραφίας ήταν 172.

9.3.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η εξέταση για απόκτηση πιστοποιητικού Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας για σκοπούς απόδειξης επάρκειας στην ελληνική γλώσσα και για εγ-

γραφή στον κατάλογο διοριστέων της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας διεξάγεται δύο φορές το χρόνο.

9.3.4 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΟΡΙΣΜΟ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ, ΔΗΜΟΥΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η Υπηρεσία Εξετάσεων αναλαμβάνει, επίσης, τη διεξαγωγή των εξετάσεων που απαιτούνται για πρόσληψη ή/ και προαγωγή στο δημόσιο ή τον ημικρατικό τομέα. Κατά τη διάρκεια του 2007 η Υπηρεσία διοργάνωσε αριθμό εξετάσεων για κυβερνητικά τμήματα, υπηρεσίες και οργανισμούς.

Οι γραπτές εξετάσεις για διαπίστωση του επιπέδου γνώσης τόσο της Ελληνικής όσο και της Αγγλικής Γλώσσας, για σκοπούς ικανοποίησης των Σχεδίων Υπηρεσίας, οι οποίες έχουν θεσμοθετηθεί από τη Δημόσια Υπηρεσία και την Εκπαιδευτική Υπηρεσία, διοργανώνονται επίσης από την Υπηρεσία Εξετάσεων. Αυτές διεξάγονται, δύο φορές το χρόνο (Απρίλιο και Νοέμβριο). Αν παραστεί ανάγκη και αίτημα από Συμβουλευτικές Επιτροπές, είναι δυνατό να γίνουν και έκτακτες, επιπρόσθετες εξετάσεις.

9.4 ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ 2007

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων, οργάνωσε τη 14η Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση, που έγινε στις 22-25 Φεβρουαρίου 2007 στο χώρο της Διεθνούς Έκθεσης στη Λευκωσία. Το συντονισμό για την έκθεση ανέλαβε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, με τη συμβολή και βοήθεια όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Το θέμα της Έκθεσης ήταν «Η Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση». Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μετείχε με το δικό του ξεχωριστό περίπτερο. Το έργο των διαφόρων Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού προβλήθηκε ενιαία, μέσα από τους άξονες:

- Υποχρεωτική Προδημοτική Εκπαίδευση
- Διαθεματικότητα
- Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
- Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο
- Αθλητικό Σχολείο
- Μουσικό Σχολείο
- Ενοποίηση Εξετάσεων για ΑΑΕΙ
- Αγωγή Υγείας
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
- Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνία στην Εκπαίδευση
- Κυκλοφοριακή Αγωγή
- Έρευνα Δράση

Οι επισκέπτες στο περίπτερο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την πορεία Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης στους διάφορους τομείς, για θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού και σπουδών και να παρακολουθήσουν ένα πλούσιο πρόγραμμα εκδηλώσεων των σχολείων, το οποίο συντόνιζε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Τη Διεθνή Έκθεση επισκέφθηκαν οργανωμένοι μαθητές και μαθήτριες της Β΄ και Γ΄ Λυκείου όλων των σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και πολλοί γονείς, φοιτητές και επαγγελματίες που σχετίζονται με την Εκπαίδευση.

Την Πέμπτη, 15 Φεβρουαρίου 2007 στις 11.30 π.μ., ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Άκης Κλεάνθους και ο Πρόεδρος της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων κ. Λώρης Τρύφων έδωσαν Δημοσιογραφική Διάσκεψη στο Συγκρότημα Αιθουσών Πολλαπλής Χρήσης της Διεθνούς Έκθεσης. Τη Διάσκεψη παρακολούθησαν εκπρόσωποι του εγχώριου και ξένου τύπου.

Τα εγκαίνια της Έκθεσης τέλεσε ο Υπουργός Παιδείας Πολιτισμού, κ. Άκης Κλεάνθους, την Πέμπτη 22 Φεβρουαρίου 2007 στις 9.00 π.μ. Το βράδυ της ίδιας ημέρας, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού και ο Πρόεδρος της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων κ. Λώρης Τρύφων δεξιώθηκαν στο Συγκρότημα Αιθουσών Πολλαπλής Χρήσης, στο χώρο Διεθνούς Έκθεσης, τους εκθέτες και όλους τους συμμετέχοντες στη 14η Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση.

9.5 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

9.5.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας έχει ως αποστολή του τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές και μαθήτριες που φοιτούν στα δημόσια σχολεία, τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και για τους εργαζόμενους στα κεντρικά και σε άλλα κτίρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που στεγάζουν εκπαιδευτικά τμήματα και υπηρεσίες.

9.5.1.1 Γραφείο Πολιτικής Άμυνας

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας μεριμνά για τον έγκαιρο προγραμματισμό και προετοιμασία των σχολείων και υπηρεσιών, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο σε μία κατάσταση έκτακτης ανάγκης και συγκεκριμένα σε περίπτωση σεισμού, πυρκαγιάς ή μεμονωμένου εχθρικού επεισοδίου. Βαρυσήμαντο ρόλο στην αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων διαδραματίζουν η εκπόνηση Σχεδίου Δράσης και η πρακτική του εφαρμογή με ασκήσεις ετοιμότητας, η διενέργεια επιμορφωτικών σεμιναρίων και η παροχή πληροφοριακού και γενικού υλικού.

9.5.1.2 Γραφείο Ασφάλειας και Υγείας

Κύριο μέλημα του Γραφείου Ασφάλειας και Υγείας είναι η διασφάλιση τέτοιων συνθηκών εργασίας που να ανταποκρίνονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, καθώς και στην αντίστοιχη Νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, ώστε τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι μαθητές να λειτουργούν σε ασφαλές περιβάλλον, μακριά από φυσικούς, τεχνητούς ή ανθρωπογενείς κινδύνους. Συνεχής είναι η προσπάθεια για τη δημιουργία κουλτούρας ασφάλειας και υγείας ανάμεσα στο ανθρώπινο δυναμικό, ώστε όλοι να συμβάλουν με τον τρόπο τους και στο μέτρο των δυνατοτήτων τους στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

9.5.2 ΔΟΜΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Δι-

ευθύντρια. Έχει διατμηματικό χαρακτήρα εφόσον το προσωπικό της εκπροσωπεί όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, δηλαδή την Δημοτική, Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Το Γραφείο στελεχώνουν τρεις Λειτουργοί, ένας από κάθε βαθμίδα Εκπαίδευσης.

Για να γίνει πιο αποτελεσματική η παροχή υπηρεσιών στα σχολεία, οι τρεις λειτουργοί του Γραφείου λειτουργούν ως μία αμιγής ομάδα επιδιώκοντας όσο το δυνατό ισοβαρή καταμερισμό αρμοδιοτήτων και υπευθυνοτήτων.

9.5.3 ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ

Για την επίτευξη της πιο πάνω αποστολής εφαρμόζονται σε ετήσια βάση οι εξής δράσεις:

- Διεξαγωγή Επιμορφωτικών Σεμιναρίων
- Επισκέψεις / Επιθεωρήσεις δημόσιων σχολείων και κτιρίων που στεγάζουν υπηρεσίες του Υπουργείου
- Ασκήσεις Πολιτικής Άμυνας
- Στενή συνεργασία με αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες όπως το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, το Υπουργείο Υγείας και τη Διοίκηση Πολιτικής Άμυνας του Υπουργείου Εσωτερικών.

9.5.4 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 2007

9.5.4.1 Μαθήματα Πρώτων Βοηθειών σε Εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης

Μετά από πρωτοβουλία του Γραφείου Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, διοργάνωσε σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών προς τους εκπαιδευτικούς της Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Στα σεμινάρια, τα οποία ήταν μονοήμερα και διαρκούσαν από τις 8:00πμ μέχρι τις 1:00μμ, κλήθηκε να συμμετάσχει ένας εκπαιδευτικός από κάθε σχολείο, κατά προτίμηση ο Υπεύθυνος Πρώτων Βοηθειών. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 27 σεμινάρια παγκύπρια, μεταξύ 24 Απριλίου και 14 Ιουνίου 2007 στα οποία συμμετείχαν περίπου 500 εκπαιδευτικοί.

Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών ήταν αθρόα, ενώ από την πρωταρχική ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων από σχετικά ερωτηματολόγια που δόθηκαν στις συναντήσεις, διαφάνηκε η αναγκαιότητα για συνέχιση της προσπάθειας.

Στις αρχές Οκτωβρίου 2007 σε συνάντηση του Γραφείου με αρμόδιους Λειτουργούς του Υπουργείου Υγείας έγινε παράδοση των αποτελεσμάτων σχετικής επιστημονικής έρευνας που αφορούσε τα μαθήματα Πρώτων Βοηθειών. Κατά τη συνάντηση, και αφού λήφθηκαν υπόψη τα πολύ ενθαρρυντικά συμπεράσματα της έρευνας, αποφασίστηκαν ανάμεσα σ' άλλα τα εξής:

- Να συνεχιστεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα Πρώτων Βοηθειών με τον ίδιο τρόπο για 3 με 4 χρόνια.
- Να γίνει καταμερισμός των Δημόσιων Νηπιαγωγείων στις Επισκέπτριες Υγείας ώστε να τα επισκέπτονται όπως επισκέπτονται τα υπόλοιπα Δημόσια Σχολεία.

9.5.4.2 Δημιουργία διαδικτυακού χώρου και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Μετά από εργασία αρκετών μηνών για τη συλλογή του απαραίτητου υλικού, το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας σε συνεργασία με τους λειτουργούς του Υπουργείου υπεύθυνους για το σχεδιασμό της ιστοσελίδας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, προχώρησε στο σχεδιασμό ειδικού διαδικτυακού χώρου ο οποίος θα αποτελεί πλέον κομβικό σημείο επικοινωνίας του Γραφείου με όλους τους εμπλεκόμενους σε θέματα Πολιτικής Άμυνας αλλά και θέματα Ασφάλειας και Υγείας.

Η ιστοσελίδα εγκαινιάστηκε τον Οκτώβριο του 2007 και στην αρχική της μορφή περιλαμβάνει χρήσιμα έντυπα, πληροφοριακό υλικό και λεπτομέρειες για τις δραστηριότητες του Γραφείου. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέξουν στην ιστοσελίδα πατώντας στο σύνδεσμο Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας, ο οποίος βρίσκεται στην ομάδα 'Υπηρεσίες' στην αρχική σελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Παράλληλα με την ιστοσελίδα σε συνεργασία με τους λειτουργούς του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, το Γραφείο έχει αποκτήσει ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ώστε να εφαρμοστεί για πρώτη φορά η αποστολή των Σχεδίων Πολιτικής Άμυνας των σχολείων σε ηλεκτρονική μορφή.

Ιστοσελίδα: http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/index.html

Ηλεκτρ. Διεύθυνση: health_safety@moec.gov.cy

9.5.4.3 Συμμετοχή Σχολείων στην Άσκηση Εγκέλαδος

Μετά από πρωτοβουλία του Γραφείου Πολιτικής Άμυνας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με τη Διοίκηση Πολιτικής Άμυνας και την Περιφερειακή Διοίκηση Πολιτικής Άμυνας Λεμεσού, διεξάχθηκε την 1η Νοεμβρίου 2007 η προγραμματισμένη άσκηση 'Εγκέλαδος' με τη συμμετοχή δύο σχολείων, του Γυμνασίου Αγίου Ιωάννη Λεμεσού και του ΙΕ Δημοτικού Σχολείου Λεμεσού ΚΑ και ΚΒ. Η άρτια κατάρτιση και η αποτελεσματικότητα με την οποία ενήργησαν τόσο το προσωπικό όσο και οι μαθητές των σχολείων ενθουσίασαν τους παρευρισκόμενους και αποφασίστηκε παρόμοιες ασκήσεις να διεξαχθούν και στο μέλλον σε όλες τις επαρχίες. Η άσκηση του Γυμνασίου Αγίου Ιωάννη έχει οπτικογραφηθεί και το υλικό θα αποτελέσει χρήσιμο εκπαιδευτικό εργαλείο για τους λειτουργούς του Γραφείου Πολιτικής Άμυνας στην προσπάθεια για συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση των υπόλοιπων εκπαιδευτικών.

9.5.4.4 Διαλέξεις Πρώτων Βοηθειών σε λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης των κεντρικών κτιρίων του Υπουργείου, ορίστηκαν λειτουργοί με καθήκοντα Πρώτου Βοηθού. Οι λειτουργοί, οι οποίοι εκπροσωπούσαν όλα τα Τμήματα και Υπηρεσίες του Υπουργείου, παρακολούθησαν δύο ενδοϋπηρεσιακά σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών τα οποία επικεντρώθηκαν σε θέματα καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης και επιδέσεων.

9.5.4.5 Εκπαίδευση των ομάδων Πυρόσβεσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης των κεντρικών κτιρίων του Υπουργείου, συστήθηκαν ομάδες πυρόσβεσης αποτελούμενες από λειτουργούς του Υπουργείου. Οι λειτουργοί, οι οποίοι εκπροσωπούσαν όλα τα Τμήματα και Υπηρεσίες του Υπουργείου, στις 11 Οκτωβρίου 2007 παρακολούθησαν

σεμινάριο από εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου, το οποίο περιλάμβανε ανάμεσα σ' άλλα πρακτική εξάσκηση και κατάσβεση ελεγχόμενης φωτιάς με όλα τα είδη πυροσβεστήρων που διαθέτει το Υπουργείο.

9.5.4.6 Σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών για επιμόρφωση των σχολικών βοηθών/συνοδών και εκπαιδευτικών που εργάζονται στις σχολικές μονάδες

Μετά από πρωτοβουλία της Ειδικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας διοργανώθηκαν σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών για επιμόρφωση των σχολικών βοηθών/συνοδών και εκπαιδευτικών που εργάζονται στις σχολικές μονάδες. Τα σεμινάρια ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 2007 και αποπερατώθηκαν το Νοέμβριο του ίδιου έτους. Αφορούσαν τις Επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου. Διεξήχθησαν οκτώ σεμινάρια διάρκειας τριών ωρών το καθένα (2 ανά Επαρχία) στα οποία συμμετείχαν περί τα 250 άτομα.

9.5.4.7 Σύσταση Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Εφαρμόζοντας τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας για τις Επιτροπές Ασφάλειας στο χώρο εργασίας (Ο περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμος του 1996, Άρθρα 9 ως 12 - Επιτροπές Ασφάλειας, καθώς και οι Περί Επιτροπών Ασφάλειας στους Τόπους Εργασίας Κανονισμοί του 1996) το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας, κατόπιν συνεννόησης με τη Γενική Διευθύντρια, προχώρησε στη σύσταση Επιτροπής Ασφάλειας απαρτιζόμενη από 11 λειτουργούς του Υπουργείου στην προσπάθεια εκπροσώπησης όλων των Τμημάτων και Υπηρεσιών.

Κατά την 1η συνεδρία της Επιτροπής τα μέλη ενημερώθηκαν για τις σχετικές πρόνοιες της νομοθεσίας όσον αφορά το ρόλο και τις αρμοδιότητές τους ως εκπροσώπους των εργαζομένων.

9.5.4.8 Εγκατάσταση συστήματος συναγερμού και συστήματος ελεγχόμενης πρόσβασης στα κεντρικά κτίρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας σε συνεργασία με τις Τεχνικές Υπηρεσίες και την Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία προέβη στο σχεδιασμό του συστήματος ελεγχόμενης πρόσβασης στα κεντρικά κτίρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το οποίο περιλαμβάνει επίσης την εγκατάσταση καμερών ασφαλείας στο χώρο υποδοχής του κεντρικού κτιρίου, καθώς και την εγκατάσταση συστημάτων συναγερμού σε επιλεγμένους χώρους και γραφεία. Η εγκατάσταση του συστήματος ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2007, οπότεν τέθηκε σε εφαρμογή.

Παράλληλα με την εγκατάσταση του συστήματος και μετά από Πρόταση του Γραφείου προς το Υπουργικό Συμβούλιο, αποφασίστηκε στον ευρύτερο σχεδιασμό των μέτρων ασφαλείας των κεντρικών κτιρίων να συμπεριληφθεί η πρόσληψη ειδικών αστυφυλάκων, οι οποίοι θα βρίσκονται στην κεντρική είσοδο και θα αναλάβουν τη φυσική φρούρηση του κτιρίου κατά τις εργάσιμες ώρες. Η εργοδότηση των αστυφυλάκων θα αρχίσει με την έναρξη του 2008. Για την προσωρινή φυσική φρούρηση του κτιρίου το Υπουργείο προχώρησε σε συμφωνία με ιδιωτική εταιρεία η οποία εφαρμόστηκε από τον Αύγουστο του 2007 μέχρι το τέλος του έτους.

9.5.4.9 Εξοπλισμός με υλικά Πολιτικής Άμυνας όλων των νέων Δημόσιων Σχολείων, καθώς και κτιρίων που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας βρίσκεται πάντοτε σε στενή συνεργασία με τη Διοίκηση Πολιτικής Άμυνας του Υπουργείου Εσωτερικών. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας κάθε χρόνο η Διοίκηση Πολιτικής Άμυνας, μετά από σχετικό αίτημα, παραχωρεί υλικά πολιτικής άμυνας για τον εξοπλισμό των νέων σχολικών μονάδων ή κτηρίων που στεγάζουν υπηρεσίες του Υπουργείου. Τα υλικά, αφού παραδόθηκαν, καταγράφηκαν σε βιβλίο περιουσίας, ενώ δόθηκαν οδηγίες ώστε να χρησιμοποιηθούν μόνο σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

9.5.4.10 Επισκέψεις σε δημόσια σχολεία και σε κτίρια που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις

Στα πλαίσια της επίτευξης των στόχων του Γραφείου Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας με γνώμονα πάντοτε τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ του Υπουργείου και των εργαζομένων, οι λειτουργοί του Γραφείου επισκέπτονται σε καθημερινή σχεδόν βάση τα δημόσια σχολεία και τα κτίρια που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις. Οι επισκέψεις αυτές γίνονται κυρίως με αφορμή τους παρακάτω λόγους:

- Ετοιμασία Έκθεσης για θέματα Ασφάλειας και Υγείας
- Παρακολούθηση Ασκήσεων Πολιτικής Άμυνας με στόχο την αξιολόγηση και βελτίωση του υφιστάμενου Σχεδίου
- Παροχή συμβουλών σε θέματα Πολιτικής Άμυνας ή Ασφάλειας και Υγείας
- Εξέταση παραπόνων
- Διερεύνηση ατυχημάτων
- Παροχή υλικών πολιτικής άμυνας
- Οργάνωση Σεμιναρίων προς το Προσωπικό

10.1 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Τα σεμινάρια επιμόρφωσης των λειτουργών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης είναι κατά βάση έργο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γίνεται από τον Τομέα Επιμόρφωσης μέσα από επαναλαμβανόμενες σειρές προγραμμάτων επιμόρφωσης, προαιρετικά σεμινάρια, σεμινάρια σε σχολική βάση και έκτακτα σεμινάρια.

10.1.1 ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης Υποψηφίων Εκπαιδευτικών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Το Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης Υποψηφίων Εκπαιδευτικών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης 2006-2007 ολοκλήρωσαν με επιτυχία 342 υποψήφιοι μετά από τη διεξαγωγή τελικών γραπτών εξετάσεων σε θέματα Θεωρίας και Μεθοδολογίας της Διδασκαλίας, Ειδικής Διδακτικής και Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας που έγιναν στις 7/5/2007, 9/5/2007 και 11/5/2007 αντίστοιχα. Το Πρόγραμμα προσφέρθηκε φέτος για τελευταία φορά από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, καθώς η διεξαγωγή του έχει ανατεθεί στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Διευθυντών Δημοτικής Εκπαίδευσης

Το Μάρτιο του 2007 συμπλήρωσαν με επιτυχία το πρόγραμμα 50 Διευθυντές Δημοτικής και Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Το Μάιο του 2007, 31 Διευθυντές συμπλήρωσαν με επιτυχία το πρόγραμμα Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βοηθών Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Τον Ιούνιο του 2007 συμπλήρωσαν με επιτυχία το πρόγραμμα 175 Βοηθοί Διευθυντές Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι 26 συναντήσεις του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό. Εισηγήσεις έκαναν μέλη του διδακτικού προσωπικού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ακαδημαϊκοί από τα Πανεπιστήμια Κύπρου και Ελλάδας και άλλοι εξωτερικοί συνεργάτες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών από τις χώρες του Εύξεινου Πόντου

Στα τέλη Ιουνίου 2007 ολοκληρώθηκε το εξαμηνιαίο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών από τις χώρες του Εύξεινου Πόντου. Το πρόγραμμα παρακολούθησαν 12 ομογενείς, οι οποίοι πέρα από τα μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και τα μαθήματα μεθοδολογίας της διδασκαλίας, γνώρισαν τη σύγχρονη κυπριακή πραγματικότητα, τον τοπικό πολιτισμικό πλούτο και την κουλτούρα του τόπου, μέσα από εκπαιδευτικές εκδρομές, παρακολουθήσεις διαλέξεων και εκδηλώσεων.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις Νέες Τεχνολογίες

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2006-2007 επιμορφώθηκαν, από τον Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, 2500 περίπου εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων στα θέματα:

- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων χρήσης Ηλεκτρονικού Υπολογιστή
- Εκπαιδευτική Εφαρμογή της Πληροφορικής
- Εξειδικευμένη Επιμόρφωση για Καθηγητές Πληροφορικής

Επιπλέον, με την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2007-2008 προκηρύχθηκαν καινούρια προγράμματα επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς. Συγκεκριμένα, για τους εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης, πέρα από τα προγράμματα για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων χρήσης Η.Υ., ξεκίνησε η υλοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης σε εξειδικευμένα προγράμματα Πληροφορικής που θα βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς στο σχεδιασμό ιστοσελίδων, στην επεξεργασία εικόνας και ήχου κ.ά.

Συνολικά 650 περίπου εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων παρακολουθούν τα Προγράμματα Επιμόρφωσης στις νέες τεχνολογίες που προσφέρει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για τη χρονική περίοδο του Φθινοπώρου 2007.

Επιπλέον, ομάδες εργασίας ανέπτυξαν επιμορφωτικό διδακτικό υλικό με ενσωμάτωση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας.

10.1.2 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

Συνεχίστηκε το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 ο θεσμός των σεμιναρίων πάνω σε σχολική βάση και τα σεμινάρια για τους γονείς στα σχολεία σε διάφορες περιοχές της ελεύθερης Κύπρου. Τα σεμινάρια περιλάμβαναν διάφορα θέματα, τα πλείστα, όμως, είχαν ψυχοκοινωνικό περιεχόμενο που αφορούσε στη συμπεριφορά παιδιών και εφήβων, στους τρόπους αντιμετώπισης έκρυθμων καταστάσεων, στις διατροφικές διαταραχές καθώς και στους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να βοηθήσουμε στη μάθηση παιδιών με προβλήματα. Φαίνεται ότι τα πιο πάνω θέματα ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί.

Άλλα θέματα που αναπτύχθηκαν στα σεμινάρια αφορούσαν στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, στο γραπτό λόγο, στην εκπαιδευτική τεχνολογία, στις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, στην εκπαιδευτική διοίκηση, στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, στη θεατρική αγωγή, στη μεθοδολογία της διδασκαλίας, στην αξιολόγηση του μαθητή, καθώς επίσης σε ευρωπαϊκά θέματα και θέματα ειδικότητας.

10.1.3 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης 1350 εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης συμμετείχαν σε 82 σεμινάρια τα οποία διοργανώθηκαν σε 5 κέντρα (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο και Παραλίμνι). Για πρώτη χρονιά οι αιτήσεις συμμετοχής υποβλήθηκαν ηλεκτρονικά, εξέλιξη που σχολιάστηκε πολύ θετικά από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στα σεμινάρια.

Τα σεμινάρια κάλυψαν διάφορα θέματα, σύμφωνα με τις υποδείξεις των Τμημάτων για ανάγκες και προτεραιότητες και το ενδιαφέρον των ίδιων των εκπαιδευτικών. Με τη συμμετοχή τους στα σεμινάρια, οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να ενισχύσουν τη θεωρητική τους κατάρτιση, να προχωρήσουν σε πρακτικές εφαρμογές, να εμπλακούν σε δημιουργικές δραστηριότητες και δραστηριότητες αναστοχασμού και να ανταλλάξουν εμπειρίες και καλές πρακτικές.

10.1.4 ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης διοργάνωσαν, υπό την αιγίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης, το Δέκατο Σεμινάριο για τη Διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού. Το Σεμινάριο διεξήχθη από τις 17 Μαρτίου μέχρι και τις 20 Μαρτίου 2007 και είχε ως θέμα: Το Αρχαίο Ελληνικό Δράμα ως παιδευτικό εργαλείο για την οικοδόμηση μιας πιο ανθρώπινης σύγχρονης Ευρώπης. Περιλάμβανε διαλέξεις, εργασίες σε ομάδες, εκθέσεις, παρουσιάσεις μικρών μελετών, σχολικές παραστάσεις αρχαίου δράματος, καθώς και επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.
- Στις 20 και στις 21 Μαρτίου 2007 διεξήχθησαν συζήτηση στρογγυλής τραπέζης και ημερίδα, αντίστοιχα, στα πλαίσια του 3ου Συνεδρίου Πληροφορικής και Εκπαίδευσης που εστίασε στο θέμα «e-learning και καινοτομία: η ανάπτυξη εκπαιδευτικής πολιτικής και κοινωνικής συνοχής». Οι εκδηλώσεις συνδιοργανώθηκαν από την ΑΤΗΚ, τον Κυπριακό Σύνδεσμο Πληροφορικής και το ΥΠΠ, με τη συνεργασία του ΣΥΚΑΠ και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Στόχος του συνεδρίου ήταν η διαμόρφωση πολιτικής για τον τρόπο που οι νέες τεχνολογίες μπορούν να ενδυναμώσουν τον ενεργό πολίτη της Κοινωνίας της Πληροφορίας.
- Την 1η Μαρτίου και τη 15η Μαΐου του 2007 διεξήχθη σε δύο φάσεις ημερίδα με θέμα «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Προστατευόμενες Περιοχές», που στόχο είχε την αξιοποίηση των προστατευόμενων περιοχών στα πλαίσια της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η ημερίδα διεξήχθη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), το Τμήμα Δασών και την Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της δράσης Ε7 του έργου LIFE 04NAT/CY/000013. Το έργο χρηματοδοτείται από τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στην ημερίδα συμμετείχαν 450 εκπαιδευτικοί όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.
- Στις 2-4 Μαρτίου 2007 διεξήχθη διήμερο συνέδριο με θέμα «Βιωματικές Διαθεματικές Προσεγγίσεις στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση». Το συνέδριο οργανώθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με τον Κυπριακό Σύνδεσμο Συνεργατικής Μάθησης. Σκοπός του συνεδρίου, το οποίο είχε τη μορφή βιωματικών εργαστηρίων, ήταν η εξοικείωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων σε παιδαγωγικές και πρακτικές προσεγγίσεις που μπορούν να

εφαρμοσθούν στα πλαίσια της σχολικής μονάδας για την αποτελεσματικότερη εξέταση των περιβαλλοντικών θεμάτων. Στο Συνέδριο συμμετείχαν 150 εκπαιδευτικοί όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

- Στις 19 Απριλίου 2007 διεξήχθη ημερίδα με θέμα «Αγωγή στα ΜΜΕ για ευρωπαϊκή ταυτότητα». Το συνέδριο παρακολούθησαν εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων στο Intercollege. Η ημερίδα διοργανώθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Τμήμα ΜΜΕ του Intercollege και επικεντρώθηκε στη σχέση των ΜΜΕ και της εκπαίδευσης και πώς η τελευταία μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτειότητας.
- Στα πλαίσια της Δράσης «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2010» διεξήχθη συνέδριο με θέμα «Διά βίου εκπαίδευση των εκπαιδευτικών για διά βίου μάθηση στην Ευρώπη». Το συνέδριο απευθυνόταν στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και διεξήχθη στις 20 και 21 Απριλίου 2007 στο χώρο της Δημοσιογραφικής Εστίας. Το σεμινάριο παρακολούθησαν περίπου 200 εκπαιδευτικοί.
- Στις 26 Απριλίου 2007 διεξήχθη ημερίδα στο χώρο της Δημοσιογραφικής Εστίας με θέμα «Διά Βίου Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: η ευρωπαϊκή προοπτική». Η ημερίδα οργανώθηκε με συγχρηματοδότηση από την Εθνική Συντονιστική Μονάδα Σωκράτης στα πλαίσια της συμμετοχής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Grundtvig "Diagnosis of teachers'needs and evaluation of teachers'development forms in partner countries – comparison and looking for the most effective solutions". Το σεμινάριο παρακολούθησαν οι επιθεωρητές όλων των βαθμίδων και οι συνεργάτες που εμπλέκονται στο Πρόγραμμα Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης.
- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο διοργάνωσε επιμορφωτικά σεμινάρια για τους φιλόλογους με θέμα τα νέα Διδακτικά Πακέτα Γυμνασίου. Τα σεμινάρια διεξήχθησαν από τις 25 μέχρι τις 28 Ιουνίου 2007 σε όλες τις επαρχίες. Την επιμόρφωση ανέλαβαν τέσσερις επιμορφωτές από την Ελλάδα και παρακολούθησαν περίπου 400 Φιλόλογοι.
- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο οργάνωσε την αποστολή στην Αθήνα επτά Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης και έξι Επιθεωρητών Μέσης Εκπαίδευσης, οι οποίοι παρακολούθησαν τα επιμορφωτικά σεμινάρια που διεξήγαγε το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας κατά το διάστημα 15-30 Ιουνίου 2007, για την αξιοποίηση των νέων Διδακτικών Πακέτων.
- Στο διάστημα 20-22 Ιουνίου 2007 διεξήχθη ταχύρρυθμο σεμινάριο για νεοπροαχθέντες Διευθυντές Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής/Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Την έναρξη του σεμιναρίου κήρυξε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Άκης Κλεάνθους, ο οποίος και ανέλυσε στους νεοπροαχθέντες Διευθυντές τις προτεραιότητες, τις εμφάσεις και τους σχεδιασμούς του ΥΠΠ σε ό, τι αφορά στις σχολικές μονάδες και την πορεία της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης.
- Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με τον Κυπριακό Σύνδεσμο Παιδικού Νεανικού Βιβλίου, την Ένωση Βιβλιοθηκονόμων-Βιβλιοθηκαρίων και το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Λαϊκής Τράπεζας διοργάνωσε στις 19 Οκτωβρίου 2007 σεμινάριο προς εκπαιδευτικούς και βιβλιοθηκονόμους, στο Συνεδριακό Κέντρο. Στόχος του σεμιναρίου ήταν η αξιοποίηση της βιβλιοθήκης και η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας.

- Στις 24-28 Σεπτεμβρίου και στις 22-24 Οκτωβρίου 2007 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης διοργάνωσε σεμινάρια με θέμα « Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης». Τα σεμινάρια είχαν εργαστηριακή μορφή και βασικός εισηγητής τους ήταν ο Δρ Robert Schwartz.
- Από τις 26 έως και 30 Νοεμβρίου 2007 το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο οργάνωσε παγκύπριας κλίμακας σεμινάρια επιμόρφωσης για τα νέα Διδακτικά Πακέτα Δημοτικής και Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Την επιμόρφωση διεξήγαγαν στελέχη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου της Ελλάδας.

11. ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Στο πλαίσιο του έργου της για έκδοση και παραγωγή διδακτικού υλικού, η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων το 2007 ανέλαβε την επιμέλεια έκδοσης και την εκτύπωση του Ημερολογίου του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.), της Ετήσιας Έκθεσης του Υ.Π.Π., των εντύπων για τη Διεθνή Εκπαιδευτική Έκθεση και άλλων βιβλιαρίων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στο Υ.Π.Π..

Επίσης, η εισαγωγή του ευρώ ως νομισματικής μονάδας της Κυπριακής Δημοκρατίας από την 1η Ιανουαρίου 2008, οδήγησε στην ανάγκη για προσαρμογή των διδακτικών βιβλίων στο καινούριο περιβάλλον που δημιουργείται, με την αντικατάσταση της κυπριακής λίρας από το νέο ευρωπαϊκό νόμισμα. Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων ανέλαβε τη διεκπεραίωση αυτής της εργασίας κατά το 2007, πραγματοποιώντας τις απαιτούμενες αλλαγές σε όλα τα διδακτικά βιβλία τα οποία εκδίδει και θα χρησιμοποιούνται στα σχολεία μας κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008. Εξυπηρετώντας το βασικό στόχο που είναι η καλύτερη δυνατή ενημέρωση όλων για την εισαγωγή του ευρώ στην Κύπρο, έχει εκδώσει, επίσης, δύο ενημερωτικά βιβλιάρια για τα παιδιά της Δημοτικής Εκπαίδευσης και ένα βιβλιάριο για τα παιδιά της Μέσης Εκπαίδευσης. Στα βιβλιάρια αυτά παρουσιάζονται τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος, καθώς και πολλές άλλες πληροφορίες που θα βοηθήσουν στην ομαλή μετάβαση «από τη λίρα στο ευρώ».

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τεχνολογίας και αποσκοπώντας στον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών εκτύπωσης των βιβλίων, η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων συνέχισε το έργο μεταφοράς των εκδόσεών της σε ηλεκτρονική μορφή.

Επιπρόσθετα, εκτός από τις εκδόσεις ή επανεκδόσεις βιβλίων, η ΥΑΠ έχει προβεί σε αγορά υπηρεσιών για την ψηφιοποίηση 41 βιβλίων, τη μορφοποίηση 13 βιβλίων που αναθεωρήθηκαν και την εικονογράφηση 2 βιβλίων. Επίσης, ανέλαβε τη φωτοτύπηση διδακτικού υλικού για μαθητές και εκπαιδευτικούς, καθώς και την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού για τις ανάγκες των σχολείων. Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στις νέες εκδόσεις ή επανεκδόσεις των βιβλίων στις οποίες έχει προβεί η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων κατά το 2007, καθώς και οι σχετικές δαπάνες.

Στοιχεία Εκδόσεων/Επανεκδόσεων Βιβλίων και Δαπάνες κατά το 2007

ΤΜΗΜΑ	ΔΑΠΑΝΗ (Λ.Κ.)	ΠΛΗΘΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ		
		Α΄ Έκδοση/ Αναθεωρ. Έκδ.	Επανεκδοση	Σύνολο
Δημοτική Εκπαίδευση	640.000	57	68	125
Μέση Γενική Εκπαίδευση	638.000	31	74	105
Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	149.000	13	15	28
ΣΥΝΟΛΟ	1.427.000	101	157	258

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων το 2007 έχει προβεί συνολικά στην έκδοση 258 διδακτικών βιβλίων για όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, εκ των οποίων οι 101 είναι νέες ή αναθεωρημένες εκδόσεις και οι υπόλοιπες 157 είναι επανεκδόσεις. Οι δαπάνες για βιβλία σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης το 2007 είχε ανέλθει στο ποσό των 1.427.000Λ.Κ.

12. ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ Υ.Π.Π.

12.1 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που άρχισαν να λειτουργούν το 1960 ως Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών, παρέχουν σειρά μαθημάτων σε μαθητές όλων των βαθμίδων καθώς και σε ενήλικες, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε αγροτικές περιοχές.

Προσφέρονται οι ακόλουθοι κλάδοι-μαθήματα:

- Ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ισπανικά, Ρωσικά, Τουρκικά κ.ά.)
- Ελληνικά για ξένους
- Λογιστική
- Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
- Μαθήματα Τελικών Παγκύπριων εξετάσεων για το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τα Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Επίσης, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης αναλαμβάνουν την οργάνωση ειδικών σειρών για παιδιά παλιννοστούντων και Ελληνοποντίων και ενισχυτικών μαθημάτων για παιδιά εγκλωβισμένων.

Προσφέρονται δωρεάν μαθήματα Ελληνικών σε Τουρκοκύπριους και Τουρκικών σε Ελληνοκύπριους.

Το 2006-07 λειτούργησαν 41 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης σε όλη την Κύπρο και σε αυτά φοίτησαν πέραν των 18.000 μαθητών.

12.2 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

12.2.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Αποστολή της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) είναι η προστασία και προαγωγή της ψυχικής υγείας, καθώς και η διευκόλυνση της μάθησης και της ολόπλευρης ανάπτυξης του κάθε ατόμου που μετέχει του εκπαιδευτικού συστήματος, από την προσχολική μέχρι και τη μέση εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο της αποστολής της η ΥΕΨ συμβάλλει στον όλο προβληματισμό της εκπαίδευσης με στόχο τη συνεχή εξέλιξη και ποιοτικό εκδημοκρατισμό του θεσμού του σχολείου, την αποδοχή και το σεβασμό της διαφορετικότητας, καθώς και τη σχολική επιτυχία όλων των ατόμων.

12.2.2 ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Ενώ η ΥΕΨ ασχολείται παραδοσιακά με την αντιμετώπιση ατομικών περιπτώσεων παιδιών με προβλήματα μάθησης και προσαρμογής, τα τελευταία κυρίως χρόνια επενδύει περισσότερο σε δράσεις, παρεμβάσεις και προγράμματα που στοχεύουν στην πρόληψη κυρίως των μαθησιακών προβλημάτων και των προβλημά-

των ψυχικής υγείας. Οι δράσεις της ΥΕΨ απευθύνονται στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παρεμβάσεις πρόληψης της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαβητισμού, στην αγωγή της υγείας και της πολιτότητας και στην ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στα συνηθισμένα σχολεία.

Πιο αναλυτικά, οι δραστηριότητες της ΥΕΨ στοχεύουν, κατά προτεραιότητα, στα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού σε όλα τα παιδιά.
- Συναισθηματική ανάπτυξη, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας καθώς και της χρήσης και κατάχρησης ουσιών.
- Πρόληψη της σχολικής διαρροής η οποία συναρτάται με την πρόληψη της βίας και της χρήσης/κατάχρησης ουσιών.
- Πρώιμη ανίχνευση και αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών.
- Αντιμετώπιση παιδιών με δυσκολίες μάθησης ή/και προσαρμογής μέσα στο σχολείο.
- Στήριξη παιδιών με αναπηρίες και ένταξή τους στα συνηθισμένα σχολεία.

12.2.3 ΔΟΜΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια. Είναι διατμηματική και οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων (ΕΨ) απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, δηλαδή την Προδημοτική, Δημοτική, Μέση και Τεχνική.

Κατά την υπό ανασκόπηση σχολική χρονιά στην ΥΕΨ υπηρετούσαν 35 συνολικά Λειτουργοί.

Η δομή της Υπηρεσίας είναι η ακόλουθη:

Ένας (1) Πρώτος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος που είναι ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας.

Δύο (2) Ανώτεροι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι που είναι Υπεύθυνοι των δύο τομέων της Υπηρεσίας: του Τομέα Ατομικών Περιπτώσεων και Ειδικών Προγραμμάτων και του Τομέα Προγραμμάτων, Μελετών και Ερευνών αντίστοιχα.

Τρεις (3) Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι Α΄, οι οποίοι προϊστανται των Επαρχιακών Γραφείων Λευκωσίας, Λεμεσού – Πάφου και Λάρνακας – Αμμοχώστου. Μία θέση Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου Α΄ είναι κενή. Για τις ανάγκες της θέσης αυτής υπηρετούσε ως έκτακτος ένας Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος

Εικοσιεννέα (29) Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι στελέχωναν τα τρία Επαρχιακά Γραφεία της Υπηρεσίας, στη Λευκωσία, Λεμεσό – Πάφο και Λάρνακα – Αμμόχωστο. Από αυτούς οι 16 είναι μόνιμοι, ενώ οι υπόλοιποι 13 είναι έκτακτοι που υπηρετούν έναντι μόνιμων οργανικών θέσεων, των οποίων η πλήρωση εκκρεμεί.

Για να γίνει πιο αποτελεσματική η παροχή υπηρεσιών στα σχολεία και στο κοινό, η Διεύθυνση της Υπηρεσίας προέβη σε διευθετήσεις ώστε να λειτουργήσει αυτόνομα Γραφείο στην Επαρχία Πάφου. Σ' αυτό υπηρετούν 3 Λειτουργοί οι οποίοι έχουν την ευθύνη να καλύπτουν αποκλειστικά τα σχολεία της εν λόγω Επαρχίας. Επίσης, για τον ίδιο σκοπό ένας Λειτουργός του Επαρχιακού Γραφείου Λάρνακας

– Αμμοχώστου εδρεύει μόνιμα στη Σωτήρα Αμμοχώστου σε γραφείο που παραχωρήθηκε από το Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας.

Στον κάθε ΕΨ ανατίθεται η ευθύνη για αριθμό σχολείων και μαθητών. Σήμερα, ο κάθε ΕΨ που υπηρετεί στην ΥΕΨ έχει την ευθύνη για 4,300 περίπου μαθητές. Σε σύγκριση με άλλες χώρες ο φόρτος αυτός εξακολουθεί να είναι αρκετά ψηλός και ο αριθμός των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων που απασχολούνται στην Υπηρεσία είναι ακόμη σχετικά μικρός σε σχέση με τις υπάρχουσες ανάγκες. Οι εμπειρίες που υπάρχουν από την καθημερινή πράξη υποβάλλουν ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιπτώσεων που χρειάζεται συστηματική παροχή σε συνεχή βάση, ενώ τα αιτήματα από τα σχολεία για ανάπτυξη περισσότερων προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων συνεχώς αυξάνονται. Παρόλα αυτά, σε σύγκριση με παλαιότερα χρόνια η κατάσταση είναι σαφώς βελτιωμένη και υπηρεσίες που παρέχουν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι μπορεί να κριθούν ως πιο ποιτικές.

Όλοι οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι της ΥΕΨ είναι άτομα με πρώτο πτυχίο στη Ψυχολογία και μεταπτυχιακή επαγγελματική εξειδίκευση σε μια από τις ειδικότητες της Κλινικής, της Εκπαιδευτικής ή της Σχολικής Ψυχολογίας. Μερικοί διαθέτουν και διδακτορικό δίπλωμα.

12.2.4 ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η εργασία των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων και τα καθήκοντα τα οποία καλούνται να διεκπεραιώσουν μπορούν να ενταχθούν σε δύο βασικούς τομείς: τον τομέα των Ατομικών Περιπτώσεων και Ειδικών Προγραμμάτων και τον τομέα των Προγραμμάτων, Ερευνών και Μελετών.

12.2.4.1 ΤΟΜΕΑΣ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Ο Τομέας των Ατομικών Περιπτώσεων Μαθητών είναι ο τομέας που παραδοσιακά απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων. Στους ΕΨ μπορούν να αποταθούν εκπαιδευτικοί, γονείς/κηδεμόνες και ασφαλώς μεγαλύτερα παιδιά για παροχή εξειδικευμένης βοήθειας για αντιμετώπιση μεγάλου φάσματος δυσκολιών, όπως π.χ. μαθησιακές, συναισθηματικές, δυσκολίες συμπεριφοράς και προσαρμογής, σωματικές και άλλες αναπηρίες. Για παροχή της βοήθειας αυτής οι ΕΨ εργάζονται στο επίπεδο ολόκληρου του σχολείου, σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο, με το ίδιο το παιδί, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και, όπου θεωρείται αναγκαίο, με άλλους ειδικούς επαγγελματίες ή φορείς.

Στους ΕΨ παραπέμπονται, επίσης, από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τον περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο 113(Ι)/1999, περιπτώσεις μαθητών με σκοπό την αξιολόγηση και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπισή τους.

Η στατιστική ανάλυση που ακολουθεί εικονογραφεί το έργο της ΥΕΨ στον τομέα αυτό για το σχολικό έτος 2006 -2007. Η συλλογή των δεδομένων γίνεται με βάση το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων της ΥΕΨ που συμπληρώνουν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Περίοδος παραπομπής	Αριθμός περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Νέες παραπομπές 2006 -2007	1.984	57,17%
Παραπομπές από προηγούμενες χρονιές	1.486	42,83%
ΣΥΝΟΛΟ	3.470	100%

Το σύνολο των περιπτώσεων που απασχόλησαν τους ΕΨ κατά το σχολικό έτος 2006-2007 ήταν 3470. Από αυτές, οι 1984 (57.17%), παραπέμφθηκαν για πρώτη φορά, ενώ οι 1486 (42.83%) αφορούσαν περιπτώσεις μαθητών που είχαν παραπεμφθεί σε προηγούμενα έτη και κρίθηκε ότι χρειάζονταν ιδιαίτερη προσοχή και παρακολούθηση ή οι περιπτώσεις τους χρειάστηκε να επαναξιολογηθούν. Οι διαφορές με την προηγούμενη σχολική χρονιά δεν είναι μεγάλες. Την προηγούμενη σχολική χρονιά το ποσοστό των νέων περιπτώσεων ανερχόταν στο 56.0 του συνόλου (2970) και των παλιών στο 44.0%.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Πηγές παραπομπής	Αριθμός περιπτώσεων
Απευθείας στην ΥΕΨ από το σχολείο	1.684
Απευθείας στην ΥΕΨ από γονείς	244
Απευθείας στην ΥΕΨ από άλλους	45
Από ΕΕΕΑΕ	1.576

Από τον Πίνακα αυτό γίνεται φανερό πως οι περισσότερες περιπτώσεις, δηλαδή οι 1684 παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ απευθείας από τα Σχολεία, ενώ η δεύτερη βασική πηγή παραπομπών (1576) είναι οι Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΕΕΑΕ). Ένας πολύ μικρότερος αριθμός (244) αφορά περιπτώσεις παιδιών των οποίων οι γονείς απευθύνθηκαν από μόνοι τους στην ΥΕΨ και ένας πολύ πιο μικρός αριθμός αφορά παραπομπές που έγιναν από άλλες πηγές. Από τον πίνακα αυτό γίνεται φανερό πως υπήρξαν περιπτώσεις (79) που είχαν περισσότερες της μιας πηγές παραπομπής. Συνήθως πρόκειται για περιπτώσεις που αρχικά παραπέμπονται από το σχολείο και στη συνέχεια, επειδή χρειάζονται και άλλου είδους χειρισμό ή υπηρεσίες, παραπέμπονται στις ΕΕΕΑΕ, οπότε στη συνέχεια παραπέμπονται και πάλι στην ΥΕΨ στα πλαίσια της διαδικασίας για πολυθεματική αξιολόγηση. Κατά συνέπεια, όπως συνέβαινε και στο παρελθόν, οι κυριότερες πηγές παραπομπών στην ΥΕΨ είναι τα σχολεία και οι ΕΕΕΑΕ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός των περιπτώσεων που παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ τις τελευταίες πέντε σχολικές χρονιές.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Περίοδος παραπομπής (Σχολική Χρονιά)	Αριθμός περιπτώσεων
2002 - 2003	4.093
2003 - 2004	3.381
2004 - 2005	3.175
2005 - 2006	2.970
2006 - 2007	3.470

Κατά τη σχολική χρονιά 2006–2007, σε σύγκριση με τη σχολική χρονιά 2005-2006, παρουσιάστηκε μια σημαντική αύξηση των παραπομπών προς την ΥΕΨ της τάξης του 16.8%. Τούτο με τα υπάρχοντα στοιχεία δεν είναι εύκολο να ερμηνευτεί. Μάλλον όμως οφείλεται στο ότι ο Μηχανισμός για Εντοπισμό Παιδιών με Μαθησιακές, Συναισθηματικές ή άλλες Δυσκολίες σταμάτησε ουσιαστικά να λειτουργεί και στο ότι χρειάστηκε να επαναξιολογηθεί ένας σημαντικός αριθμός παιδιών που τυγχάνουν ειδικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με το νόμο περί Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

Επαρχία	Αριθμός περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Λευκωσίας	1.380	39,7%
Λεμεσού-Πάφου	1.189	34,3%
Λάρνακας- Αμμοχώστου	901	26,0%
ΣΥΝΟΛΟ	3.470	100%

Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά παρατηρείται μια πολύ μικρή διαφοροποίηση σε ότι αφορά την κατανομή των παραπομπών μεταξύ των Επαρχιών. Κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006, το ποσοστό της Επαρχίας Λευκωσίας ήταν 41,2%, της Λεμεσού-Πάφου 34,8% Επαρχίες και Επαρχίας Λάρνακας-Αμμοχώστου 24.0%.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αριθμός των περιπτώσεων και το ποσοστό επί τοις εκατό σε σχέση με το σύνολο των περιπτώσεων, κατά εκπαιδευτική βαθμίδα.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Εκπαιδευτική Βαθμίδα	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Νηπιαγωγείο	493	14,3
Δημοτικό	1.673	48,2
Γυμνάσιο	853	24,6
Λύκειο	286	8,2
Τεχνική Σχολή	101	2,9
Ειδικό Σχολείο	25	0,7
Δε φοιτά	25	0,7
Άλλο	14	0,4
ΣΥΝΟΛΟ	3.470	100.0

Την προηγούμενη σχολική χρονιά οι παραπομπές από τη Δημοτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία) αποτελούσαν το 65.5% του συνόλου των περιπτώσεων, ενώ κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά αποτελούν το 62.5. Παρατηρείται δηλαδή μια μείωση της τάξης του 3.0%. Αντίθετα παρουσιάζουν μια περίπου αντίστοιχη αύξηση (2.4%) οι περιπτώσεις που παραπέμφθηκαν από σχολεία της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης. Τη σχολική χρονιά 2005-2006 αποτελούσαν το 30.4% του συνόλου, ενώ φέτος αποτελούν το 32.8%. Η μικρή αυτή αύξηση προέρχεται από τα Γυμνάσια. Οι περιπτώσεις που παραπέμφθηκαν από τη

Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση παραμένουν ουσιαστικά στα ίδια επίπεδα. Το 2005-2006 ανέρχονταν στο 2,4%, ενώ κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 στο 2.9%.

Σε γενικές, όμως, γραμμές η κατάσταση σε ό,τι αφορά τον παράγοντα «Εκπαιδευτική Βαθμίδα» τα τελευταία χρόνια παραμένει περίπου η ίδια. Οι περισσότερες παραπομπές γίνονται από τα Δημοτικά σχολεία και τα Γυμνάσια. Αυτό θεωρείται φυσιολογικό, γιατί στις βαθμίδες αυτές της Εκπαίδευσης, κυρίως στις μικρότερες τάξεις, εμφανίζονται περισσότερες δυσκολίες προσαρμογής, οπότε οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι καλούνται να προσφέρουν στήριξη και βοήθεια στα παιδιά και τις οικογένειες τους, ενώ συχνά καλούνται να συνεισφέρουν και στο επίπεδο του σχολείου. Οι λιγότερες παραπομπές από τα Λύκεια και τις Τεχνικές Σχολές οφείλονται μάλλον στο γεγονός πως τα παιδιά που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα δε συνεχίζουν την φοίτησή τους, εφόσον η εκπαίδευση παύει να είναι υποχρεωτική.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Φύλο	Αριθμός περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Αγόρια	2.377	68,5%
Κορίτσια	1.093	31,5%
ΣΥΝΟΛΟ	3.470	100%

Όπως και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά, το ποσοστό των αγοριών που παραπέμφθηκε στην ΥΕΨ (68.5%) είναι διπλάσιο του αντίστοιχου ποσοστού των κοριτσιών (31.5%). Η διαπίστωση αυτή γίνεται διαχρονικά. Παρά το ότι το θέμα χρήζει ιδιαίτερου προβληματισμού και μελέτης, εντούτοις είναι γεγονός πως στα αγόρια παρουσιάζεται ένα μεγαλύτερο ποσοστό αναπτυξιακών προβλημάτων. Είναι όμως ταυτόχρονα πιθανό και να παραπέμπονται περισσότερα αγόρια, λόγω της μεγαλύτερης ανησυχίας, σε γονείς και εκπαιδευτικούς, για την εξέλιξη του αγοριού σε σχέση με αυτήν του κοριτσιού, καθώς και των μεγαλύτερων προσδοκιών των γονιών για την εκπαιδευτική σταδιοδρομία και επαγγελματική αποκατάσταση των αγοριών σε σχέση με τα κορίτσια.

Ένας άλλος λόγος μπορεί να είναι το ότι τα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια παρουσιάζουν πιο συχνά προβλήματα που ενοχλούν, όπως π.χ. είναι η προκλητική ή/και επιθετική συμπεριφορά, η απειθαρχία και η παραβατικότητα. Ένα αγόρι είναι πιο πιθανό να εκφράσει το άγχος του και να εξωτερικεύσει τη νευρικότητά του μέσω εκδηλώσεων επιθετικότητας, ενώ το κορίτσι είναι πιο πιθανό να εκφραστεί μέσω της αυτο-απομόνωσης του. Ενώ η πρώτη μορφή έκφρασης δημιουργεί πρόβλημα λειτουργίας στο σχολείο, η δεύτερη, παρόλο ότι πρέπει να εμπνέει ανησυχία, δεν δημιουργεί οποιαδήποτε προβλήματα, δεν γίνεται αντιληπτή ή δεν ανησυχεί τους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς και συνεπώς δεν ζητείται η παρέμβαση Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερείς και εξειδικευμένες πληροφορίες σχετικά με τα ατομικά, τα σχολικά και τα προβλήματα στο περιβάλλον των παιδιών που παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΝΟΗΤΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Νοητικό επίπεδο	Αριθμός περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Φυσιολογικό	2.237	64,5
Ελαφριά νοητική υστέρηση	329	9,5
Μέτρια νοητική υστέρηση	107	3,1
Σοβαρή νοητική υστέρηση	38	1,0
Μη καθοριζόμενη νοητική υστέρηση	697	20,1
Άγνωστο νοητικό επίπεδο	62	1,8
ΣΥΝΟΛΟ	3.470	100,0

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα «Νοητικό Επίπεδο» η τεράστια πλειοψηφία των παιδιών (64.5%) παρουσιάζει φυσιολογικό νοητικό επίπεδο, ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 9.5% παρουσιάζει ελαφριά νοητική καθυστέρηση. Αυτό που αλλάζει σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά είναι πως μειώνεται κατά ένα σχετικά πολύ σημαντικό ποσοστό (7.1%) των παιδιών που έχουν φυσιολογικό νοητικό επίπεδο και αυξάνεται κατά 5.2% των παιδιών για τα οποία οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι εκτιμούν ότι έχουν κάποιας μορφής νοητική καθυστέρηση, η οποία όμως είναι μη καθοριζόμενη.

Παρόλα αυτά, εξακολουθεί να είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, ενώ η πλειοψηφία των παιδιών δεν παρουσιάζει νοητική καθυστέρηση, ωστόσο παρουσιάζει σχολική αποτυχία, όπως φαίνεται και στον αμέσως επόμενο πίνακα, που αναφέρεται στον άξονα Σχολικά Προβλήματα. Κάτω από τον τίτλο Σχολική Αποτυχία εντάσσονται δυσκολίες στην Ανάγνωση, στη Γραπτή Έκφραση, στα Μαθηματικά ή σε κάποιον άλλο τομέα.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Σχολικά Προβλήματα*	Συχνότητα εμφάνισης
Σχολική αποτυχία	
Ανάγνωση	1.560
Γραπτή έκφραση (Ορθογραφία, σύνταξη, γραμματική)	1.835
Μαθηματικά	1.557
Άλλα προβλήματα	602
Προβλήματα στη σχέση του παιδιού με το σχολείο	
Αντίδραση προσαρμογής	245
Προβλήματα συμπεριφοράς (σε σχέση με το σχολείο)	521
Μη κανονική φοίτηση / σκασιαρχείο	107
Συναισθηματική απόσυρση από το σχολείο	127
Άρνηση για το σχολείο	61
Σχολική φοβία	8
Κανένα	520

* Ένα άτομο μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες από μια κατηγορίες σχολικών προβλημάτων.

Είναι εμφανές ότι η πλειοψηφία των παιδιών, 2950 παιδιά ή ποσοστό 85.0% παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ λόγω κάποιου ή κάποιων προβλημάτων στο σχολείο. Είναι σαφές, πως η σχολική αποτυχία αποτελεί τον πυρήνα των σχολικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που παραπέμφθηκαν. Σε αρκετές περιπτώσεις εμφανίζεται μαζί με κάποια άλλη κατηγορία σχολικών προβλημάτων. Από τα άλλα προβλήματα το πιο σημαντικά φαίνεται να είναι τα προβλήματα συμπεριφοράς που παρουσιάζουν τα παιδιά στη σχέση τους με το σχολείο και η αντίδραση προσαρμογής. Αξιοσημείωτο είναι πως ενώ η σχολική αποτυχία έχει πολύ ψηλή εμφάνιση, τα «προβλήματα στη σχέση του παιδιού με το σχολείο» εμφανίζονται με πολύ μικρότερη συχνότητα. Όμως δεν πρέπει να αγνοηθεί το γεγονός πως από τα παιδιά που παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ μόνο τα 520 ή ποσοστό 15,0% δεν παρουσίασαν κανένα σχολικό πρόβλημα. Το γεγονός ότι τα παιδιά παρουσιάζουν κάποιο πρόβλημα στη σχέση τους με το σχολείο, φαίνεται να αποτελεί τον κυριότερο λόγο που τα σχολεία απευθύνονται στην ΥΕΨ.

Από τα ατομικά προβλήματα των παιδιών που παραπέμπονται στην ΥΕΨ διερευνήθηκε σε ποια έκταση αυτά αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Προβλήματα υγείας*	Συχνότητα εμφάνισης
Γενετικό Σύνδρομο	109
Νευρολογικά προβλήματα	274
Σοβαρή ή ανίατη ασθένεια	96
Σωματική αναπηρία	101
Τίποτα	2.908

* Ένα άτομο μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες από μια κατηγορίες προβλημάτων υγείας.

Από τον πίνακα αυτό φαίνεται πως ένας αριθμός παιδιών, 562 ή ποσοστό 16.2%, που παραπέμπονται στην ΥΕΨ αντιμετωπίζουν και προβλήματα υγείας. Παρά το ότι είναι δύσκολο να λεχθεί, αν πρόκειται για μικρό ή μεγάλο αριθμό σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό, εντούτοις το γεγονός αυτό φανερώνει το πόσο περίπλοκο είναι το έργο των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων, αφού στην καθημερινή τους πράξη έρχονται αντιμέτωποι με ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων.

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

Κλινικές Διαταραχές*	Συχνότητα εμφάνισης	%
Διαταραχή των κινητικών δεξιοτήτων	168	4.8
Διαταραχές της επικοινωνίας	722	20.8
Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	104	3.0
Διαταραχή Ελαττωματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητα	377	10.7
Εναντιωματική/Προκλητική συμπεριφορά (παιδιά μικρότερα της ηλικίας των 9 χρονών)	100	2.9
Διαταραχές της συμπεριφοράς και της διαγωγής	336	9.7
Διαταραχές κοινωνικής λειτουργικότητας	113	3.2

Κλινικές Διαταραχές*	Συχνότητα εμφάνισης	%
Διαταραχές συναισθήματος με έναρξη ειδικά κατά την παιδική ηλικία	319	9.2
Διαταραχή από οξύ στρες	112	3.2
Διαταραχή του μετατραυματικού στρες	65	1.9
Διαταραχές της διάθεσης	229	6.6
Διαταραχές που εκδηλώνονται με μωσπάσματα (τικ)	25	0.7
Διαταραχές στερεότυπων κινήσεων	23	0.6
Διαταραχές της απέκκρισης	69	1.9
Διαταραχές στην πρόσληψη τροφής	35	1.0
Διαταραχή της Χρήσης Ουσιών	75	2.1
Ψυχωτικές διαταραχές	25	0.7

* Ένα άτομο μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες από μια κλινικές διαταραχές.

Ο πίνακας αυτός φανερώνει ότι η πλειοψηφία των παιδιών που παραπέμπεται στην ΥΕΨ δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε διαταραχή, που υποδηλώνει πιο σοβαρό ψυχικό πρόβλημα. Όπως και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά, οι διαταραχές με την πιο συχνή εμφάνιση είναι εκείνες της επικοινωνίας, που αναφέρονται κυρίως σε γλωσσικές δυσκολίες, όπως στην έκφραση, την αντίληψη της γλώσσας, τη φωνολογία και τον τραυλισμό. Άλλες διαταραχές που εμφανίζονται με μια σχετικά αξιοσημείωτη συχνότητα είναι η Διαταραχή της Ελαττωματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητας, οι Διαταραχές της Συμπεριφοράς και της Διαγωγής που περιλαμβάνουν την επιθετικότητα, τη βία, τον εκφοβισμό, την παραβατικότητα και τη διαταραχή της διαγωγής καταθλιπτικού τύπου, οι Διαταραχές Συναισθήματος που αναφέρονται στο άγχος αποχωρισμού, το φοβικό άγχος και το κοινωνικό άγχος και οι Διαταραχές της Διάθεσης που περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο την κατάθλιψη.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Παθολογικές Ψυχο-κοινωνικές Καταστάσεις*	Συχνότητα εμφάνισης	%
Ψυχικές διαταραχές ή έκδηλα διαταραγμένο κλίμα στην οικογένεια	1357	39.1
Συναισθηματικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αποστερήσεις	1216	35.0
Σοβαρή κακομεταχείριση και παραμέληση	889	25.6
Γεγονότα που επιφέρουν ρήξη συναισθηματικών δεσμών	705	20.3
Ιδιαιτερότητες του κοινωνικού – οικογενειακού πλαισίου	2008	57.9

* Ένα άτομο μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες από μια παθολογικές ψυχο-κοινωνικές καταστάσεις.

Από τον πίνακα «Παράγοντες και Συνθήκες του Περιβάλλοντος» γίνεται φανερό πως τα περισσότερα από τα μισά παιδιά που παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ κατά τη σχολική χρονιά 2006–2007 προέρχονται από ένα ευρύ φάσμα ψυχο-κοινωνικών καταστάσεων, τις επιδράσεις των οποίων ασφαλώς και βιώνουν. Τα κυριότερα προβλήματα είναι συνυφασμένα με τη λειτουργία της οικογένειας. Από τα στοιχεία όμως που υπάρχουν στον πιο πάνω πίνακα γίνεται φανερό πως ένας σημαντικός αριθμός παιδιών δεν αντιμετωπίζουν κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα στο περιβάλλον τους. Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με τη διαπίστωση ότι, επίσης, ένας μεγάλος αριθμός παιδιών δεν αντιμετωπίζουν οποιεσδήποτε ατομικές δυσκολίες ή ατομικά προβλήματα, μάλλον υποδηλώνει πως οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων ζητούνται όχι μόνο επειδή κάποιο παιδί παρουσιάζει προβλήματα, αλλά και γιατί γίνεται αντιληπτό ότι οι ΕΨ με τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους μπορούν να συνεισφέρουν στη σφαιρική ανάπτυξη και ευημερία του ατόμου. Γίνεται σαφές πως και στον τομέα των ατομικών περιπτώσεων οι παρεμβάσεις των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων παίρνουν ήδη προληπτικό χαρακτήρα, πράγμα που αποτελεί ένα από τους βασικούς στόχους της ΥΕΨ.

12.2.4.2 ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΩΝ

Μετά την αναβάθμιση και την ενίσχυση της ΥΕΨ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτικής με στόχο την πρόληψη των μαθησιακών και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των παιδιών. Στα πλαίσια της προληπτικής πολιτικής της ΥΕΨ κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι ανέπτυξαν προληπτικά προγράμματα και προληπτικές παρεμβάσεις.

12.2.4.2.1 Προληπτικά προγράμματα

- **Πρόγραμμα «Ανάπτυξης Συναισθηματικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων σε Παιδιά του Νηπιαγωγείου»**

Στόχος είναι η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η μεθοδολογία του Προγράμματος στηρίζεται στη διαθεματική προσέγγιση. Η υλοποίηση των στόχων πραγματοποιείται μέσω συναντήσεων με τους με γονείς, της ανάπτυξης δραστηριοτήτων από τις Νηπιαγωγούς που απευθύνονται στα παιδιά, αλλά και στους γονείς στο σπίτι, ατομική συμβουλευτική προς τους γονείς που το επιθυμούν από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους και τακτικές συναντήσεις των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων με τις Νηπιαγωγούς. Το πρόγραμμα διαρκεί ολόκληρη τη σχολική χρονιά.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 το πρόγραμμα λειτούργησε σε 4 Νηπιαγωγεία: Φλωρίδειο Δημόσιο Νηπιαγωγείο Προδρόμου στη Λάρνακα, στο Δημόσιο Νηπιαγωγείο Κοινωνική Μέριμνα Αγίων Ομολογητών, στο Δημόσιο Νηπιαγωγείο Πέρα Ορεινής και Δημόσιο Νηπιαγωγείο Ακακίου.

Ένας άλλος αριθμός νηπιαγωγείων (10) έτυχαν συμβουλευτικής και καθοδήγησης για ανάπτυξη προγραμμάτων συναισθηματικής αγωγής.

- **Ειδικό πρόγραμμα για την πρόληψη της χρήσης ουσιών εξάρτησης σε Δημοτικά Σχολεία, με βάση το εργαλείο «Ο κήπος με τις 11 γάτες»**

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ψυχικής υγείας των μαθητών, στην πρόληψη προβλημάτων συμπεριφοράς, την αποφυγή της νεανικής παραβατικότητας και μακροπρόθεσμα στην πρόληψη της χρήσης ουσιών εξάρτησης. Βασικός στόχος του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων ως μέσο αντίστασης του ατόμου στους διάφορους κινδύνους που μπορεί να συναντήσει στη ζωή του.

Εφαρμόστηκε, σε συνεργασία της ΥΕΨ με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε 10 Δημοτικά Σχολεία και απευθύνθηκε σε 350 περίπου μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης.

Οι εκπαιδευτικοί που εφάρμοσαν το Πρόγραμμα και οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι που είχαν την ευθύνη της εποπτείας παρακολούθησαν προηγουμένως ειδικό σεμινάριο στο οποίο δίδαξαν εκπαιδευτές του ΚΕΘΕΑ Ελλάδας.

- **Πρόγραμμα Διαφοροποίησης της κατ' οίκον εργασίας στην Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου**

Η ΥΕΨ συνεργάστηκε στενά με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης για τη διαφοροποίηση της κατ' οίκον εργασίας των μαθητών και της ποιοτικότερης αξιοποίησης του ελεύθερου τους χρόνου.

Τα αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας σε 15 Δημοτικό Σχολεία παγκύπρια φανέρωσαν πως τα παιδιά της Α΄ τάξης αφιερώνουν υπερβολικό χρόνο στην κατ' οίκον εργασία (μέχρι και 4 ώρες ημερησίως). Η κατ' οίκον εργασία δημιουργεί εντάσεις, συγκρούσεις στο οικογενειακό περιβάλλον, όπως και μαθησιακή ανισότητα, γιατί πολλοί γονείς αδυνατούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους.

Στα πλαίσια του προγράμματος ο εκπαιδευτικός της τάξης, με τη στήριξη του διευθυντή, του επιθεωρητή και του εκπαιδευτικού ψυχολόγου, προέβη σε διαφοροποίηση της κατ' οίκον εργασίας. Ταυτόχρονα, έγιναν αρκετές επιμορφωτικές συναντήσεις με τους γονείς των μαθητών με σκοπό την καλύτερη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των παιδιών και την προώθηση εναλλακτικών τρόπων για τη μάθησή τους.

Η ΥΕΨ, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης έκανε αξιολόγηση ανάμεσα στο πειραματικό σχολείο και δύο άλλα γειτονικά σχολεία ελέγχου: Δεν παρατηρήθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στην επίδοση των μαθητών στα Ελληνικά και Μαθηματικά.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου αξιολόγησε το πρόγραμμα στο επίπεδο των γονιών: τα παιδιά ήταν χωρίς άγχος, ανέμελα, χωρίς ενστάσεις στις σχέσεις με τους γονείς τους.

- **Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)**

Το Πρόγραμμα ΖΕΠ εισηγήθηκε η ΥΕΨ μέσα από τις διαδικασίες της Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε., στην οποία προεδρεύει Ανώτερος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος. Άρχισε να υλοποιείται αποσπασματικά κατά τη σχολική χρονιά 2001-2002 και ολοκληρωμένα από τη σχολική χρονιά 2003-2004.

Το Πρόγραμμα των ΖΕΠ εκπορεύεται από την αρχή της θετικής διάκρισης η οποία συνίσταται στην άνιση μεταχείριση των ανισοτήτων με βάση τις ανάγκες προτεραιότητας των παιδιών. Οι ΖΕΠ υλοποιούν τον ποιοτικό εκδημοκρατισμό των εκπαιδευτικών ευκαιριών και των παιδαγωγικών προϋποθέσεων για την επιτυχία όλων των παιδιών αφού με την εφαρμογή τους ενισχύονται οι μαθητικοί πληθυσμοί που προέρχονται από ευπαθή κοινωνικο-πολιτισμικά στρώματα.

Στα πλαίσια των ΖΕΠ αναπτύσσονται ποικίλες δράσεις που έχουν κατά κύριο λόγο το χαρακτήρα της επιλεκτικής ή επικεντρωμένης πρόληψης.

Κατά το 2006-07 ΖΕΠ λειτουργούσαν στα ακόλουθα σχολεία:

Επαρχία Λευκωσίας: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Φανερωμένης.

Επαρχία Λεμεσού: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου, Νηπιαγωγείο και 4ο Δημοτικό Σχολείο.

Επαρχία Πάφου: Νηπιαγωγείο και 4ο Δημοτικό Σχολείο, Νηπιαγωγείο και 6ο Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Θεοσκέπαστης.

Στην Ομάδα Καθοδήγησης των ΖΕΠ, εκτός από τους εκπαιδευτικούς, συμμετέχουν δύο Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι στη Λευκωσία και τρεις στη Λεμεσό. Η ΥΕΨ επενδύει κατά προτεραιότητα υπηρεσιακό χρόνο στο μέτρο των ΖΕΠ, γιατί το θεωρεί ως υψίστης σημασίας προληπτικό πρόγραμμα το οποίο εμπλέκει τις τρεις βαθμίδες της βασικής εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο) και προάγει τη σύνδεση με την κοινότητα και τις συνεταιριστικές δράσεις με τους τοπικούς και άλλους φορείς.

- **Εξειδικευμένα Προγράμματα**

Από τη σχολική χρονιά 2005-2006 άρχισε από πλευράς Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συστηματική και σε βάθος επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών ψυχολόγων σε θέματα αγωγής υγείας και πρωτογενούς πρόληψης σε συνεργασία «Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής» (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.) και το "Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων" (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), της Ελλάδας.

Οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς που επιμορφώθηκαν κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006, ξεκίνησαν από τη σχολική χρονιά 2006-2007 την εφαρμογή των πιο κάτω προληπτικών προγραμμάτων:

- **Πρόγραμμα «Στηρίζομαι στα Πόδια μου»**

Πρόκειται για Ιρλανδικό Πρόγραμμα μεταφρασμένο και προσαρμοσμένο στα Ελληνικά από το Ε.Π.Ι.Ψ.Υ. Είναι πρόγραμμα βιωματικού χαρακτήρα και απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το οποίο επιδιώκει την πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, αναπτύσσοντας τις ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών.

Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού σε 9 Γυμνάσια και το παρακολούθησαν 114 μαθητές. Επίσης, εφαρμόστηκε σε 2 Γυμνάσια που ανήκουν σε Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας. Το παρακολούθησαν 103 μαθητές.

- **Συζητήσεις Εφήβων**

Πρόκειται για Πρόγραμμα βιωματικού χαρακτήρα που επίσης στοχεύει στην πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών με την ενίσχυση των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των εφήβων. Εφαρμόστηκε στο Λύκειο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού και παρακολούθησαν 53 μαθητές.

- **Επικοινωνία στην Οικογένεια**

Το Πρόγραμμα απευθύνεται στους γονείς με στόχο την ανάπτυξη προβληματισμού γύρω από θέματα πρόληψης. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει την αναγνώριση και επεξεργασία των φόβων, των συναισθημάτων και των ανησυχιών τους. Περιλαμβάνει 10 συναντήσεις που διαρκούν δύο ώρες έκαστη.

Κατά την περσινή σχολική χρονιά εφαρμόστηκε σε τέσσερα σχολεία της Λεμεσού και ένα της Λάρνακας.

- **Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ: «Διερεύνηση αναγκών και αύξηση της ενημερότητας για την εκφοβιστική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών στα σχολεία» (Needs Assessment and Awareness Raising Program for Bullying in Schools)**

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας συμμετέχει μαζί με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων στο Πρόγραμμα «Διερεύνηση αναγκών και Αύ-

ξηση της ενημερότητας για την εκφοβιστική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών στα σχολεία» (Needs Assessment and Awareness Raising Program for Bullying in Schools), του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΔΑΦΝΗ. Πρόκειται για διακρατικό Πρόγραμμα στο οποίο συμμετέχει η Ελλάδα, η Γερμανία και η Λιθουανία.

Όπως φαίνεται και από τον τίτλο του Προγράμματος, αυτό στοχεύει στο να διερευνήσει αν πράγματι υπάρχει ένα τέτοιο πρόβλημα στα σχολεία της Κύπρου και να αυξήσει την ενημερότητα για το θέμα αυτό μεταξύ των ίδιων των παιδιών, των εκπαιδευτικών και των γονιών.

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας 2 χρόνων και άρχισε περί το τέλος της σχολικής χρονιάς 2005-2006.

Κατά την περσινή σχολική διεξήχθη παγκύπρια επιδημιολογική έρευνα με δείγμα 1400 περίπου μαθητών της Στ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου και των τριών πρώτων τάξεων του Γυμνασίου.

Επίσης, έγινε ερευνητική παρέμβαση σε μαθητές της Στ' τάξης σε Δημοτικό Σχολείο της Λευκωσίας, ενώ οι μαθητές ενός άλλου Δημοτικού Σχολείου αποτέλεσαν την ομάδα ελέγχου. Αντίστοιχη παρέμβαση έγινε και στους εκπαιδευτικούς το πειραματικού σχολείου, καθώς επίσης στους γονείς των παιδιών που συμμετείχαν στην παρέμβαση.

Με βάση τα δεδομένα που συνελέγησαν από την παρέμβαση και τη σχετική βιβλιογραφία θα γραφτούν τρία εγχειρίδια για το θέμα. Ένα για τους εκπαιδευτικούς, ένα για τους γονείς και ένα για τους μαθητές, ώστε να μπορούν να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της εκφοβιστικής συμπεριφοράς.

12.2.4.2 Προληπτικές παρεμβάσεις

- Παρέμβαση για τη συναισθηματική και κοινωνική αγωγή μικρών παιδιών Α' και Β' τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Έγινε σε 2 Δημοτικά Σχολεία και απευθύνθηκε σε 45 παιδιά.
- Παρέμβαση για την πρόληψη μαθησιακών δυσκολιών και προβλημάτων προσαρμογής στην Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Πραγματοποιήθηκε σε ένα Δημοτικό Σχολείο και απευθύνθηκε σε τρεις εκπαιδευτικούς της Α' τάξης και σε 60 παιδιά.
- Παρέμβαση για την ομαλή μετάβαση από το Δημοτικό Σχολείο στο Γυμνάσιο. Εφαρμόστηκε σε 9 σχολεία και το παρακολούθησαν συνολικά 180 μαθητές.
- Παρέμβαση για την ψυχο-κοινωνική ενίσχυση των γονιών μαθητών Α' τάξης Γυμνασίου. Η παρέμβαση στοχεύει στην ενδυνάμωση των γονιών σε ότι αφορά στο γονικό τους ρόλο. Πραγματοποιήθηκε στο Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας Λευκωσίας.
- Παρέμβαση Δευτερογενούς Πρόληψης: Συστηματική Συμβουλευτική σε Ομάδα μαθητών υψηλού κινδύνου: Εφαρμόστηκε σε 3 σχολεία και το παρακολούθησαν συνολικά 25 μαθητές. Υλοποιείται σε συνεργασία του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου με τον Καθηγητή Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής του Σχολείου.
- Παρέμβαση για την αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς σε μαθητές Στ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου: Εφαρμόστηκε σε ένα σχολείο και το παρακολούθησαν 20 μαθητές.
- Παρέμβαση για την επίλυση συγκρούσεων μαθητών που φοιτούν στη Στ' τάξη του Δημοτικού Σχολείου: Εφαρμόστηκε σε ένα σχολείο και το παρακολούθησαν 20 μαθητές.

- Παρέμβαση με τίτλο «Μεταμορφώνοντας το θυμό σε προσωπική δύναμη»: Απευθύνεται σε μαθητές που παρουσιάζουν προβλήματα συμπεριφοράς, επιθετικότητα και απειθαρχία. Εφαρμόστηκε σε 1 Γυμνάσιο και το παρακολούθησαν 8 μαθητές.
- Παρέμβαση για τη συναισθηματική ενίσχυση μαθητών της Στ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου. Εφαρμόστηκε σε ένα σχολείο και στόχευε στην εκπαίδευση των μαθητών σε κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να ξέρουν να επιλύουν με δημιουργικό τρόπο τις διαφορές και συγκρούσεις.
- Παρέμβαση συναισθηματικής και κοινωνικής αγωγής για παιδιά ψηλού κινδύνου: Πρόκειται για παρέμβαση δευτερογενούς πρόληψης που απευθύνεται σε παιδιά με σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολικό περιβάλλον. Η παρέμβαση περιλαμβάνει καλλιέργεια του αυτοελέγχου, δραστηριότητες για βελτίωση της αυτοεικόνας των μαθητών και ανάπτυξη δεξιοτήτων στη λήψη αποφάσεων και επικοινωνίας. Εφαρμόστηκε σε ένα Δημοτικό Σχολείο και απευθύνθηκε σε 8 παιδιά.

12.2.4.2.3 Προγράμματα στήριξης παιδιών στη Μέση Εκπαίδευση

Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού στα Γυμνάσια

Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε έκταση πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση το οποίο ξεκίνησε με εισήγηση και πρωτοβουλία της ΥΕΨ σε πειραματική βάση το 1989-1990 σε δύο Γυμνάσια της Λεμεσού.

Μετά από συνεχείς επιστημονικές αξιολογήσεις οι οποίες κατέδειξαν την αποτελεσματικότητα του τόσο στο γνωσιολογικό όσο και στον ψυχοκοινωνικό τομέα, επεκτάθηκε σταδιακά και εφαρμόζεται σε Γυμνάσια όλων των Επαρχιών της Κύπρου. Κατά το σχολικό έτος 2006-2007 λειτούργησε σε 61 Γυμνάσια και απευθύνθηκε σε 1075 παιδιά. Για την κάθε Ομάδα Αλφαριθμητισμού παρέχονται εβδομαδιαίως 6 περίοδοι Ελληνικών και 4 περίοδοι Μαθηματικών. Τους εμπλεκόμενους Φιλολόγους και Μαθηματικούς καθοδηγούν και συντονίζουν, εκτός από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους και εκπαιδευτικοί που συνεργάζονται ειδικά για το σκοπό αυτό με την ΥΕΨ.

Γενικοί σκοποί του Προγράμματος είναι:

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών, και
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα του κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Παιδαγωγικοί στόχοι του προγράμματος είναι η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής, κατανόησης κειμένου, άντλησης πληροφοριών, ως λειτουργικών κοινωνικών δραστηριοτήτων και πρακτικών, η διευκόλυνση και η ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία, η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή και η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

12.2.4.2.4 Συνέδρια / Ημερίδες / Βιωματικά εργαστήρια

Βιωματικά Εργαστήρια

Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά η ΥΕΨ ανέλαβε και διοργάνωσε σε συνεργασία με σχολεία αριθμό βιωματικών εργαστηρίων.

Τα θέματα των Εργαστηρίων ήταν:

- Καλύτερος έλεγχος των συναισθημάτων μου, περισσότερη επιτυχία στη ζωή μου.
- Επικοινωνία μεταξύ μαθητών και καθηγητών.
- Βελτίωση της επικοινωνίας με τους άλλους μέσω της ανάγκης για επικοινωνία με τον εαυτό.
- Πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών

12.2.5 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

12.2.5.1 Εκπαίδευση Επαγγελματιών στη Διεξαγωγή Προληπτικών Παρεμβάσεων

Η ΥΕΨ, σε συνεργασία με τη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, οργάνωσε Σεμινάρια τα οποία όλα είχαν ως αντικείμενο τους την πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών. Σε αυτά δίδαξαν μέλη του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής Ελλάδας.

12.2.5.2 Συμμετοχή σε σεμινάρια/συνέδρια στην Κύπρο και στο εξωτερικό

Αριθμός λειτουργών της ΥΕΨ συμμετείχε σε σεμινάρια στην Κύπρο, π.χ. όπως εκείνα της Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης και άλλα. Άλλοι Λειτουργοί πήραν μέρος σε σεμινάρια, κυρίως του Συμβουλίου της Ευρώπης, που διεξήχθησαν σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, Λειτουργοί συμμετείχαν σε συνέδρια στο εξωτερικό με επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

12.2.5.3 Συνεισφορά στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Η ΥΕΨ συμμετείχε και κατά το 2006-2007 στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με διαλέξεις προς τους Διευθυντές Μέσης, Διευθυντές Δημοτικής και Συντονιστές Βοηθούς Διευθυντές Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης για τη βία στο σχολείο.

Επίσης, στα πλαίσια του προγράμματος των προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης η ΥΕΨ διεξήγαγε:

- Ένα σεμινάριο για την ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων στο νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου.
- Δύο σεμινάρια για τις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας.
- Ένα σεμινάριο για την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων.
- Δύο σεμινάρια για την εφηβεία και τις σχέσεις καθηγητών-μαθητών
- Τρία σεμινάρια για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια.
- Ένα σεμινάριο για την κακοποίηση του παιδιού και το ρόλο των εκπαιδευτικών.

12.2.5.4 Σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής

Η ΥΕΨ συμμετείχε στα επιμορφωτικά σεμινάρια που οργανώνονται για τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα προγράμματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής.

12.5.5.5 Διαλέξεις, επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε καθηγητικούς και διδασκαλικούς συλλόγους

Οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι κλήθηκαν από πολλά σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και έκαναν διαλέξεις ή επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε συλλόγους εκπαιδευτικών στις προκαθορισμένες παιδαγωγικές συνεδρίες ή και σε έκτακτες συνεδρίες. Πολλές από αυτές τις παρεμβάσεις αφορούσαν στην ενημέρωση/επιμόρφωση σε ειδικά προβλήματα ή και στα διάφορα προγράμματα που λειτουργούν.

12.5.5.6 Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ολοκληρώθηκε το πρώτο Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου στην ΥΕΨ που αφορούσε τους πρώτους 10 μεταπτυχιακούς φοιτητές Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου. Περί το τέλος της σχολικής χρονιάς άρχισαν την πρακτική τους άσκηση άλλοι τέσσερις μεταπτυχιακοί φοιτητές. Την εποπτεία των φοιτητών αναλαμβάνουν Λειτουργοί της ΥΕΨ.

12.5.5.7 Πρόγραμμα ενημέρωσης φοιτητών Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

Σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου οργανώθηκε πρόγραμμα ενημέρωσης 20 περίπου τελειόφοιτων φοιτητών της Ψυχολογίας σχετικά με το ρόλο και την εργασία της ΥΕΨ. Οι φοιτητές είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ολόημερο ενημερωτικό σεμινάριο που έλαβε χώρα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, να επισκεφθούν τα Επαρχιακά Γραφεία της ΥΕΨ στη Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό και να παρακολουθήσουν αποσπασματικά την εργασία των ΕΨ σε συνηθισμένα Σχολεία, Μονάδες και Ειδικά Σχολεία. Οι φοιτητές αξιολόγησαν την εμπειρία τους στο πρόγραμμα γενικά πολύ θετικά.

12.5.5.8 Επιμόρφωση γονέων

Οι λειτουργοί της ΥΕΨ έδωσαν διαλέξεις και συμμετείχαν σε πολλές εκδηλώσεις σε σχολεία διαφόρων βαθμίδων της εκπαίδευσης ανά την Κύπρο που είχαν ως αντικείμενο την επιμόρφωση των γονιών.

12.2.6 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

12.2.6.1 Συνεισφορά σε Προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

- **Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες**

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας, της δυσπροσαρμοστίας και της εγκατάλειψης του σχολείου, η ΥΕΨ συμμετείχε, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, στη λειτουργία προγραμμάτων στήριξης μαθητών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες που σε μερικές περιπτώσεις συνοδεύονταν και με προβλήματα συμπεριφοράς.

- **Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με αισθητηριακές αναπηρίες**

Η ΥΕΨ συνεργάστηκε με τις Σχολές Κωφών, Τυφλών και άλλες Υπηρεσίες και Τμήματα του Υπουργείου σε ό,τι αφορά στη λειτουργία των προγραμμάτων στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής, όρασης ή κίνησης.

- **Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με νοητική υστέρηση**

Στόχος του προγράμματος αυτού είναι η παροχή στα παιδιά με ελαφριά ή μέτρια νοητική υστέρηση που φοιτούν στα συνηθισμένα γυμνάσια, κατάλληλης αγωγής και εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες τους σε όλους τους τομείς ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συναισθηματική και κοινωνική στήριξη και ανάπτυξη των παιδιών αυτών. Σε ορισμένα Γυμνάσια λειτούργησαν Μονάδες με στόχο την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες αγωγής και εκπαίδευσης τους.

- **Συμμετοχή σε Επιτροπές και Συμβούλια**

Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι συμμετέχουν στο Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, στο Συμβούλιο Εγκληματικότητας, στη Μόνιμη Ομάδα Εργασίας για την Προαγωγή του Αλφαριθμητισμού και της Σχολικής Επιτυχίας (Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε.), στη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, στη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια και στο Σχολείο.

Συμμετέχουν, επίσης, στην Κεντρική και στις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Τέλος, συμμετέχουν σε διάφορες ενδοϋπουργικές και ενδοτμηματικές επιτροπές.

12.3 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ) υπάγεται διοικητικά στη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Ως κύριο στόχο έχει την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών και άλλων ατόμων.

Η ΥΣΕΑ λειτουργεί Γραφεία Συμβουλευτικής σε όλα τα σχολεία της Δημόσιας Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης καθώς και Κεντρικά Γραφεία σε επιτελικό επίπεδο στο Υ.Π.Π.

Με βασική αρχή την ιδιαιτερότητα του κάθε ατόμου, τις δυνατότητες και την ελευθερία της βούλησής του, η ΥΣΕΑ προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές και άλλους νέους:

- α. Να γνωρίσουν εξελικτικά και να αποδεχτούν τον εαυτό τους και να διαμορφώσουν υγιείς στάσεις ζωής.
- β. Να αναπτύξουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προσωπικών, οικογενειακών ή και κοινωνικών προβλημάτων της ζωής.
- γ. Να προσαρμοστούν στο σχολικό περιβάλλον με στόχο την εκπαιδευτική και κοινωνική τους πρόοδο και εξέλιξη.
- δ. Να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν τη λήψη ορθολογιστικών αποφάσεων είτε αυτές αφορούν εκπαιδευτικά/επαγγελματικά, είτε προσωπικά θέματα.
- ε. Να αναγνωρίσουν τις ατομικές τους δυνατότητες, ενδιαφέροντα, δεξιότητες και κλίσεις, να γνωρίσουν τη φύση και τις απαιτήσεις διαφόρων επαγγελματιών καθώς και τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές εξελίξεις ώστε να οδηγηθούν σε ορθές εκπαιδευτικές επιλογές.

Για την επίτευξη των στόχων της η ΥΣΕΑ πραγματοποίησε κατά το σχολικό έτος 2005-2006 τις ακόλουθες δραστηριότητες:

12.3.1 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Συμβουλευτική στα Σχολεία

Τα προβλήματα των μαθητών αντιμετωπίστηκαν από τους καθηγητές Συμβουλευτικής στα πλαίσια Ατομικής και Ομαδικής Συμβουλευτικής. Τα προβλήματα ήταν εκπαιδευτικής/επαγγελματικής φύσεως, όπως επιλογή τύπου σχολείου μετά τη Γ΄ Γυμνασίου, επιλογή μεταλλευτικού κλάδου/επαγγέλματος και χώρας σπουδών, ή προσωπικής/οικογενειακής φύσεως, όπως διαπροσωπικές σχέσεις, σχολική συμπεριφορά, ψυχοσυναισθηματικές καταστάσεις, βία στην οικογένεια, χρήση ουσιών εξάρτησης κλπ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ (ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ) ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ* ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΚΛΟ

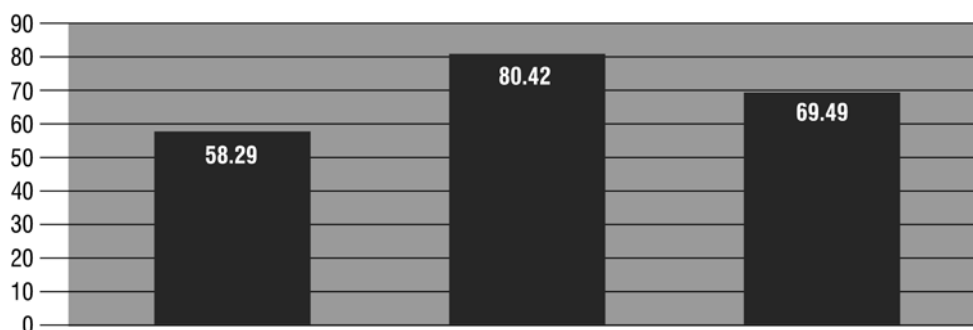
Θέματα	Γυμνάσιο N=27697		Λύκειο N=27844		Σύνολο N=55544	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
Οικονομικά θέματα	2488	8,98	2756	9,89	5244	9,44
Θέματα υγείας του μαθητή	2034	7,34	1742	6,25	3776	6,79
Οικογενειακά θέματα (εκτός από οικονομικά και θέματα άσκησης σωματικής/σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή)	3742	13,51	3936	14,13	7678	13,82
Θέματα απειθαρχίας του μαθητή στο σχολείο	2387	8,61	2272	8,15	4659	8,38
Θέματα σχέσεων του μαθητή (εκτός από οικογενειακά)	2573	9,28	2452	8,80	5025	9,04
Θέματα επίδοσης (κυρίως χαμηλής επίδοσης)	4451	16,07	3524	12,65	7975	14,35
Θέματα σταδιοδρομίας (εκπαιδευτικών – επαγγελματικών επιλογών)	5618	20,28	22105	79,38	27723	49,91
Θέματα παραβάσεων του Νόμου εκτός του σχολείου (εκτός από χρήση ναρκωτικών)	85	0,30	149	0,53	234	0,42
Θέματα χρήσης ουσιών εξάρτησης από το μαθητή						
• Κάπνισμα	967	3,49	1585	5,69	2552	4,59
• Αλκοόλ	57	0,20	93	0,33	150	0,27
Άλλες μη νόμιμες ψυχοδραστικές ουσίες εξάρτησης (ναρκωτικά)	35	0,12	238	0,85	273	0,49

Θέματα	Γυμνάσιο N=27697		Λύκειο N=27844		Σύνολο N=55544	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
Θέματα άσκησης σωματικής βίας εναντίον του μαθητή	242	0,87	147	0,52	389	0,70
Θέματα άσκησης σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή	31	0,11	25	0,08	56	0,10
Θέματα άσκησης ψυχολογικής βίας εναντίον του μαθητή	331	1,19	212	0,76	543	0,97
Συναισθηματικής φύσεως	1293	4,66	981	3,52	2274	4,09
Άλλα θέματα	125	0,45	148	0,53	273	0,49

* Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα. Οι μαθητές που βοηθήθηκαν από τους καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΣΕΑ) με Ατομική Συμβουλευτική ήταν 38599 , 69,49% του συνόλου (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ* ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2006-2007

Σχολείο	Αριθμός μαθητών/τριών	Μαθητές/τριες που βοηθήθηκαν	Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν
Γυμνάσιο	27697	16145	58,29
Λύκειο / Τεχνική Σχολή	27844	22454	80,42
Σύνολο	55541	38599	69,49

* Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

Αναλυτικά ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν κατά επαρχία/φύλο και τύπο σχολείου φαίνεται στον Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ: 2

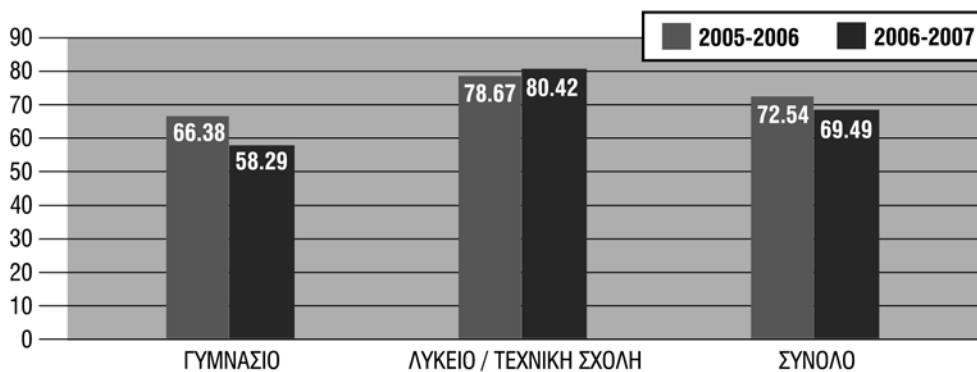
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ-ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ* ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2006-2007

	Φύλο	Γυμνάσιο Τάξη			Λύκειο ή Τεχν. Σχολή Τάξη			Σύνολο Μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν			Σύνολο Μαθητών/τριών των Σχολείων			Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν		
		A'	B'	Γ'	A'	B	Γ'	Γυμν.	Λυκ.	Σύνολο	Γυμν.	Λυκ.	Σύνολο	Γυμν.	Λυκ.	Σύνολο
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	Αγόρια	2980	2019	3515	4046	3071	3965	8514	11082	19596	14002	14000	28002	60,80	79,15	69,98
	Κορίτσια	2543	1790	3298	3865	3443	4064	7631	11372	19003	13695	13844	27539	55,72	82,14	69,00
	Σύνολο	5523	3809	6813	7911	6514	8029	16145	22454	38599	27697	27844	55541	58,298	80,42	69,49

* Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται συγκριτικά το ποσοστό των μαθητών οι οποίοι έτυχαν βοήθειας με Ατομική Συμβουλευτική κατά τις σχολικές χρονιές 2005-2006 και 2006-2007.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΕΣ 2005-2006 ΚΑΙ 2006-2007

Σχολική Χρονιά	Γυμνάσιο	Λύκειο / Τεχνική Σχολή	Σύνολο
2005-2006	66,38	78,67	72,54
2006-2007	58,29	80,42	69,49

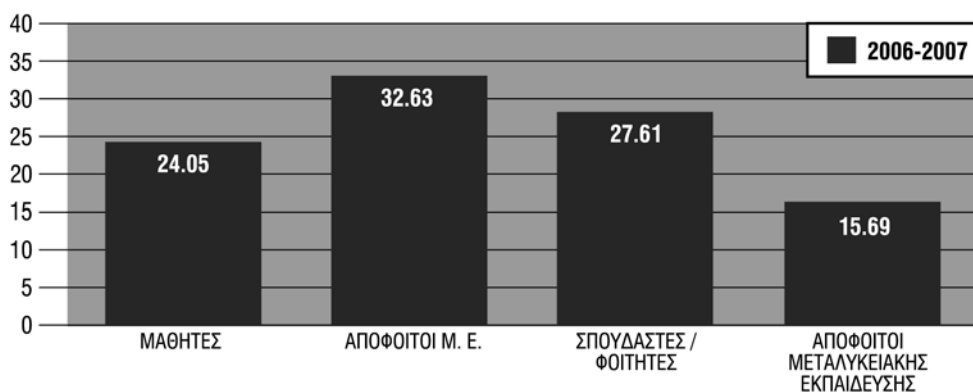
Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούσαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Συμβουλευτικής συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλους συγγενείς, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, σχολιατρικές επισκέπτριες κ.ά.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Κατά το έτος 2006-2007 τα Κεντρικά Γραφεία της ΥΣΕΑ πρόσφεραν βοήθεια μέσω ατομικών συνεντεύξεων, για τα ίδια σχεδόν θέματα που απασχόλησαν τους μαθητές, σε 2868 άτομα (εργαζόμενους, στρατιώτες, φοιτητές κολεγίων ή πανεπιστημίων καθώς και μαθητές). Στο Διάγραμμα 3 που ακολουθεί φαίνεται παραστατικά το ποσοστό των ατόμων στα οποία δόθηκε βοήθεια από την ΥΣΕΑ κατά τη σχολική χρονιά 2006-07.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 3

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ 2006-2007

Σχολική Χρονιά	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Αριθμός	Ποσοστό %
2006-2007	Μαθητές	690	24,05
	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	936	32,63
	Σπουδαστές/Φοιτητές	792	27,61
	Απόφοιτοι Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης	450	15,69
	Σύνολο	2868	100,00

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΟΚΙΜΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής χορηγήθηκε το Δοκίμιο Αυτογνωσίας «Self-Directed Search» του Holland στους μαθητές Α' τάξης των Λυκείων, ενώ στα Κεντρικά Γραφεία της ΥΣΕΑ συνεχίστηκε η χορήγηση του μηχανογραφημένου δοκιμίου «Career Decision Making».

ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Στα Κεντρικά γραφεία ΥΣΕΑ έγινε χρήση των μηχανογραφικών συστημάτων πληροφόρησης «Guidance Information System», «Ecctis» και «College profiles» για σκοπούς εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφόρησης για τις ΗΠΑ και τη Μ. Βρετανία. Χρήση του Αμερικάνικου συστήματος «College Profiles» γίνεται επίσης στα Γραφεία ΣΕΑ Ενιαίων Λυκείων.

12.3.2 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Για την επίτευξη των στόχων της, η ΥΣΕΑ εκδίδει πληροφοριακού και διδακτικού περιεχομένου βιβλία, μερικά από τα οποία αναθεωρούνται για λόγους εναρμόνισης του περιεχομένου τους με τις αλλαγές, καινοτομίες, μεταρρυθμίσεις, κτλ. που, κατά καιρούς, επιχειρούνται στη δημόσια εκπαίδευση. Τα βιβλία που εκδίδει η ΥΣΕΑ είναι τα ακόλουθα:

- Επαγγελματική Αγωγή
- Κοινωνική Αγωγή
- Ο Ρόλος της Οικογένειας στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών
- Μεταγυμνασιακή εκπαίδευση στην Κύπρο
- Μεταλυκειακές σπουδές σε Δημόσιες σχολές της Κύπρου
- Υποτροφίες για μεταλυκειακές σπουδές

12.3.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Το μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής διδάχτηκε από τους καθηγητές ΣΕΑ, όπως κάθε χρόνο, στη Γ΄ τάξη του Γυμνασίου για 14 συνολικά περιόδους κατά τμήμα στη διάρκεια του α΄ εξαμήνου με βάση το βιβλίο της ΥΣΕΑ Επαγγελματική Αγωγή. Το μάθημα προσφέρεται σε εργαστηριακή μορφή και εστιάζεται στην απόκτηση αυτογνωσίας, στην εξοικείωση με τον κόσμο της εργασίας, στη γνωριμία με το εκπαιδευτικό μας σύστημα και καταλήγει στις εκπαιδευτικές επιλογές που μπορούν να κάνουν οι μαθητές στο Λυκειακό Κύκλο.

12.3.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου προσφέρεται για συνολικά 3 περιόδους σε κάθε τμήμα της Γ΄ τάξης το μάθημα της Κοινωνικής και Αντιναρκωτικής Αγωγής. Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να εξοπλίσει τους μαθητές με τα κατάλληλα εφόδια για την αντιμετώπιση των δυσκολιών και προβλημάτων της ζωής και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν μηχανισμούς αντίστασης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε το βιβλίο της ΥΣΕΑ Κοινωνική Αγωγή.

12.3.5 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της συνεχούς επιμόρφωσης των καθηγητών Συμβουλευτικής στην οποία στοχεύει η ΥΣΕΑ, διοργανώθηκαν και φέτος κατά επαρχία σεμινάρια πάνω σε εκπαιδευτικά ή άλλα θέματα που αφορούν τον κλάδο.

Παράλληλα η ΥΣΕΑ διοργανώνει ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων και μαθητών. Σ' αυτό το πλαίσιο διοργανώνει Τετραήμερα Εκπαιδευτικής και Επαγγελματικής Πληροφόρησης με την επωνυμία «ΗΣΙΟΔΕΙΑ», στα πλαίσια των Διεθνών Εκπαιδευτικών Εκθέσεων που οργανώνει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων.

12.3.6 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

Πραγματοποιήθηκαν από τους Καθηγητές Συμβουλευτικής οι καθιερωμένες συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Γ΄ τάξης όλων των Γυμνασίων για ενημέρωσή τους σχετικά με τη Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο (Ενιαίο Λύκειο, Τεχνική Εκπαίδευση, Σύστημα Μαθητείας). Επίσης, διοργανώθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Α΄ τάξης όλων των Ενιαίων Λυκείων για ενημέρωσή τους σχετικά με τα επιλεγόμενα μαθήματα στο Ενιαίο Λύκειο και το ρόλο που παίζουν αυτά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. Επιπρόσθετα, ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων διοργανώθηκαν από τους Καθηγητές Συμβουλευτικής και σε άλλα ειδικά θέματα που αφορούσαν την εκπαίδευση, τις προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης, σχέσεις γονέων-μαθητών, τις ουσίες εξάρτησης κ.ά.

12.3.7 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η στελέχωση της Υπηρεσίας με μόνιμους Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Σ.Ε.Α) άρχισε το 1991 και ολοκληρώθηκε το 1999. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2006-2007 υπηρετούσαν 109 Καθηγητές ΣΕΑ, εκ των οποίων 102 ήταν τοποθετημένοι στα σχολεία και εφτά στα Κεντρικά Γραφεία της ΥΣΕΑ στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

12.4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

12.4.1 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ - ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες είναι υποστελεχωμένες σε ό,τι αφορά τον αριθμό των οργανικών θέσεων, ιδιαίτερα του Επιστημονικού Προσωπικού. Στο παρόν στάδιο οι ανάγκες σε Αρχιτέκτονες και Μηχανικούς καλύπτονται με διάφορες προσωρινές λύσεις όπως, διορισμό με σύμβαση σε ετήσια βάση και με τη μίσθωση Υπηρεσιών.

Η Λειτουργική δομή της Υπηρεσίας περιλαμβάνει τους ακόλουθους τομείς:

- Γραμματεία (Αρχείο, αλληλογραφία, δακτυλογράφηση).
- Τομέας προγραμματισμού – Προϋπολογισμοί
- Τομέας νέων σχολικών μονάδων (συντονισμοί)
- Τομέας υφιστάμενων σχολικών μονάδων
- Μελέτες, επιβλέψεις
- Τομέας προσφορών
- Κλιμάκιο εγκαταστάσεων
- Επαρχιακά κλιμάκια.

Λόγω της έλλειψης προσωπικού οι λειτουργοί της Υπηρεσίας συμμετέχουν σε περισσότερους του ενός τομέα ανάλογα με τις ανάγκες.

Παράλληλα στα διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα χρησιμοποιούνται ιδιώτες σύμβουλοι όλων των ειδικοτήτων. Οι νέες σχολικές μονάδες ανατίθενται σχεδόν στο σύνολό τους σε ιδιώτες, ενώ τα προγράμματα επεκτάσεων αντισημιακής αναβάθμισης και βελτίωσης υφιστάμενων σχολικών κτιρίων και άλλα προγράμματα, ανατίθενται στο μεγαλύτερό τους τμήμα σε ιδιώτες συμβούλους.

Η οριστική οργανωτική δομή και η στελέχωση της υπηρεσίας αναμένεται να μελετηθεί σε συσχετισμό με τη μελετούμενη δημιουργία ανεξάρτητου φορέα/τμήματος σχολικών κτιρίων και τον ανασχεδιασμό του ρόλου των Σχολικών Εφορειών.

12.4.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες και σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων.

Το πρόγραμμα ετοιμάστηκε στα πλαίσια της επιδίωξης εξασφάλισης εξωτερικού δανεισμού από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκαν όλα τα προϋπάρχοντα προγράμματα ανάπτυξης που ήδη ευρίσκονται σε εξέλιξη.

Τα έργα που αφορούν κυβερνητικά κτίρια (μη εκπαιδευτικά κτίρια) χρηματοδοτούνται απ' ευθείας από τον ετήσιο προϋπολογισμό.

12.4.3 ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Κατά το 2007 για την υλοποίηση του κτιριακού προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού έχουν προκηρυχθεί προσφορές για 96 οικοδομικά και τεχνικά έργα και προσφορές για προμήθεια επίπλων και έχουν υπογραφεί συμβόλαια για 74 έργα συνολικής δαπάνης 37.295.096,00 συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. και συνεχίστηκαν και έργα του περασμένου χρόνου.

α. Τα έργα αυτά αφορούν την ανέγερση των σχολικών κτιρίων.

1.	Νέο Δημοτικό Σχολείο Απ. Παύλου Νηπιαγωγείο - Ειδικό Σχολείο στην Πάφο	£2.435.903,00
2.	Νέο Δημοτικό Σχολείο Πισσουρίου	£1.380.000,00
3.	Ανέγερση Λυκείου Αραδίππου	£4.566.000,00
4.	Λύκειο Δυτικά της Πάφου (Α' φάση)	£1.895.780,00

β. Την επέκταση 3 Λυκείων, 6 Γυμνασίων, 1 Μέσης Τ.Ε.Ε και 18 Δημοτικών Σχολικών κτιρίων.

γ. Τη συντήρηση βελτίωση και αντισεισμική αναβάθμιση 2 Λυκείων, 3 Γυμνασίων, 10 Δημοτικών Σχολείων.

δ. Την κατασκευή 12 έργων αθλητικής υποδομής.

ε. Την ανέγερση 9 Νηπιαγωγείων. Τη συντήρηση ενός Νηπιαγωγείου.

ζ. Δύο άλλα έργα.

η. Τρεις Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων.

12.4.3.1 Προδημοτική Εκπαίδευση

ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	
Λευκωσία	
1. Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο Αγ. Ανδρέα	107,860.00
2. Ε΄ Νηπιαγωγείο δύο τμημάτων ξηρής δόμησης στο Δημοτικό Λακατάμειας	130,690.00
3. Γ΄ Νηπιαγωγείο Ιδαλίου	71,320.00
ΣΥΝΟΛΟ	309,870.00
Λάρνακα	
1. Νηπιαγωγείο Τερσεφάνου	114,450.00
ΣΥΝΟΛΟ	114,450.00
Λεμεσός	
1. ΚΑ΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Μέσα Γειτονιάς	163,850.00
2. ΙΘ΄ Δημόσιο Νηπιαγωγείο Λεμεσού	229,902.00
ΣΥΝΟΛΟ	393,752.00
Αμμόχωστος	
1. Β΄ Νηπιαγωγείο Παραλιμνίου	89,900.00
2. Γ΄ Νηπιαγωγείο Παραλιμνίου	146,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	235,900.00
Πάφος	
1. Νηπιαγωγείο Μεσόγης	132,750.00
2. Νηπιαγωγείο Πέγειας (Αντισεισμική Αναβάθμιση, συντήρηση)	96,500.00
ΣΥΝΟΛΟ	229,250.00
ΟΛΙΚΟ	1,283,222.00

12.4.3.2 Δημοτική Εκπαίδευση

ΝΕΑ ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
1. Νέο Δημοτικό Σχολείο Αποστόλου Παύλου - Νηπιαγωγείο - Ειδικό Σχολείο στην Πάφο	2,435,903.00
2. Νέο Δημοτικό Σχολείο Πισσουρίου	1,380,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	3,815,903.00
ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο Αγλαντζιάς	74,000.00
2. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ιδαίου	297,112.00
3. Α και Β Δημοτικό Σχολείο Καίμακλιου	394,885.00
4. Β΄ Δημοτικό Τσερίου (επέκταση, μετατροπές)	190,000.00
5. Α Δημοτικό Τσερίου (επέκταση, μετατροπές)	179,200.00
6. Μιτσερό (επέκταση, βελτίωση)	828,658.00
7. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δομετίου (επέκταση, βελτιώσεις, αντισεισμική αναβάθμιση)	680,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	2,643,855.00
Λεμεσός	
1. Δημοτικό Σχολείο Παλώδιας	67,700.00
2. Δημοτικό Σχολείο Πύργου Λεμεσού	88,018.00
3. Δημοτικό Σχολείο Ακρωτηρίου (επέκταση, εσकुγχρονισμός ηλεκτρολογικής εγκατάστασης)	183,430.00
4. Δημοτικό Αγίου Τύχωνα	184,370.00
8. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού	104,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	627,518.00
Λάρνακα	
1. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου (επέκταση, αντισεισμική αναβάθμιση)	521,540.00
2. Δημοτικό Σχολείο Σωτήρος Λάρνακας	516,000.00
3. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Αθανασίου Λεμεσού	48,500.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,086,040.00
Αμμόχωστος	
1. Δημοτικό Σχολείο Αγίας Νάπας	82,460.00
ΣΥΝΟΛΟ	82,460.00

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Πάφος	
1. Θ΄ Δημοτικό Σχολείο Πάφου (Κουπάτειο)	92,000.00
2. Δ΄ Δημοτικό Σχολείο (μερική επέκταση, εκσυγχρονισμός ηλεκτρολογικής εγκατάστασης, συντήρηση)	645,021.00
ΣΥΝΟΛΟ	737,021.00
ΟΛΙΚΟ	5,176,894.00
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Δημοτικό Σχολείο Κοκκινοτριμιθιάς	418,000.00
2. Δημοτικό Σχολείο Αγ. Ομολογητών (αντισεισμική αναβάθμιση και συντήρηση)	654,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,072,000.00
Λεμεσός	
1. 4ο Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού (υδραυλικός ανελκυστήρας)	16,650.00
2. Β΄ Δημοτικό Σχολείο και Β΄ Νηπιαγωγείο Λεμεσού (συντήρηση, βελτίωση)	819,600.00
ΣΥΝΟΛΟ	836,250.00
Λάρνακα	
1. Δημοτικό Σχολείο Μαζωτού (αντισεισμική αναβάθμιση, συντήρηση)	129,300.00
2. Γ΄ Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου (επέκταση, αντισεισμική αναβάθμιση)	115,500.00
3. Δημοτικό Σχολείο Βεργίνας (κατασκευή οδικού δικτύου)	493,500.00
ΣΥΝΟΛΟ	738,300.00
Αμμόχωστος	
1. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αυγόρου (επισκευή, συντήρηση)	49,350.00
ΣΥΝΟΛΟ	49,350.00

ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Πάφος	
1. Δημοτικό Σχολείο Πέγειας (συντήρηση, αντισεισμική αναβάθμιση)	524,916.00
2. Δημοτικό σχολείο Παναγιάς (νηπιαγωγείο, συντήρηση, μετατροπές)	685,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,209,916.00
ΟΛΙΚΟ	3,905,816.00

12.4.3.3 Μέση Εκπαίδευση

ΑΝΕΓΕΡΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λάρνακα	
1. Λύκειο Αραδίππου	4,566,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	4,566,000.00
Πάφος	
1. Λύκειο Δυτικά της Πάφου (Α΄ φάση)	1,895,780.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,895,780.00
ΟΛΙΚΟ	6,461,780.00
ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Λύκειο Κουτσόφτα και Α. Παναγίδη	367,200.00
2. Γυμνάσιο Έγκωμης (επέκταση, συντήρηση)	524,909.00
3. Λύκειο Απ. Μάρκου Αρχάγγελος (επέκταση, γήπεδα καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας)	209,850.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,101,959.00
Λεμεσός	
1. Γυμνάσιο Νεάπολης (επέκταση, συντήρηση, αντισεισμική αναβάθμιση)	799,270.00
2. Γυμνάσιο Παραλιμνίου (Επέκταση Μετατροπές)	141,100.00
3. Γυμνάσιο Αγ. Βαρβάρας Λεμεσού (επέκταση, μετατροπές, εξωτερικές εργασίες)	357,400.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,297,770.00

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λάρνακα	
1. Λύκειο Αγίου Γεωργίου (αντισεισμική αναβάθμιση)	1,460,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	1,460,000.00
Πάφος	
1. Γυμνάσιο Έμπας	115,450.00
2. Γυμνάσιο Θεοσκέπαστης (Πάφου) (ανέγερση εργαστηρίου)	124,800.00
ΣΥΝΟΛΟ	240,250.00
ΟΛΙΚΟ	4,099,979.00
ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ	Δαπάνη (€)
Λευκωσία	
1. Γυμνάσιο Αγλαντζιάς στην Περιοχή Π.Α.Κ (εργασίες σταθεροποίησης υπεδάφους)	589,700.00
2. Γυμνάσιο Ανθούπολης (εγκατάσταση ανελκυστήρα)	17,950.00
ΣΥΝΟΛΟ	607,650.00
Λεμεσός	
1. Λύκειο Πέτρου και Παύλου (αντισεισμική αναβάθμιση, συντήρηση και εκσυγχρονισμός ηλεκτρολογικής εγκατάστασης)	873,930.00
ΣΥΝΟΛΟ	873,930.00
Λάρνακα	
1. Γυμνάσιο Βεργίνας και Λύκειο (οδικό δίκτυο περιμετρικά)	579,180.00
ΣΥΝΟΛΟ	579,180.00
Πάφος	
1. Λύκειο Αγίου Νεοφύτου (αντισεισμική αναβάθμιση, συντήρηση)	987,500.00
ΣΥΝΟΛΟ	987,500.00
ΟΛΙΚΟ	3,048,260.00

12.4.3.4 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση

ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
Λεμεσός	
1. Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού (επέκταση αθλητικής υποδομής)	811,169.00
ΣΥΝΟΛΟ	811,169.00
ΟΛΙΚΟ	811,169.00

12.4.3.5 Αθλητισμός

ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
1. Γήπεδα Αθλοπαιδιών κλπ στο Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ύψωνα	79,980.00
2. Γήπεδα Αθλοπαιδιών στο Δημοτικό Σχολείο Αγροκηπιάς	46,480.00
3. 7ο Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας	23,500.00
4. Δημοτικό Σχολείο Αγ. Μαρίνας Χρυσοχούς (γήπεδα αθλοπαιδιών)	104,000.00
5. Δημοτικό Σχολείο Ζήνων (γήπεδα αθλοπαιδιών)	123,460.00
6. Δημοτικό Σχολείο Τερσεφάνου (γήπεδα αθλοπαιδιών)	219,900.00
7. Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο Πολεμίου (γήπεδα αθλοπαιδιών)	98,980.00
8. Λύκειο Αρχιεπισκόπου Κυπριανού στο Στρόβολο (γήπεδα αθλοπαιδιών)	33,500.00
9. Γυμνάσιο Δροσιάς (γήπεδο ποδοσφαίρου και χώρος στάθμευσης)	54,900.00
10. Λύκειο Κοκκινοχωριών (γήπεδα αθλοπαιδιών)	255,300.00
11. Γυμνάσιο Ξυλοτύμπου (γήπεδα αθλοπαιδιών)	228,820.00
12. Γυμνάσιο και Λύκειο Πολεμίου	98,980.00
ΟΛΙΚΟ	1,367,800.00

12.4.3.6 Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων

ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
1. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Λακατάμειας (αίθουσα πολλαπλής χρήσης Εκπαιδευτηρίων Παναγίας)	324,480.00
2. Δημοτικό Σχολείο Βρυσούλων (ανέγερση αίθουσας πολλαπλής χρήσης)	259,880.00
3. Λύκειο Λειβαδιών (αίθουσας πολλαπλής χρήσης)	1,494,300.00
ΟΛΙΚΟ	2,078,660.00

12.4.3.7 Άλλα Έργα

ΕΡΓΑ	Δαπάνη (€)
1. Κατασκευή και προμήθεια προκατασκευασμένων αιθουσών διδασκαλίας	269,720.00
2. Σχολή Μελκονιάν (συντηρήσεις, βελτιώσεις)	69,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	338,720.00
1. Έπιπλα	3,150.00
	3,040.00
	36,125.00
ΣΥΝΟΛΟ	42,315.00
ΟΛΙΚΟ	381,035.00

ΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ Συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ

37,295,096.00

12.5 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ

Η Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών, με Προϊστάμενο τον Πρώτο Επιμελητή, υπάγεται στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και αποτελεί μέρος της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Είναι ένας χώρος εφαρμοσμένης διοικητικής παρουσίας, απόλυτα αναγκαίος και απόλυτα συμβατός με τους στόχους της πολιτείας για τη συνεχή ανάπτυξη του κεφαλαίου που λέγεται «Παιδεία».

Είναι αρμόδια για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και στελέχωσης του προσωπικού 104 Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, 11 Τεχνικών Σχολών, 5 Εσπερινών Γυμνασίων, 44 Σχολικών Εφορειών, 42 Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Τηρεί στοιχεία για όλους τους Επιμελητές – 461 περίπου – (Εμπιστευτικές Εκθέσεις, Προσωπικούς Φακέλους, Φακέλους Αδειών). Παρακολουθεί και ελέγχει τις οργανικές θέσεις και φροντίζει για την πλήρωση των κενών θέσεων. Φροντίζει, επίσης, για τις άδειες ανάπαυσης, ασθένειας, μητρότητας και τις αφυπηρετήσεις.

Υποβάλλει εισηγήσεις προς τη Γενική Διευθύντρια για την καλύτερη στελέχωση των Σχολείων, των Γραφείων των Σχολικών Εφορειών, των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την εποπτεία της εργασίας των Επιμελητών.

Ετοιμάζει τις προτάσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο για πρόσληψη έκτακτων Επιμελητών για τις ανάγκες της Υπηρεσίας και τον ετήσιο προϋπολογισμό για την απασχόληση έκτακτου προσωπικού για κάθε σχολικό έτος.

Από τον Ιούνιο του 2005 ανατέθηκε στη Μονάδα η Διαδικασία Πρόσληψης Έκτακτων Επιμελητών. Καθορίζει κριτήρια, αξιολογεί αιτήσεις υποψηφίων, ετοιμάζει και δημοσιεύει προκαταρκτικούς και τελικούς καταλόγους και προβαίνει σε προσλήψεις (περίπου 158) Έκτακτων Επιμελητών (σε Σχολεία Μέσης, Εφορείες και Κ.Ι.Ε.) ανάλογα με τις ανάγκες που υποβάλλονται.

Η Υπηρεσία Διοίκησης Επιμελητών στην προσπάθειά της για αναβάθμιση της υπηρεσίας γενικά, προγραμματίζει Σεμινάρια για επιμόρφωση τόσο των νεοπροσληφθέντων Επιμελητών όσο και του υπάρχοντος προσωπικού σε θέματα Αρχείου, Λογιστηρίου, Σχολικού Προγράμματος αλλά και στη Μηχανοργάνωση των Σχολικών Βιβλιοθηκών με το σύστημα ΑΒΕΚΤ.

Το 2006-07 πραγματοποίησε τα πιο κάτω σεμινάρια:

- α. Επιμορφωτική Ημερίδα για τους Επιμελητές των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης (Οκτώβριος 2006).
- β. Τριήμερο σεμινάριο στο πρόγραμμα ΑΒΕΚΤ 5,5 για τους Επιμελητές-Βιβλιοθηκάρχους των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών (Νοέμβριος 2006).
- γ. Μονοήμερο σεμινάριο με θέμα «Προσφορές» για τους Επιμελητές των Σχολικών Εφορειών Δεκέμβριος 2006).
- δ. Μονοήμερο σεμινάριο για την υιοθέτηση του Ευρώ από την Κύπρο (Μάρτιος 2007).

Πρόσθετα, μέχρι το τέλος τους έτους 2007, πραγματοποίησε:

- Πενθήμερο σεμινάριο με θέματα σύναψης δημοσίων συμβάσεων για τους Επιμελητές των Σχολικών Εφορειών και των Τεχνικών Σχολών (Οκτώβριος 2007).
- Μονοήμερο σεμινάριο για τους Επιμελητές-Ταμίες αναφορικά με το Ευρώ και τα χαρακτηριστικά ασφαλείας του (Νοέμβριος 2007).

12.6 ΑΠΟΘΗΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Βασικός σκοπός της Αποθήκης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η αποστολή σχολικών χρωδών και η ολόχρονη εξυπηρέτηση των σχολείων.

Σε συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς (Υ.Α.Π., Δ/ντές ΔΜΤΕ, Επιθεωρητές) προβαίνει σε προκήρυξη προσφορών για όλα τα είδη που αποστέλλονται στα σχολεία: Βιβλία, Γραφική Ύλη, Υλικά Τέχνης, Διδακτικά Μέσα, Υλικά Χημείας, Υλικά Φυσικής, Βιολογίας, Οικιακής Οικονομίας, Σχεδιασμού και Τεχνολογίας, Μουσικά Όργανα και Είδη Γυμναστικής.

Στη συνέχεια με τη συνεργασία των επιτυχόντων προσφοροδοτών φροντίζει για την παραλαβή και αποθήκευση των ειδών αυτών μέχρι την αποστολή τους στα σχολεία. Η Αποθήκη αναλαμβάνει την παρακολούθηση τήρησης των συμβολαίων και την ετοιμασία ενταλμάτων πληρωμής για κάθε παραλαβή και σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού προωθεί τις πληρωμές.

Ο προγραμματισμός ετοιμασίας των αποστολών γίνεται από την αποθήκη σε στενή συνεργασία με τα σχολεία, τις σχολικές εφορείες και τις κοινοτικές αρχές.

Με την ετοιμασία χρονοδιαγράμματος η Αποθήκη αναλαμβάνει να εξυπηρετήσει όλα τα δημόσια σχολεία ΔΜΤΕ, δημόσια νηπιαγωγεία, ιδιωτικές σχολές δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, καθώς και σχολεία του εξωτερικού (Παροικίες), κατόπιν παραγγελιών τους.

Γίνεται κατά επαρχία παράδοση από συμβασιούχο μεταφορέα και προσωπικό της Αποθήκης.

Επίσης, γίνονται και αρκετές ταχυδρομικές αποστολές εγκεκριμένων βιβλίων ή και βιβλίων που παραχωρούνται δωρεάν από συγγραφείς για τις βιβλιοθήκες των σχολείων.

Εκτός αυτών, η Αποθήκη διενεργεί και πωλήσεις γραφικής ύλης, υλικών τέχνης και διδακτικών μέσων σε όλα τα δημόσια σχολεία και τα εγκεκριμένα ιδιωτικά. Επίσης, πωλούνται και βιβλία εκδόσεως ΥΑΠ σε ιδιώτες.

Για τη φετινή χρονιά η Αποθήκη έχει εξυπηρετήσει περίπου 1000 εκπαιδευτικές μονάδες.